

**ZAKŁADY TŁUSZCZOWE
„KRUSZWICA” S.A.
KRUSZWICA, UL. NIEPODLEGŁOŚCI 42**

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK OBROTOWY 2017**

**WRAZ
ZE SPRAWOZDANIEM NIEZALEŻNEGO
BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA**

SPIS TREŚCI

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPÓŁKI ZA ROK OBROTOWY 2017

1. Sprawozdanie z sytuacji finansowej
2. Sprawozdanie z całkowitych dochodów
3. Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym
4. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych
5. Informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości oraz inne informacje objaśniające

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI ZA ROK OBROTOWY 2017

SPRAWOZDANIE NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA Z BADANIA

Dla Akcjonariuszy i Rady Nadzorczej Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A.

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego sprawozdania finansowego spółki Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. z siedzibą w Kruszwicy przy ulicy Niepodległości 42 (dalej „Spółka”), na które składają się: sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2017 roku, sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym, sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku oraz informacje dodatkowe obejmujące informacje o przyjętej polityce rachunkowości i inne informacje objaśniające („*sprawozdanie finansowe*”).

Odpowiedzialność kierownika jednostki i osób sprawujących nadzór za sprawozdanie finansowe

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, sprawozdania finansowego i za jego rzetelną prezentację zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Zarząd Spółki jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Zgodnie z przepisami Ustawy o rachunkowości Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej jednostki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395), zwaną dalej „Ustawą o rachunkowości”.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem było wyrażenie opinii o tym, czy sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki zgodnie z mającymi zastosowanie Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości.

Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- 1) ustawy z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089) („*Ustawa o biegłych rewidentach*”),
- 2) Krajowych Standardów Rewizji Finansowej w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych uchwałą nr 2783/52/2015 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z dnia 10 lutego 2015 r. z późn. zm.,

- 3) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE (Dz. Urz. UE L 158 z 27.05.2014, str. 77 oraz Dz. Urz. UE L 170 z 11.06.2014, str. 66) („Rozporządzenie 537/2014”).

Regulacje te wymagają przestrzegania wymogów etycznych oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe nie zawiera istotnego zniekształcenia.

Celem badania jest uzyskanie wystarczającej pewności, czy sprawozdanie finansowe jako całość zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych oraz nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania niezależnego biegłego rewidenta zawierającego naszą opinię. Wystarczająca pewność jest wysokim poziomem pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z powyżej wskazanymi standardami zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników, podjęte na podstawie tego sprawozdania finansowego. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia, powstałego na skutek oszustwa jest wyższe niż ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia powstałego na skutek błędu, ponieważ może obejmować zmywy, fałszerstwo, celowe pominięcia, wprowadzanie w błąd lub obejście kontroli wewnętrznej i może dotyczyć każdego obszaru prawa i regulacji, nie tylko tego bezpośrednio wpływającego na sprawozdanie finansowe.

Badanie polegało na przeprowadzeniu procedur służących uzyskaniu dowodów badania kwot i ujawnień w sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur badania zależy od osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem. Dokonując oceny tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę działanie kontroli wewnętrznej w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji przez jednostkę sprawozdania finansowego w celu zaprojektowania odpowiednich w danych okolicznościach procedur badania, nie zaś wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej jednostki. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości przyjętych zasad (polityki) rachunkowości, racjonalności ustalonych przez Zarząd Spółki wartości szacunkowych, jak również ocenę ogólnej prezentacji sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności badanej jednostki ani efektywności lub skuteczności prowadzenia spraw jednostki przez Zarząd Spółki obecnie lub w przyszłości.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania. Opinia jest spójna z dodatkowym sprawozdaniem dla Komitetu Audytu wydanym z dniem niniejszego sprawozdania z badania.

Niezależność

W trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident i firma audytorska pozostawali niezależni od badanej jednostki zgodnie z przepisami Ustawy o biegłych rewidentach, Rozporządzenia 537/2014 oraz zasadami etyki zawodowej przyjętymi uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów.

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zabronione przepisami art. 136 Ustawy o biegłych rewidentach oraz art. 5 ust. 1 Rozporządzenia 537/2014.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania sprawozdania finansowego jednostki uchwałą nr 8/2017 Rady Nadzorczej z dnia 22 marca 2017 roku. Sprawozdania finansowe jednostki badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 1997 roku, to jest przez 21 kolejnych lat obrotowych.

Najbardziej znaczące rodzaje ryzyka

W trakcie przeprowadzonego badania zidentyfikowaliśmy poniżej opisane najbardziej znaczące rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym spowodowanego oszustwem oraz opracowaliśmy stosowne procedury badania dotyczące tych rodzajów ryzyk.

Opis rodzaju ryzyka istotnego zniekształcenia	Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko
<p><i>Ryzyko związane z obchodzeniem kontroli przez kierownictwo</i></p> <p>W każdej działalności gospodarczej, zgodnie z Krajowym Standardem Rewizji Finansowej 240, istnieje ryzyko zniekształcenia sprawozdania w wyniku oszustwa przez kierownictwo, które w związku ze swoją uprzywilejowaną pozycją w organizacji ma możliwość obchodzenia istniejących kontroli wewnętrznych.</p>	<p>W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu zapewnienia przez kierownictwo odpowiedniego poziomu kontroli wewnętrznej, mającego za zadanie zapobiegać istotnym błędom w sprawozdaniu finansowym oraz nadużyciom.</p> <p>Nasze procedury obejmowały ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none">• Przeanalizowaliśmy prawidłowości manualnych księgowani (poleceń księgowania) ujętych w księdze głównej i innych korekt ujętych podczas przygotowywania sprawozdania finansowego.• Przy planowaniu i wykonaniu procedur audytowych:<ul style="list-style-type: none">- skierowaliśmy zapytania do osób uczestniczących w procesie sprawozdawczości finansowej dotyczące nieodpowiedniej lub nietypowej działalności związanej z przetwarzaniem zapisów ksiąg rachunkowych i innych korekt,- przeanalizowaliśmy zapisy księgowe w księdze głównej i inne korekty wprowadzone na zakończenie okresu sprawozdawczego, oraz- oceniliśmy zapisy księgowe w księdze głównej i ich korekty dokonane w ciągu okresu.• Dokonaliśmy przeglądu wartości szacunkowych pod kątem ich subiektywności oraz oceniliśmy, czy okoliczności będące źródłem subiektywizmu, o ile mają miejsce, stanowią ryzyko istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. <p>Dokonując takiego przeglądu:</p> <ul style="list-style-type: none">- rozważyliśmy, czy oceny i decyzje podjęte przez kierownictwo w trakcie ustalania wartości szacunkowych uwzględnionych w sprawozdaniach finansowych, mimo że z osobna wydają się zasadne, wskazują na subiektywizm kierownictwa jednostki, który może być źródłem ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem,

Opis rodzaju ryzyka istotnego zniekształcenia

Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko

- przeprowadziliśmy retrospektywny przegląd osądów i założeń przeprowadzonych przez kierownictwo, które odnoszą się do znaczących wartości szacunkowych odzwierciedlonych w sprawozdaniach finansowych za ubiegły rok,
- oceniliśmy, czy w przypadku znaczących transakcji niemieszczących się w ramach zwykłego trybu działalności gospodarczej jednostki, bądź też tych, które z innych względów wydają się być nietypowe w świetle wiedzy biegłego rewidenta na temat jednostki i jej środowiska oraz w świetle innych informacji uzyskanych w trakcie badania – uzasadnienie gospodarcze dla tych transakcji (bądź jego brak) sugeruje, że zawarto je w celu realizacji oszukańczej sprawozdawczości finansowej lub zatajenia faktu zawłaszczenia majątku.

Ujmowanie przychodów – ryzyko zniekształcenia w wyniku nieprawidłowego ujęcia rabatów retrospektywnych

W odpowiedzi na wymogi Krajowego Standardy Rewizji Finansowej 240 dokonaliśmy oceny charakterystyki sposobów ujmowania przychodów w Spółce. W wyniku przeprowadzonej analizy Deloitte przypisał ryzyko związane z potencjalną sposobnością zniekształcenia przychodów, w tym wynikającą z oszustwa, do kalkulacji oraz ujmowania powiązanych ze sprzedażą rabatów retrospektywnych dla klientów.

W szczególności ryzyko zostało przyporządkowane do poprawności kalkulacji wartości rocznej rezerwy na rabaty retrospektywne, w tym poprawności przyjętych do kalkulacji rezerwy szacunków obrotów z kontrahentami.

W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie procesu udzielania rabatów klientom oraz poprawność zaprojektowania i wdrożenia kluczowych czynności kontrolnych w tym zakresie.

Ponadto przeprowadziliśmy następujące procedury:

- przeanalizowaliśmy przyjęte przez Spółkę zasady co do rozpoznawania przychodu,
- przeprowadziliśmy analizę rabatów, niezależnie szacując ich wartość na podstawie danych o sprzedaży,
- przeanalizowaliśmy historyczne szacunki dokonane przez kierownictwo,
- przeprowadziliśmy analizę miesięczną trendów i korelacji (przychody vs rabaty; przychody vs KWS),
- przeprowadziliśmy analizę rozliczenia rezerwy na rabaty retrospektywne z bilansu otwarcia w badanym okresie finansowym,
- dokonaliśmy oceny wystawionych a niezapłaconych faktur pod kątem ujęcia na nich rabatów dla klientów po końcu badanego okresu.

Instrumenty pochodne – prawidłowość wyceny, kompletność ujawnień

Jak opisano w notach 34 oraz 35 informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego Spółka zawiera istotną ilość transakcji związanych z walutowymi oraz towarowymi instrumentami pochodnymi. Biorąc pod uwagę znaczny wolumen zawieranych transakcji oraz wysoki stopień

W ramach badania udokumentowaliśmy nasze zrozumienie sposobu ujmowania transakcji oraz ich wyceny oraz rachunkowości zabezpieczeń stosowanej w ZT „Kruszwica” S.A., wraz z oceną procesu zarządzania instrumentami pochodnymi i zaimplementowanymi czynnościami kontrolnymi.

Opis rodzaju ryzyka istotnego zniekształcenia	Procedury biegłego rewidenta w odpowiedzi na zidentyfikowane ryzyko
złożoności wyceny do wartości godziwej transakcji związanymi z instrumentami pochodnych, w tym w ramach rachunkowości zabezpieczeń, rozpoznajemy w tym zakresie ryzyko istotnego zniekształcenia sprawozdania finansowego.	<p>Odpowiadając na zidentyfikowane ryzyko dodatkowo:</p> <ul style="list-style-type: none">• przeanalizowaliśmy przyjęte przez Spółkę metody wyceny i ewidencji instrumentów finansowych,• dokonaliśmy oceny kompletności ujęcia instrumentów,• na próbie transakcji przeanalizowaliśmy poprawność wyceny instrumentów finansowych, w tym parametrów przyjętych do wyceny,• na próbie transakcji zabezpieczających oceniliśmy, czy parametry (m.in. waluta, data zapadalności) odpowiadają transakcjom zabezpieczanym. <p>Wszystkie wyżej opisane procedury audytowe zostały przeprowadzone z istotnym wsparciem i pod nadzorem specjalistów z zakresy wyceny instrumentów finansowych oraz rachunkowości zabezpieczeń.</p>

Opinia

Naszym zdaniem załączone roczne sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej jednostki na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz jej wyniku finansowego za rok obrotowy od 1 stycznia 2017 do 31 grudnia 2017 roku, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo, zgodnie z przepisami rozdziału 2 Ustawy o rachunkowości, prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi jednostkę przepisami prawa, w tym rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r. poz. 133 z późn. zm.) i postanowieniami statutu jednostki.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Nasza opinia o sprawozdaniu finansowym nie obejmuje sprawozdania z działalności.

Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za sporządzenie sprawozdania z działalności zgodnie z przepisami prawa.

Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z przepisami prawa oraz, że jest ono zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Naszym obowiązkiem było także złożenie oświadczenia, czy w świetle naszej wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotne zniekształcenia oraz wskazanie na czym polega każde takie istotne zniekształcenie.

Naszym zdaniem sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami i jest zgodne z informacjami zawartymi w załączonym sprawozdaniu finansowym. Ponadto oświadczamy, iż w świetle wiedzy o jednostce i jej otoczeniu uzyskanej podczas badania sprawozdania finansowego, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Opinia na temat oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego

Zarząd Spółki oraz członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za sporządzenie oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego zgodnie z przepisami prawa.

W związku z przeprowadzonym badaniem sprawozdania finansowego, naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach było wydanie opinii, czy emitent obowiązany do złożenia oświadczenia o stosowaniu ładu korporacyjnego, stanowiącego wyodrębnioną część sprawozdania z działalności, zawarł w tym oświadczeniu informacje wymagane przepisami prawa oraz w odniesieniu do określonych informacji wskazanych w tych przepisach lub regulaminach stwierdzenie, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym.

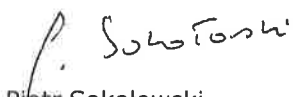
Naszym zdaniem w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego jednostka zawarła informacje określone w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. a, b, g, j, k oraz lit. l Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014 r., poz. 133 z późn. zm.) („Rozporządzenie”). Informacje wskazane w paragrafie 91 ust. 5 punkt 4 lit. c-f, h oraz lit. i tego Rozporządzenia lub Regulaminu zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego są zgodne z mającymi zastosowanie przepisami oraz informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym.

Informacja o sporządzeniu sprawozdania na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach informujemy, że jednostka zamieściła w sprawozdaniu z działalności informację o sporządzeniu odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 9 Ustawy o rachunkowości oraz że jednostka sporządziła takie odrębne sprawozdanie.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Przeprowadzający badanie w imieniu Deloitte Polska Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k. – podmiotu wpisanego na listę firm audytorskich prowadzoną przez KRBR pod nr. ewidencyjnym 73:

Piotr Sokołowski
Kluczowy biegły rewident
nr ewidencyjny 9752

Warszawa, 16 marca 2018 roku

Szanowni Akcjonariusze,

W imieniu Zarządu przedkładam Państwu lekturze sprawozdanie finansowe Zakładów Tłuszczowych „Kruszwica” S.A. (Spółka) za okres 12 miesięcy, kończący się w dniu 31 grudnia 2017 roku.

Na wynik finansowy Spółki w 2017 roku w znacznej mierze wpływ miała sytuacja na krajowym rynku nasion rzepaku i oleju surowego, produkcja żywca, a także zmieniające się trendy na rynkach detalicznych, szczególnie na rynku margaryn konsumenckich w Polsce.

W następstwie niskiej produkcji rzepaku w 2016 roku (ok. 2,2 mln ton), w pierwszej połowie 2017 roku deficyt rynkowy nasion był szczególnie odczuwalny, dlatego w celu zabezpieczenia realizacji zawartych kontraktów sprzedaży Spółka posiłkowała się importem nasion rzepaku z innych krajów Unii Europejskiej. Pozwoliło to na utrzymanie produkcji na wymaganym poziomie, jednak dodatkowy koszt transportu importowanych nasion znacznie obniżył poziom marż przetwórczych, co miało negatywny wpływ na wynik osiągnięty przez Spółkę w pierwszej połowie roku.

Rok 2017, w całej Europie był okresem dalszego pogarszania się koniunktury w branży bio-paliwowej, co w znacznym stopniu wpłynęło na ograniczenie marż na przerobie rzepaku w całej Unii Europejskiej.

Z perspektywy rynku polskiego, miniony rok przyniósł poprawę na rynku oleju rzepakowego. Dzięki niemal całkowitej eliminacji nadwyżek z tytułu podatku VAT, wzrosło zapotrzebowanie na olej surowy ze strony przemysłu bio-paliwowego, przy równoczesnej poprawie struktury cen sprzedaży oleju. Równocześnie na rynku odczuwalna była znaczna nadwyżka mocy rafinacyjnych, co istotnie ograniczyło rentowność sprzedaży olejów rafinowanych luzem.

Pomimo stosunkowo wysokich zbiorów rzepaku w 2017 roku, na poziomie 2,7 mln ton, podaż nasion w drugiej połowie roku była zbyt niska w stosunku do popytu, ponieważ ceny oferowane przez przemysł, bazujące na europejskich notowaniach giełdy MATIF, nie były satysfakcjonujące dla sprzedających, którzy wstrzymywali się ze sprzedażą w oczekiwaniu na wzrost cen giełdowych rzepaku. W związku z tym, ograniczona podaż w drugiej połowie roku nie pozwoliła Spółce w pełni zrealizować zamierzeń zakupowych.

Pomimo wysokich wolumenów sprzedaży oleju surowego i śruty rzepakowej, trudna sytuacja na rynku nasion nie pozwoliła uzyskać oczekiwanych marż na przerobie rzepaku, w efekcie czego segment Agri zamknął rok finansowy 2017 stratą na poziomie 13,6 mln złotych.

Na wynik segmentu produktów spożywczych w 2017 roku wpływ miała kombinacja różnych czynników, występujących na rynkach poszczególnych produktów.

Rynek olejów konfekcjonowanych nie uległ istotnym zmianom ilościowym przy wzroście wartościowym o 8 procent, który był konsekwencją wzrostu cen rynkowych oleju surowego. Spółka sprzedała łącznie 110 tys. ton olejów butelkowanych, nieznacznie więcej niż rok wcześniej, realizując jednak niższe marże na sprzedaży.

Rynek margaryn konsumenckich odnotował kolejne spadki, zarówno wartościowe jak i ilościowe. W rezultacie, wolumen sprzedaży margaryn konsumenckich Spółki w 2017 roku był niższy o ok. 9 procent w porównaniu z rokiem poprzednim, głównie z powodu spadku wolumenu sprzedaży margaryn pod markami własnymi sieci handlowych. W 2017 roku zanotowano nieznaczny wzrost udziału produktów pod markami Spółki w rynku margaryn konsumenckich.

Na rynku produktów profesjonalnych Spółka odniosła znaczące sukcesy. Wolumen sprzedaży produktów profesjonalnych na rynku krajowym wzrósł o 14 procent w stosunku do roku ubiegłego, przy równoczesnym wzroście wolumenu sprzedaży na rynki eksportowe o ok. 9 procent.

W konsekwencji powyższych czynników, zysk operacyjny segmentu Food w 2017 roku osiągnął poziom 65,7 mln złotych, w stosunku do 70,2 mln złotych w roku poprzedzającym.

Łączny zysk netto osiągnięty przez Spółkę w 2017 roku wyniósł 40,7 mln złotych, dostarczając tym samym Akcjonariuszom zwrot na kapitałach na poziomie 6,3 procent.

Wzorem poprzednich lat, w 2017 roku Spółka koncentrowała się na budowie wartości własnych marek strategicznych: Oleju Kujawskiego i Oliwiera - w olejach konfekcjonowanych, Smakowitej i Słynnego MR - w margarynach konsumenckich, oraz marki Maestra - w margarynach profesjonalnych. Inwestowaliśmy też w dalszy rozwój sprzedaży produktów profesjonalnych dla gastronomii.

W 2017 roku Spółka realizowała szereg projektów badawczo-rozwojowych, współpracując zarówno z centrum Badań i Rozwoju Grupy Bunge w Budapeszcie, jak i z zewnętrznymi jednostkami badawczymi.

W ubiegłym roku kontynuowaliśmy projekty edukacyjne, pro-środowiskowe, a także podnoszące jakość życia lokalnych społeczności. Nasza kampania edukacyjna „Poznaj się na tłuszczach” dotarła za pośrednictwem Facebooka do ponad 5 milionów osób. W ostatnich dwóch latach kampanii „Z Kujawskim pomagamy pszczołom” uczestnicy naszego programu stworzyli około 20 tysięcy miejsc przyjaznych pszczołom. W naszą akcję podpisywania Manifestu Gmin Przyjaznych Pszczołom zaangażowało się 80 samorządów z całej Polski.

Po raz pierwszy przygotowaliśmy w tym roku „Raport pozafinansowy” Spółki, prezentujący naszą działalność i osiągnięcia na płaszczyźnie społecznej i środowiskowej.

Spoglądając w przyszłość, uważam, że ze względu na niską dostępność nasion rzepaku na rynku oraz niskie ceny olejów i śruty, pierwsza połowa 2018 roku będzie dla branży olejowej niełatwa. Podobnie jak w 2017 roku, krajowi przetwórcy będą zmuszeni uzupełniać potrzeby surowcowe nasionami z importu, co będzie miało negatywny wpływ na realizowane marże na przerobie nasion rzepaku. Mniejszy, niż rok wcześniej, szacowany areal zasiewu rzepaku i przymrozki w okresie lutego, również nie dają podstaw do optymizmu co do wielkości zbiorów nasion rzepaku w 2018 roku.

W segmencie Food, w 2018 roku Spółka nie przewiduje istotnych zmian na rynku olejów konfekcjonowanych. Spadki rynku margaryn konsumenckich według naszej oceny ulegają spowolnieniu. Natomiast rynek produktów profesjonalnych pozostanie pod wpływem pozytywnych trendów widocznych w 2017 roku.

W tej sytuacji, w segmencie Agri, Spółka koncentrować się będzie na optymalnym, z perspektywy dostępności surowca, wykorzystaniu zdolności produkcyjnych i szukaniu sposobności dla poprawy rentowności, w związku z krótkookresowymi wahaniami cen surowców na rynku. W segmencie Food, w 2018 roku planujemy dalsze inwestycje w rozwój portfela produktowego, zacieśnienie współpracy z wiodącymi na rynku sieciami handlowymi, a także rozwój eksportu na rynki państw ościennych.

Korzystając z okazji, pragnę w imieniu własnym i całego Zarządu, podziękować wszystkim Akcjonariuszom za powierzone zaufanie, Radzie Nadzorczej za merytoryczne wsparcie i nadzór nad działalnością Spółki, a konsumentom za lojalność w decyzjach zakupowych.

Prezes Zarządu

Wojciech Jachimczyk

ROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

**Zakładów Tłuszczowych
„Kruszwica” Spółka Akcyjna**

za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 roku

Kruszwica, 16 marca 2018 roku

ZAWARTOŚĆ:

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU ZAKŁADÓW TŁUSZCZOWYCH „KRUSZWICA” SPÓŁKA AKCYJNA	3
WYBRANE DANE FINANSOWE.....	4
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW.....	5
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7
SPRAWOZDANIE Z PRZEPIWÓW PIENIĘŻNYCH	8
1. INFORMACJA DODATKOWA DO ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	9
2. PLATFORMA ZASTOSOWANYCH MSSF ORAZ STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI.....	10
3. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW I TOWARÓW.....	26
4. SEGMENTY OPERACYJNE	27
5. KOSZTY WEDŁUG RODZAJU.....	32
6. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	32
7. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE.....	33
8. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE	33
9. ZYSKI(STRATY) Z TYTUŁU WYCENY NIEZREALIZOWANYCH INSTRUMENTÓW POCHODNYCH I NIEZREALIZOWANYCH RÓŻNIC KURSOWYCH.....	34
10. WYNIK NA SPRZEDAŻY ŚRODKÓW TRWAŁYCH I INNE KOSZTY ZWIĄZANE ZE ŚRODKAMI TRWAŁYMI ORAZ WARTOŚCIAMI NIEMATERIALNYMI	34
11. PODATEK DOCHODOWY	35
12. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	37
13. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	38
14. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE.....	39
15. WARTOŚĆ FIRMY	40
16. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	41
17. AKTYWA FINANSOWE.....	42
18. ZAPASY	43
19. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI	43
20. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	45
21. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	45
22. KAPITAŁ PODSTAWOWY	45
23. KAPITAŁY REZERWOWE	46
24. POZOSTAŁE KAPITAŁY	47
25. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM.....	47
26. DYWIDENDY.....	47
27. KREDYTY I POŻYCZKI.....	48
28. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (krótkoterminowe).....	49
29. ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE	49
30. REZERWY.....	51
31. LEASING OPERACYJNY.....	52
32. PLANOWANE TRANSAKCJE	53
33. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	54
34. WALUTOWE INSTRUMENTY POCHODNE	60
35. TOWAROWE INSTRUMENTY POCHODNE	66
36. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA W SPRAWOZDANIU Z PRZEPIWÓW PIENIĘŻNYCH	69
37. CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ SPÓŁKI.....	70
38. ZMIANA ZOBOWIĄZAŃ WARUNKOWYCH LUB AKTYWÓW WARUNKOWYCH	81
39. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ	82
40. ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCE Z EMERYTUR I ŚWIADCZEŃ O PODOBNYM CHARAKTERZE	82
41. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU.....	82

OŚWIADCZENIE ZARZĄDU ZAKŁADÓW TŁUSZCZOWYCH „KRUSZWICA” SPÓŁKA AKCYJNA

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2014r. poz. 133, z późniejszymi zmianami do rozporządzenia) par. 91 ust.1 pkt 5 i 6, Zarząd Zakładów Tłuszczowych „Kruszwica” Spółka Akcyjna (dalej „Spółka”) w składzie:

Wojciech Jachimczyk	– Prezes Zarządu
Wojciech Bauman	– Członek Zarządu
Marcin Brodowski	– Członek Zarządu
Jacek Michalak	– Członek Zarządu
Piotr Piotrowski	– Członek Zarządu
Dariusz Szymański	– Członek Zarządu
Tomasz Wika	– Członek Zarządu

oświadczają, że:

wedle ich najlepszej wiedzy, roczne sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Spółki oraz jej wynik finansowy, oraz że roczne sprawozdanie z działalności Spółki zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Spółki, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka; oraz

podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania rocznego sprawozdania finansowego, został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci, dokonujący badania tego sprawozdania, spełniali warunki do wyrażenia bezstronnej i niezależnej opinii o badanym rocznym sprawozdaniu finansowym, zgodnie z obowiązującymi przepisami i standardami zawodowymi.

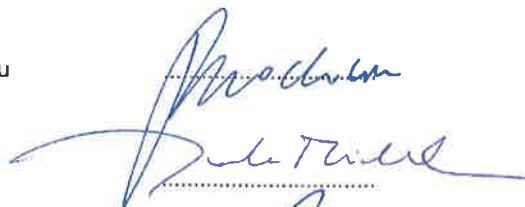
Podpisy Członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

Marcin Brodowski – Członek Zarządu

Jacek Michalak – Członek Zarządu

Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

WYBRANE DANE FINANSOWE

(dane prezentowane są w tysiącach złotych/Euro, z wyjątkiem danych dotyczących liczby akcji oraz zysku na jedną akcję)

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2016	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000	EUR'000	EUR'000
Przychody ze sprzedaży produktów i towarów	2 547 505	2 386 509	600 161	545 401
Zysk / (strata) operacyjny	52 148	81 252	12 285	18 569
Zysk / (strata) przed opodatkowaniem	50 556	82 400	11 910	18 831
Zysk / (strata) netto	40 669	65 336	9 581	14 932
Ilość akcji (w szt.)	22 986 949	22 986 949	22 986 949	22 986 949
Zysk / (strata) na jedną akcję zwykłą (w PLN/EUR)	1,77	2,84	0,42	0,65
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	39 748	179 194	9 364	40 952
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(17 575)	(30 507)	(4 140)	(6 972)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(66 399)	(243 159)	(15 643)	(55 570)
Przepływy pieniężne netto, razem	(44 226)	(94 472)	(10 419)	(21 590)
	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000	EUR'000	EUR'000
Aktywa trwałe	344 831	344 424	82 675	77 854
Aktywa obrotowe	612 518	653 342	146 855	147 681
Aktywa razem	957 349	997 766	229 531	225 535
Zobowiązania długoterminowe	5 858	6 933	1 404	1 567
Zobowiązania krótkoterminowe	312 196	337 833	74 851	76 364
Kapitał własny	639 295	653 000	153 275	147 604
Kapitał podstawowy	185 076	185 076	44 373	41 835

Kursy EURO przyjęte do przeliczania "wybranych danych finansowych":

Poszczególne pozycje aktywów i pasywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej Spółki na dzień 31 grudnia 2017 oraz na dzień 31 grudnia 2016 zostały przeliczone według średniego kursu NBP, obowiązującego dla Euro w tych dniach. Poszczególne pozycje ze sprawozdań z całkowitych dochodów, ze zmian w kapitale własnym oraz z przepływów pieniężnych przeliczono według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną ze średnich kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca, objętego prezentowanym okresem.

Wyszczególnienie kursów walutowych użytych do przeliczenia „wybranych danych finansowych” zawierają poniższe tabele:

	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	4,1709	4,4240
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
Sprawozdanie z całkowitych dochodów		
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	4,2447	4,3757
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych		

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

(dane prezentowane są w tysiącach złotych, z wyjątkiem danych dotyczących liczby akcji oraz zysku na jedną akcję)

	Nota	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
		PLN'000	PLN'000
Działalność kontynuowana			
Przychody			
Przychody ze sprzedaży produktów	3	2 344 814	2 225 619
Przychody ze sprzedaży towarów	3	202 691	160 890
Pozostałe przychody operacyjne	6	14 388	24 874
Przychody ogółem		2 561 893	2 411 383
Koszty			
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	5	2 134 660	1 977 191
Koszty sprzedanych towarów		180 343	143 734
Koszty sprzedaży	5	146 686	143 196
Koszty ogólnego zarządu	5	33 272	39 659
(Zyski)/straty z wyceny niezrealizowanych instrumentów pochodnych oraz niezrealizowanych różnic kursowych	9	449	4 069
(Zyski)/straty na sprzedaży środków trwałych i inne koszty związane ze środkami trwałymi	10	(2 438)	5 488
Pozostałe koszty operacyjne	7	16 773	16 794
Koszty ogółem		2 509 745	2 330 131
Zysk/(Strata) operacyjny		52 148	81 252
Przychody finansowe	8	2 198	4 712
Koszty finansowe	8	3 790	3 564
Zysk/(Strata) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem		50 556	82 400
Podatek dochodowy		9 887	17 064
część bieżąca	11	15 480	17 365
część odroczone	11	(5 593)	(301)
Zysk/(Strata) netto		40 669	65 336
Inne całkowite dochody, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty po spełnieniu określonych warunków, w tym:			
Rachunkowość zabezpieczeń		(6)	(105)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów		-	65
		(6)	(40)
Inne całkowite dochody, które nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty, w tym:			
Zyski / (straty) z wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych		421	264
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów		(80)	(50)
		341	214
Całkowite dochody ogółem		41 004	65 510
Podstawowy i rozwodniony zysk/(strata) na Jedną akcję	12	1,77	2,84
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)		22 986 949	22 986 949

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	13	207 375	212 434
Nieruchomości inwestycyjne	14	3 559	825
Wartość firmy	15	83 793	83 793
Wartości niematerialne	16	9 245	12 485
Długoterminowe aktywa finansowe	17	28 644	28 647
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	11	11 073	5 560
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	21	18	237
Długoterminowe należności pozostałe	19	1 124	443
		344 831	344 424
Aktywa obrotowe			
Rzeczowe aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	13	9 863	9 958
Zapasy	18	278 957	356 932
Należności z tytułu dostaw i usług	19	94 543	96 207
Należności z tytułu podatku dochodowego	19	-	-
Należności pozostałe	19	59 304	6 119
Krótkoterminowe aktywa finansowe	17	51 574	22 087
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	117 144	161 370
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	21	1 133	669
		612 518	653 342
Aktywa razem		957 349	997 766
Kapitał własny			
Kapitał podstawowy	22	185 076	185 076
Nadwyżka ze sprzedaży akcji	24	245 401	245 401
Kapitał rezerwowy	23	141 382	130 420
Zyski zatrzymane	24	67 436	92 103
		639 295	653 000
Zobowiązania długoterminowe			
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	11	-	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	29	5 188	5 767
Pozostałe rezerwy	30	670	1 166
		5 858	6 933
Zobowiązania krótkoterminowe			
Rezerwy	30	1 012	679
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	27	-	8 022
Zobowiązania finansowe	28	72 585	29 175
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	29	13 862	12 563
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	28	215 914	279 166
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	28	2 527	3 867
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	28	6 296	4 361
		312 196	337 833
Pasywa razem		957 349	997 766

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	PLN'000	PLN'000	PLN'000	Kapitał rezerwowo wyceny instrumentów zabezpieczających	Kapitał rezerwowo z aktualizacji wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych	Zysk zatrzymana	Razem kapitały własne
	PLN'000	Nadwyżka ze sprzedaży akcji	Kapitał rezerwowo	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Kapitał własny na dzień 01/01/2016	185 076	245 401	283 793	46	(1 008)	121 982	835 290
Całkowite dochody netto za okres	-	-	-	(40)	241	65 336	65 510
Wyplacona dywidenda	-	-	(199 987)	-	-	(47 813)	(247 800)
Przeznaczenie zysku na pozostały kapitał rezerwowo	-	-	47 403	-	-	(47 403)	-
Zaokrąglenia	-	-	(1)	-	-	1	-
Kapitał własny na dzień 31/12/2016	185 076	245 401	131 208	6	(794)	92 103	653 000
Kapitał własny na dzień 01/01/2017	185 076	245 401	131 208	6	(794)	92 103	653 000
Całkowite dochody netto za okres	-	-	-	(6)	341	40 869	41 004
Wyplacona dywidenda	-	-	-	-	-	(54 709)	(54 709)
Przeznaczenie zysku na pozostały kapitał rezerwowo	-	-	10 627	-	-	(10 627)	-
Kapitał własny na dzień 31/12/2017	185 076	245 401	141 835	-	(453)	67 436	639 295

SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŃYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk/(Strata) netto	40 669	65 336
Korekty razem	(921)	113 858
Amortyzacja	27 825	29 039
Zyski/straty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	13 910	(2 506)
Odsetki	1 531	(1 403)
Zyski/strata na sprzedaży lub likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(2 441)	5 488
Zmiana stanu rezerw	(742)	159
Zmiana stanu zapasów	77 975	(88 590)
Zmiana stanu należności	(52 201)	6 058
Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	(60 021)	163 956
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	(245)	348
Podatek dochodowy naliczony	9 887	17 064
Podatek dochodowy zapłacony	(16 820)	(16 019)
Pozostałe korekty	421	264
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	39 748	179 194
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy ze sprzedaży wartości niematerialnych i prawnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	2 609	2 045
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(19 540)	(35 183)
Odsetki	2 143	4 795
(Udzielone)/spłacone pożyczki długoterminowe	3	16
Udzielone zaliczki na zakup środków trwałych	(2 790)	(2 243)
Inne wpływy z aktywów finansowych	-	63
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(17 575)	(30 507)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
(Udzielone) / spłacone pożyczki krótkoterminowe	6	10
Otrzymane / (spłacone) pożyczki krótkoterminowe	(8 000)	8 000
Odsetki	(3 696)	(3 370)
Wypłacona dywidenda	(54 709)	(247 799)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(66 399)	(243 159)
Przepływy pieniężne netto, razem	(44 226)	(94 472)
Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(44 226)	(94 472)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	161 370	255 842
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	117 144	161 370

1. INFORMACJA DODATKOWA DO ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” Spółka Akcyjna (zwane dalej Spółką lub ZT „Kruszwica” S.A.) prowadzą działalność na terenie Polski na podstawie wpisu do Rejestru Handlowego, w Dziale B, pod numerem 3698, na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy - VIII Wydział Gospodarczy z dnia 21 grudnia 1995 roku.

W dniu 12 czerwca 2001 roku Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy, XIII Wydział KRS, pod numerem KRS 0000019414.

Podstawowym przedmiotem działalności Spółki jest przetwórstwo nasion oleistych, produkcja olejów butelkowanych, produkcja margaryn i tłuszczów jadalnych. Spółka jest częścią Grupy Bunge, światowego lidera w przetwórstwie nasion oleistych i produkcji butelkowanych olejów roślinnych.

Akcje Spółki w ilości 22.986.949 szt. znajdują się w publicznym obrocie i notowane są na rynku podstawowym na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Skonsolidowane dane finansowe Grupy kapitałowej Kruszwica, obejmującej Spółkę oraz ZTK Property Management sp. z o.o. zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2017.

Skład organów zarządczych i nadzorujących Spółki

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skład organów zarządczych i nadzorujących Spółki jest następujący:

Zarząd Spółki:

1. Wojciech Jachimczyk	– Prezes Zarządu
2. Wojciech Bauman	– Członek Zarządu
3. Marcin Brodowski	– Członek Zarządu
4. Jacek Michalak	– Członek Zarządu
5. Piotr Piotrowski	– Członek Zarządu
6. Dariusz Szymański	– Członek Zarządu
7. Tomasz Wika	– Członek Zarządu

Rada Nadzorcza:

1. Tommy Jensen	- Przewodniczący Rady Nadzorczej
2. Vesselina Shaleva	- Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej
3. George Allard	- Członek Rady Nadzorczej
4. William Dujardin	- Członek Rady Nadzorczej
5. Roman Gómy	- Członek Rady Nadzorczej
6. Sławomir Ludwikowski	- Członek Rady Nadzorczej
7. Pierre Mauger	- Członek Rady Nadzorczej
8. Jerzy Rajski	- Członek Rady Nadzorczej
9. Markus Walter Sieger	- Członek Rady Nadzorczej
10. Mariusz Szeliga	- Członek Rady Nadzorczej

W dniu 23 stycznia 2017 roku Pan Andrzej Różycki, w związku z zakończeniem współpracy z Grupą Bunge, zrezygnował z funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki.

W dniu 1 marca 2018 roku, podczas Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy ZT „Kruszwica” S.A., uprawniony akcjonariusz Koninklijke Bunge B.V. powołał w skład Rady Nadzorczej Pana Pierre Maugera.

2. PLATFORMA ZASTOSOWANYCH MSSF ORAZ STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Oświadczenie o zgodności

Prezentowane Roczne Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości (MSR) 1 – Prezentacja sprawozdań finansowych oraz zgodnie z odpowiednimi Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), mającymi zastosowanie do rocznej sprawozdawczości finansowej, zaakceptowanymi przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB) i Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (IFRIC), w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską i obowiązującym na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Pod pojęciem MSSF mieszczą się przyjęte przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (IASB):

- Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej
- Międzynarodowe Standardy Rachunkowości
- Interpretacje opracowane przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (IFRIC) lub przez istniejący wcześniej Stały Komitet ds. Interpretacji (SKI), które zostały przyjęte przez IASB

Roczne sprawozdanie finansowe zawiera dane za następujące okresy:

- sprawozdanie z sytuacji finansowej na koniec bieżącego roku obrotowego oraz sprawozdanie porównawcze na koniec poprzedniego roku obrotowego,
- sprawozdanie z całkowitych dochodów za bieżący rok obrotowy wraz z porównawczym sprawozdaniem z całkowitych dochodów za poprzedni rok obrotowy,
- sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym przedstawiające zmiany w kapitale własnym za bieżący rok obrotowy, wraz z porównawczym sprawozdaniem za poprzedni rok obrotowy,
- sprawozdanie z przepływów pieniężnych za bieżący rok obrotowy wraz z porównawczym sprawozdaniem za poprzedni rok obrotowy.

Zmiany do istniejących standardów zastosowane po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym Spółki za 2017 rok

Następujące zmiany do istniejących standardów wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzi w życie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym Spółki za 2017 rok:

- **Zmiany do MSR 7 „Sprawozdanie z przepływów pieniężnych”** – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień – zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy”** – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat – zatwierdzone w UE w dniu 6 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie),

W/w zmiany do istniejących standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki za 2017 rok.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe, następujące nowe standardy oraz zmiany do standardów zostały wydane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE przy czym nie weszły jeszcze w życie:

- **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - zatwierdzony w UE w dniu 22 listopada 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz zmiany do MSSF 15 „Data wejścia w życie MSSF 15”** - zatwierdzony w UE w dniu 22 września 2016 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).
- **MSSF 16 „Leasing”** – zatwierdzony w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” – Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Instrumenty ubezpieczeniowe”** – zatwierdzone w UE w dniu 3 listopada 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie lub w momencie zastosowania MSSF 9 „Instrumenty finansowe” po raz pierwszy),

- **Zmiany do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” – Wyjaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”** – zatwierdzone w UE w dniu 31 października 2017 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie).

Spółka postanowiła nie skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania powyższych nowych standardów oraz zmian do istniejących standardów.

Poniżej przedstawiono szczegółowe analizy, przeprowadzone na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego, standardów: MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”, MSSF 16 „Leasing” oraz MSSF 9 „Instrumenty finansowe”, celem oceny potencjalnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Spółka przeanalizowała warunki umów zawieranych z klientami pod kątem 5-stopniowego modelu ujmowania przychodów:

1. **Identyfikacja umów z klientami.** Sprawdzenie, czy umowy spełniają definicję kontraktu, czyli czy są spełnione kryteria dotyczące skuteczności umowy, identyfikowalności praw każdej ze stron kontraktu, warunków płatności, treści ekonomicznej oraz wynagrodzenia; przeanalizowanie umów łączonych oraz zmian w umowach z klientami;
2. **Identyfikacja zobowiązań do wykonania zawartych w kontrakcie.** Analiza sprzedawanych dóbr i usług, między innymi pod kątem ich łączenia lub odrębności w ramach pojedynczego kontraktu lub przekazywania darmowych dóbr i usług;
3. **Ustalenie ceny transakcyjnej.** Analiza wszystkich elementów wynagrodzenia należnego klientom, między innymi: upustów, rabatów, zwrotów, wynagrodzenia niegotówkowe i elementy finansowania;
4. **Przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia.** Analiza przypisanych do poszczególnych zobowiązań Spółki kwot wynagrodzeń, które zgodnie z oczekiwaniami Spółki przysługują jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych towarów/usług;
5. **Spełnienie zobowiązań do wykonania świadczenia.** Identyfikacja momentu realizacji zobowiązań wynikających z umów z klientami, sprawdzenie poprawnego ujmowania przychodów.

Na moment pierwszego zastosowania standardu Spółka przyjęła metodę retrospekcji pełnej, z wykorzystaniem dopuszczonych uproszczeń.

Dokonana analiza warunków umów zawartych z klientami pozwala stwierdzić, że zastosowanie MSSF nr 15 nie ma wpływu na ujęcie przychodów w sprawozdaniu finansowym za rok 2017 jak również w najbliższych śródrocznych sprawozdaniach finansowych. Umowy z klientami, poza dostarczeniem towarów, nie zawierają bowiem możliwych do wyodrębnienia dodatkowych zobowiązań Spółki do przekazania usługi lub innych towarów.

Ujawnienia jakościowe umów z klientami, zgodnie z paragrafami 110-128 standardu, będą prezentowane po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym za rok 2018.

MSSF 16 „Leasing”

Spółka przeanalizowała dotychczasowe umowy leasingowe, jak również umowy najmu, dzierżawy i inne, pod kątem identyfikacji elementów leasingu. Do identyfikacji Spółka zastosowała opisany w Standardzie model kontroli: leasingobiorca uzyskuje korzyści ekonomiczne i decyduje o sposobie wykorzystania danego składnika aktywów, natomiast dostawca nie ma prawa zamiany danego składnika aktywów a inny.

Spółka oszacowała jaki wpływ na niniejsze sprawozdanie finansowe miałoby zastosowanie Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej nr 16 na dzień 31 grudnia 2017 roku. Wyniki szacunków przedstawia poniższa tabela.

Przedmiot umowy leasingowej	Wartość praw do korzystania ze składnika aktywów	Zobowiązanie z tytułu leasingu	Koszt odsetkowy
Wieczyste użytkowanie gruntów	4 316	4 269	161
Samochody osobowe	1 712	1 453	705
Wózki widłowe	1 275	1 199	56
Najem Biura w Warszawie	2 307	2 257	100
	9 609	9 177	1 022

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Data wdrożenia i przepisy przejściowe

MSSF 9 „Instrumenty finansowe” („Standard”) obowiązuje w odniesieniu do okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie, z możliwością wcześniejszego zastosowania. Standard ma zastosowanie retrospektywne, przy czym nie jest wymagane przekształcenie danych za okresy poprzedzające okres pierwszego zastosowania. Przekształcenie danych jest dozwolone tylko w przypadku, gdy jest to możliwe bez wykorzystania wiedzy aktualnej, a przekształcone sprawozdanie finansowe odzwierciedla wszystkie wymogi MSSF 9.

Podsumowanie głównych zmian wprowadzanych przez Standard

MSSF 9 wprowadza następujące kategorie aktywów finansowych:

1. wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
2. wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, oraz.
3. wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów.

Dodatkowo, MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących instrumentów finansowych – model oparty o oczekiwaną stratę.

W zakresie rachunkowości zabezpieczeń Standard wprowadza rozszerzony zakres dopuszczonych powiązań zabezpieczających, zniesienie kryterium pomiaru efektywności, oraz ograniczenie zmienności rachunku wyników.

Kluczowe zmiany w stosunku do MSR 39 to:

- (i) ujmowanie w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego w odniesieniu do zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, oraz
- (ii) ujmowanie jednorazowo w wyniku finansowym skutków renegotiacji warunków umów kredytowych które nie skutkują wyłączeniem zobowiązania z ksiąg.

Wpływ MSSF 9 na Sprawozdania Finansowe Spółki – informacje ogólne

Na datę niniejszego sprawozdania finansowego Spółka zakończyła prace nad oszacowaniem wpływu Standardu na bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2018 r. Wyniki analizy przedstawiają zaprezentowane w tabelach poniższe dane finansowe,

Spółka planuje zakończenie wdrożenia MSSF 9 w pierwszym półroczu 2018 r. Główne pozostałe etapy prac to: zmiany w politykach rachunkowości i instrukcjach księgowych, dostosowanie systemów księgowych (ewidencyjnych) do nowych wymogów, dostosowanie procesów tak, aby zdarzenia gospodarcze były rozpatrywane pod kątem wymogów MSSF 9 na moment zawarcia transakcji, oraz opracowanie ujawnień do sprawozdania finansowego. Spółka planuje przedstawić najważniejsze ujawnienia wynikające z wymogów MSSF 9 w śródrocznym sprawozdaniu finansowym na dzień 31 marca 2018 r.

Spółka podjęła decyzję o wdrożeniu Standardu z dniem 1 stycznia 2018 r. bez korygowania danych porównawczych, co oznacza, że dane za rok 2017 oraz 2018 nie będą porównywalne, natomiast korekty związane z dostosowaniem do MSSF 9 zostaną wprowadzone 1 stycznia 2018 r., z odniesieniem wpływu zmian na pozostałe całkowite dochody oraz zyski zatrzymane.

Na podstawie par 7.2.21 MSSF 9 „Instrumenty finansowe” Spółka podjęła decyzję o dalszym stosowaniu wymogów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń zawartych w MSR 39, zamiast wymogów zawartych w rozdziale 6 Standardu.

Porównanie aktywów i zobowiązań finansowych wg MSR 39 i MSSF 9 (na Bilans Otwarcia 2018 roku, w tys. PLN)

Dla portfela należności przeprowadzono:

- (i) ocenę czy spełniony jest test klasyfikacyjny wg MSSF 9, tzw. test SPPI (tj. sprawdzenie czy płatności reprezentują tylko spłatę kwoty kapitału i odsetki),
- (ii) ocenę modelu biznesowego.

Na podstawie analizy warunków umownych z kontrahentami uznano, iż test SPPI jest spełniony ponieważ płatności stanowią wyłącznie spłatę kwoty głównej i odsetek

W ramach analizy modelu biznesowego stwierdzono, że występują dwa modele zarządzania:

- (i) należności utrzymywane w celu ściągnięcia. Dotyczy to wszystkich kwot należności, za wyjątkiem należności od klientów objętych umową faktoringową;
- (II) należności utrzymywane w celu sprzedaży – należności zakwalifikowane do faktoringu. Należności te są sprzedawane w ciągu kilku dni od ich powstania, na długo przed terminem ich wymagalności. Sprzedaż dotyczy 100% wartości należności od danego klienta. Przeniesienie tych należności na rzecz faktora spełnia kryteria do ich usunięcia z bilansu, gdyż bank nie ma żadnych roszczeń wobec Spółki z tytułu niespłacenia lub opóźnień w płatności klienta.

	Kategoria wg MSR 39	Kategoria wg MSSF 9	Bilans Otwarcia 2018 roku		Wpływ zmiany: zwiększenie (zmniejszenie)
			MSR 39	MSSF 9	
Należności handlowe	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	83 958	83 885	-73
Wartości brutto	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	87 717	87 717	-
Odpisy aktualizujące	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	-3 759	-3 832	-73
Należności zakwalifikowane do faktoringu	Pożyczki i należności	Wartość godziwa rozliczana przez wynik	10 585	10 565	-20
Wartości brutto	Pożyczki i należności	Wartość godziwa rozliczana przez wynik	10 585	10 565	-20
Odpisy aktualizujące	Pożyczki i należności	Wartość godziwa rozliczana przez wynik	-	-	-
Pożyczki udzielone	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	7	7	-
Wartości brutto	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	7	7	-
Odpisy aktualizujące	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	-	-	-
Instrumenty pochodne	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez wynik	Wartość godziwa rozliczana przez wynik	51 574	51 574	-
Depozyt zabezp.	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	57 956	57 956	-
Środki pieniężne	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	117 144	117 144	-
Aktywa finansowe			321 224	321 131	-93

	Kategoria wg MSR 39	Kategoria wg MSSF 9	Bilans Otwarcia 2018 roku		Wpływ zmiany: zwiększenie (zmniejszenie)
			MSR 39	MSSF 9	
Zobowiązania handlowe	Pozostałe zobowiązania finansowe	Zamortyzowany koszt	215 914	215 914	-
Instrumenty pochodne	Wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez wynik	Wartość godziwa rozliczana przez wynik	72 585	72 585	-
Zobowiązania finansowe			288 499	288 499	-

Wpływ wdrożenia MSSF 9 na kapitał własny (na Bilans Otwarcia 2018 roku, w tys. PLN)

	Skumulowane pozostałe całkowite dochody	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Przeklasyfikowanie pozycji z wycenianych w amortyzowanym koszcie do wycenianych w wartości godziwej dla:			
Należności	-	-20	-20
Pożyczki	-	-	-
Udziały w innych jednostkach	-	-	-
Korekta odpisów aktualizujących dla aktywów wycenianych w zamortyzowanym koszcie dla:			
Należności	-	-73	-73
Pożyczki	-	-	-
Przeliczenie zamortyzowanego kosztu dla zobowiązań finansowych	-	-	-
Korekty podatku odroczonego	-	18	18
Razem	-	-76	-76

Szczegółowy opis korekt oraz dane uzupełniające

- (i) korekty związane z klasyfikacją instrumentów finansowych i wyceną do wartości godziwej

Informacje o pozycjach wycenianych w wartości godziwej według hierarchii przewidzianej przez MSSF 9 (na Bilans Otwarcia 2018 roku, w tys. PLN)

	Wycena do wartości godziwej (hierarchia)		
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Należności handlowe	-	10 565	-
Instrumenty pochodne (aktywa)	-	51 574	-
Udziały w innych jednostkach	-	-	-
	-	62 139	-

- instrumenty dłużne (należności handlowe)

Spółka ma zawartą umowę faktoringu należności od grupy kontrahentów i regularnie korzysta z możliwości faktoringu w celu polepszenia płynności. Przekazanie należności do faktoringu skutkuje zaprzestaniem ich ujmowania w sprawozdaniu finansowym zarówno wg MSR 39 jak i MSSF 9. W stosunku do należności (10.585 tys. PLN), które na datę bilansową były zakwalifikowane lecz jeszcze nie przekazane do faktoringu, uznano, że nie spełniają one kryteriów modelu biznesowego „utrzymywane w celu pozyskania przepływów” ani „utrzymywane w celu pozyskania przepływów oraz sprzedaży”, w związku z tym zostały zaliczone do kategorii rezydualnej i podlegają wycenie do wartości godziwej z ujęciem skutków wyceny w wyniku finansowym. W wyniku wyceny do wartości godziwej należności te zostały wycenione w wartości 10.565 tys. PLN, a różnica w wysokości 20 tys. PLN (strata) zostanie odniesiona na zyski zatrzymane. Szczegóły dotyczące wyceny zawarto w punkcie (b) poniżej.

- instrumenty dłużne (udzielone pożyczki)

Spółka nie posiada portfela pożyczek udzielonych.

- instrumenty pochodne

Spółka w celu zabezpieczenia przed ryzykiem kursowych zawiera walutowe kontrakty terminowe, natomiast w celu zminimalizowania ryzyka w zakresie wahań cen surowca zawiera towarowe instrumenty pochodne.

Powyższe instrumenty pochodne klasyfikuje się wg MSSF 9 do aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej.

Wartość godziwą instrumentów pochodnych ustala się w oparciu o bieżące kursy walutowe (kontrakty walutowe) i o bieżące ceny produktów (kontrakty towarowe). Instrumenty pochodne stanowią aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, z wyjątkiem tych instrumentów pochodnych, które są wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń.

- (ii) instrumenty finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie. Ustalenie odpisów aktualizacyjnych metodą oczekiwanych strat i korekta z tego tytułu.

Dotychczasowe zasady tworzenia odpisów aktualizacyjnych wymagały od jednostki oceny czy wystąpiły obiektywne przesłanki utraty wartości i, w przypadku ich stwierdzenia, oszacowania odpisu aktualizującego w oparciu o planowane przepływy gotówkowe. MSSF 9 wymaga oszacowania oczekiwanej straty, niezależnie od tego czy wystąpiły przesłanki do stworzenia takiego odpisu.

Standard przewiduje 3 stopniową klasyfikację aktywów finansowych pod kątem ich utraty wartości: Stopień 1 - salda dla których nie nastąpiło znaczące zwiększenie ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia i dla których ustala się oczekiwaną stratę w oparciu o prawdopodobieństwo niewypłacalności w horyzoncie 12 miesięcy, Stopień 2 - salda, dla których nastąpiło znaczące zwiększenie ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia i dla których ustala się oczekiwaną stratę w oparciu o prawdopodobieństwo niewypłacalności w ciągu całego okresu kredytowania, Stopień 3 - salda ze stwierdzoną utratą wartości.

W odniesieniu do należności handlowych, które nie zawierają istotnego elementu finansowania, Standard wymaga zastosowania uproszczonego podejścia i wyceny odpisu na bazie oczekiwanych strat kredytowych za cały okres życia instrumentu. Spółka zaklasyfikowała należności handlowe do Stopnia 2, za wyjątkiem należności w stosunku do których stwierdzono utratę wartości - te należności zaliczono do Stopnia 3.

Klasyfikacja do poszczególnych Stopni oraz ustalenie odpisów i porównanie ich do odpisów zgodnych z MSR 39 zawarto w tabeli poniżej.

Wycena w zamortyzowanym koszcie, klasyfikacja pod względem utraty wartości (na Bilans Otwarcia 2018 roku, w tys. PLN)

	Stopień 1	Stopień 2	Stopień 3	Razem
Wartość brutto (MSSF 9)				
Należności handlowe	-	83 804	3 913	87 717
Pożyczki udzielone	7	-	-	7
Depozyty	57 956	-	-	57 956
Środki pieniężne	117 144	-	-	117 144
	175 107	83 804	3 913	262 824
Odpisy aktualizujące (MSSF 9)				
Należności handlowe	-	-247	-3 585	-3 832
Pożyczki udzielone	-	-	-	-
Środki pieniężne	-	-	-	-
	-	-247	-3 585	-3 832
Wartość bilansowa (MSSF 9)	175 107	83 557	328	258 992

Porównanie wielkości odpisów aktualizujących wartość należności handlowych wg MSSF 9 i MSR 39 (na Bilans Otwarcia 2018 roku, w tys. PLN)

	Stopień 1	Stopień 2	Stopień 3	Razem
Odpis aktualizujący wartość należności handlowych wg MSR 39	-	32	3 727	3 759
Zwiększenie/(Zmniejszenie)	-	215	-142	73
Odpis aktualizujący wartość należności handlowych wg MSSF 9	-	247	3 585	3 832

- odpis aktualizacyjny na należności handlowe

Dotychczasowe zasady rachunkowości oraz informacje na temat ryzyka kredytowego, należności przeterminowanych i odpisów na należności handlowe zawarto w Nocie 19. Dla należności handlowych (za wyjątkiem tych, które są analizowane indywidualnie jako nieobsługiwane), przeprowadzono analizę portfelową i zastosowano uproszczoną matrycę odpisów w poszczególnych przedziałach wiekowych, na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia należności. Analizy dokonano odrębnie dla należności od klientów należących do wyszczególnionych grup w oparciu o założone prawdopodobieństwo strat kredytowych, skorygowane o rzeczywiste straty kredytowe na podstawie danych historycznych za lata 2015-2017.

W rezultacie, dla należności handlowych, które są nieprzeterminowane oraz przeterminowane poniżej 90 dni, odpis zwiększył się z kwoty 32 tys. PLN do kwoty 247 tys. PLN, tj. o 215 tys. PLN, natomiast dla należności przeterminowanych powyżej 90 dni odpis zmniejszył się z kwoty 193 tys. PLN do 51 tys. PLN, tj. o 142 tys. PLN. Łączna korekta zwiększająca odpis o 73 tys. PLN zostanie przypisana do zysków zatrzymanych (strata). W stosunku do należności nieobsługiwanych, analizowanych indywidualnie, pozostawiono odpis w wysokości 100% wartości, na niezmienionym poziomie (3.534 tys. PLN).

- odpis aktualizacyjny na udzielone pożyczki, środki pieniężne oraz depozyty zabezpieczające

Na dzień 31 grudnia 2017 roku, w pozycji Pozostałe należności Spółka wykazała depozyt stanowiący zabezpieczenie wykonania zawieranych instrumentów pochodnych. Saldo na dzień 31 grudnia 2017 r. wynosi 57.956 tys. PLN; bank JP Morgan.

Odpisy z tytułu utraty wartości ustalono indywidualnie na podstawie zewnętrznych ratingów banków oraz publicznie dostępne informacje dotyczące wskaźników niewypełnienia zobowiązania dla danego ratingu (dostępne ze stron agencji ratingowych).

Odstąpiono od tworzenia odpisu ze względu na nieistotność.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku, Spółka wykazała wobec Koninklijke Bunge B.V. saldo środków pieniężnych wraz z naliczonymi odsetkami, prezentowanego w sprawozdaniu jako środki pieniężne, w wysokości 117.144 tys. PLN.

Spółka przeprowadziła szacunek odpisów na środki pieniężne, w oparciu o prawdopodobieństwo niewypłacalności w okresie umownym, który jest krótszy niż 3 miesiące. Prawdopodobieństwo to ustalono na podstawie analizy historycznych strat kredytowych. W poprzednich okresach sprawozdawczych nie wystąpiły straty bądź jakiegokolwiek opóźnienia w dostępie do tej pozycji aktywów.

Odstąpiono od tworzenia odpisu ze względu na nieistotność.

- (iii) Wpływ korekt opisanych w punktach (a)-(b) na podatek odroczony

Podatek odroczony od korekt opisanych powyżej zostanie przypisany, odpowiednio w zyskach zatrzymanych i pozostałych całkowitych dochodach.

Nowe standardy oraz zmiany do Istniejących standardów wydane przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów, zmian do standardów oraz nowej interpretacji, które według stanu na dzień 16 marca 2018 roku nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE.

- **MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie) – Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14,
- **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”** (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”** – Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe”** - Charakterystyka opcji przedpłaty z ujemną kompensatą (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** – Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności),
- **Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”** - Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).
- **Zmiany do MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”** – Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),

- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 12 oraz MSR 28) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (zmiany do MSSF 12 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie, a zmiany do MSSF 1 i MSR 28 obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2015-2017)”** – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 3, MSSF 11, MSR 12 oraz MSR 23) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie),
- **Interpretacja KIMSF 23 „Niepewność w zakresie rozliczania podatku dochodowego”** (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie).

Według szacunków Spółki, w/w nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Spółkę na dzień bilansowy.

Jednocześnie nadal poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

Według szacunków Spółki, zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych według MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby przyjęte do stosowania na dzień bilansowy.

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe jest sporządzone zgodnie z koncepcją kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny instrumentów pochodnych oraz pozycji zabezpieczanych, ujętych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, które są wyceniane według wartości godziwej.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w okresie najbliższych 12 miesięcy po dniu bilansowym. Zarząd Spółki uważa, iż nie istnieje zagrożenie kontynuowania działalności w tym okresie.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w polskich złotych. Polski złoty jest walutą funkcjonalną Spółki, w której denominowane są operacje gospodarcze. Dane liczbowe podane są w tysiącach złotych, stosując zasadę, iż kwoty wynoszące mniej niż 500 PLN pomijają się, a kwoty wynoszące 500 PLN i więcej podwyższają się do pełnego tysiąca złotych. W przypadku prezentowania danych w innych walutach lub jednostkach, stosowna informacja jest podana.

Podstawowe osądy rachunkowe oraz podstawy szacowania niepewności

W procesie stosowania zasad rachunkowości obowiązujących w Spółce, zarząd musi dokonywać osądów, szacunków i przyjmować założenia dotyczące wartości bilansowej aktywów i zobowiązań, której nie da się określić wykorzystując dostępne źródła. Szacunki i związane z nimi założenia opierają się o doświadczenia historyczne i inne czynniki uznawane za istotne. Rzeczywiste wyniki mogą odbiegać od przyjętych wartości szacunkowych. Szacunki, jak i przyjęte założenia, podlegają bieżącej weryfikacji. Zmianę wartości szacunkowych ujmuje się w okresie, w którym nastąpiła weryfikacja, jeśli dotyczy ona wyłącznie tego okresu lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeśli zmiana dotyczy również okresów przyszłych.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym okresie sprawozdawczym, jak również przedstawiono zagadnienia, dla których największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Utrata wartości aktywów (z wyłączeniem wartości firmy)

Corocznie Spółka analizuje, czy nie wystąpiły przesłanki utraty wartości aktywów trwałych, będące podstawą do przeprowadzenia testu na utratę ich wartości. Na koniec 2017 roku Spółka nie stwierdziła istnienia przesłanek wskazujących na konieczność przeprowadzenia testu na utratę wartości. Zidentyfikowane w 2017 roku utraty wartości poszczególnych aktywów zostały ujęte w księgach Spółki.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego i niematerialnego majątku trwałego. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków kierownictwa.

Wycena rezerw

Rezerwy z tytułu odpraw emerytalno – rentowych oraz nagród jubileuszowych zostały oszacowane przez aktuarusza metodami aktuarialnymi. Przyjęte do wyceny założenia zostały przedstawione w nocie „Świadczenia pracownicze”.

Wycena rezerwy na rekultywację terenu opiera się na najlepszych szacunkach kierownictwa opartych na obecnym poziomie kosztów, koniecznych do poniesienia w celu przywrócenia wartości użytkowych i przyrodniczych zanieczyszczonych gruntów. Zarząd nie przewiduje znacznego zwiększenia poziomu tych kosztów w przyszłości, które mogłyby w sposób znaczący wpłynąć na zmianę wartości tej rezerwy.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy (dochód) pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Wartość firmy

Wartość firmy prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wyceniona jest według kosztu nabycia pomniejszonego o skumulowany odpis z tytułu utraty wartości. Spółka corocznie testuje wartość firmy. Opis przyjętych zasad przeprowadzonego testu w 2017 roku znajduje się w nodzie nr 15. Przeprowadzone dotychczasowe testy wartości firmy nie wykazały konieczności dokonania odpisu aktualizującego.

Zasady rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Spółkę przedstawione zostały poniżej.

Połączenia jednostek gospodarczych

Przejęcie będących poza kontrolą spółki jednostek i wyodrębnionych części działalności rozlicza się metodą nabycia. Koszt połączenia wycenia się w zagregowanej wartości godziwej (na dzień dokonania zapłaty) przekazanych aktywów, poniesionych lub przejętych zobowiązań oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez jednostkę dominującą w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną. Dające się zidentyfikować aktywa, zobowiązania i zobowiązania warunkowe jednostki przejmowanej spełniające warunki ujęcia zgodnie z MSSF 3 „Połączenie jednostek gospodarczych” ujmują się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z wyjątkiem aktywów trwałych (lub grup do zbycia) sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Udziały mniejszościowe w jednostce przejmowanej są początkowo wyceniane jako proporcja (udział) udziałów mniejszościowych w wartości godziwej netto ujętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych lub w wartości godziwej na dzień nabycia.

Udziały własne w przejmowanych jednostkach wyceniane są według kosztu ustalonego jako wartość godziwa na dzień nabycia.

Wartość firmy

Wartość firmy powstająca przy przejęciu wynika z wystąpienia na dzień przejęcia nadwyżki sumy przekazanej płatności, wartości udziałów niesprawujących kontroli i wartości godziwej uprzednio posiadanych udziałów w jednostce nabywanej nad udziałem Spółki w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki ujmowanych na dzień przejęcia.

W przypadku wystąpienia wartości ujemnej, Spółka dokonuje ponownego przeglądu ustalenia wartości godziwych poszczególnych składników nabywanych aktywów netto. Jeżeli w wyniku przeglądu nadal wartość jest ujemna ujmują się ją niezwłocznie w wyniku finansowym.

Wartość firmy ujmują się początkowo jako składnik aktywów po koszcie, a następnie wycenia według kosztu pomniejszonego o skumulowaną stratę z tytułu utraty wartości.

Dla celów testowania utraty wartości wartości firmy, przejęta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, zostaje przypisana do poszczególnych ośrodków lub zespołów ośrodków wypracowujących środki pieniężne jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami powinny odnieść korzyści z synergii będących efektem połączenia, bez względu na to, czy zostały do nich przypisane także inne składniki aktywów lub zobowiązań jednostki przejmowanej.

Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy, powinien:

- 1) odpowiadać najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze, oraz
- 2) nie być większy niż segment operacyjny.

W chwili zbycia jednostki zależnej lub podlegającej wspólnej kontroli przypadająca na nią część wartości firmy uwzględnia się przy obliczaniu zysku/straty z tytułu zbycia.

W pewnych okolicznościach wartości godziwe ujmowanych aktywów i zobowiązań można na dzień połączenia ująć jedynie tymczasowo (prowizorycznie). W takim przypadku Spółka rozlicza nabycie stosując ustalone tymczasowe wartości. Wszelkie ewentualne korekty tych wartości są ustalane w ciągu 12 miesięcy od dnia nabycia i ujmowane z mocą wsteczną na dzień nabycia.

Spółka testuje wartość firmy pod względem utraty wartości raz w roku lub częściej, jeśli można wiarygodnie przypuszczać, że utrata wartości wystąpiła. Jeśli w wyniku testu okaże się, że wartość odzyskiwalna jednostki generującej przepływy pieniężne jest mniejsza od jej wartości bilansowej, odpis z tytułu utraty wartości firmy alokuje się najpierw do kwoty bilansowej wartości firmy, a następnie do pozostałych aktywów, proporcjonalnie do ich wartości bilansowej. Strata z tytułu utraty wartości ujęta dla wartości firmy nie podlega odwróceniu w następnym okresie.

Aktywa trwale przeznaczone do zbycia

Aktywa trwale (i grupy aktywów netto przeznaczonych do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do zbycia wyceniane są po niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonych o koszty związane ze sprzedażą.

Aktywa trwale i grupy aktywów netto klasyfikowane są jako przeznaczone do zbycia, jeżeli ich wartość bilansowa będzie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego ciągłego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa aktywów netto przeznaczonych do zbycia) jest dostępny w swoim obecnym stanie do natychmiastowej sprzedaży. Zaklasyfikowanie składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa Spółki do zakończenia transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Przychody z działalności

Spółka nie wyodrębnia segmentów geograficznych w swojej działalności. Działalność produkcyjna zlokalizowana jest w dwóch zakładach: w Kruszwicy i Brzegu. Zdecydowana większość sprzedaży (90%) kierowana jest na rynek krajowy (struktura terytorialna sprzedaży produktów i struktura produktowa – patrz: nota nr 3 „Przychody ze sprzedaży”).

Ujmowanie przychodów

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują należności netto (bez podatku VAT) za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty wypłacone lub odroczone w zapłacie oraz o wartość usług, o charakterze promocyjnym lub logistycznym, świadczonych na rzecz Spółki przez jej klientów. Zdecydowana większość rabatów jest udzielana w stosunku do wartości lub ilości sprzedaży.

Przychody z tytułu umów o świadczenie usług ujmuje się poprzez odniesienie do stopnia zaawansowania realizacji danej umowy. Przychody z umów rozliczanych na podstawie faktycznego nakładu czasu i pracy ujmuje się według stawek umownych, w oparciu o przepracowane roboczogodziny i poniesione koszty bezpośrednie.

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu.

Koszty wytworzenia wyrobów gotowych obejmują:

- a) koszty materiałów wycenionych w cenie ewidencyjnej skorygowane o odchylenia, tj.
 - Koszty surowców,
 - Koszty opakowań bezpośrednich i pośrednich (kartonów) wyrobów gotowych,
 - Koszty pozostałych materiałów bezpośrednio wykorzystywanych do produkcji (tj. energia, chemikalia, materiały pomocnicze),
- b) część kosztów stałych o charakterze pośrednio produkcyjnym (koszty wydzielone), odpowiadających poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Koszty Sprzedaży

Koszty sprzedaży obejmują wydatki ponoszone w związku z realizacją sprzedaży. Zalicza się do nich:

Koszty bezpośrednie sprzedaży

- Koszty transportu,
- Koszty przeładunków,
- Koszty składowania,
- Koszty wynagrodzeń agentów,
- Prowizje od sprzedaży.

Koszty pośrednie sprzedaży

- Koszty personelu zewnętrznego,
- Koszty biura obsługi klienta
- Koszty promocji i reklamy,
- Pozostałe koszty związane z obsługą kanału sprzedaży.

Koszty Ogólnego Zarządu

Koszty Ogólnego Zarządu obejmują pozostałe koszty stałe, ponoszone w ramach działalności operacyjnej spółki, które nie są przypisane do kosztów wytworzenia oraz do kosztów sprzedaży. Zalicza się do nich:

- Wynagrodzenia wraz z ubezpieczeniami oraz inne koszty ponoszone na pracowników nie bezpośrednio produkcyjnych,
- Koszty usług menedżerskich,
- Czynsze za wynajem lokali, urządzeń i samochodów,
- Usługi informatyczne,
- Usługi doradztwa, prawne,
- Koszty transportu niedotyczącego sprzedaży,
- Amortyzacja środków trwałych niewykorzystywanych bezpośrednio w procesie produkcji,
- Ubezpieczenia samochodów i nieruchomości,
- Inne koszty stałe.

Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem na leasingobiorcę. Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane jako leasing operacyjny.

Na dzień bilansowy Spółka nie jest stroną istotnych umów spełniających kryteria leasingu finansowego.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone na wynik finansowy przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy. Płatności warunkowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmują się w kosztach w okresie ich poniesienia.

W przypadku wystąpienia specjalnych zachęt motywujących do zawarcia umowy leasingu operacyjnego, ujmują się je jako zobowiązania. Zagregowane korzyści z tytułu takich zachęt ujmują się jako pomniejszenie kosztów wynajmu metodą liniową.

Waluty obce

Transakcje przeprowadzane w walucie innej niż polski złoty (PLN) są ujmowane w księgach po średnim kursie NBP, ogłaszanym w dniu poprzedzającym realizację transakcji. Na dzień bilansowy, aktywa i pasywa pieniężne denominowane w walutach obcych są przeliczane według średniego kursu Europejskiego Banku Centralnego, obowiązującego na ten dzień. Aktywa i pasywa niepieniężne wyceniane w wartości godziwej i denominowane w walutach obcych wycenia się według kursu obowiązującego w dniu ustalenia wartości godziwej.

Zyski i straty wynikłe z przeliczenia walut ujmowane są w wyniku za wyjątkiem wyceny instrumentów finansowych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń, w przypadku których zmiany wartości godziwej, po spełnieniu kryteriów efektywności zabezpieczenia, odnosi się bezpośrednio na kapitał własny lub na zmianę wartości godziwej pozycji zabezpieczanej (zob. poniżej zasady rachunkowości stosowane w odniesieniu do pochodnych instrumentów finansowych)

Koszty finansowania zewnętrznego

Spółka kapitalizuje istotne koszty finansowania zewnętrznego, przyporządkowane dostosowywanym składnikom aktywów.

Koszt odsetek liczony jest na bazie średniorocznego kosztu finansowania działalności Spółki i wartości zaangażowanych środków pieniężnych na zakup dostosowywanych aktywów.

Spółka nie kapitalizuje kosztów finansowania zewnętrznego zapasów nasion rzepaku, przyjmując, że aktywa te służą do produkcji wyrobów gotowych w dużych ilościach w sposób powtarzalny.

W 2017 i 2016 roku nie występowały koszty finansowania zewnętrznego podlegające aktywowaniu.

Zysk na działalności gospodarczej

Zysk na działalności gospodarczej (operacyjnej) kalkulowany jest przed uwzględnieniem kosztów i przychodów finansowych.

Podatki

Na obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego składają się: podatek dochodowy bieżący (CIT) oraz podatek dochodowy odroczony.

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie dochodu (zysku podatkowego) danego roku obrotowego. Dochód (strata podatkowa) różni się od księgowego zysku (straty) brutto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych lub poprzednich oraz pozycji przychodów/kosztów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu/ nie będą kosztem podatkowym. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłacie lub zwrotowi w przyszłości. Podstawą naliczenia podatku odroczonego jest wartość różnic przejściowych pomiędzy wartościami

bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi, wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy podatku bieżącego.

Rezerwa na podatek odroczony jest tworzona od wszystkich dodatnich różnic przejściowych podlegających opodatkowaniu, natomiast aktywa z tytułu podatku odroczonego są rozpoznawane do wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że będzie można pomniejszyć przyszłe dochody (zyski podatkowe) o rozpoznane ujemne różnice przejściowe.

Pozycja aktywów lub zobowiązanie podatkowe nie powstaje, jeśli różnica przejściowa powstaje z tytułu wartości firmy lub z tytułu pierwotnego ujęcia innego składnika aktywów lub zobowiązania w transakcji, która nie ma wpływu ani na wynik podatkowy ani na wynik księgowy.

Wartość składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego podlega analizie na każdy dzień bilansowy. W przypadku gdy spodziewane przyszłe dochody nie będą wystarczające dla realizacji składnika aktywów lub jego części, następuje odpis aktywa podatkowego.

Podatek odroczony jest wyliczany przy użyciu stawek podatkowych, które będą obowiązywać w momencie, gdy pozycja aktywów zostanie zrealizowana lub zobowiązanie stanie się wymagalne, zgodnie ze stanem prawnym, istniejącym na dzień bilansowy.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego, wykazując je per saldo w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania.

Spółka dokonuje kompensaty należności z zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku dochodowego, jeżeli ma tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz ma możliwości zapłaty podatku lub uzyskania zwrotu podatku w kwocie netto.

W przypadku połączenia jednostek gospodarczych, konsekwencje podatkowe uwzględnia się przy obliczaniu wartości firmy lub określaniu wartości udziału jednostki przejmującej w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przewyższającej koszt przejęcia.

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości kosztu historycznego (cena nabycia) pomniejszonego o dokonane skumulowane umorzenie oraz zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości narastająco. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria ich ujmowania.

Wartość oprogramowania operacyjnego komputerów zwiększa ich wartość i wykazywana jest łącznie w środkach trwałych w grupie pozostałe środki trwałe.

Środki trwałe w budowie prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wg ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, powiększonego o istotne koszty finansowania zewnętrznego i pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość środków trwałych w budowie zawiera również kwoty udzielonych zaliczek na poczet budowy środków trwałych.

Prawa wieczystego użytkowania gruntów wykazane są pozabilansowo jako zobowiązanie z tytułu leasingu operacyjnego, z wyjątkiem nabytych praw wieczystego użytkowania, które stanowią pozycję bilansową oraz podlegają umorzeniu przez przewidywany okres ich użytkowania, nie dłuższy niż okres przysługiwania tych praw.

Środki trwałe, z pominięciem gruntów oraz środków trwałych w budowie, amortyzuje się metodą liniową przez przewidywany okres ich użytkowania. Amortyzację rozpoczyna się w momencie rozpoczęcia użytkowania środka trwałego.

Dana pozycja aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z użytkowania lub sprzedaży takiego składnika aktywów.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są prezentowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodach w pozycji (Zyski) / straty na sprzedaży środków trwałych i inne koszty związane ze środkami trwałymi i są ujmowane w okresie, w którym dokonano takiego wyksięgowania.

Wartość końcowa i okres użytkowania składników aktywów trwałych podlega weryfikacji, i ewentualnej korekcie, na koniec każdego roku obrotowego.

Zyski lub straty ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania pozycji rzeczowego majątku trwałego określa się jako różnicę między przychodami ze sprzedaży a wartością bilansową tych pozycji i ujmuje się je w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne Spółka uznaje nieruchomości, które traktowane są jako źródło przychodów z tytułu ich wynajmu lub jest utrzymywana w posiadaniu, ze względu na potencjalny przyrost jej wartości.

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są na dzień bilansowy w cenie nabycia pomniejszonej o skumulowaną na dzień bilansowy amortyzację oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

Nieruchomości inwestycyjne podlegają amortyzacji przez okres ekonomicznej użyteczności przy zastosowaniu metody liniowej.

Spółka wybrała dla wyceny nieruchomości inwestycyjnych model wyceny oparty na cenie nabycia. Na koniec każdego roku Spółka dokonuje oceny przesłanek utraty wartości i weryfikacji okresu użytkowania i w razie konieczności dokonuje koniecznych korekt.

Nieruchomości inwestycyjne usuwane są z bilansu w przypadku ich zbycia lub likwidacji lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z likwidacji lub sprzedaży nieruchomości inwestycyjnej są ujmowane w wyniku w okresie, w którym zdarzenie to miało miejsce.

Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia.

Wartości niematerialne przejęte przy połączeniu jednostek gospodarczych identyfikuje się i ujmuje odrębnie od wartości firmy, jeśli spełniają one definicję wartości niematerialnych. Cena nabycia takich aktywów jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia.

Po początkowym ujęciu wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne są amortyzowane przez okres użytkowania metodą liniową oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy zaistnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres amortyzacji jest weryfikowany na koniec każdego roku obrotowego.

Znaki towarowe i prawa autorskie ujmowane są w bilansie w cenie nabycia pomniejszonej o dokonane umorzenie przy użyciu metody liniowej przez okres ich użytkowania.

Oprogramowanie komputerowe prezentowane jest łącznie z wartością komputerów w rzeczowych aktywach trwałych.

Utrata wartości rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych, oprócz wartości firmy

Na koniec rocznego okresu sprawozdawczego, za który Spółka sporządza pełne sprawozdanie finansowe, Spółka dokonuje przeglądu wartości rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. W przypadku wystąpienia takich przesłanek, szacowana jest wartość odzyskiwalna danego składnika aktywów, w celu ustalenia potencjalnego odpisu z tego tytułu. W sytuacji, gdy składnik aktywów nie generuje przepływów pieniężnych, które są w znacznym stopniu niezależnymi od przepływów generowanych przez inne aktywa, analizę przeprowadza się dla grupy aktywów generujących przepływy pieniężne, do której należy dany składnik aktywów.

Wartość odzyskiwalna ustalana jest jako kwota wyższa z dwóch wartości: wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży lub wartość użytkowa. Ta ostatnia wartość odpowiada wartości bieżącej szacunku przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy użyciu stopy dyskonta uwzględniającej aktualną rynkową wartość pieniądza w czasie oraz ryzyko specyficzne dla danego aktywa.

Jeżeli wartość odzyskiwalna jest niższa od wartości księgowej netto składnika aktywów (lub grupy aktywów), wartość księgowa jest pomniejszana do wartości odzyskiwalnej. Strata z tytułu utraty wartości jest ujmowana jako koszt w okresie, w którym wystąpiła.

W momencie gdy utrata wartości ulega odwróceniu, wartość netto składnika aktywów (lub grupy aktywów) zwiększana jest do nowej oszacowanej wartości odzyskiwalnej, nie wyższej jednak od wartości netto tego składnika aktywów jaka byłaby ustalona, gdyby utrata wartości nie została rozpoznana w poprzednich latach. Odwrócenie utraty wartości ujmowane jest w pozostałych przychodach.

Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika aktywów jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

Zapasy

Spółka wycenia materiały i towary według cen nabycia. Cenę nabycia stanowi cena zakupu bez podlegającemu odliczeniu podatku od towarów i usług, obniżona o rabaty, opusty i inne zmniejszenia, a powiększona o cło oraz koszty związane bezpośrednio z zakupem i przystosowaniem materiału do stanu zdatnego do używania, tj. koszty transportu do miejsca docelowego, koszty załadunku i wyładunku, koszty ubezpieczenia materiału podczas transportu.

Wartość zapasów obejmuje również korektę z tytułu wyceny zapasu, jako pozycji zabezpieczanej, do wartości godziwej, w ramach stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Wyroby gotowe wyceniane są według kosztu wytworzenia, natomiast produkty uboczne w cenie sprzedaży netto.

Na koszty wytworzenia składają się koszty materiałów, tj. surowców, opakowań, koszty pozostałych materiałów bezpośrednio wykorzystywanych do produkcji (tj. energia, chemikalia, materiały pomocnicze) oraz część kosztów stałych o charakterze bezpośrednio i ogólnoprodukcyjnym, odpowiadających poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Aktywa finansowe

Spółka kwalifikuje aktywa finansowe do następujących kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej poprzez wynik finansowy,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności
- pożyczki i należności.
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Klasyfikacja do określonej kategorii zależy od charakteru i przeznaczenia aktywów finansowych, a określa się ją w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Do tej kategorii Spółka kwalifikuje instrumenty pochodne (kontrakty forward, futures lub swap) oraz kontrakty zakupu (surowców) z wbudowanym instrumentem finansowym, wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem tych, które spełniają kryteria efektywności zabezpieczenia w ramach stosowanej rachunkowości zabezpieczeń. Wartość godziwą ww. instrumentów finansowych znajdujących się w portfolio Spółki ustala się w oparciu o kursy walutowe Europejskiego Banku Centralnego oraz ceny rynkowe aktualne na dzień bilansowy lub moment rozliczenia instrumentu pochodnego.

Pożyczki i należności

Należności z tytułu dostaw i usług, pożyczki i pozostałe należności o stałych lub nienegocjowalnych warunkach płatności niebędące przedmiotem obrotu na aktywnym rynku klasyfikuje się jako „pożyczki i należności”.

Należności z tytułu dostaw i usług nie są instrumentem generującym odsetki i wyceniane są w księgach w wartości nominalnej (wymagającej zapłaty) skorygowanej o odpowiednie odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych.

Udzielone pożyczki ujmowane są według zamortyzowanego kosztu ustalonego z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem przypadków kiedy wartość nominalna jest zbliżona do wartości zamortyzowanego kosztu, wówczas aktywa te prezentuje się w bilansie w kwocie wymagającej zapłaty na dzień bilansowy.

Dochód odsetkowy ujmuje się przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej z wyjątkiem należności krótkoterminowych, gdzie ujęcie odsetek byłoby nieistotne.

W latach 2016-2017 Spółka nie posiadała instrumentów finansowych kwalifikowanych do inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności, oraz do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Inwestycje w jednostkach zależnych, jednostkach współkontrolowanych i jednostkach stowarzyszonych

Spółka sporządzając jednostkowe sprawozdanie finansowe, inwestycje w jednostkach zależnych, jednostkach współkontrolowanych i jednostkach stowarzyszonych ujmuje, zgodnie z MSR 27, w cenie nabycia.

Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa finansowe, oprócz tych wycenianych w wartości godziwej poprzez wynik finansowy, ocenia się pod względem utraty wartości na każdy dzień bilansowy. Aktywa finansowe tracą wartość, gdy istnieją obiektywne przesłanki, że zdarzenia, które wystąpiły po początkowym ujęciu danego składnika aktywów wpłynęły niekorzystnie na związane z nim szacunkowe przyszłe przepływy pieniężne.

Wartość bilansową składnika aktywów finansowych pomniejsza się o odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości.

Spółka tworzy odpisy aktualizujące na należności przeterminowane według następującej reguły:

Należności przeterminowane (w dniach)	Wysokość odpisu (w %)
60-89	50
90+	100

Spółka tworzy również odpisy aktualizujące na:

- niepokryte gwarancjami lub ubezpieczeniem:
 - należności skierowane na drogę postępowania sądowego,
 - należności od dłużników w stosunku, do których zostało wszczęte postępowanie układowe lub ugody bankowej,
 - należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości,
 - należności od dłużnika skreślonego z ewidencji działalności gospodarczej,
 - należności w przypadku śmierci dłużnika,
- należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego – w pełnej wysokości należności,
- należności stanowiące równowartość kwot podwyższających należność w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego – w wysokość całości tych kwot do czasu ich otrzymania lub odpisania jako nieściągalne,
- odsetki za zwłokę w zapłacie należności – w wysokości 100 % naliczonych.

Zmiany wartości odpisów ujmują się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Do składników środków pieniężnych i ich ekwiwalentów zaliczane są środki pieniężne na rachunkach bankowych oraz inne krótkoterminowe inwestycje o wysokiej płynności, takie jak obligacje, papiery dłużne, etc.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe Spółka klasyfikuje do następujących kategorii:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej poprzez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania (w tym pożyczki i kredyty)

Zobowiązania finansowe i instrumenty kapitałowe są klasyfikowane w zależności od ich treści ekonomicznej wynikającej z zawartych umów.

Spółka zaprzestaje ujmowania zobowiązań finansowych wyłącznie wówczas, gdy zostaną wykonane, unieważnione lub gdy wygasną.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej poprzez wynik finansowy

Do tej kategorii Spółka kwalifikuje instrumenty pochodne (kontrakty forward, futures lub swap) oraz kontrakty zakupu (surowców) z wbudowanym instrumentem finansowym, wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem tych, które spełniają kryteria efektywności zabezpieczenia w ramach stosowanej rachunkowości zabezpieczeń. Wartość godziwą ww. instrumentów finansowych znajdujących się w portfelu Spółki ustala się w oparciu o kursy walutowe oraz ceny rynkowe aktualne na dzień bilansowy lub moment rozliczenia instrumentu pochodnego.

Pozostałe zobowiązania finansowe

Kredyty i pożyczki ujemowane są w wartości uzyskanych wpływów pomniejszonych o koszty bezpośrednie pozyskania środków. Koszty finansowe, łącznie z prowizjami płatnymi w momencie spłaty lub umorzenia oraz kosztami bezpośrednimi zaciągnięcia kredytów, ujemowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i zwiększają wartość księgową instrumentu z uwzględnieniem spłat dokonanych w bieżącym okresie, za wyjątkiem przypadków, kiedy wartość nominalna zobowiązania jest zbliżona do wartości zamortyzowanego kosztu; wówczas takie zobowiązania prezentuje się w bilansie w kwocie wymagającej zapłaty na dzień bilansowy.

Kredyty w rachunku bieżącym oraz kredyty o nieokreślonym okresie spłaty wyceniane są według wartości wymagającej zapłaty na dzień bilansowy tj. wraz z odsetkami należnymi na dzień bilansowy.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług nie są instrumentem odsetkowym i wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości nominalnej.

Instrumenty pochodne

Spółka wykorzystuje instrumenty pochodne dla zabezpieczenia dwóch istotnych rodzajów ryzyka występujących w toku prowadzonej działalności – ryzyka kursowego oraz ryzyka zmian cen towarów. Dla zabezpieczenia przed ryzykiem kursowym przyszłych przepływów pieniężnych związanych z zakupami i sprzedażą, wyrażonych lub denominowanych w walutach obcych, jak również sald należności i zobowiązań, wykorzystywane są walutowe kontrakty terminowe typu forward. Dla ograniczenia wpływu zmienności cen towarów na wynik finansowy Spółka stosuje kontrakty towarowe typu futures.

Spółka nie wykorzystuje instrumentów pochodnych dla celów spekulacyjnych.

Wykorzystywane przez spółkę instrumenty pochodne zaliczane są do grupy aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy, za wyjątkiem tych, które spełniają kryteria efektywności zabezpieczenia w ramach stosowanej rachunkowości zabezpieczeń. Spółka ujmuje instrumenty pochodne na dzień zawarcia w wartości godziwej, która jest równa zero, a następnie wycenia je na dzień rozliczenia, nie później jednak niż na dzień bilansowy, w wartości godziwej, bez pomniejszania o ewentualne koszty transakcji.

Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do aktualnych kursów terminowych, natomiast wartość godziwa kontraktów towarowych ustala się poprzez odniesienie do bieżących cen towarów. W wyniku wyceny kontraktu terminowego do wartości godziwej mogą powstać aktywa lub zobowiązania finansowe. Aktywa finansowe stanowią dodatnią wycenę do wartości godziwej instrumentu, natomiast ujemna wartość godziwa instrumentu stanowi zobowiązanie finansowe. Oszacowane w ten sposób wartości aktywów lub zobowiązań finansowych stanowią wartości możliwe do uzyskania lub konieczne do zapłaty na dzień bilansowy.

Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, za wyjątkiem tych, które stanowią pozycje zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, są bezpośrednio odnoszone do rachunku zysków i strat okresu, w którym powstały.

Aktywa finansowe są wyłączone z bilansu, gdy wygasły prawa do przepływów pieniężnych z określonego składnika aktywów, natomiast zobowiązanie finansowe jest usuwane z bilansu, gdy wygasa, tj. kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Instrumenty pochodne wbudowane w inne instrumenty finansowe lub umowy nie będące instrumentami finansowymi traktowane są jako oddzielne instrumenty pochodne, jeżeli charakter wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi i jeżeli umowy zasadnicze nie są wyceniane według wartości godziwej, której zmiany są ujemowane w rachunku wyników.

Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczenia wartości godziwej.

Przy rozpoczęciu powiązania zabezpieczającego Spółka dokumentuje relację między instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną oraz cele zarządzania ryzykiem, a także strategię realizacji różnych transakcji zabezpieczających.

Z dniem 20 stycznia 2016 roku Spółka zaprzestała wyznaczać walutowe instrumenty zabezpieczające do rachunkowości zabezpieczeń, ze względu na brak istotnych fluktuacji wyniku finansowego tytułem zmian w kursach walut oraz wysokie nakłady pracy, niewspółmierne wobec osiąganych korzyści, na przygotowanie dokumentacji niezbędnej do stosowania rachunkowości zabezpieczającej.

Zabezpieczenia wartości godziwej

Zabezpieczenie ryzyka cen towarów związanych zarówno z istniejącymi w bilansie stanami zapasów nasion rzepaku jak i z uprawdopodobnionymi przyszłymi zobowiązaniami wynikającymi z zawartych kontraktów na zakup nasion, kwalifikowane jest jako zabezpieczenie wartości godziwej.

Spółka zawiera kontrakty zabezpieczające typu futures w celu ograniczenia ryzyka zmian wartości godziwej surowców. Celem transakcji zabezpieczających jest dostosowanie wartości zakupionego rzepaku w możliwie dużym stopniu do ceny rynkowej, jaka będzie się kształtować na rynku w określonym czasie w przyszłości.

Stosowane instrumenty zabezpieczające prowadzą do osiągnięcia wysokiej kompensaty pomiędzy zmianą wartości pozycji zabezpieczanej (zapas nasion rzepaku lub firm commitment – kontraktów na dostawy rzepaku z określoną ceną zakupu) oraz instrumentu zabezpieczającego. Stosowane zabezpieczenie przekłada się na dopasowanie wartości zapasu, nabytego po ustalonej wcześniej cenie stałej, do cen rynkowych.

Spółka wdrożyła rachunkowość zabezpieczeń z wykorzystaniem opisanych powyżej instrumentów pochodnych, wyznaczonych na zabezpieczenie wartości godziwej określonych pozycji zapasów, które są źródłem ryzyka towarowego. Zabezpieczenie wartości godziwej jest to ograniczenie zagrożenia wpływu na wynik finansowy zmian wartości godziwej ujętego w bilansie składnika aktywów lub zobowiązań wynikających z określonego ryzyka lub uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań.

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych jako zabezpieczenie wartości godziwej ujemowane są, równoległe ze zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej, w wyniku finansowym.

Spółka przestaje stosować rachunkowość zabezpieczeń, jeżeli nastąpi rozwiązanie powiązania zabezpieczającego, instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, zakończony lub zrealizowany, lub nie spełnia kryteriów rachunkowości zabezpieczeń.

Rezerwy

Rezerwy tworzy się w przypadku wystąpienia w jednostce bieżących zobowiązań (prawnych lub zwyczajowo oczekiwanych), będących konsekwencją zdarzeń z przeszłości, których konieczność uregulowania (wzrost ze Spółki środków zawierających korzyści ekonomiczne) przez Spółkę jest prawdopodobna, a wielkość tych zobowiązań może być wiarygodnie wyceniona.

Ujmowana wartość rezerwy odzwierciedla możliwie najdokładniejszy szacunek kwoty wymaganej do rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy, z uwzględnieniem ryzyka i niepewności związanej z tym zobowiązaniem. W przypadku wyceny rezerwy metodą szacunkowych przepływów pieniężnych koniecznych do rozliczenia bieżącego zobowiązania, jej wartość bilansowa odpowiada wartości bieżącej tych przepływów.

Restrukturyzacja

Rezerwa na koszty restrukturyzacji ujmowana jest tylko wtedy, gdy Spółka opracowała szczegółowy i formalny plan restrukturyzacji i ogłosiła wszystkim zainteresowanym stronom zamiar jego realizacji lub jego główne założenia. Wycena rezerwy restrukturyzacyjnej obejmuje wyłącznie bezpośrednie koszty restrukturyzacji, czyli kwoty niezbędne do przeprowadzenia restrukturyzacji i nie związane z bieżącą działalnością Spółki.

Koszty świadczeń emerytalnych i rentowych

Rezerwa z tytułu świadczeń emerytalnych i rentowych prezentowana w Sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wyceniana jest w wartości godziwej zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń emerytalnych i rentowych. Zobowiązanie to kalkulowane jest metodami aktuarialnymi. Zyski i straty aktuarialne są ujmowane w kapitale rezerwowym Spółki.

3. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW I TOWARÓW

Przychody ze sprzedaży Spółki prezentują się następująco:

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Zmiana %
	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Przychody ze sprzedaży produktów			
Oleje luzem	785 141	756 553	3,8%
Śruta rzepakowa	404 467	392 203	3,1%
Oleje konfekcjonowane	521 098	486 428	7,1%
Margaryny konsumenckie	299 878	310 228	-3,3%
Margaryny profesjonalne	108 880	105 413	3,3%
Tłuszcze cukiernicze	210 957	162 927	29,5%
Pozostałe	14 393	11 867	21,3%
Sprzedaż produktów	2 344 814	2 225 619	5,4%
Przychody ze sprzedaży towarów			
Oleje luzem	86 900	58 569	48,4%
Śruta rzepakowa	474	1 249	-62,0%
Oleje konfekcjonowane	29 288	22 156	32,2%
Margaryny konsumenckie	79 315	74 419	6,6%
Nasiona rzepaku	769	1 670	-54,0%
Pozostałe	5 945	2 827	110,3%
Sprzedaż towarów	202 691	160 890	26,0%
Sprzedaż razem	2 547 505	2 386 509	6,7%

Struktura terytorialna sprzedaży produktów i towarów:

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Zmiana %
	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Przychody ze sprzedaży produktów			
Kraj	2 099 995	1 999 729	5,0%
Eksport	244 819	225 890	8,4%
Sprzedaż produktów	2 344 814	2 225 619	5,4%
Przychody ze sprzedaży towarów			
Kraj	185 731	146 338	26,9%
Eksport	16 960	14 552	16,5%
Sprzedaż towarów	202 691	160 890	26,0%
Sprzedaż razem	2 547 505	2 386 509	6,7%

Struktura przychodów Spółki nie uległa istotnym zmianom w stosunku do roku ubiegłego.

Głównymi kategoriami sprzedażowymi są produkty masowe, czyli oleje luzem (surowe i rafinowane) oraz śruta rzepakowa (47%), produkty konsumenckie, czyli oleje konfekcjonowane i margaryny konsumenckie (32%) oraz produkty profesjonalne i tłuszcze cukiernicze (13%).

W 2017 roku, wraz ze wzrostem wolumenów sprzedaży (+4,8%) w stosunku do roku 2016, wzrosła wartość sprzedaży ogółem (+6,7%), głównie w wyniku wyższych cen sprzedaży głównych grup produktów Spółki.

4. SEGMENTY OPERACYJNE

Rozpoznane Segmenty Operacyjne

Zidentyfikowane i ujawnione w ramach działalności operacyjnej Spółki segmenty operacyjne są pochodną podziałów dokonywanych dla wewnętrznych celów zarządczych Spółki, jak i dla potrzeb konsolidacji z grupą Bunge. Spółka rozpoznała dwa podstawowe segmenty działalności:

- Segment Produktów Masowych (Agri)
- Segment Produktów Spożywczych (Food)

Segment Produktów Masowych (Agri) obejmuje działalność:

- w zakresie przerobu nasion rzepaku - działalność od zakupu nasion do sprzedaży rzepakowego oleju surowego/odsłanionego, śruty rzepakowej, ewentualnie odsprzedaży nasion rzepaku do podmiotów zewnętrznych lub do segmentu Food
- w zakresie pozostałych olejów - działalność od zakupu od stron trzecich pozostałych olejów (również rzepakowego) w stanie surowym lub rafinowanym, do sprzedaży ich do podmiotów zewnętrznych lub do segmentu Food.

Segment Produktów Spożywczych (Food) - obejmuje działalność od zakupu od segmentu Agri olejów surowych i rafinowanych, pochodzących z zakupu od stron trzecich, do sprzedaży do stron trzecich; olejów rafinowanych, olejów butelkowanych, margaryn konsumenckich i profesjonalnych, tłuszców cukierniczych. Segment Food nie dokonuje transakcji sprzedaży do segmentu Agri.

Ustalenie wielkości, wartości i kosztu obrotów wewnętrznych pomiędzy segmentami

Tak zdefiniowana działalność segmentów powoduje konieczność realizacji obrotu wewnętrznego pomiędzy nimi, w zakresie sprzedaży z segmentu Agri do segmentu Food oleju rzepakowego surowego.

Wolumen obrotów wewnętrznych, określany na każdy dzień bilansowy, kalkulowany jest jako ekwiwalent produkcji sprzedanej, tj. jako ilość oleju rzepakowego surowego potrzebnego do wyprodukowania ilości wyrobów gotowych segmentu Food, sprzedanej w danym okresie sprawozdawczym.

Ceny realizacji sprzedaży między segmentami (ceny transferowe) oleju rzepakowego surowego są cenami rynkowymi, określonymi na podstawie notowań giełdowych ustalanych na różne okresy obowiązywania dla różnych asortymentów wyrobów gotowych segmentu Food.

Dla rzepakowego oleju rafinowanego sprzedanego do stron trzecich, cena sprzedaży z segmentu Agri do segmentu Food ustalana jest poprzez odjęcie od rzeczywistej ceny realizacji sprzedaży do stron trzecich, stałej premii rafinacyjnej, ustalonej na dany okres na bazie rynkowych premii rafinacyjnych (różnica pomiędzy rynkową ceną oleju rafinowanego a ceną oleju surowego).

Koszt własny sprzedanych wyrobów/surowców w ramach obrotu między segmentami ustalany jest w wysokości:

- dla sprzedaży oleju rzepakowego surowego z produkcji własnej – w wysokości bieżącej ceny standardowej nasion rzepaku, korygowanej o aktualne uzyski produkcyjne i cenę sprzedaży śruty rzepakowej (podstawowy produkt uboczny przy produkcji oleju surowego),
- dla sprzedaży pozostałych surowców – w wysokości historycznych kosztów nabycia.

Podział pozostałych elementów części operacyjnej rachunku wyników

Koszty produkcji – koszty bezpośrednio produkcyjne (wydziałów produkcyjnych) alokowane są do segmentów zgodnie z alokacją rodzajów produkowanych produktów; koszty pośrednio produkcyjne (wydziały pomocnicze i administracja zakładów produkcyjnych) alokowane są do segmentów na podstawie ustalonych na dany rok obrotowy stałych współczynników alokacji określonych na bazie planowanego zaangażowania poszczególnych działów w produkcję dla poszczególnych segmentów.

Koszty sprzedaży alokowane są do segmentów analogicznie jak sama sprzedaż. Wszystkie koszty związane z transakcjami sprzedaży dotyczące produktów i towarów kwalifikowanych do segmentu Agri są przypisywane temu segmentowi. Analogicznie, wszystkie koszty sprzedaży związane z transakcjami sprzedaży produktów i towarów kwalifikowanych do segmentu Food są przypisywane do segmentu Food.

Koszty ogólnego zarządu podlegają podziałowi na zasadzie przypisania poszczególnych działów operacyjnych do danego segmentu. Kryterium przypisania stanowi rodzaj wykonywanych zadań w ramach danego działu. Koszty działów ogólnoadministracyjnych, zarządzających obiema sferami działalności, przypisane są do obydwu segmentów w proporcji 1/1.

Różnice kursowe:

Różnice powstałe na instrumentach finansowych alokowane są do segmentu Agri w zakresie:

- całość niezrealizowanych wyników na instrumentach pochodnych,
- część zrealizowanych wyników na instrumentach pochodnych związana z realizacją zabezpieczeń dotyczących działalności segmentu Agri i dla których prowadzona jest rachunkowość zabezpieczeń,
- całość zrealizowanych różnic kursowych na instrumentach pochodnych nie ujętych w rachunkowości zabezpieczeń.

Część zrealizowanych wyników na transakcjach zabezpieczających, ujętych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, dotyczących zabezpieczenia wartości wpływów ze sprzedaży oleju rafinowanego luzem alokowana jest do segmentu Produktów Spożywczych.

Pozostałe różnice kursowe (powstałe na wycenie pozycji bilansowych lub wynikające z realizacji zapłat i otrzymanych płatności w walucie obcej) alokowane są do segmentu Agri. Spółka alokuje do poszczególnych segmentów pozycje ze sprawozdania z całkowitych dochodów tylko do poziomu zysku operacyjnego.

Podział Bilansu

Zapasy

Kryterium podziału zapasów jest zbieżne z kryteriami stosowanymi przy wyróżnieniu obrotów segmentu, co pozwala na szczegółową identyfikację zapasów przyporządkowanych do danego segmentu.

Rozrachunki z dostawcami/klientami

Zarówno dostawcy, jak i klienci, zostali przyporządkowani do danego segmentu na podstawie kryterium rodzaju, odpowiednio, nabywanego materiału/towaru, sprzedawanego produktu/towaru. Umożliwia to identyfikację wszystkich zobowiązań/należności dla danego segmentu. Przegląd poprawności tych alokacji dokonywany jest raz w roku.

Środki trwałe

Kryterium alokacji środków trwałych do segmentów jest, analogicznie jak dla alokacji kosztów, przypisanie poszczególnych działów operacyjnych do danego segmentu.

Środki trwałe w budowie

Wszelkie zwiększenia wartości majątku trwałego w ramach segmentu Agri dokonywane są wyłącznie w momencie przyjęcia środka trwałego do używania. Całość nakładów na środki trwałe w budowie wykazywana jest w ramach segmentu Food.

Wartości niematerialne

Alokacja wartości niematerialnych do poszczególnych segmentów oparta jest na szczegółowej identyfikacji tych aktywów do danego segmentu.

Wartość firmy

Wartość firmy powstała w wyniku połączenia, które miało miejsce 13 grudnia 2006 roku. Wartość firmy została wyliczona w oparciu o wartość godziwą aktywów netto poszczególnych przejętych spółek. Spółka przypisała wartość firmy do obydwu wyodrębnionych segmentów, które odpowiadają definicji najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze. Alokacja wartości firmy do obydwu segmentów została dokonana wg struktury segmentowej nadwyżki przekazanych płatności nad udziałem Spółki w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów i zobowiązań jednostek przejmowanych na dzień przejęcia.

Wartość firmy została następująco przypisana do segmentów:

	Segment Agri	Segment Food	Razem
Wartość firmy (PLN'000)	28.544	55.249	83.793
Wartość firmy (%)	34,1%	65,9%	100%

Zadłużenie

Zadłużenie alokowane jest do segmentów wg struktury aktywów netto.

Pozostałe pozycje bilansowe

Wszelkie nieuwzględnione w ramach podstawowego rozdziału elementy bilansu są a priori przyporządkowywane do segmentu Food. Wiąże się to z założeniem, iż w ramach tego segmentu wykazywane są wszelkie rozliczenia ze stronami trzecimi, nie będące konsekwencją takich operacji jak sprzedaż i zakupy.

Podstawowe miary i kryteria oceny wyników działalności segmentów biznesowych

Spółka stosuje dwie zasadnicze miary dla oceny swoich segmentów biznesowych:

- Wynik operacyjny (EBIT), rozumiany jako zysk operacyjny, tj, przed opodatkowaniem i kosztami/przychodami finansowymi
- Zwrot na aktywach netto (RONA)

Zwrot na aktywach netto ustalany jest wyłącznie wobec aktywów pracujących, czyli po eliminacji z majątku trwałego wartości środków trwałych w budowie. Jest to istotne założenie, gdyż w ten sposób eliminowany jest fakt wykazywania w ramach segmentu Food nakładów, które ostatecznie częściowo zwiększą również wartość majątku trwałego segmentu Agri.

Poniżej przedstawione zostały podstawowe informacje finansowe dotyczące segmentów operacyjnych.

Aktywa i zobowiązania segmentów

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000
Aktywa						
Aktywa trwałe	130 739	125 804	214 092	218 620	344 831	344 424
Aktywa obrotowe	347 476	342 519	265 042	310 823	612 518	653 342
Aktywa ogółem	478 215	468 323	479 134	529 443	957 349	997 766
Zobowiązania długoterminowe	1 804	2 213	4 054	4 720	5 858	6 933
Zobowiązania krótkoterminowe (bez kredytów i pożyczek)	170 415	188 264	141 781	141 547	312 196	329 811
Zobowiązania ogółem (bez kredytów i pożyczek)	172 219	190 477	145 835	146 267	318 054	336 744
Aktywa netto (aktywa ogółem pomniejszone o zobowiązania ogółem, bez kredytów i pożyczek)	305 996	277 846	333 299	383 176	639 295	661 022
Zadłużenie	-	3 366	-	4 658	-	8 022

Przychody i wyniki segmentów oraz pozostałe informacje

	AGRI		FOOD		WYŁĄCZENIA		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000
Przychody								
Sprzedaz do siron trzecich	972 095	919 347	1 589 797	1 492 036	-	-	2 561 892	2 411 383
Sprzedaz między segmentami	729 451	663 843	-	-	(729 450)	(663 843)	1	-
Przychody ogółem	1 701 546	1 583 190	1 589 797	1 492 036	(729 450)	(663 843)	2 561 893	2 411 383
Zysk operacyjny (EBIT)	(13 597)	11 068	65 745	70 184	-	-	52 148	81 252
Pozostałe informacje								
Nakłady inwestycyjne (w tym zmiana stanu zaliczek na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych)	257	(3 748)	22 076	41 215	-	-	22 333	37 467
Amortyzacja środków trwałych	9 432	10 326	14 956	14 980	-	-	24 388	25 306
Amortyzacja wartości niematerialnych	2	2	3 238	3 666	-	-	3 240	3 668
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	79	-	118	65	-	-	197	65
Odpis z tytułu utraty wartości środków trwałych i wartości niematerialnych	-	-	928	928	-	-	928	928

Przychody ze sprzedaży głównych produktów i usług (bez transakcji międzysegmentowych)

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Przychody ze sprzedaży produktów						
Oleje luzem	478 305	456 023	306 836	300 530	785 141	756 553
Śruta rzepakowa	404 467	392 203	-	-	404 467	392 203
Oleje konfekcjonowane	-	-	521 098	486 428	521 098	486 428
Margaryny konsumenckie	-	-	299 878	310 228	299 878	310 228
Margaryny profesjonalne	-	-	108 880	105 413	108 880	105 413
Tłuszcze cukiernicze	-	-	210 957	162 927	210 957	162 927
Pozostałe	1 769	2 398	12 624	9 469	14 393	11 867
Sprzedaż produktów	884 541	850 624	1 460 273	1 374 995	2 344 814	2 225 619
Przychody ze sprzedaży towarów						
Oleje luzem	83 261	57 965	3 639	604	86 900	58 569
Śruta rzepakowa	474	1 249	-	-	474	1 249
Oleje konfekcjonowane	-	-	29 288	22 156	29 288	22 156
Margaryny konsumenckie	-	-	79 315	74 419	79 315	74 419
Nasiona rzepaku	769	1 670	-	-	769	1 670
Pozostałe	-	-	5 945	2 827	5 945	2 827
Sprzedaż towarów	84 504	60 884	118 187	100 006	202 691	160 890
Sprzedaż razem	969 045	911 508	1 578 460	1 475 001	2 547 505	2 386 509

Zwrot na aktywach netto

	AGRI		FOOD		RAZEM	
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
średni stan aktywów	459 134	403 544	488 965	564 598	948 099	968 142
średni stan zobowiązań (bez kredytów i pożyczek)	181 348	122 153	146 052	127 145	327 400	249 298
średni stan aktywów netto	277 786	281 391	342 913	437 453	620 699	718 844
Zysk/(Strata) operacyjny	(13 597)	11 068	65 745	70 184	52 148	81 252
Podatek dochodowy (od zysku operacyjnego)	2 583	(2 103)	(12 492)	(13 335)	(9 908)	(15 437)
Zysk/(Strata) operacyjny pomniejszony o podatek	(11 014)	8 965	53 253	56 849	42 240	65 815
Zwrot na aktywach netto	-4,0%	3,2%	15,5%	13,0%	6,8%	9,2%

Informacje o wiodących klientach

W Spółce nie występuje koncentracja przychodów ze sprzedaży do zewnętrznego pojedynczego klienta, które stanowiłyby co najmniej 10 procent łącznych przychodów Spółki w prezentowanym okresie.

5. KOSZTY WEDŁUG RODZAJU

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Amortyzacja	27 607	28 812
Zużycie materiałów i energii	2 050 671	1 869 477
Usługi obce	155 091	159 909
Podatki i opłaty	5 820	7 452
Wynagrodzenia	67 024	65 069
Ubezpieczenia społeczne	11 018	11 380
Inne koszty pracownicze	5 483	7 264
Pozostałe koszty rodzajowe (delegacje, koszty utrzymania obiektów socjalnych i inne)	2 238	2 611
Razem koszty rodzajowe	2 324 952	2 151 974
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	(10 334)	8 072
Koszty sprzedaży	(146 686)	(143 196)
Koszty ogólnego zarządu	(33 272)	(39 659)
Koszty wytworzenia sprzedanych produktów	2 134 660	1 977 191

6. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Sprzedaż usług	12 052	9 939
Należne kary umowne	549	739
Odwrocenie odpisu aktualizującego należności	-	3 658
Odszkodowanie z tyt. awarii	-	560
Nadpłata składki wypadkowej ZUS	-	1 064
Nadpłata podatku od nieruchomości za lata 2010-2015	-	1 696
Rozwiązanie rezerw z lat ubiegłych	527	-
Sprzedaż certyfikatów energetycznych PMEF	-	6 283
Rozwiązanie rezerwy na wieczyste użytkowanie gruntów w Warszawie	679	-
Odpis aktualizujący wartość zapasów	-	247
Pozostałe przychody	581	688
	14 388	24 874

7. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Koszt sprzedanych usług	7 853	5 752
Koszty kontraktu produkcyjnego na oleje jadalne	219	219
Koszty sprzedaży certyfikatów energetycznych	-	1 377
Odpis aktualizujący wartość należności	123	1 674
Odpis aktualizujący wartość zapasów	262	-
Nadpłata składki wypadkowej ZUS	-	585
Odsetki od zobowiązań podatkowych VAT (import oleju słonecznikowego)	-	1 091
Likwidacja opakowań	235	393
Koszty sprzedaży zakupionych materiałów	215	381
Rezerwa na sprawy sporne	-	50
Rezerwa na koszty związane z naruszeniem praw autorskich	400	-
Rezerwa na wieczyste użytkowanie gruntów	681	-
Rozliczenie nadpłaty podatku od nieruchomości	1 696	-
Koszty awarii - Rafineria	-	705
Koszty utrzymania - zlikwidowany zakład w Gdańsku	1 545	1 463
Koszty utrzymania wynajmowanych budynków	882	227
Podatki i opłaty dot. wynajmowanych budynków	1 114	-
Usługi doradztwa prawnego - dot. zwrotu podatku od nieruchomości	-	142
Koszty projektów	-	782
Darowizny	221	465
Inne koszty	1 327	1 488
	16 773	16 794

8. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Przychody finansowe		
Otrzymane odsetki za zwłokę	45	67
Otrzymane odsetki od udzielonych pożyczek	1	6
Odsetki od środków pieniężnych, lokaty	2 152	4 639
	2 198	4 712
Koszty finansowe		
Koszty odsetek - kredyty i pożyczki	392	305
Zapłacone odsetki za zwłokę	29	41
Koszty faktoringu	3 369	3 218
	3 790	3 564

9. ZYSKI(STRATY) Z TYTUŁU WYCENY NIEZREALIZOWANYCH INSTRUMENTÓW POCHODNYCH I NIEZREALIZOWANYCH RÓŻNIC KURSOWYCH

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000
Niezrealizowany wynik na walutowych Instrumentach pochodnych		
- zyski	23 033	13 637
- straty	37 484	9 321
Niezrealizowany wynik na towarowych instrumentach pochodnych poza rachunkowością zabezpieczeń		
- zyski	44 747	1 261
- straty	1 780	19 646
Niezrealizowany wynik na towarowych instrumentach zabezpieczających ujętych w rachunkowości zabezpieczeń		
- zyski	-	7 026
- straty	33 320	44
Rozliczone zyski/straty na towarowych instrumentach pochodnych ujętych w rachunkowości zabezpieczeń, zabezpieczających niezrealizowane pozycje zabezpieczane *		
- zyski	-	323
- straty	95	3 713
Niezrealizowany wynik na pozycji zabezpieczanej ujęty jako korekta zapasów		
- zyski	91	3 894
- straty	-	800
Różnice kursowe niezrealizowane		
- zyski	5 406	6 164
- straty	1 047	2 850
	(449)	(4 069)

* niezrealizowane pozycje zabezpieczane – pozycje nadal ujęte w aktywach Spółki (zapasy)

10. WYNIK NA SPRZEDAŻY ŚRODKÓW TRWAŁYCH I INNE KOSZTY ZWIĄZANE ZE ŚRODKAMI TRWAŁYMI ORAZ WARTOŚCIAMI NIEMATERIALNYMI

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000
Koszty likwidacji i demontażu	(3 646)	(801)
(Zysk) / strata na sprzedaży	2 609	1 283
Odpis/(odwrócenie odpisu) z tytułu utraty wartości środków trwałych i wartości niematerialnych	3 475	(5 970)
	2 438	(5 488)

11. PODATEK DOCHODOWY

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Podatek dochodowy ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów		
Podatek bieżący:		
Podatek dochodowy bieżący	15 465	17 503
Korekty lat ubiegłych	15	(138)
Razem podatek bieżący	15 480	17 365
Podatek odroczony:		
Podatek dochodowy odroczony	(5 593)	(301)
Korekta lat ubiegłych	-	-
Razem podatek odroczony	(5 593)	(301)
Razem podatek dochodowy	9 887	17 064

Podatek dochodowy został skalkulowany wg obowiązującej w 2017 roku stawki 19% (rok 2016: 19%).

Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej		
Zysk (strata) brutto	50 556	82 400
Ustawowa stawka podatkowa (średnioważona)	19,00%	19,00%
Podatek według ustawowej stawki	9 606	15 963
Efekt podatkowy różnic pomiędzy zyskiem / stratą przed opodatkowaniem a podstawą opodatkowania	5 650	1 841
Zmiana aktywa z tyt. podatku odroczonego ujęta w wyniku finansowym	(5 593)	(301)
Wykorzystanie strat podatkowych z poprzednich okresów	-	-
Rozpoznanie aktywa na podatek odroczonego od strat podatkowych z poprzedniego okresu	-	-
Ujęcie korekty w podatku bieżącym i odroczonym z poprzedniego okresu	224	(138)
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	9 887	17 064
Bieżący podatek dochodowy	15 480	17 365
Odroczony podatek dochodowy	(5 593)	(301)
Efektywna stawka podatkowa	19,56%	20,71%

Zmiana stanu (rezerwy)/aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Stan na początek okresu	5 560	5 244
Podatek odroczonego ujęty w rachunku zysków i strat	5 593	301
Podatek odroczonego ujęty w innych całkowitych dochodach (z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń)	-	65
Podatek odroczonego ujęty w innych całkowitych dochodach (z tytułu wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych)	(80)	(50)
Podatek odroczonego ujęty w innych całkowitych dochodach z tytułu korekty konsolidacyjnej niezrealizowanych marż transakcyjnych	-	-
	11 073	5 560

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2017 wynika z następujących pozycji:

	Koniec okresu 31/12/2016	Korekty 2016r. Obciążenie (+) / uznanie (-) wyniku	Koniec okresu 31/12/2016 po korektach	Koniec okresu 31/12/2017	Obciążenie (+) / uznanie (-) wyniku	Obciążenie (+) / uznanie (-) kapitału
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z tytułu:						
Różnicy wartości bilansowych i podatkowych majątku trwałego	7 352	(307)	7 045	6 480	(565)	-
Naliczone, nieotrzymane/niezapłacone odsetki od depozytów i faktoringu	-	-	-	-	-	-
Razem rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	7 352	(307)	7 045	6 480	(565)	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z tytułu:						
Aktualizacji wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych	760	-	760	3 975	3 215	-
Odpisów aktualizujących wartość należności nieściągalnych	36	-	36	58	22	-
Rezerw	1 924	332	2 256	1 849	(327)	(80)
Biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych kosztów odroczonego w czasie	10 054	107	10 161	11 533	1 372	-
Naliczone, nieotrzymane/niezapłacone odsetki od depozytów i faktoringu	34	-	34	38	4	-
Pozostałe	104	(2)	98	101	3	-
Zaokrąglenia	-	-	-	-	(1)	-
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	12 912	433	13 345	17 553	4 288	(80)
Obciążenie/korzyść z tytułu odroczonego podatku dochodowego			5 697		5 286	(80)
<i>Per saldo</i>						
Rezerwy z tytułu podatku				-		
Aktywa z tytułu podatku				11 073		

Odroczony podatek dochodowy na dzień 31 grudnia 2016 wynika z następujących pozycji:

	Koniec okresu 31/12/2016	Obciążenie (+) / uznanie (-) wyniku	Obciążenie (+) / uznanie (-) kapitału
	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z tytułu:			
Różnicy wartości bilansowych i podatkowych majątku trwałego	7 352	(1 955)	-
Naliczone, nieotrzymane/niezapłacone odsetki od depozytów i faktoringu		(3)	-
Aktualizacji wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych			
Razem rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	7 352	(1 958)	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, z tytułu:			
Aktualizacji wartości godziwej kontraktów walutowych - instrumentów finansowych	760	1 206	(65)
Odpisów aktualizujących wartość należności nieściągalnych	36	622	-
Rezerw	1 924	(74)	50
Biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych kosztów odroczonego w czasie	10 054	(487)	-
Naliczone, nieotrzymane/niezapłacone odsetki od depozytów i faktoringu	34	(34)	-
Pozostałe	104	424	-
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego:	12 912	1 657	(15)
Obciążenie/korzyść z tytułu odroczonego podatku dochodowego		(301)	(15)
<i>Per saldo</i>			
Rezerwy z tytułu podatku	-		
Aktywa z tytułu podatku	5 560		

Spółka nie posiada niewykorzystanych ulg podatkowych, możliwych do odliczenia w przyszłości.

Spółka nie posiada zobowiązań podatkowych od dodatnich różnic przejściowych, związanych z inwestycjami w jednostki zależne, oddziały, jednostki stowarzyszone czy w udziały we wspólnych przedsięwzięciach.

12. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

Wyliczenie zysku na jedną akcję zostało oparte na następujących informacjach:

	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończonych 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Zyski		
Zysk netto dla celów wyliczenia zysku na jedną akcję	40 669	65 336
Liczba wyemitowanych akcji		
Średnia ważona liczba akcji wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości zysku zwykłego na jedną akcję	22 986 949	22 986 949
Zysk na akcję		
Zysk przypadający na jedną akcję	1,77	2,84

W Spółce nie występuje zjawisko rozwodnienia zysku.

13. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

	<i>Grunty, budynki i budowle</i>	<i>Środki trwałe w budowie</i>	<i>Maszyny i urządzenia</i>	<i>Pozostałe środki trwałe</i>	<i>Razem</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
WARTOŚĆ POCZĄTKOWA					
Na dzień 1/1/2016	199 109	16 574	305 303	24 974	545 960
Zwiększenia	2 979	41 794	11 870	535	57 178
Zmniejszenia	(113)	(16 317)	(612)	(353)	(17 395)
Zmniejszenia - przeznaczenie do sprzedaży	75	-	826	82	983
Reklasyfikacje	-	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2016	202 050	42 051	317 387	25 238	586 726
Na dzień 1/1/2017	202 050	42 051	317 387	25 238	586 726
Zwiększenia	16 195	22 251	30 546	693	69 685
Zmniejszenia	(1 577)	(47 434)	(6 620)	(1 298)	(56 929)
Reklasyfikacje	(3 884)	-	4	(4)	(3 884)
Na dzień 31/12/2017	212 784	16 868	341 317	24 629	595 598
UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI					
Na dzień 1/1/2016	91 026	-	241 770	18 843	351 639
Amortyzacja za okres	8 952	-	14 946	1 408	25 306
Utrata wartości	-	-	95	27	122
Zmniejszenia z tytułu likwidacji lub sprzedaży	(113)	-	(612)	(353)	(1 078)
Zmniejszenia - przeznaczenie do sprzedaży	30	-	491	25	546
Reklasyfikacje	-	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2016	99 895	-	256 690	19 950	376 535
Na dzień 1/1/2017	99 895	-	256 690	19 950	376 535
Amortyzacja za okres	8 593	-	14 581	1 214	24 388
Utrata wartości	-	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji lub sprzedaży	(1 536)	-	(6 589)	(1 297)	(9 422)
Reklasyfikacje	(953)	-	4	(4)	(953)
Na dzień 31/12/2017	105 999	-	264 686	19 863	390 548
WARTOŚĆ NETTO					
Na dzień 31/12/2016	102 155	42 051	60 697	5 288	210 191
Udzielone zaliczki		2 243			2 243
					212 434
Na dzień 31/12/2017	106 785	16 868	76 631	4 766	205 050
Udzielone zaliczki		2 325			2 325
					207 375

Okres użytkowania środków trwałych w Spółce został określony następująco:

Budynki – od 25 do 40 lat
Maszyny i urządzenia – od 3 do 20 lat
Pozostałe środki trwałe – od 4 do 12 lat.

Środki trwałe amortyzowane są metodą liniową. Rzeczowe aktywa trwałe nie są objęte ograniczeniami dotyczącymi tytułu prawnego Spółki.

Spółka dokonuje corocznej oceny ekonomicznego zużycia środków trwałych dla celów bilansowych, celem weryfikacji ewidencyjnego odzwierciedlenia osiągniętych przez Spółkę korzyści ekonomicznych z tegoż majątku.

W przypadkach gdy Spółka nie przewiduje osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych z dalszego użytkowania składników rzeczowego majątku trwałego, dokonuje odpisów z tytułu utraty wartości.

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY

Decyzją Zarządu Spółki w listopadzie 2014 roku, rzeczowe aktywa trwałe znajdujące się w nieczynnym zakładzie produkcyjnym w Gdańsku zakwalifikowane zostały jako dostępne do sprzedaży.

	<i>Grunty, budynki i budowle</i>			<i>Maszyny i urządzenia</i>		<i>Pozostałe środki trwałe</i>		<i>Razem</i>	
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Na dzień 01/01/2016	12 723		3 321			56		16 100	
Zwiększenia	-		-			-		-	
Umorzenie i utrata wartości	-		(4 914)			-		(4 914)	
Sprzedaż i likwidacja	-		(791)			-		(791)	
Reklasyfikacje	-		(437)			-		(437)	
Na dzień 31/12/2016	12 723		(2 821)			56		9 958	
Na dzień 01/01/2017	12 723		(2 821)			56		9 958	
Zwiększenia	-		-			-		-	
Umorzenie i utrata wartości	-		3 476			-		3 476	
Sprzedaż i likwidacja	-		(3 571)			-		(3 571)	
Na dzień 31/12/2017	12 723		(2 916)			56		9 863	

14. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE

	<i>PLN'000</i>
WARTOŚĆ POCZĄTKOWA	
Na dzień 1/1/2016	1 637
Zwiększenia	-
Zmniejszenia	-
Na dzień 31/12/2016	1 637
Na dzień 1/1/2017	1 637
Zwiększenia	-
Zmniejszenia	-
Reklasyfikacje	3 885
Na dzień 31/12/2017	5 522
UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI	
Na dzień 1/1/2016	747
Amortyzacja za okres	65
Zmniejszenia	-
Na dzień 31/12/2016	812
Na dzień 1/1/2017	812
Amortyzacja za okres	197
Zmniejszenia	-
Reklasyfikacje	954
Na dzień 31/12/2017	1 963
WARTOŚĆ NETTO	
Na dzień 31/12/2016	825
Na dzień 31/12/2017	3 559

Informacje o przychodach oraz o należnych wpływach z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych znajdują się w nocie nr 31 „Leasing operacyjny”.

Nieruchomości amortyzowane są metodą liniową. Przyjęte stawki amortyzacji są następujące:

- budynki – 2,5%
- budowle – 4%
- urządzenia techniczne – 8,5%
- maszyny i urządzenia pozostałe – 4%.

Spółka nie dokonała wyceny wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych wymaganych przez MSR 40, ze względu na małą istotność tej pozycji w aktywach ogółem Spółki. Koszty oszacowania wartości godziwej byłyby niewspółmiernie wysokie w stosunku do korzyści płynących z tego dla sprawozdania finansowego.

15. WARTOŚĆ FIRMY

Wartość firmy powstała w wyniku połączenia z „Ewico” sp. z o.o., ZPT Olvit sp. z o.o. i Olvit-pro sp. z o.o., które miało miejsce 13 grudnia 2006 roku. Wartości firmy została wyliczona w oparciu o wartość godziwą aktywów netto poszczególnych przejętych spółek.

	PLN'000
Stan na dzień 31 grudnia 2016	
Cena przejęcia	277 218
Koszty przejęcia	311
Wartość godziwa aktywów przejętych	(193 736)
	83 793
Stan na dzień 31 grudnia 2017	
Cena przejęcia	277 218
Koszty przejęcia	311
Wartość godziwa aktywów przejętych	(193 736)
	83 793

Wartość firmy pierwotnie nie była przypisana do żadnego segmentu działalności Spółki. W 2009 roku, w związku ze zmianą MSR nr 36, Spółka przypisała wartość firmy do obydwu wyodrębnionych segmentów, które odpowiadają definicji najniższemu poziomowi, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze. Alokacja wartości firmy do obydwu segmentów została dokonana wg struktury segmentowej nadwyżki przekazanych płatności nad udziałem Spółki w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów i zobowiązań jednostek przejmowanych na dzień przejęcia. Szczegółowy opis alokacji wartości firmy w Spółce ujęty został w nocie nr 4 Segmenty operacyjne.

Testowanie utraty wartości „wartości firmy”.

Na koniec 2017 roku Spółka przeprowadziła testy wartości firmy dla obydwu segmentów pod kątem utraty wartości. Testy nie wykazały konieczności dokonania odpisów aktualizujących.

Testy przeprowadzone zostały metodą dyskontowania wolnych przepływów gotówkowych, z przyjęciem następujących założeń:

- 5-letni okres prognozy (2018- 2022);
- Trzy scenariusze testu: optymistyczny, realistyczny i pesymistyczny; Prawdopodobieństwo realizacji scenariuszy założono, odpowiednio: 15%, 70%, 15%.
- W scenariuszu realistycznym spadające wolumeny i marże na przerobie nasion rzepaku od 2021 roku. Stałe wolumeny i marże na oleju rafinowanym i margarynach
- Scenariusz optymistyczny zakłada wyższe marże brutto na średnim poziomie 12%. Scenariusz pesymistyczny, odpowiednio spadek o 18%
- Średni ważony koszt kapitału (WACC) – 6,60% (po opodatkowaniu);
- Stopa wzrostu – 0%;

Kluczowe założenia do wyceny wartości odzyskiwalnej segmentów działalności Spółki zostały przyjęte do przedmiotowych testów na racjonalnych założeniach, odzwierciedlających jak najwłaściwszą ocenę kierownictwa Spółki odnośnie całokształtu warunków gospodarczych, spodziewanych podczas pozostałego okresu użytkowania składników aktywów.

W ocenie kierownictwa Spółki brak jest uzasadnienia do zmian założeń, w wyniku których wartość odzyskiwalna przedmiotowych składników aktywów byłaby poniżej ich wartości bilansowej.

16. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

	Znaki towarowe	Prawa autorskie	Inne prawa	Razem
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
WARTOŚĆ POZATKOWA				
Na dzień 1/1/2016	34 446	622	8 866	43 934
Zwiększenia	-	37	-	37
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	(1 193)	(140)	-	(1 333)
Reklasyfikacje	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2016	33 253	519	8 866	42 638
Na dzień 1/1/2017	33 253	519	8 866	42 638
Zwiększenia	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	-	-	-	-
Reklasyfikacje	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2017	33 253	519	8 866	42 638
UMORZENIE I UTRATA WARTOŚCI				
Na dzień 1/1/2016	20 434	483	6 891	27 808
Amortyzacja za okres	2 557	38	1 073	3 668
Utrata wartości	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	(1 193)	(130)	-	(1 323)
Reklasyfikacje	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2016	21 798	391	7 964	30 153
Na dzień 1/1/2017	21 798	391	7 964	30 153
Amortyzacja za okres	2 310	31	899	3 240
Utrata wartości	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu likwidacji	-	-	-	-
Reklasyfikacje	-	-	-	-
Na dzień 31/12/2017	24 108	422	8 863	33 393
WARTOŚĆ NETTO				
Na dzień 31/12/2016	11 455	128	902	12 485
Na dzień 31/12/2017	9 145	97	3	9 245

Wszystkie aktywa niematerialne mają określone okresy użytkowania i są amortyzowane metodą liniową. Amortyzacja aktywów niematerialnych jest ujęta w następujących pozycjach sprawozdania z całkowitych dochodów:

- a) koszty sprzedaży,
- b) koszty ogólnego zarządu,

W pozycji wartości niematerialne Spółka wykazała znaki towarowe przejętych marek w ramach połączenia z Zakładami Tłuszczowymi w Warszawie w lutym 2009 roku.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku dwie główne pozycje wchodzące w skład znaków towarowych to znak „Smakowita” o wartości bilansowej netto 4.211 tys. PLN oraz pozostałym okresie amortyzacji wynoszącym 4 lat, oraz znak towarowy „Masło Roślinne” o wartości bilansowej netto 4.803 tys. PLN i okresie amortyzacji 4 lat.

17. AKTYWA FINANSOWE

	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Wartość godziwa niezrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych	23 058	13 793
Wartość godziwa niezrealizowanych towarowych instrumentów pochodnych	28 516	8 287
Udzielone pożyczki	7	17
Akcje i udziały	28 637	28 637
Aktywa finansowe razem	80 218	50 734
w podziale na okresy:		
- krótkoterminowe	51 574	22 087
- długoterminowe	28 644	28 647
	80 218	50 734

Wartość godziwą instrumentów pochodnych ustala się w oparciu o bieżące kursy walutowe (kontrakty walutowe) i o bieżące ceny produktów (kontrakty towarowe). Instrumenty pochodne stanowią aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, z wyjątkiem tych instrumentów pochodnych, które są wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń. W przypadku tych ostatnich efektywna część zmiany wartości godziwej ujęta jest w kapitale rezerwowym z aktualizacji wyceny lub koryguje wartość pozycji zabezpieczanej (patrz również noty „Walutowe instrumenty pochodne” i „Towarowe instrumenty pochodne”).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość godziwa instrumentów pochodnych posiadanych przez Spółkę wykazywała aktywa na kwotę 51.574 tys. PLN i zobowiązania o wartości 72.585 tys. PLN (31/12/2016: aktywa 22.080 tys. PLN, zobowiązania 29.175 tys. PLN). Zobowiązania finansowe – patrz: nota „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i pozostałe zobowiązania”.

Pożyczki udzielone wykazane są w wartościach wymagających zapłaty, które nie różnią się znacząco od ich skorygowanych cen nabycia.

W pozycji „Akcje i udziały” Spółka wykazała udziały w następujących podmiotach zależnych:

ZTK Property Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie, ul. 17 stycznia 45 B, wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000485163 („ZTK Property Management”)

W dniu 1 kwietnia 2014 roku Spółka nabyła 100 udziałów w kapitale zakładowym Burgos sp. z o.o. za cenę 11 tys. PLN. Na dzień przejęcia udziałów w Burgos sp. z o.o., Spółka rozpoznała wartość firmy w wysokości 6 tys. PLN, jednakże ze względu na nieistotność powyższej kwoty, odniesiono ją bezpośrednio w koszty okresu sprawozdawczego.

W dniu 11 listopada 2014 roku Spółka nabyła 1.898 udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym Burgos sp. z o.o. za cenę 95 tys. PLN.

W dniu 10 grudnia 2014 roku Burgos sp. z o.o. zmieniła nazwę na ZTK Property Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

W dniu 28 października 2015 roku Spółka nabyła dwa udziały w kapitale zakładowym spółki ZTK Property Management o wartości nominalnej 50,00 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 100,00 zł. W wyniku powyższej transakcji Spółka jest jedynym wspólnikiem ZTK Property Management, posiadającym 100% udziałów w kapitale zakładowym spółki.

W dniu 28 października 2015 roku pomiędzy Spółką, jako zbywcą, a ZTK Property Management, jako nabywcą, zawarta została umowa przeniesienia udziałów tytułem wniesienia wkładu niepieniężnego na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego ZTK Property Management („Umowa”). Zgodnie z Umową, w zamian za udziały objęte przez Spółkę w podwyższonym kapitale zakładowym ZTK Property Management, Spółka przeniosła na rzecz ZTK Property Management 1.207.042 udziałów w kapitale zakładowym spółki pod firmą Mauresa Consulting spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji („Mauresa Consulting”), o wartości nominalnej 50,00 zł każdy i o łącznej wartości nominalnej 60.352.100,00 zł, stanowiących 100% udziałów w kapitale zakładowym Mauresa Consulting, uprawnionych do 100% głosów na Zgromadzeniu Wspólników Mauresa Consulting („Udziały Mauresa Consulting”).

Wartość Udziałów Mauresa Consulting ustalona została na kwotę 75.317.000,00 zł. W zamian za przeniesienie Udziałów Mauresa Consulting, Spółka objęła w kapitale zakładowym ZTK Property Management udziały o wartości nominalnej odpowiadającej wartości Udziałów Mauresa Consulting.

ZTK PM jest spółką w pełni zależną od Spółki (Spółka jest jedynym wspólnikiem ZTK PM).

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku posiadane przez Spółkę udziały ZTK Property Management wykazują wartość księgową 28.637 tys. PLN.

18. ZAPASY

Wartość zapasów Spółki przedstawia się następująco:

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Materiały i surowce	164 181	260 405
Półprodukty i wyroby gotowe	110 937	93 339
Towary	3 839	3 188
Zapasy ogółem, po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości	278 957	356 932

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów do poziomu cen sprzedaży netto

Stan na początek okresu	942	1 278
Utworzenie odpisu na:	2 705	4 670
- materiały pomocnicze i opakowania	526	58
- śrutę rzepakową	392	1 332
- wyroby gotowe	1 787	3 280
Wykorzystanie odpisu z tytułu:	2 461	5 006
- likwidacji lub sprzedaży wyrobów gotowych	1 780	3 857
- zużycia części zamiennych	22	-
- likwidacji materiałów pomocniczych i opakowań	80	58
- aktualizacji wyceny śruty rzepakowej	579	1 091
Stan na koniec okresu	1 186	942

19. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE NALEŻNOŚCI

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności są nieoprocentowane. Średni okres kredytowania odbiorców, liczony relacją należności i przychodów ze sprzedaży przemnożoną przez 365 dni, wynosi 14 dni. Spółka nalicza odsetki karnie od należności przeterminowanych po dokonaniu osądu słuszności naliczenia odsetek wobec konkretnych klientów, biorąc pod uwagę dotychczasową współpracę, ilość dni zwłoki, przyczyny mogące powodować opóźnienia w płatnościach oraz plany dotyczące dalszych kontaktów z danymi klientami.

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Należności z tytułu dostaw i usług od podmiotów powiązanych	14 680	12 722
Należności z tytułu dostaw i usług od pozostałych podmiotów	79 863	83 485
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	-
Pozostałe należności	60 428	6 562
- krótkoterminowe	59 304	6 119
- długoterminowe	1 124	443
	154 971	102 769

Opis transakcji z podmiotami powiązаныmi przedstawiony znajduje się w nocie nr 33 „Transakcje z podmiotami powiązаныmi”.

Należności zaległe na dzień bilansowy, zgodnie z polityką rachunkowości Spółki, zostały objęte odpisem aktualizującym z tytułu utraty wartości, za wyjątkiem kwot pokrytych gwarancjami lub zabezpieczeniem.

Oszacowana wartość odpisów aktualizujących od należności handlowych uznanych za nieściągalne na dzień 31 grudnia 2017 wynosi 3.759 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2016: 3.636 tys. PLN).

Zarząd Spółki uważa, że wartość księgowa netto należności jest zbliżona do ich wartości godziwej.

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności przedstawia się następująco:

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Stan na początek okresu	3 636	7 598
Utworzenie odpisu na:		
należności z tytułu dostaw i usług	196	99
odsetki za zwłokę	123	-
odsetki za zwłokę	73	15
należności dochodzone na drodze sądowej, w postępowaniu upadłościowym i układowym	-	80
koszty sądowe	-	4
Wykorzystanie odpisu z tytułu zapłaty:		
odsetek	59	66
odsetek	54	60
należności dochodzonych na drodze sądowej, w postępowaniu upadłościowym i układowym	5	6
należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych	-	-
Wykorzystanie odpisu z tytułu umorzenia:		
odsetek	14	3 995
odsetek	14	314
należności dochodzonych na drodze sądowej, w postępowaniu upadłościowym i układowym	-	5
rozwiązania rezerwy na należności z tyt. dostaw i usług z 2015r.	-	3 676
	3 759	3 636

W 2017 roku Spółka nie dokonała żadnych odpisów utraty wartości dla przychodów z aktywów finansowych.

W dniu 14 grudnia 2011 roku, Spółka zawarła umowę faktoringową z Pekao FAKTORING Sp. z o.o., z siedzibą w Lublinie, ul. Lubartowska 74 A (dalej, odpowiednio: „Umowa” i „Faktor”).

Umowa została zawarta na okres 12 miesięcy, z opcją przedłużenia o kolejne 12 miesięcy. Jako zabezpieczenie wykonania postanowień Umowy Spółka zobowiązała się do wystawienia weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz do dokonania cesji praw z polisy ubezpieczeniowej zawartej z Coface Austria Kreditversicherung AG Oddział w Polsce. Faktorowi przysługuje wynagrodzenie nie odbiegające od wysokości wynagrodzeń występujących na rynku usług faktoringowych, obejmujących prowizje operacyjne i koszt finansowania oparty o rynkowe stopy procentowe plus uzgodniona marża.

Na podstawie aneksu nr 13 z dnia 23 listopada 2017 roku, maksymalny limit zaangażowania Faktora w finansowanie Spółki został ustalony na kwotę 195.000.000 PLN, do wykorzystania w okresie do 31 stycznia 2018 roku.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku Spółka pozostawała stroną w/w umowy faktoringowej.

Wartość należności wykazana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki nie obejmuje wierzytelności objętych faktoringiem pełnym (bez regresu ryzyka do zbywcy). Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku, łączna wartość sprzedanych wierzytelności wyniosła 163.480 tys. PLN, z czego w walucie PLN: 161.843 tys. PLN i w walucie EUR: 392 tys., tj. 1.637 tys. PLN. Na dzień bilansowy 31 grudnia 2016 roku, łączna wartość sprzedanych wierzytelności wyniosła 158.582 tys. PLN, z czego w walucie PLN: 156.358 tys. PLN i w walucie EUR: 504 tys., tj. 2.224 tys. PLN.

20. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, posiadane przez Spółkę na dzień bilansowy, to środki pieniężne zgromadzone na bieżących rachunkach bankowych.

Wartość księgowa środków pieniężnych odpowiada ich wartości godziwej.

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Środki pieniężne w kasie	-	-
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	117 144	161 370
Krótkoterminowe depozyty bankowe	-	-
Środki pieniężne w drodze	-	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych razem	117 144	161 370

21. ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
rozliczenie kosztów zakupu kontraktu na sprzedaż olejów	18	237
	18	237
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
ubezpieczenia majątkowe	35	5
usługi informatyczne	146	-
rozliczenie kosztów zakupu kontraktu na sprzedaż olejów	219	219
ubezpieczenie należności	642	350
pozostałe	91	95
	1 133	669

22. KAPITAŁ PODSTAWOWY

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Kapitał akcyjny wyemitowany i opłacony:		
22.986.949 akcji zwykłych o wartości nominalnej 7,48 zł każda	171 942	171 942
Korekta hiperinflacyjna	13 134	13 134
Kapitał podstawowy razem	185 076	185 076

Ze względu na hiperinflację istniejącą w Polsce do końca 1996 roku, w Spółce przeszacowaniu uległ kapitał własny za 1996 rok tj. za okres od kiedy Spółka była spółką akcyjną (przekształcenie w spółkę kapitałową nastąpiło 21 grudnia 1995 roku) do końca 1996 roku. Przeszacowanie jest dokonane stopą inflacji za 1996 rok, wynoszącą 19,9%. Efekt przeliczenia kapitału wskaźnikami inflacji został ujęty w niepodzielonym wyniku finansowym lat ubiegłych. Wartość kapitału podstawowego na 31 grudnia 1996 w bilansie spółki wynosiła 66.000 tys. PLN, wartość po przeszacowaniu 79.134 tys. PLN, co oznacza wzrost wartości o kwotę 13.134 tys. PLN.

Kapitał zakładowy Spółki, na dzień bilansowy 31.12.2017 roku wynosi 171.942 tys. PLN i dzieli się na 22.986.949 akcji o wartości nominalnej 7,48 PLN każda. Wszystkie wyemitowane akcje są akcjami zwykłymi, bez żadnego uprzywilejowania co do uczestnictwa w podziale zysku. Każda akcja daje prawo do jednego głosu, co daje łącznie 22.986.949 głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Głównym akcjonariuszem Spółki jest podmiot prawa holenderskiego – Koninklijke Bunge Besloten Vennootschap (KBBV) z siedzibą w Rotterdamie, Holandia, który posiada (na podstawie zaświadczenia na WZA w dniu 11.06.2014r.) bezpośrednio 14.763.313 akcji, co stanowi 64,22% jej kapitału zakładowego oraz tyle samo uprawnień do wykonywania 64,22% głosów na WZ. Podmiotem dominującym w stosunku do KBBV, posiadającym 100% akcji i głosów na walnym zgromadzeniu, jest Bunge Europe S.A. z siedzibą w Luksemburgu. Podmiotem dominującym wobec Bunge Europe S.A., posiadającym bezpośrednio i pośrednio 100% akcji i głosów na walnym zgromadzeniu, jest Bunge Ltd. z siedzibą na Bermudach i głównym biurem w White Plains, w stanie Nowy York, w Stanach Zjednoczonych.

Kolejnym znaczącym akcjonariuszem Spółki jest Windstorm Trading & Investments Limited, spółka zależna od Pana Jerzego Staraka, zawiązana na Cyprze z siedzibą rejestrową Thasou 3, DADLAW House, P.C. 1520 Nikozja, Cypr, która posiada (na podstawie zaświadczenia na WZA w dniu 11.06.2014r.) 5.805.485 akcji, stanowiących 25,26% kapitału zakładowego Spółki i uprawniających do wykonywania 25,26% głosów na WZA.

W dniu 30 sierpnia 2016 roku Spółka otrzymała zawiadomienie od ALTUS Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (dalej: ALTUS TFI S.A.), działającego w imieniu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez ALTUS TFI S.A., zgodnie z którym, fundusze zarządzane przez ALTUS TFI S.A. przekroczyły próg 5% głosów w ogólnej liczbie głosów w ZT "Kruszwica" S.A.

Fundusze inwestycyjne zarządzane przez ALTUS TFI S.A. posiadają (na podstawie zaświadczenia na WZA) łącznie 1.170.714 akcji Spółki, stanowiących 5,09% kapitału zakładowego Spółki, uprawniających do wykonywania 1.170.714 głosów w Spółce, co stanowi 5,09% w ogólnej liczbie głosów w Spółce.

23. KAPITAŁY REZERWOWE

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Kapitał rezerwy przeznaczony na wypłatę dywidendy	141 835	131 208
Kapitał rezerwy z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	-	6
Kapitał rezerwy z aktualizacji wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych	(453)	(794)
Kapitały rezerwowe razem	141 382	130 420

Spółka tworzy kapitał rezerwy przeznaczony na wypłatę dywidendy. W 2017 roku kapitał rezerwy został zwiększony o kwotę 10.627 tys. PLN z podziału zysku za 2016 rok. W 2016 roku kapitał rezerwy został zwiększony o kwotę 47.402 tys. PLN z podziału zysku za 2015 rok.

W dniu 24 listopada 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ZT „Kruszwica” S.A. upoważniło Zarząd Spółki do wykorzystania kapitału rezerwowego utworzonego z zysku na wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy 2016 (dalej „Zaliczka Dywidendowa”).

W dniu 09 grudnia 2016 roku nastąpiła wypłata Zaliczki Dywidendowej akcjonariuszom Spółki w łącznej wysokości 199 986 456,30 zł, poprzez obniżenie kapitału rezerwowego Spółki.

Ponadto Spółka tworzy kapitał rezerwy z aktualizacji wyceny, na którym gromadzona jest efektywna część zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych (walutowych) wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń oraz kapitał rezerwy z aktualizacji wyceny aktuarialnej odpraw emerytalnych i rentowych.

Kapitał rezerwy przeznaczony na wypłatę dywidendy podlega podziałowi.

Kapitały rezerwowe z aktualizacji wyceny nie podlegają podziałowi.

24. POZOSTAŁE KAPITAŁY

Pozostałe kapitały obejmują wynik roku bieżącego oraz kapitał zapasowy.

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Kapitał zapasowy	271 352	271 352
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	816	816
Zysk roku bieżącego	40 669	65 336
Pozostałe kapitały razem	312 837	337 504

Na kapitał zapasowy składają się:

- zatrzymane zyski lat ubiegłych w kwocie 25.951 tys. PLN,
- nadwyżka ceny sprzedaży wyemitowanych akcji ponad ich wartość nominalną (agio emisyjne) w kwocie 245.401 tys. PLN, która uwzględnia koszty emisji akcji.

Agio emisyjne nie podlega podziałowi.

Zysk roku bieżącego podlega podziałowi.

25. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Zarządzanie kapitałem ma na celu zapewnienie zdolności Spółki do zabezpieczenia działalności operacyjnej, utrzymanie ratingu kredytowego oraz zapewnienie stopy zwrotu z zainwestowanego kapitału akcjonariuszy.

W ramach polityki zarządzania kapitałem Spółka stosuje zasadę utrzymania wielkości kapitału własnego w wartości pokrywającej wartość aktywów trwałych.

Spółka monitoruje poziom i strukturę kapitału analizując następujące wskaźniki:

1. Zwrot na kapitale własnym (ROE)
2. Wskaźnik udziału kapitału własnego w finansowaniu majątku

Spółka nie podlega zewnętrznym wymogom kapitałowym

26. DYWIDENDY

Decyzją WZA Spółki z dnia 7 czerwca 2017 roku, zysk netto za rok obrotowy 2016 w wysokości 65.336 tys. PLN został przeznaczony na wypłatę dywidendy w kwocie 54.709 tys. PLN oraz na kapitał rezerwowy w kwocie 10.627 tys. PLN.

Dzień ustalenia prawa do dywidendy przypadał na 21 lipca 2017 roku, a wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 9 sierpnia 2017 roku.

<i>Rok obrotowy</i>	<i>Zysk netto</i>	<i>Wyplacona dywidenda za rok obrotowy</i>	<i>Wyplacona dywidenda na jedną akcję</i>	<i>Data wypłaty dywidendy</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>		
2015	95 215	47 813	2,08	09/08/2016
Zaliczka dywidendowa		199 986	8,70	09/12/2016
2016	65 336	54 709	2,38	09/08/2017

W dniu 09 grudnia 2016 roku, po spełnieniu się warunków określonych w uchwale Zarządu Spółki z dnia 28 października 2016 roku w sprawie warunkowej wypłaty zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy 2016, nastąpiła wypłata dla akcjonariuszy Spółki zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy 2016 (dalej „Zaliczka Dywidendowa”). Kwota przeznaczona na wypłatę Zaliczki Dywidendowej wyniosła 8,70 zł na 1 akcję oraz łącznie 199 986 456,30 zł na wszystkie akcje. Do Zaliczki Dywidendowej byli uprawnieni akcjonariusze posiadający akcje Spółki w dniu 2 grudnia 2016 roku.

Szczegółowe informacje na temat Zaliczki Dywidendowej Spółka przekazała do publicznej wiadomości w formie raportów bieżących nr 16/2016, 19/2016 i 21/2016.

27. KREDYTY I POŻYCZKI

	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Kredyty w rachunku bieżącym	-	-
Kredyty bankowe	-	-
Pożyczki	-	8 022
	-	8 022
W podziale na terminy płatności:		
Płatne na żądanie lub w okresie do 1 roku	-	8 022

Wartość bilansowa pożyczek odpowiada ich wartości nominalnej wraz odsetkami należnymi na dzień bilansowy. W ocenie zarządu, wartość bilansowa pożyczek nie odbiega od ich wartości godziwej.

Średnia ważona oprocentowania kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Spółkę:

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	%	%
Kredyty bankowe	0,00	0,00
Pożyczki	0,00	3,22

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku Spółka posiadała następujące kredyty i pożyczki:

Umowa pożyczki („Revolving credit facility agreement”) z dnia 7 lipca 2014 roku zawarta z Bunge Finance B.V, z siedzibą w Rotterdamie, Holandia. Na podstawie tej umowy Bunge Finance udzieliła Spółce pożyczki krótkoterminowej w kwocie 350 MLN USD z przeznaczeniem na finansowanie kapitału obrotowego Spółki, przy czym Spółka ma możliwość uzyskania pożyczki w walucie innej niż USD. Pożyczka jest oprocentowana na poziomie stawki Libor lub, w przypadku waluty innej niż USD, na poziomie właściwej międzybankowej stopy procentowej, powiększonej o marżę. Termin umowy pożyczki uzgodniony został na okres do 1 roku. Umowa pożyczki będzie automatycznie przedłużona na okres trzech miesięcy, o ile strony umowy pisemnie nie wypowiedzą warunków umowy w terminie 30 dni przed upływem terminu ważności umowy. Spółka korzysta z klauzuli automatycznego przedłużenia umowy.

Na podstawie umowy zarządzania rachunkiem z dnia 5 czerwca 2014 roku, wprowadzone zostały rozliczenia z tytułu umowy pożyczki z częstotliwością dzienną. Dodatnie salda zamknięcia głównych rachunków bankowych Spółki podlegają automatycznemu procesowi transferu na rachunek bankowy pożyczkodawcy celem redukcji zadłużenia na koniec tego samego dnia. Służy to zmniejszeniu kosztów finansowych jak również pozwala bardziej efektywnie wykorzystać posiadane zasoby pieniężne. W przypadku nadwyżki wpływów nad wpływami, saldo rachunków głównych Spółki staje się automatycznie kwotą ciągnięcia, zwiększającego zaangażowanie Spółki z tytułu pożyczki. W okresach poprzedzających skup nasion rzepaku, kiedy Spółka posiada najmniejsze w skali roku wielkości kapitału obrotowego, na podstawie tej samej umowy oraz Umowy Depozytowej, Spółka ma możliwość dokonywania lokat w USD lub innych walutach oprocentowanych wg stawki LIBOR lub innej stawki referencyjnej dla danej waluty, obniżonej o marżę banku.

W związku z przejściem spółki Bunge Finance B.V. przez spółkę Koninklijke Bunge B.V., mającym miejsce w dniu 01.01.2016 roku stroną w/w umowy pożyczki jest spółka Koninklijke Bunge B.V., z siedzibą w Rotterdamie, Holandia.

Na dzień 31.12.2017 roku Spółka nie miała zadłużenia z tytułu w/w pożyczki, natomiast depozyt środków pieniężnych wraz z należnymi odsetkami wyniósł 117.144 tys. PLN.

Wartość gwarancji udzielonych Spółce na dzień bilansowy:

Nazwa banku	Siedziba	Numer gwarancji	Kwota udzielonej gwarancji		Termin ważności
			PLN	Waluta	
Bank Handlowy w Warszawie S.A	Warszawa	GK15-1050009	782 250,00	PLN	20/05/2018
Bank Handlowy w Warszawie S.A	Warszawa	GK15-1820020	264 207,00	PLN	20/05/2018
Razem			1 046 457,00	PLN	

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem nie wystąpiły przypadki naruszenia spłat kapitału, wypłaty odsetek lub innych warunków umów kredytowych.

28. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG I POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA (krótkoterminowe)

	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec jednostek powiązanych	33 332	36 896
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wobec pozostałych jednostek	182 582	242 270
Zobowiązania finansowe	72 585	29 175
Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2 527	3 867
Pozostałe zobowiązania	6 296	4 361
	297 322	316 569

Na saldo zobowiązań składają się głównie zobowiązania handlowe. Średni termin płatności zobowiązań handlowych, liczony relacją zobowiązań handlowych i wartością sprzedaży produktów i towarów, wynosi 35 dni. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług jak i pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane.

Opis transakcji z podmiotami powiązаныmi znajduje się w nocie nr 33 „Transakcje z podmiotami powiązаныmi”.

Zobowiązania finansowe dotyczą odroczonej strat z wycenionych do wartości godziwej walutowych i towarowych instrumentów pochodnych.

Informacje na temat zobowiązań finansowych znajduje się w notach nr 34 „Walutowe instrumenty pochodne” i nr 35 „Towarowe instrumenty pochodne”.

Zobowiązania finansowe wycenione są w wartości godziwej, W ocenie zarządu, wartość księgowa pozostałych kategorii zobowiązań jest zbliżona do ich wartości godziwej.

29. ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE

Struktura zatrudnienia

W tabeli poniżej przedstawiono informację o zatrudnieniu (z uwzględnieniem zarządu):

	Liczba pracowników na koniec okresu 31/12/2017	Liczba pracowników na koniec okresu 31/12/2016
<u>Podstawowe grupy pracowników</u>		
Pracownicy podstawowych działów produkcyjnych	290	313
Pracownicy służb handlowych, marketingu i logistyki	240	244
Pracownicy administracyjno-techniczni	172	173
Pozostali pracownicy działów pomocniczych	160	163
	862	893

Koszty zatrudnienia

Spółka poniosła następujące koszty zatrudnienia:

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
Wynagrodzenia	65 758	63 811
Składki na ubezpieczenia społeczne	11 018	11 380
Odprawy pracownicze, emerytalne i rentowe	1 266	1 258
Inne świadczenia pracownicze	5 483	7 264
	83 525	83 713

Inne świadczenia pracownicze obejmują koszty szkoleń, posiłków regeneracyjnych i innych świadczeń na rzecz pracowników, nagrody jubileuszowe oraz rezerwy z tytułu niewykorzystanych urlopów.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

	Wynagrodzenia i ubezpieczenia	Urlopy	Odprawy emerytalne, rentowe	Odprawy pracownicze	Nagrody roczne	Razem
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Na dzień 01/01/2016	4 048	2 988	5 696	157	10 247	23 136
Utworzenie	4 079	3 120	204	-	6 569	13 972
Rozwiązanie	4 049	2 993	-	80	11 656	18 778
Na dzień 31/12/2016	4 078	3 115	5 900	77	5 160	18 330
Na dzień 01/01/2017	4 078	3 115	5 900	77	5 160	18 330
Utworzenie	3 888	3 522	132	356	6 276	14 174
Rozwiązanie	4 079	3 515	700	-	5 160	13 454
Na dzień 31/12/2017	3 887	3 122	5 332	433	6 276	19 050

W podziale na terminy wymagalności:

	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
do 1 roku	13 862	12 563
powyżej 1 roku	5 218	5 767
	19 050	18 330

Zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych są szacowane metodami aktuarialnymi. Ostatnią wycenę aktuarialną wartości bieżącej przyszłych zobowiązań przeprowadzono na dzień 31 grudnia 2017. Podstawowe założenia przyjęte przez aktuarusza do oszacowania zobowiązań Spółki na dzień bilansowy są następujące:

- stopa dyskontowa – 3,25 %,
- stopa wzrostu wynagrodzeń – 4,00 %,

Wartość zobowiązań z tytułu odpraw emerytalno –rentowych Spółki na dzień 31 grudnia 2017 roku wynosi 5.332 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 5.900 tys. PLN).

Zyski aktuarialne, w wysokości 421 tys. PLN, odniesione zostały na kapitał z aktualizacji wyceny. Skapitalizowane zyski aktuarialne zostały pomniejszone o odroczony podatek dochodowy w wysokości 80 tys. PLN.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku wartość kapitału rezerwowego z aktualizacji wyceny rezerw na odprawy emerytalno-rentowe wynosiła 453 tys. PLN (na dzień 31 grudnia 2016 roku: 794 tys. PLN).

Uzgodnienie bilansu otwarcia z bilansem zamknięcia dla poszczególnych pozycji świadczeń pracowniczych, oszacowanych aktuarialnie

	PLN '000
	<i>Odprawy emerytalne i rentowe</i>
Zobowiązanie na początek roku 2017	5 900
Koszty bieżącego zatrudnienia	370
Koszty odsetek	174
Wynagrodzenia wypłacone	(716)
Straty aktuarialne	(396)
Zobowiązanie na koniec roku 2017	5 332

	PLN '000
	<i>Odprawy emerytalne i rentowe</i>
Zobowiązanie na początek roku 2016	5 695
Koszty bieżącego zatrudnienia	376
Koszty odsetek	156
Wynagrodzenia wypłacone	(106)
Straty aktuarialne	(220)
Zobowiązanie na koniec roku 2016	5 900

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu pozostałych świadczeń pracowniczych, tj. z tytułu niewykorzystanych urlopów, wynagrodzeń i nagród rocznych została oszacowana w kwotach niezdyskontowanych, należnych pracownikom Spółki, wg stanu z dnia bilansowego.

30. REZERWY

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Stan na początek okresu	1 845	2 160
Utworzenie rezerwy w ciągu roku	30	-
Rozwiązanie rezerwy w ciągu roku	193	315
Stan na koniec okresu	1 682	1 845
Rezerwy powyżej 1 roku:		
- rezerwa na rekultywację gruntów	600	600
- pozostałe rezerwy	70	566
	670	1 166
Rezerwy do 1 roku:		
- pozostałe rezerwy	1 012	679
Razem rezerwy	1 682	1 845

Na dzień 31 grudnia 2017 i 2016 roku, Spółka wykazała długoterminową rezerwę na rekultywację posiadanych gruntów w zlikwidowanym zakładzie w Gdańsku w wysokości 600 tys. PLN, w związku z możliwymi do poniesienia kosztami przywrócenia do stanu pierwotnego zanieczyszczonych w toku działalności gospodarczej gruntów oraz rezerwy na sprawy pracownicze w wysokości 30 tys. PLN i usługi obce 40 tys. PLN.

Rezerwa na rekultywację gruntu w Warszawie została zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Długoterminowa aktywa finansowe, jako integralna część wartości udziałów w spółce ZTK Property Management (nota nr 17).

31. LEASING OPERACYJNY

Spółka jako leasingobiorca

Na dzień bilansowy Spółka posiada szereg umów najmu samochodów osobowych i wózków widłowych. Zdecydowana większość samochodów jest używana przez przedstawicieli handlowych. Spółka klasyfikuje najem samochodów i wózków widłowych jako leasing operacyjny. Okres najmu samochodów wynosi 3 lata, a wózków widłowych od 3 do 5 lat.

Ponadto, w ramach użytkowania wieczystego Spółka użytkuje grunty, najmowane od Skarbu Państwa, które nie stanowią aktywów wykazywanych w bilansie, z wyjątkiem praw wieczystego użytkowania gruntów nabytych w ramach połączenia od spółek przejętych. Te ostatnie ujęte są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji Rzeczowe aktywa trwałe i podlegają amortyzacji przez okres przysługiwania praw do ich użytkowania.

Spółka jest również najemcą pomieszczeń biurowych, zlokalizowanych w Warszawie, w którym prowadzona jest działalność Biur Marketingu i Sprzedaży. W 2016 roku czas trwania umowy został wydłużony do 2021 roku.

Poniżej wartość opłat poniesionych w 2017 roku z tytułu wieczystego użytkowania gruntów, z tytułu najmu samochodów osobowych i wózków widłowych oraz najmu pomieszczeń biurowych, ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów bieżącego okresu:

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
- najem samochodów osobowych i wózków widłowych	5 140	5 099
- prawa wieczystego użytkowania gruntów	485	490
- najem pomieszczeń biurowych	1 018	776
	6 643	6 365

Na dzień bilansowy łączna kwota przyszłych opłat (opłata leasingowa oraz opłata serwisowa) z tytułu umów leasingu operacyjnego samochodów osobowych oraz wózków widłowych w okresie niepodlegającym wypowiedzeniu, w podziale na terminy płatności, przedstawia się następująco:

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
w okresie do roku	2 903	4 047
w okresie od 2 do 5 lat	2 374	2 467
powyżej 5 lat	-	-
	5 277	6 514

Pozostały okres przysługiwania praw do użytkowanych gruntów wynosi od 72 do 78 lat. Na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość nominalna przyszłych zobowiązań z tego tytułu wynosi 16.259 tys. PLN, co w podziale na terminy płatności, przedstawia się następująco:

	<i>Koniec okresu 31/12/2017</i>	<i>Koniec okresu 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
w okresie do roku	436	490
w okresie od 2 do 5 lat	888	889
powyżej 5 lat	14 935	15 107
	16 259	16 486

Na dzień bilansowy łączna kwota przyszłych opłat z tytułu najmu pomieszczeń biurowych w okresie nie podlegającym wypowiedzeniu, w podziale na terminy płatności, przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
w okresie do roku	959	805
w okresie od 2 do 5 lat	2 477	2 723
powyżej 5 lat	-	-
	3 436	3 528

Spółka jako leasingodawca

Spółka (Wynajmujący) posiada kilka umów najmu niewykorzystywanych nieruchomości produkcyjnych i biurowych wraz z ich wyposażeniem, wchodzących w skład nieruchomości inwestycyjnych (Sprawozdanie z sytuacji finansowej, poz. Nieruchomości inwestycyjne). Przychód z tytułu najmu tychże nieruchomości w 2017 roku wyniósł 934 tys. PLN (31.12.2016: 1.006 tys. PLN).

Na dzień bilansowy wartość nominalna należności Spółki z tytułu umów leasingu operacyjnego w okresie niepodlegającym wypowiedzeniu przedstawiała się następująco (w podziale na terminy płatności):

	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
w okresie do roku	237	227
w okresie od 2 do 5 lat	-	-
powyżej 5 lat	-	-
	237	227

32. PLANOWANE TRANSAKCJE

Na koniec 2017 roku Grupa posiadała zawarte i niezrealizowane kontrakty zakupu nasion rzepaku, olejów jadalnych i śrutę rzepakową oraz sprzedaży olejów jadalnych, śrutę rzepakową, produktów ubocznych oraz produktów konsumenckich (oleje butelkowane i margaryny). Realizacja zawartych kontraktów zaplanowana jest na 2018 rok. Wartość i strukturę zawartych kontraktów przedstawia poniższa tabela (dla kontraktów wyrażonych w walutach obcych przyjęto średni kurs NBP z dnia 31 grudnia 2017 roku):

	2018
	PLN'000
ZAKUPY	
Oleje luzem	157 301
Nasiona rzepaku	35 315
Śruta rzepakowa	3 268
RAZEM ZAKUPY	195 884
SPRZEDAŻ	
Oleje luzem	188 509
Śruta rzepakowa	167 442
Oleje butelkowane	83 740
Margaryny konsumenckie	35 758
Margaryny i tłuszcze profesjonalne	70 054
Inne produkty uboczne	560
RAZEM SPRZEDAŻ	546 063

33. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Podmiotami powiązаныmi ze Spółką są:

- Spółki z Grupy Bunge
- Akpol Spedycja Międzynarodowa sp. z o.o. - osobowo powiązana ze Spółką poprzez żonę jednego z członków Rady Nadzorczej Spółki, która jest większościowym wspólnikiem Akpol Sp. z o.o.,
- Spółka Wodno-Ściekowa z siedzibą w Kruszwicy - spółka prawa wodnego, prowadząca działalność w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków. Spółka ma 1/5 praw głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki Wodno-Ściekowej

Zdecydowana większość transakcji z podmiotami powiązаныmi była transakcjami zawartymi przez Spółkę z podmiotami z Grupy Bunge. Grupa Bunge stosuje politykę realizacji kontraktów wewnątrzgrupowych w cenach transferowych, na poziomie cen rynkowych. Wszystkie transakcje z podmiotami powiązаныmi realizowane są w formie zapłaty gotówkowej lub kompensat należności i zobowiązań.

Zgodnie z MSR 24, dokonując opisu tych transakcji Spółka ma na celu zapewnienie dostępu do informacji niezbędnych do zwrócenia uwagi na prawdopodobieństwo, że na sytuację finansową bądź zysk lub stratę może wpływać fakt istnienia podmiotów powiązanych oraz przedstawionych transakcji, nierozliczonych sald należności lub zobowiązań pomiędzy takimi podmiotami. Na dzień bilansowy Spółka nie posiada rezerw na należności wątpliwe związane z wysokością nierozliczonych sald oraz nie poniosła w ciągu okresu sprawozdawczego żadnych kosztów z tytułu należności nieściągalnych lub wątpliwych, należnych od podmiotów powiązanych. Spółka nie zabezpiecza transakcji z podmiotami powiązаныmi i rozlicza je poprzez wzajemną zapłatę. Na dzień bilansowy Spółka nie otrzymała oraz nie udzieliła żadnych gwarancji z tytułu nierozliczonych sald.

Poniższe tabele przedstawiają łączne w skali 2017 roku kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązаныmi.

Transakcje zakupu i sprzedaży produktów, towarów i usług z podmiotami powiązаныmi

	Sprzedaż produktów i towarów		Sprzedaż usług		Zakup towarów i usług	
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Jednostki z Grupy Bunge						
Bunge Agribusiness Singapore	-	78	-	-	-	-
Bunge Asia Singapore	207	-	-	-	-	-
Bunge Austria	-	-	-	-	60 517	36 291
Bunge CIS LLC Russia	1 679	-	-	-	-	-
Bunge China	-	-	-	1	-	-
Bunge Finlandia Raisio	320	424	143	135	-	33
Bunge Francja SAS	2 442	-	1	1	-	20
Bunge Global Agribusiness NY	-	-	541	646	-	-
Bunge Global Innovation	-	-	-	966	-	-
Bunge Handelsgesellschaft	141 122	122 443	22	-	838	4 131
Bunge Iberica Hiszpania	5 320	32 268	2	124	-	-
Bunge Istanbul	-	222	417	343	-	-
Bunge Italia	4 017	-	1	-	-	-
Bunge Management Services Inc. (USA)	-	-	704	662	-	-
Bunge Polska	29 228	20 212	4 451	2 379	107 791	105 468
Bunge Romania	118	99	258	-	23 259	14 956
Bunge SA Szwajcaria	-	-	3 647	3 114	51 251	10 963
Bunge Shanghai	381	-	-	-	-	-
Bunge Zrt. Hungary	139	-	1 233	363	57 288	45 680
Koninklijke Bunge BV	1 711	1 952	2	-	211	221
Mauresa Sp. z o.o.	-	-	-	15	-	-

Natura Margarin KFT Hungary	35	279	-	14	-	-
Walter Rau Lebensmittelwerke Gmbh Niemcy	62	95	8	-	1 483	1 859
Walter Rau NEUSSER	-	-	-	-	11	-
Warsaw Mathematical Institute (Polska)	-	-	-	-	48	76
ZTK Property Management Sp. z o.o. Warszawa	-	-	106	72	605	-
Jednostki powiązane pozostałe						
Akpol Sp. z o.o. (Polska)	-	-	-	-	135	467
Spółka Wodno-Ściekowa Kruszwica	-	-	-	-	1 356	1 522
	186 781	178 072	11 536	8 835	304 793	221 687

Rozrachunki z podmiotami powiązаныmi

	<i>Należności od podmiotów powiązanych</i>		<i>Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych</i>	
	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017</i>	<i>Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016</i>
	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>	<i>PLN'000</i>
Jednostki z Grupy Bunge				
Bunge Austria	-	-	10 027	2 119
Bunge Sanwei Oil&FAT Co. Ltd (Chiny)	-	1	-	-
Bunge Finlandia Raisio	10	15	-	-
Bunge Global Agribusiness NY	52	88	-	-
Bunge Global Innovation NY	-	967	-	-
Bunge Handelsgesellschaft	8 768	6 758	3 395	5 631
Bunge Istanbul Turcja	71	366	-	-
Bunge Italia	793	-	-	-
Bunge Polska	3 679	3 638	7 422	14 751
Bunge Romania	88	18	2 701	-
Bunge SA Szwajcaria	564	496	8 302	9 843
Bunge Shanghai	202	-	-	-
Bunge Zrt. Hungary	239	44	1 165	4 296
Koninklijke Bunge BV Holandia	117 303	161 656	-	-
Natura Margarin KFT Hungary	-	39	-	-
Walter Rau Lebensmittelwerke Gmbh Niemcy	20	-	-	-
ZTK Property Management Sp. z o.o. Warszawa	126	6	171	8 022
Jednostki powiązane pozostałe				
Akpol Sp. z o.o.	-	-	-	-
Spółka Wodno-Ściekowa Kruszwica	-	-	149	256
	131 915	174 092	33 332	44 918

Przychody i koszty finansowe w ramach transakcji z podmiotami powiązаныmi

	Przychody finansowe		Koszty finansowe	
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Odsetki naliczone/należne				
Koninklijke Bunge B.V.	2 152	4 640	275	68
ZTK Property Management Sp. z o.o.	-	-	62	195
	2 152	4 640	337	263
Odsetki zapłacone/otrzymane				
Koninklijke Bunge B.V.	2 142	4 790	246	65
ZTK Property Management Sp. z o.o.	-	-	84	173
	2 142	4 790	330	238

Wynik operacji na instrumentach pochodnych w ramach transakcji z podmiotami powiązаныmi

	Zyski na instrumentach pochodnych		Straty na instrumentach pochodnych	
	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Koninklijke Bunge B.V.	92 819	83 342	109 084	84 283
Bunge Handelsgesellschaft	11 900	6 126	15 063	12 272
Bunge SA	-	-	130	-
Bunge Zrt.	66	-	-	-
Bunge Italia	30	-	-	-
	104 815	89 468	124 277	96 555

W pozycji zyski / straty na instrumentach pochodnych prezentowane są zarówno zrealizowane zyski / straty, jak i niezrealizowany wynik z wyceny walutowych i towarowych instrumentów pochodnych.

Transakcje z Bunge Austria GmbH

W prezentowanych okresach Spółka importowała z Bunge Austria GmbH olej rafinowany słonecznikowy oraz odszlamiiony olej rzepakowy.

Transakcje z Bunge Asia Singapore

W 2017 roku Spółka realizowała sprzedaż do Bunge Asia Singapore olejów konfekcjonowanych.

Transakcje z Bunge CIS LLC Russia

W 2017 roku Spółka realizowała sprzedaż do Bunge CIS LLC Russia butelkowanych olejów z dodatkiem ziół.

Transakcje z Bunge Finland Raisio

W prezentowanych okresach Spółka realizowała sprzedaż butelkowanych olejów z dodatkiem ziół. Ponadto Spółka obciążyla Bunge Finland Raisio kosztami usług agencyjnych.

Transakcje z Bunge Francja SAS

W 2017 roku Spółka dokonywała na rzecz Bunge Francja SAS sprzedaży śrutu rzepakowej.

Transakcje z Bunge Global Agribusiness NY

W prezentowanych okresach Spółka obciążyla Bunge Global Agribusiness kosztami zarządzania platformami technologicznymi hurtownii danych oraz analizy globalnych rynków agrobiznesu.

Transakcje z Bunge Handelsgesellschaft mbH (Niemcy)

Spółka zawarła z Bunge Handelsgesellschaft mbH szereg umów dotyczących sprzedaży śruty rzepakowej oraz surowego oleju rzepakowego. Część z tych transakcji miała na celu zabezpieczenie Spółki przed zmianą cen surowców i produktów, wobec czego ostateczne rozliczenie tych kontraktów odbywa się bez fizycznej realizacji dostaw, poprzez wymianę środków pieniężnych stanowiących różnicę pomiędzy ceną zakontraktowaną a ceną rynkową z dnia rozliczenia transakcji (tzw. transakcje wash-out). Niezrealizowane transakcje mające charakter zabezpieczający zostały na dzień bilansowy wycenione według wartości godziwej, a wyniki tej wyceny, wraz ze zrealizowanymi transakcjami zabezpieczającymi i z podobnymi transakcjami zawartymi z innymi podmiotami, zostały zaprezentowane w nocie nr 11 „Towarowe instrumenty pochodne”.

Zarówno Spółka jak i Bunge Handelsgesellschaft mbH w ramach realizacji wzajemnych dostaw towarów korzystają z usług transportowych (lądowych lub morskich). W przypadku zamawiania usług transportowych przez stronę, na której zgodnie z kontraktem nie ciąży tego rodzaju koszt, strona ta obciąża drugą stronę umowy poniesionymi kosztami transportu.

Ponadto, Bunge Handelsgesellschaft mbH refakturuje na Spółkę koszty związane z frachtem statków.

Transakcje z Bunge Iberica (Hiszpania)

Bunge Iberica S.A. zajmuje się handlem zbożem, nasion oraz żywnością zwierzęcą. W prezentowanych okresach Spółka dokonywała sprzedaży śruty rzepakowej do Bunge Iberica. Ponadto w 2016 roku Spółka obciążyła Bunge Iberica kosztami frachtu.

Transakcje z Bunge Istanbul

W prezentowanych okresach Spółka obciążyła Bunge Istanbul kosztami usług w zakresie marketingu, a w 2016 roku dokonywała również sprzedaży butelkowanych olejów z dodatkiem ziół.

Transakcje z Bunge Italia

W 2017 roku Spółka realizowała sprzedaż śruty rzepakowej luzem.

Transakcje z Bunge Management Services Inc. (USA)

W prezentowanych okresach Spółka obciążyła Bunge Management Services kosztami projektu optymalizacji i standaryzacji procesów biznesowych.

Transakcje z Bunge Polska Kruszwica

W dniu 10 czerwca 2016 roku miało miejsce połączenie spółek Bunge Polska sp. o.o. z siedzibą w Karczewie ze spółką Bunge Trade Polska sp. z o.o. z siedzibą w Kruszwicy (BTP). Połączenie nastąpiło w trybie art. 492 1 pkt 1 ksh, poprzez przeniesienia całego majątku spółki przejmowanej - Bunge Polska sp. z o.o. na spółkę przejmującą - Bunge Trade Polska sp. z o.o. (łączenie poprzez przejęcie).

W związku z powyższym, z dniem połączenia BTP wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki spółki Bunge Polska sp. z o.o. z siedzibą w Karczewie.

W wyniku połączenia nastąpiła zmiana firmy spółki przejmującej i obecnie działa ona pod nazwą Bunge Polska sp. z o.o. z siedzibą w Kruszwicy.

W prezentowanych okresach, Spółka sprzedawała do Bunge Polska rafinowany olej rzepakowy, lecytynę spożywczą oraz tłuszcze rafinowane przeestryfikowane.

W dniu 1 września 2010 roku Spółka zawarła z Bunge Polska pakiet umów – umowę dystrybucji, umowę współpracy w okresie przejściowym, umowę marketingową oraz umowę licencji i dalszej sublicencji (łącznie „umowy licencyjne”). Na mocy w/w umów nastąpiła integracja działalności handlowej, dystrybucyjnej i marketingowej Bunge Polska i Spółki w zakresie sprzedaży produktów Bunge Polska. Po zakończeniu okresu przejściowego, w którym Bunge Polska realizowała zawarte ze swoimi klientami umowy dostaw, Spółka stała się wyłącznym dystrybutorem produktów Bunge Polska. Wartość zrealizowanych przez Spółkę zakupów, w 2017 roku, wyniosła 64.084 tys. PLN (w 2016 roku: 58.892 tys. PLN).

W prezentowanym okresie spółki realizowały umowę, w ramach której Bunge Polska świadczyła Spółce usługi w zakresie produkcji margaryn, na bazie powierzonych surowców oraz związane z tym usługi logistyczne. Wartość zrealizowanych usług w 2017 roku wyniosła 40.946 tys. PLN (w 2016 roku: 42.882 tys. PLN).

Spółkę i Bunge Trade Polska Sp. z o.o. łączy umowa z dnia 20 czerwca 2013 roku, zawarta na czas nieoznaczony, na świadczenie na rzecz BTP usług dotyczących prowadzenia jej przedsiębiorstwa w zakresie wynikającym z przedmiotu jej działalności, w następujących dziedzinach: (I) sprawowanie funkcji zarządczych; (II) organizacja zakupów i sprzedaży oraz badanie rynku, (III) koordynacja i optymalizacja Systemów Zapewnienia Jakości, (IV) rachunkowość i podatki, (V) kontrola wewnętrzna oraz operacje bankowe, (VI) spedycja, (VII) obsługa transakcji sprzedaży i zakupu, (VIII) obsługa prawna, (IX) zarządzanie personelem, (X) Administracja, (XI) BHP, (XII) ochrona środowiska, (XIII) Zarządzanie projektami inwestycyjnymi.

W ramach wynagrodzenia należnego Spółce, BTP jest zobowiązana również do zwrotu kosztów związanych z realizacją umowy.

Ponadto, na podstawie umowy najmu z dnia 10 lutego 2005 roku, Spółka świadczy na rzecz BTP usługi najmu pomieszczeń biurowych.

W dniu 17 stycznia 2014 roku, Spółka zawarła z Bunge Trade Polska Sp. z o.o. umowę o świadczenie usług informatycznych na rzecz BTP. Natomiast BTP świadczy na rzecz Spółki usługi załadunku towarów na statki w swoim terminalu portowym w Świnoujściu.

Transakcje z Bunge Romania

W prezentowanych okresach, Spółka sprzedawała do Bunge Romania oleje konfekcjonowane oraz dokonywała zakupów nasiona rzepaku.

Ponadto Spółka refakturuje na Bunge Romania koszty usług zarządzania segmentem Food w centralnej Europie, świadczonych przez menedżerów Spółki.

Transakcje z Bunge S.A. (Szwajcaria)

Spółka obciąża Bunge SA za uczestnictwo swoich pracowników w pracach świadczonych na rzecz innych podmiotów z Grupy Bunge, w ramach projektów koordynowanych przez Bunge SA. Prace te miały charakter usług konsultacyjnych i dotyczyły przede wszystkim udziału w audycie wewnętrznym Grupy, implementacji programu SAP oraz udziału w różnych projektach na rzecz podmiotów z Grupy.

Spółka jest stroną umowy o świadczenie usług menedżerskich z Bunge SA, która od stycznia 2004 roku pełni w Grupie Bunge rolę podmiotu odpowiedzialnego za udzielenie wszystkim jej podmiotom wsparcia dla rozwijania ich działalności gospodarczej. Obejmuje to usługi doradcze, szkoleniowe i konsultacyjne z zakresu: (i) optymalizacji procesów produkcji; (ii) inwestycji; (iii) badań i rozwoju; (iv) ubezpieczeń; (v) finansów; (vi) marketingu; (vii) informatyki (IT); (viii) zarządzania zasobami ludzkimi; (ix) prawa i podatków oraz (x) optymalizacji procesu zakupów.

W zakresie badań i rozwoju usługi wykonywane są przez główne centrum badawcze zlokalizowane na Węgrzech jak również lokalne centra badawcze w Finlandii i Niemczech. Centra badawcze te funkcjonujące na zasadzie cost-share center. W przypadku tych usług zadaniem Bunge SA jest koordynowanie działalności usługowej wykonywanej przez pracowników ww. centrów badawczych oraz centrum badawczego Spółki, zlokalizowanego w Kruszwicy. Określone koszty centrów badawczo-rozwojowych są alokowane według ustalonego klucza na poszczególne jednostki Grupy Bunge.

W zakresie usług informatyki Spółka ponosi opłaty związane z dostępem i utrzymaniem sieci informatycznej Grupy Bunge, partycypuje w kosztach licencji na użytkowany software (Lotus Notes, programy antyspamowe i antywirusowe) oraz w kosztach projektów koordynowanych centralnie, ukierunkowanych na rozwój oprogramowania biznesowego oraz zapewnienie bezpieczeństwa jego funkcjonowania.

Bunge SA prowadzi politykę, zgodnie z którą część umów ubezpieczeń zawierana jest dla całej Grupy Bunge, dzięki czemu uzyskiwany jest efekt skali. W ramach tej działalności Spółka korzysta między innymi z ubezpieczenia od ryzyka związanych z transportem towarów, użytkowaniem środowiska, zobowiązaniami tytułem sprzedanych produktów. Koszty ubezpieczeń podlegają refakturowaniu na poszczególne spółki Grupy Bunge Bunge SA obciąża Spółkę również kosztami audytu p.pożarowego realizowanego, w ramach zawartej centralnie przez Bunge SA umowy, przez firmę Global Risk Consultants.

Transakcje z Bunge Shanghai

W 2017 roku Spółka realizowała sprzedaż do Bunge Shanghai olejów konfekcjonowanych oraz olejów luzem.

Transakcje z Bunge Zrt. (Węgry)

W prezentowanych okresach Spółka dokonywała zakupów z Bunge Zrt. butelkowanych olejów słonecznikowych, przeznaczonych do sprzedaży w krajach Bałtyckich (Litwa, Łotwa, Estonia) oraz rafinowanego oleju słonecznikowego luzem.

W prezentowanych okresach Spółka ujęła również sprzedaż usług realizowanych przez lokalne biuro badań i rozwoju na rzecz podmiotów w ramach Grupy Bunge. Wartość usług, którymi Spółka obciążyła Bunge Zrt. (Węgry) wyniosła 489 tys. PLN (w 2016 roku – 343 tys. PLN).

Ponadto Spółka refakturuje na Bunge Węgry koszty usług zarządzania segmentem Food w centralnej Europie, świadczonych przez menedżerów Spółki.

Transakcje z Koninklijke Bunge BV (Holandia)

W związku z przejęciem spółki Bunge Finance B.V. przez spółkę Koninklijke Bunge B.V., mającym miejsce w dniu 01.01.2016 roku, transakcje typu forward i swap, zabezpieczające ryzyko walutowe przyszłych przepływów pieniężnych, związanych z istniejącymi w bilansie saldami zobowiązań lub należności bądź z planowanymi transakcjami czy uprawdopodobnionymi przyszłymi zobowiązaniami, Spółka zawiera z Koninklijke Bunge B.V.

Od 01.01.2016 roku Koninklijke Bunge B.V. jest również stroną umowy pożyczki („Revolving credit facility agreement”). Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka wykazała wobec Koninklijke Bunge B.V. saldo depozytu wraz z naliczonymi odsetkami, prezentowanego w sprawozdaniu jako środki pieniężne, w wysokości 117.144 tys. PLN.

W 2017 roku Spółka poniosła koszty związane z zarządzaniem rachunkiem bieżącym w zakresie transakcji wewnątrzgrupowych w wysokości 211 tys. PLN.

W prezentowanych okresach sprawozdawczych, Spółka dokonywała sprzedaży do Koninklijke Bunge B.V. lecytyny rzepakowej.

Transakcje z Natura Margarin KFT (Węgry)

W prezentowanych okresach Spółka dokonywała sprzedaży do Natura Margarin KFT tłuszczów cukierniczych luzem.

Transakcje z Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH & Co KG (Niemcy)

W prezentowanych okresach Spółka dokonywała sprzedaży do Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH & Co KG tłuszczów cukierniczych luzem.

W prezentowanych okresach, Spółka importowała z Walter Rau Lebensmittelwerke GmbH & Co KG margaryny kubkowe z dodatkiem ziół.

Transakcje z Walter Rau NEUSSER (Niemcy)

W 2017 roku Spółka obciążyła Walter Rau NEUSSER kosztami testów margaryny.

Transakcje z Warsaw Mathematical Institute Sp. z o.o. (Polska)

W prezentowanych okresach Spółka poniosła koszty wynajmu biura od spółki Warsaw Mathematical Institute.

Transakcje z ZTK Property Management Sp. z o.o. (Polska)

W dniu 30 czerwca 2017 roku Spółka zawarła z ZTK Property Management:

- umowę świadczenia usług informatycznych,
- umowę świadczenia usług zarządzania nieruchomościami,
- umowę świadczenia usług, w zakresie wynikającym z przedmiotu działalności ZTK Property Management, w następujących dziedzinach: rachunkowość i podatki, kontrola wewnętrzna i operacje bankowe, zarządzanie personelem, administracja, obsługa transakcji zakupu i sprzedaży.

Powyższe umowy zawarte zostały na czas nieokreślony.

W dniu 21 sierpnia 2017 roku Spółka zawarła z ZTK Property Management umowę podnajmu powierzchni biurowej. Na podstawie powyższej umowy, w ramach czynszu, Spółce przysługuje niewyłączne prawo korzystania z powierzchni biurowych i miejsc parkingowych. Na powierzchni tej swoją siedzibę mają wszystkie komórki organizacyjne Spółki zlokalizowane w Warszawie. Umowa została zawarta na czas określony do dnia 1 sierpnia 2011 roku.

W dniu 21 sierpnia 2017 roku Spółka zawarła z ZTK Property Management umowę świadczenia usług. Na podstawie powyższej umowy, ZTK Property Management zobowiązała się świadczyć na rzecz Spółki usługi związane z prowadzeniem i obsługą biura w Warszawie. Umowa została zawarta na czas nieokreślony, z zastrzeżeniem że powyższa umowa wygasa wraz z wygaśnięciem Umowy podnajmu.

W dniu 27 września 2017 roku Spółka zawarła z ZTK Property Management umowę świadczenia usług związanych z prowadzeniem i obsługą Biura Zarządu w Kruszwicy.

W 2016 roku spółka ZTK Property Management udzieliła Spółce krótkoterminowej pożyczki gotówkowej w wysokości 8.000 tys. PLN. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku, pożyczka została całkowicie spłacona wraz z należnymi odsetkami.

Transakcje z Akpol Spedycja Międzynarodowa Sp. z o.o. (Polska)

Akpol Spedycja Międzynarodowa Sp. z o.o. świadczy na rzecz Spółki usługi spedycyjne, polegające na magazynowaniu towarów przed wysyłką/po odbiorze w porcie (dotyczy sprzedaży śruty rzepakowej i nasion rzepaku na eksport oraz zakupów śruty sojowej), organizacji przeładunku w porcie (załadunek, wyładunek towarów), przygotowywania dokumentacji wysyłkowej, organizacji odpraw celnych oraz organizacji kontroli jakości w porcie załadunku.

Transakcje ze Spółką Wodno-Ściekową (Polska)

Spółka Wodno-Ściekowa w Kruszwicy obciąża Spółkę kosztami zagospodarowania odpadów poprodukcyjnych.

34. WALUTOWE INSTRUMENTY POCHODNE

Ze względu na fakt, iż ceny sprzedaży oleju surowego, oleju rafinowanego i śrutę rzepakowej są determinowane przez ceny rynkowe ustalane na rynku europejskim i kwotowane w euro, jak również koszt głównego surowca do produkcji margaryn – oleju palmowego i jego pochodnych zależy od cen na giełdach światowych, ustalanych w dolarze amerykańskim, Spółka narażona jest na ryzyko kursowe związane ze zmianami kursów w/w walut.

W celu zabezpieczenia się przed tym ryzykiem, Spółka zawiera walutowe terminowe kontrakty typu forward na sprzedaż lub zakup walut. Spółka nie wykorzystuje instrumentów pochodnych dla celów spekulacyjnych, zawierając transakcje zabezpieczające wyłącznie w powiązaniu do zawartych kontraktów zakupu surowców lub kontraktów sprzedaży produktów lub ekspozycji netto na daną walutę. Celem Spółki, w zakresie zawierania zabezpieczających kontraktów walutowych, jest zabezpieczenie przed ryzykiem kursowym przyszłych przepływów pieniężnych związanych z zakupami surowców oraz z kontraktami sprzedaży produktów, których ceny są denominowane w walutach obcych (Euro, Dolar Amerykański), jak również sald należności i zobowiązań wynikających z realizacji tych kontraktów.

W zakresie w jakim było to możliwe, Spółka do 20 stycznia 2016 roku wyznaczała zawarte walutowe kontrakty typu forward do rachunkowości zabezpieczeń, co pozwalało na odnośnienie efektywnej części wyceny kontraktów do wartości godziwej na kapitał rezerwowy, do czasu realizacji pozycji zabezpieczanej. Większa jednak część zabezpieczających instrumentów pochodnych zawartych przez Spółkę nie spełniała wszystkich kryteriów ujęcia w rachunkowości zabezpieczeń, zgodnie ze standardami MSR/MSSF, bądź była usuwana z rachunkowości zabezpieczeń wskutek zmian warunków pozycji zabezpieczanej skutkującej utratą efektywności zabezpieczenia. Fakt ten powodował, że rezultaty wyceny części instrumentów pochodnych nieujętych w rachunkowości zabezpieczeń bądź nieskuteczna część wyceny instrumentów zabezpieczających, były odnoszone na wynik finansowy Spółki danego okresu.

Z dniem 20 stycznia 2016 roku Spółka zaprzestała wyznaczać walutowe instrumenty zabezpieczające do rachunkowości zabezpieczeń, ze względu na brak istotnych fluktuacji wyniku finansowego tytułem zmian w kursach walut oraz wysokie nakłady pracy, niewspółmierne wobec osiągniętych korzyści, na przygotowanie dokumentacji niezbędnej do stosowania rachunkowości zabezpieczającej.

Spółka nie korzysta z innych walutowych instrumentów pochodnych poza kontraktami forward i transakcjami swap, wykorzystywanymi wyłącznie do celów zabezpieczania ekspozycji walutowych. Celem transakcji swap jest zmiana terminów zapadalności kontraktów forward lub, sporadycznie, konwersja walut w tym kontrakcie.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych ujmowana jest w bilansie do czasu realizacji instrumentu jako aktywa finansowe (dodatnia wycena) lub zobowiązania finansowe (ujemna wycena) w korespondencji z kapitałem rezerwowym - w przypadku efektywnej wyceny instrumentów pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń, bądź - na wynik finansowy (pozycja: zyski/straty z tytułu różnic kursowych w zestawieniu całkowitych dochodów) - w przypadku wszystkich pozostałych instrumentów pochodnych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Opisane instrumenty pochodne niewyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń Spółka klasyfikuje jako przeznaczone do obrotu.

Zgodnie z 3-poziomą hierarchią wartości godziwej, opartej na istotności i obiektywności danych wejściowych do jej wyceny, Spółka klasyfikuje wycenę wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych do Poziomu 2.

W okresie sprawozdawczym jak i w okresie porównywalnym w Spółce nie miały miejsca przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych.

Do pomiaru wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych wykorzystywane są następujące dane wejściowe:

1. ekspozycje walutowe, będące kontraktami wyrażonymi w walucie obcej, z określonym terminem zapadalności;
2. kursy wymiany walut spot, czyli kursy dokonania rozliczenia zawieranej transakcji w formie dostarczenia walut na dwa dni robocze po zawarciu transakcji, po kursie ustalonym w dniu zawarcia;
3. punkty forward, będące różnicą między kursem terminowym a kursem spot, z uwzględnieniem terminu zapadalności kontraktu walutowego. Punkty forward odzwierciedlają dysparytet stóp procentowych pomiędzy różnymi walutami.

Wartość godziwa walutowych instrumentów finansowych ustalana jest na koniec każdego okresu sprawozdawczego (miesiąc kalendarzowy) na bazie różnic kursów walut z dnia zawarcia kontraktu i z dnia końca miesiąca:

1. dla kontraktów wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń – różnica pomiędzy kursami spot ujmowana jest na kapitale a różnica wynikająca z punktów forward w rachunku wyniku.
2. dla kontraktów poza rachunkowością zabezpieczeń – różnica pomiędzy kursami terminowymi.

Wartość godziwa należności, zobowiązań oraz kredytów i pożyczek nie odbiega istotnie od ich wartości bilansowej, zaprezentowanej w Sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ze względu na ich krótkoterminowy charakter i zawarcie ich na warunkach handlowych.

Walutowe transakcje terminowe typu forward i swap, Spółka zawiera za pośrednictwem Koninklijke Bunge B.V., wyspecjalizowanej jednostki w ramach Grupy Bunge, wobec powyższego w ocenie Spółki, szacowane ryzyko kredytowe jest nieznaczne.

Wartość godziwa sklasyfikowanych walutowych instrumentów pochodnych jest następująca:

Kategoria	Na dzień 31.12.2017r.		Na dzień 31.12.2016r.	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	(14.427)	-	4.309
Hedge accounting	-	-	-	(1)

Spółka nie posiada następujących kategorii instrumentów finansowych

- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- Składniki aktywów finansowych wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu,
- Składniki zobowiązań finansowych wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu.

Wartość nominalna niezrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych

(wartości netto instrumentów zaprezentowane są jako różnice wartości kontraktów zakupu i sprzedaży walut)

	<u>Koniec okresu 31/12/2017</u>		
	EUR'000	USD'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń:			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	-	-	-
Kontrakty swap	-	-	-
<hr/>			
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	-	-	-
Kontrakty swap	-	-	-
<hr/>			
Wartość netto	-	-	-
<hr/>			
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	223 924	223	957 756
Kontrakty swap	24 487	23	103 374
	248 411	246	1 061 130
<hr/>			
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	361 781	5 344	1 567 137
Kontrakty swap	9 916	2 100	49 525
	371 697	7 444	1 616 662
<hr/>			
Wartość netto	123 286	7 198	555 532
<hr/>			
Razem wartość netto	123 286	7 198	555 532
<hr/>			

	<u>Koniec okresu 31/12/2016</u>		
	EUR'000	USD'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń:			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	-	23	100
Kontrakty swap	434	120	2 381
	434	143	2 481
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	118	-	497
Kontrakty swap	108	-	483
	226	-	980
Wartość netto	(208)	(143)	(1 501)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń			
SPRZEDAŻ WALUTY			
Kontrakty forward	18 498	3 155	902 516
Kontrakty swap	200 628	83	81 320
	219 126	3 238	983 836
ZAKUP WALUTY			
Kontrakty forward	205 844	6 068	931 728
Kontrakty swap	6 627	1 500	35 685
	212 471	7 568	967 413
Wartość netto	(6 655)	4 330	(16 423)
Razem wartość netto	(6 863)	4 187	(17 924)

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych ujęte w kapitale rezerwowym

	<i>Koniec okresu</i> 31/12/2017	<i>Koniec okresu</i> 31/12/2016	<i>Obciążenie/uznanie kapitału w</i> <i>okresie 12 miesięcy zakończonym</i> 31/12/2017
	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Odroczone zyski	-	42	(42)
Odroczone straty	-	(43)	43
	-	(1)	1
Zrealizowane zyski	-	32	(32)
Zrealizowane straty	-	(26)	26
	-	6	(6)
	-	5	(5)

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych ujęte w wyniku finansowym

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Odroczone zyski	23 058	13 637
Odroczone straty	(37 509)	(9 321)
	(14 451)	4 316
Zrealizowane zyski	56 008	59 425
Zrealizowane straty	(62 152)	(61 132)
	(6 144)	(1 707)
Wpływ na wynik finansowy kontraktów niewyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń oraz kontraktów niespełniających kryterium efektywności zabezpieczeń	(20 595)	2 609

Niezrealizowane straty z tytułu wyceny walutowych instrumentów pochodnych na dzień bilansowy zostają w następnych okresach pokryte symetrycznym wzrostem przychodów ze sprzedaży, w momencie realizacji kontraktów sprzedaży, dla których zabezpieczeniem były wspomniane kontrakty walutowe.

W konsekwencji stosowanej polityki rachunkowości zabezpieczeń, zrealizowane różnice kursowe powstałe jako efekt realizacji kontraktu zabezpieczającego, korygują wartości stosownych pozycji sprzedaży lub zapasów (i ostatecznie kosztu własnego sprzedaży), co skutkuje częściową (nie wszystkie transakcje zabezpieczające były wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń) eliminacją wpływu zmian kursów walut na prezentowane w sprawozdaniu finansowym Spółki wartości sprzedaży i marży na sprzedaży.

Efektywna część zrealizowanych walutowych instrumentów pochodnych ujęta jako korekta wartości pozycji zabezpieczanych

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Zakupy		
Zrealizowane zyski	-	2 952
Zrealizowane straty	-	(232)
	-	2 720
Sprzedaż		
Zrealizowane zyski	27	124
Zrealizowane straty	(8)	(3 684)
	19	(3 560)
	19	(840)

Wartość godziwa walutowych instrumentów pochodnych na dzień bilansowy

	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	-	42
Zobowiązania finansowe	-	(43)
	-	(1)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	23 058	13 750
Zobowiązania finansowe	(37 485)	(9 441)
	(14 427)	4 309
	(14 427)	4 308

Terminy realizacji walutowych instrumentów pochodnych w ujęciu kwartalnym według stanu na dzień 31.12.2017

	Wartość nominalna		Wartość godziwa	Wartość godziwa
	EUR'000	USD'000	wpływająca na kapitały	wpływająca na wynik
			PLN'000	PLN'000
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń				
SPRZEDAŻ WALUTY				
Kontrakty forward - I kw. 2018	182 379	246	776 372	15 598
Kontrakty forward - II kw. 2018	43 058	-	185 268	4 920
Kontrakty forward - III kw. 2018	14 594	-	63 101	1 662
Kontrakty forward - IV kw. 2018	6 609	-	28 695	710
Kontrakty forward - I kw. 2019	1 762	-	7 655	167
Kontrakty forward - II kw. 2019	9	-	39	1
	248 411	246	1 061 130	23 058
KUPNO WALUTY				
Kontrakty forward - I kw. 2018	202 027	6 206	887 260	(24 004)
Kontrakty forward - II kw. 2018	136 622	-	582 047	(9 851)
Kontrakty forward - III kw. 2018	21 066	-	90 844	(2 121)
Kontrakty forward - IV kw. 2018	10 659	1 238	50 746	(1 370)
Kontrakty forward - I kw. 2019	1 252	-	5 457	(135)
Kontrakty forward - II kw. 2019	62	-	268	(3)
Kontrakty forward - III kw. 2019	9	-	40	(1)
	371 697	7 444	1 616 662	(37 485)
WARTOŚĆ NETTO	123 286	7 198	555 532	(14 427)
RAZEM WARTOŚĆ NETTO	123 286	7 198	555 532	(14 427)

Terminy realizacji walutowych instrumentów pochodnych w ujęciu kwartalnym według stanu na dzień 31.12.2016

	Wartość nominalna			Wartość godziwa wpływająca na kapitały PLN'000	Wartość godziwa wpływająca na wynik PLN'000
	EUR'000	USD'000	PLN'000		
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń					
SPRZEDAŻ WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2017	434	143	2 481	(37)	5
	434	143	2 481	(37)	5
KUPNO WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2017	226	-	980	36	(17)
	226	-	980	36	(17)
WARTOŚĆ NETTO	(208)	(143)	(1 501)	(1)	(12)
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń					
SPRZEDAŻ WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2017	133 686	1 805	597 919	-	(96)
Kontrakty forward - II kw. 2017	40 924	645	183 658	-	(737)
Kontrakty forward - III kw. 2017	38 533	411	173 852	-	290
Kontrakty forward - IV kw. 2017	5 743	377	27 305	-	10
Kontrakty forward - I kw. 2018	239	-	1 101	-	24
	219 125	3 238	983 835	-	(509)
KUPNO WALUTY					
Kontrakty forward - I kw. 2017	134 652	6 334	618 893	-	2 271
Kontrakty forward - II kw. 2017	51 344	1 234	230 277	-	2 685
Kontrakty forward - III kw. 2017	24 922	-	111 331	-	(171)
Kontrakty forward - IV kw. 2017	1 388	-	6 171	-	47
Kontrakty forward - I kw. 2018	165	-	741	-	(1)
	212 471	7 568	967 413	-	4 831
WARTOŚĆ NETTO	(6 654)	4 330	(16 422)	-	4 322
RAZEM WARTOŚĆ NETTO	(6 862)	4 187	(17 923)	(1)	4 310

Spółka oczekuje, że wszystkie planowane transakcje, w odniesieniu do których została zastosowana rachunkowość zabezpieczeń, zostaną zrealizowane.

35. TOWAROWE INSTRUMENTY POCHODNE

Kolejnym istotnym rodzajem ryzyka rynkowego, na jakie jest narażona Spółka w toku prowadzonej działalności operacyjnej, jest ryzyko cen towarów. Ekspozycja Spółki na ryzyko towarowe powstaje przede wszystkim w wyniku zakupu nasion rzepaku w okresie zbiorów, który przypada na miesiące lipiec oraz sierpień. Spółka w tym czasie skupuje ok. 30% całego rocznego zapotrzebowania na nasiona rzepaku. Nasiona rzepaku są kupowane po cenach bazujących na aktualnych kwotowaniach tego towaru, ustalanych zgodnie z regulacjami MATIF. W związku z sezonowością procesu zakupu nasion rzepaku, największy poziom zapasu utrzymywany jest w okresie lipiec – sierpień, a następnie zapas systematycznie spada wraz z wykorzystaniem tego surowca do produkcji oleju rzepakowego oraz śruty rzepakowej, jako produktu ubocznego. Od momentu zakupu towaru Spółka narażona jest na ryzyko zmiany wartości zapasów w wyniku zmian rynkowych cen nasion rzepaku. Pozostałe zapotrzebowanie na nasiona pokrywane jest przez zakupy, zawierane w ciągu całego roku, w terminach uwzględniających zapotrzebowania na ten surowiec i bieżącą sytuację rynkową. Zawierane umowy to zarówno kontrakty z dostawą natychmiastową, jak i terminową (dostawa za kilka miesięcy od momentu podpisania kontraktu lub rozłożona na kilka miesięcy wprzód). Ceny w kontraktach zakupu są stałe i ustalone w walucie EUR na podstawie notowań z rynku MATIF. Ryzyko towarowe Spółki ustaje w momencie zawarcia transakcji sprzedaży produktów przerobu nasion rzepaku (olej rzepakowy i śruta) po stałej cenie, zapewniającą określoną marżę operacyjną.

W 2017 roku Spółka zawierała umowy z dostawcami nasion rzepaku, które miały charakter towarowych instrumentów pochodnych. Zawierane umowy to kontrakty z dostawą terminową, w których w dniu zawarcia kontraktu ustalana jest cena wstępna na podstawie notowań z rynku MATIF. Dostawcy rzepaku mają określony czas, aby ustalić ostateczną cenę, która również jest ustalana na podstawie notowań z rynku MATIF.

W celu zabezpieczenia ryzyka cenowego Spółka zawiera kontrakty zabezpieczające typu futures, w momencie gdy Spółka sprzeda wyroby gotowe wyprodukowane z nasion rzepaku (kontrakty z ceną wstępną). Celem Spółki w zakresie zarządzania ryzykiem towarowym jest ograniczenie zmienności marży operacyjnej i zwiększenie prawdopodobieństwa jej wygenerowania poprzez zmniejszanie wpływu na wynik zmian cen towarów oraz utrzymanie ekspozycji towarowej w limitach określonych przez Grupę Bunge. Spółka w realizacji swoich celów nadrzędnych stara się unikać nadmiernego ryzyka związanego ze zmianą wartości rynkowej zapasów nasion rzepaku. Powyższe zmiany wynikają z wahań cen towarów kwotowanych na rynkach towarowych. Fluktuacja cen w okresie od zakupu nasion do momentu sprzedaży produktów skutkuje z kolei zmiennością wielkości marży możliwej do zrealizowania przez Spółkę. Celem Spółki jest zabezpieczenie poziomu kosztów zakupu nasion rzepaku, które są nabywane po cenie zmiennej, przy jednoczesnym znanym poziomie cen sprzedaży olejów i śruty rzepakowej. Instrumenty pochodne zabezpieczają Spółkę przed wzrostem ceny rynkowej nasion rzepaku i tym samym ograniczają wpływ ryzyka ich zmiany na generowane wyniki finansowe.

Spółka aktywnie zarządza ryzykiem cen towarów wpływającym na wartość rynkową zapasu nasion rzepaku, a w konsekwencji na realizowaną przez Spółkę marżę operacyjną. W tym celu Spółka stosuje techniki ograniczania ryzyka oparte o hedging naturalny oraz Instrumenty pochodne. W przypadku zabezpieczenia zapasów nasion rzepaku, Spółka stara się dostosowywać profil ryzyka wynikający z tej ekspozycji w sposób gwarantujący osiągnięcie efektu kompensaty ceny zakupu tych towarów w odniesieniu do aktualnej ich ceny rynkowej w przyszłości. W przypadku zakupu towaru po stałej cenie strategia zabezpieczająca polega więc na zawarciu transakcji pochodnej, w której dokonuje się sprzedaży tego wolumenu po ustalonej stałej cenie i jej odkupieniu po cenie, jaka będzie obowiązywać w określonym momencie w przyszłości. Nie oznacza to jednak, że Spółka uzyska w kontrakcie pochodnym taką samą cenę stałą, jak przy zakupie pozycji fizycznej. Wynika to m.in. z innych, aktualnych na moment zawierania transakcji zabezpieczającej, warunków rynkowych, w tym również bieżącej struktury cen terminowych. Efektem tej transakcji ma być bowiem dostosowanie ceny zakupu zapasu w możliwie dużym stopniu do ceny rynkowej, jaka będzie się kształtować na rynku w określonym czasie w przyszłości. Transakcje zabezpieczające mogą być zawierane przed fizycznym przyjęciem towaru na zapas, jeżeli Spółka ma podpisaną umowę zakupu nasion rzepaku, w której ustalona jest stała cena zakupu, ilość zakupionych nasion, termin dostawy oraz dodatkowe zapisy, zobowiązujące ją do wywiązania się z umownych postanowień. W powyższym przypadku może ona stanowić, tzw. uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie (firm commitment). Również w takiej sytuacji Spółka stosuje strategię złożoną z instrumentów pochodnych w celu ograniczenia zmienności przyszłej marży. Powyższe działania, w ocenie Spółki, prowadzą do osiągnięcia wysokiej kompensaty pomiędzy zmianą wartości pozycji zabezpieczanej (zapas nasion rzepaku lub firm commitment) oraz instrumentu zabezpieczającego. Stosowane zabezpieczenie przekłada się na dopasowanie wartości zapasu, nabytego po ustalonej wcześniej cenie stałej, do cen rynkowych. Spółka nie zawiera transakcji o charakterze spekulacyjnym. W związku z powyższym, w celu ograniczenia niedopasowania, przekładającego się na zmienność prezentowanych wyników księgowych, Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń opisanych powyżej instrumentów pochodnych (zwanych dalej towarowymi instrumentami pochodnymi), wyznaczonych na zabezpieczenie wartości godziwej nasion rzepaku, które są źródłem ryzyka towarowego. Zabezpieczenie wartości godziwej jest to ograniczenie zagrożenia wpływu na wynik finansowy zmian wartości godziwej ujętego w bilansie składnika aktywów lub zobowiązań wynikających z określonego ryzyka lub uprawdopodobnionych przyszłych zobowiązań.

W 2017 roku towarowe instrumenty pochodne Spółka zawierała z Bunge Handelsgesellschaft mbH lub na swój rachunek oraz za pośrednictwem brokera JP Morgan Securities LCC, na giełdzie towarowej Euronext. Wobec powyższego w ocenie Spółki, szacowane ryzyko kredytowe, na które narażona jest Spółka, jest nieznaczne.

Zgodnie z 3-poziomą hierarchią wartości godziwej, opartej na istotności danych wejściowych do jej wyceny, Spółka klasyfikuje wycenę wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych do:

- Poziomu 2 – kontrakty zawierane z Bunge Handelsgesellschaft,
- Poziomu 1 – kontrakty towarowe zawierane na giełdzie towarowej Euronext, kontrakty towarowe z dostawcami rzepaku

Do pomiaru wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych wykorzystywane są następujące dane wejściowe:

1. ceny terminowe na giełdzie towarowej MATIF Rapeseed
2. ceny terminowe na rynku pozagiełdowym (OTC):
 - a. FOB Lower Rhine,
 - b. FOB Dutch Mill
 - c. FOB 6-Ports, oraz
 - d. MATIF

Spółka nie dokonała w 2017 roku zmiany sposobu (metody) ustalania wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych.

Wartość godziwa towarowych instrumentów finansowych ustalana jest na koniec każdego okresu sprawozdawczego (miesiąc kalendarzowy) na bazie różnic cen terminowych z dnia zawarcia kontraktu i z końca miesiąca, z uwzględnieniem dat zapadalności kontraktów.

Wartość godziwa sklasyfikowanych towarowych instrumentów pochodnych jest następująca:

Kategoria	Na dzień 31.12.2017r.		Na dzień 31.12.2016r.	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	(33.320)	26.737	6.448	(18.386)
Hedge accounting	-	-	534	-

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej towarowych instrumentów pochodnych ujęte w wyniku finansowym

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2016 PLN'000
Odroczone zyski	44 764	8 287
Odroczone straty	(35 117)	(19 691)
	9 647	(11 404)
Zrealizowane zyski	22 048	27 064
Zrealizowane straty	(24 127)	(21 172)
	(2 079)	5 892

Pozycje zrealizowanych zysków/strat w okresie 2017 roku zawierają stratę w wysokości 95 tys. PLN, zaprezentowany w nocie nr 9 jako rozliczone zyski/straty na towarowych instrumentach pochodnych zabezpieczających niezrealizowane pozycje zabezpieczane (w okresie 2016 roku: strata 3.390 tys. PLN).

Wartość godziwa towarowych instrumentów pochodnych na dzień bilansowy

	Koniec okresu 31/12/2017 PLN'000	Koniec okresu 31/12/2016 PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	-	534
Zobowiązania finansowe	-	-
		534
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń		
Aktywa finansowe	28 516	7 753
Zobowiązania finansowe	(35 099)	(19 691)
	(6 583)	(11 938)
	(6 583)	(11 404)

Zyski/straty z tytułu wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych ujęte jako korekta wartości zapasów

	Za okres 12 miesięcy zakończony 31/12/2017 PLN'000	Za okres 12 miesięcy, zakończony 31/12/2016 PLN'000
Odroczone zyski	91	3 894
Odroczone straty	-	(800)
	91	3 094

Terminy realizacji towarowych instrumentów pochodnych w ujęciu kwartalnym (sprzedaż) / zakup

	Koniec okresu 31/12/2017			
	USD'000	Wartość nominalna EUR'000	PLN'000	Wartość godziwa PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń				
kontrakty futures - I kw. 2018	-	-	-	-
kontrakty futures - II kw. 2018	-	-	-	-
kontrakty futures - III kw. 2018	-	-	-	-
kontrakty futures - IV kw. 2018	-	-	-	-
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń				
kontrakty futures - I kw. 2018	-	33 430	138 969	(10 413)
kontrakty futures - II kw. 2018	-	98 846	410 905	5 528
kontrakty futures - III kw. 2018	-	11 395	47 368	(1 068)
kontrakty futures - IV kw. 2018	1 238	5 980	29 148	(729)
kontrakty futures - I kw. 2019	-	(482)	(2 003)	99
	1 238	149 169	624 387	(6 583)
WARTOŚĆ NETTO	1 238	149 169	624 387	(6 583)

Koniec okresu 31/12/2016

	Wartość nominalna		Wartość godziwa
	EUR'000	PLN'000	PLN'000
Instrumenty ujęte w rachunkowości zabezpieczeń			
kontrakty futures - III kw. 2017	-	(4 627)	(20 389)
			534
		(4 627)	(20 389)
			534
Instrumenty poza rachunkowością zabezpieczeń			
kontrakty futures - I kw. 2017	1 234	(3 218)	(9 023)
kontrakty futures - II kw. 2017	1 234	17 244	81 143
kontrakty futures - III kw. 2017	-	(11 367)	(50 085)
kontrakty futures - IV kw. 2017	-	(3 906)	(17 213)
kontrakty futures - I kw. 2018	-	(239)	(1 055)
	2 468	(1 486)	3 767
			(11 938)
WARTOŚĆ NETTO	2 468	(6 113)	(16 622)
			(11 404)

Kontrakty zabezpieczające wg rodzajów sprzedawanych towarów:

	Tys. Ton
Zakup netto nasion rzepaku	418,6
Zakup netto oleju rzepakowego	17,3
Sprzedaż netto śruty rzepakowej	11,4
Zakup netto oleju słonecznikowego	1,5

36. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA W SPRAWOZDANIU Z PRZEPIŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, Spółka ujawnia następujące zmiany zobowiązań.:

1. spłata pożyczki wobec pożyczkodawcy –ZTK PM(-) 8.000 tys. PLN;
2. zapłata odsetek tytułem factoringu.....(-) 3.344 tys. PLN;
3. zapłata odsetek (waluta PLN, USD i EUR) tytułem pożyczek (-) 352 tys. PLN;
4. spłata pożyczki od pożyczkobiorcy (+) 6 tys. PLN;
5. wypłata dywidendy (-) 54.709 tys. PLN

Zapłata odsetek w walucie obcej wyniosła:

1. 13 tys. EUR, ujęte w walucie funkcjonalnej w wartości 56 tys. PLN;
2. 5 tys. USD, ujęte w walucie funkcjonalnej w wartości 17 tys. PLN

Poza skutkami zmian kursów walutowych w odniesieniu do odsetek spłacanych w walutach obcych, które są nieistotne, wszystkie zmiany zaprezentowane w działalności finansowej miały charakter stricte związany z przepływami pieniężnymi, tj. nie zawierały zmian wynikających z operacji o charakterze bezgotówkowym.

37. CZYNNIKI RYZYKA ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ SPÓŁKI

A. Czynniki ryzyka związane z działalnością produkcyjną i handlową

Ryzyko związane z podażą i ceną nasion rzepaku

Spółka nabywa rocznie około 25-30% krajowych zbiorów nasion rzepaku, który jest podstawowym surowcem do produkcji. Zgodnie z systemem rozliczeń, przy ustalaniu ceny skupu rzepaku oferowanej polskim producentom konieczne jest uwzględnienie światowych cen rzepaku oraz innych nasion roślin oleistych i olejów roślinnych. Surowce te notowane są na międzynarodowych giełdach towarowych.

Przepisy prawne na szczeblu ogólnoeuropejskim, jak i polskim, nakazujące wypełnienie wymogów dotyczących stopniowego wzrostu wykorzystania biopaliw w ogólnym bilansie paliw energetycznych, skutkują zwiększonym popytem na rzepak w kraju i za granicą. Mając na uwadze fakt ograniczonej arealem powierzchni zasiewów, zwiększony popyt może doprowadzić do zwiększonej presji cenowej na nasiona rzepaku, co może mieć wpływ na przyszły wynik finansowy Spółki.

W celu zabezpieczenia przed nieprzewidywalnymi zmianami cen nasion rzepaku Spółka stara się prowadzić politykę dywersyfikacji dostaw, w wyniku której rzepak może być dostarczany również z zagranicy, w tym przede wszystkim z terenów Czech i Litwy. Nie ma jednakże pewności, że wspomniane działania pozwolą na całkowite wyeliminowanie ryzyka wzrostu cen rzepaku, będącego najważniejszym surowcem wykorzystywanym przez Spółkę w produkcji.

Spółka przeprowadziła analizę wrażliwości towarowych instrumentów pochodnych, zarówno tych zakwalifikowanych do rachunkowości zabezpieczeń, jak i tych poza rachunkowością zabezpieczeń. Na dzień 31 grudnia 2017 roku zysk netto Spółki byłby niższy/wyższy o 50.228 tys. PLN, w rezultacie spadku/wzrostu cen towarów o 10%, przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie.

Ryzyka związane z sytuacjami nadzwyczajnymi

Z uwagi na fakt, iż podstawą działalności Spółki jest przetwórstwo płodów rolnych, naturalnym elementem ryzyka dla jego działalności jest ewentualny okresowy brak dostępności surowca w związku z wymarzeniem, suszą, ulewami lub gradobicie. Ponadto żaden z zakładów produkcyjnych Spółki nie dysponuje dostateczną nadwyżką zdolności produkcyjnych dla podtrzymania ciągłości produkcji i zapewnienia odpowiednich stanów magazynowych produktów gotowych w przypadku jakichkolwiek nieprzewidywalnych zdarzeń będących poza kontrolą Spółki.

Tym niemniej, w celu ograniczenia potencjalnych skutków wystąpienia tego typu zdarzeń, Spółka czyni starania w kwestii ich zapobiegania lub dostatecznie wczesnej identyfikacji. Dla przykładu, w celu możliwie szybkiego rozpoznania niższych niż przewidywano zbiorów rzepaku, pracownicy służb agrotechnicznych Spółki monitorują na bieżąco u producentów, z którymi zawarto umowy kontraktacyjne na dostawę surowca, stan plantacji rzepaku w trakcie jego wegetacji oraz tuż przed zbiorami.

Ryzyko związane z finansowaniem skupu nasion rzepaku

Elementem charakterystycznym polskiego rynku zakupu rzepaku jest jego krótki czasokres realizacji. Zakup nasion odbywa się w znacznej części w okresie zbiorów lub tuż po nich (lipiec, sierpień). Fakt ten sprawia, iż w tym okresie istnieje potrzeba zabezpieczenia odpowiednio wysokiego poziomu finansowania dla sprawnego przeprowadzenia skupu.

W chwili obecnej Spółka korzysta wyłącznie z pożyczek, w ramach wielostronnej umowy podmiotów z grupy Bunge. Rodzi to ryzyko związane z potencjalnymi zmianami umowy pożyczki, w ramach polityki wzajemnego kredytowania podmiotów z Grupy Bunge, co oznacza, że wszelkie tego typu zmiany mogą negatywnie wpłynąć na działalność i wynik finansowy Spółki.

Ryzyko związane z pozyskiwaniem pozostałych surowców.

Oleje pochodzenia tropikalnego są drugim po rzepaku ważnym surowcem wykorzystywanym w produkcji przez Spółkę. W bieżącym roku Spółka zaopatrywała się w oleje rafinowane pochodzenia tropikalnego głównie w Niemczech oraz Holandii. Spółka, w celu uniknięcia krótkoterminowych wahań cenowych oraz ryzyka braku dostępności surowca, zawiera kontrakty z dostawcami na określony termin dostawy, zapewniając sobie dostawy na dłuższy okres (zwykle 2-9 miesięcy). O ile ryzyko zachwiania ciągłości dostaw jest bardzo ograniczone ze względu na zapisy kontraktowe, o tyle Spółka nie jest w stanie zagwarantować, że prowadzona polityka zakupowa wyeliminuje całkowicie ryzyko zmian cen surowca, co w konsekwencji może mieć negatywny wpływ na jej działalność i wyniki finansowe.

Ryzyko związane z globalnym oraz spekulacyjnym charakterem rynków surowcowych

Od wielu lat Spółka identyfikuje wysokie ryzyko związane ze spekulacjami na rynkach surowcowych, które prowadzą do coraz większych i częstszych wahań cen surowców. Jedną z przyczyn takiego zjawiska jest rosnąca w skali globalnej pozycja surowcowych funduszy inwestycyjnych, w tym funduszy inwestujących w zboża, oleje roślinne i nasiona oleiste, w ogólnych obrotach głównych światowych giełd towarowych. Z uwagi na to, że w większości umów handlowych cena za skupowany rzepak oparta jest o bieżące notowania na giełdzie MATIF, znaczne wahania cen surowca na giełdach towarowych zaburzają rzeczywisty obraz sytuacji popytowo-podażowej na surowcowych, co w konsekwencji może prowadzić do podejmowania przez Spółkę błędnych decyzji biznesowych.

Globalizacja rynków surowcowych powoduje iż ceny różnych surowców (również tych, które nie są przedmiotem obrotu Spółki), wywierają coraz większy wpływ na ceny nasion rzepaku notowanych na giełdzie MATIF, co również może powodować podejmowanie błędnych decyzji zakupowo-sprzedażowych oraz z zakresu zarządzania ryzykiem towarowym.

Ryzyko związane z kadrami menedżerską i kluczowymi pracownikami

Ze względu na zaawansowany technicznie proces produkcji, skalę i wysoce konkurencyjną naturę rynków działania Spółki, dla jego prawidłowego funkcjonowania niezbędna jest wysoko wykwalifikowana kadra menedżerska oraz doświadczony personel techniczny. Nie można wykluczyć sytuacji, w której część kluczowych kadr przejdzie do podmiotów konkurencyjnych, co w efekcie mogłoby prowadzić do pogorszenia wyników finansowych. Spółka dostrzega to ryzyko i podejmuje działania zapobiegawcze, w szczególności poprzez utworzenie systemu planowania rezerw kadrowych dla stanowisk wyższego szczebla kierowniczego.

System ten opiera się na corocznej ocenie osiągnięć i potencjału poszczególnych wybranych pracowników i delegowaniu ich na tej podstawie do uczestnictwa w programach szkoleniowych. Opisany system ma na celu zapewnienie możliwości zastępowania pracowników wyższego szczebla kierowniczego w ramach własnych zasobów kadrowych. Ponadto Spółka prowadzi politykę różnicowania poziomów wynagrodzeń w zależności od specyfiki rynku pracy, co pozwala zminimalizować ryzyko odpływu kadr średniego i wyższego szczebla oraz tworzy atrakcyjne programy rozwoju zawodowego w ramach globalnej organizacji Bunge.

Ryzyko dotyczący wzrostu cen energii

Malejące światowe zasoby surowców energetycznych oraz rosnący na nie popyt negatywnie wpływają na sytuację gospodarczą i geopolityczną w wielu regionach świata. Ograniczona dostępność do paliw kopalnianych oraz złóż gazu staje się coraz częściej podstawą konfliktów politycznych i militarnych. Alternatywą dla kurczących się zasobów kopalnianych stają się takie odnawialne źródła energii jak energia słoneczna, wietrzna oraz energia termalna ziemi. Jednakże, ze względu na koszt inwestycji, ich udział w bilansie energetycznym – pomimo wzrostu – jest nadal marginalny.

Gwałtowne wzrosty cen ropy powodują znaczne wzrosty cen pozostałych nośników energii, w tym w szczególności gazu ziemnego i oleju opałowego, które na co dzień wykorzystywane są przez Spółkę do produkcji pary technologicznej dla zasilania procesów produkcyjnych.

W celu minimalizacji wspomnianego ryzyka Spółka realizuje na bieżąco (poprzez działania techniczne i organizacyjne) zadania mające na celu z jednej strony zmniejszenie kosztów produkcji energii, z drugiej ograniczenie jej jednostkowego wykorzystania na każdą tonę wytworzonego produktu finalnego.

Jednakże, dalszy wzrost cen surowców energetycznych, w szczególności gazu ziemnego i węgla kamiennego, a co za tym idzie wzrost cen energii może mieć negatywny wpływ na przyszłe wyniki finansowe Spółki.

Ryzyko związane z ochroną środowiska

Działalność Spółki może oddziaływać negatywnie na środowisko, mimo iż jest ona prowadzona na podstawie pozwoleń wymaganych przez przepisy prawa. Nie można jednak wykluczyć, że normy ochrony środowiska, w szczególności warunki eksploatacji instalacji ustalone w odpowiednim pozwoleniu zintegrowanym, zostaną naruszone przez działalność zakładów Spółki. Ewentualne przekroczenia mogą stanowić podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej Spółki za szkody w środowisku, a ponadto, w określonych okolicznościach, podstawę do wydania przez właściwego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska decyzji o wstrzymaniu użytkowania instalacji powodującej naruszenie.

Spółka prowadzi szeroko zakrojone działania zmierzające do ograniczenia wpływu jej działalności na środowisko. Nie można jednak wykluczyć, że podjęte działania okażą się niewystarczające dla całkowitego wyeliminowania ryzyka przekroczenia norm ochrony środowiska przez działalność zakładów Spółki.

B. Czynniki ryzyka związane z otoczeniem, w jakim Spółka prowadzi działalność

Ryzyko związane z ogólną sytuacją makroekonomiczną

Czynnikiem mogącym mieć wpływ na działalność Spółki jest uzależnienie warunków funkcjonowania Spółki od sytuacji gospodarczej w kraju i na świecie. Najważniejszymi elementami niezależnymi od Spółki związanymi z ogólną sytuacją makroekonomiczną są m.in.: wahania poziomu PKB, inflacja, wzrost stóp procentowych, migracje ekonomiczne Polaków związane z nowymi rynkami pracy oraz ogólny stan polskiej gospodarki. Niesprzyjające zmiany wskaźników makroekonomicznych oraz nie do końca przewidywalne tendencje gospodarczego rozwoju Polski mogą mieć negatywny wpływ na poziom przyszłych przychodów oraz zysków Spółki.

Czynnik ten zyskuje na znaczeniu z uwagi na trwające wahania na światowym rynku finansowym. Mogą one spowodować trudności w dostępie do finansowania działalności Spółki za pomocą kredytu bankowego oraz podwyższyć koszty kredytu. W efekcie Spółka może mieć trudności w sfinansowaniu skupu rzepaku w planowanej wielkości, co z kolei może niekorzystnie wpłynąć na jego wyniki finansowe.

Ryzyko związane z konkurencją

Rynek skupu i przetwórstwa nasion rzepaków w roku 2017 pozostawał wysoce konkurencyjnym, głównie ze względu na niewspółmiernie wysokie moce przerobowe zakładów przetwórczych, zarówno w Polsce, jak i krajach sąsiadujących, w stosunku do wysokości produkcji rzepaku w regionie. Taka sytuacja rynkowa ma niewątpliwie negatywny wpływ na możliwe do uzyskania marże na tłoczeniu nasion. Działania konkurencji głównie z krajów ościennych na polskim rynku rzepaku, Spółka równoważyła wyższą ceną oraz zakupem nasion z importu.

Ryzyko związane z malejącym rynkiem tłuszczów roślinnych

Po okresie spadku na rynku krajowym wielkości spożycia tłuszczów roślinnych przeznaczonych dla konsumentów, w ostatnich latach nastąpiła stabilizacja spożycia tych produktów. W zakresie oleju rzepakowego spożycie wynosi około 5 kg na osobę, co plasuje Polskę na średnim poziomie europejskim. Spółka prowadzi kampanię edukacyjną dotyczącą zmiany percepcji oleju rzepakowego wśród konsumentów w celu polepszenia jego wizerunku i poinformowaniu o wartościach żywieniowych i zdrowotnych tego oleju. W perspektywie następnych 3-5 lat Spółka nie przewiduje poważnych zmian na rynku olejów butelkowanych. W zakresie margaryn i miksów rynek utrzymuje tendencję spadkową poziomu spożycia w ujęciu ilościowym. W 2017 roku spadek ten wyhamował i szacowany był na ok. 2%, w stosunku do roku ubiegłego. Dużo niższy spadek kategorii margaryn i miksów w porównaniu z rokiem ubiegłym spowodowany był wysokimi cenami masła, których cena dość mocno wzrosła już od maja 2017 roku. Spółka przewiduje spowolnienie spadku konsumpcji margaryn w następnych miesiącach, a następnie ustabilizowanie się konsumpcji lub nawet powolny wzrost.

Ryzyko związane ze zmiennością przepisów prawa i ich interpretacji

Charakteryzujące polski system prawny częste zmiany przepisów mogą rodzić dla Spółki potencjalne ryzyko, iż prognozy w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej staną się nieaktualne, a jego kondycja finansowa ulegnie pogorszeniu. Regulacjami tymi są, w szczególności, przepisy prawa handlowego, przepisy podatkowe, przepisy regulujące działalność gospodarczą – w tym związane z ochroną środowiska, przepisy prawa pracy i ubezpieczeń społecznych czy prawa z zakresu papierów wartościowych. Ryzyko takie stwarzają także dokonywane przez sądy i inne organy interpretacje dotyczące zastosowania przepisów, które są często niejednoznaczne i rozbieżne. Przepisy prawa polskiego podlegają dodatkowo ciągłym zmianom związanym z harmonizacją prawa polskiego z prawem europejskim.

Zmiany te mogą ponadto implikować problemy wynikające z niejednolitego stosowania i wykładni prawa, która obecnie jest dokonywana nie tylko przez krajowe sądy i organy administracji publicznej, ale także przez sądy wspólnotowe.

W praktyce sądy polskie rzadko stosują ustawodawstwo wspólnotowe. Mimo iż z formalnego punktu widzenia orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości są wiążące tylko dla stron postępowania i nie mają mocy precedensu, orzecznictwo sądów polskich powinno jednak pozostawać w zgodności z orzecznictwem wspólnotowym. Orzeczenia Trybunału traktowane są jako istotne źródło prawa, szczególnie w sytuacjach, gdy przepisy traktatowe, rozporządzenia bądź decyzje nie dają się jednoznacznie interpretować. W niektórych przypadkach może prowadzić to do wzruszenia orzeczenia sądu polskiego jako wydanego na podstawie przepisu sprzecznego z prawem unijnym.

Z powyższych powodów system prawa polskiego cechuje brak spójności, jednolitości i stabilności, co w sposób istotny ogranicza przewidywalność i zdolność planowania w zakresie podejmowanych przez Zarząd Spółki decyzji gospodarczych i biznesowych. Może to mieć istotny wpływ na otoczenie prawne działalności Spółki i na jego wyniki finansowe, powodując z jednej strony zwiększenie kosztów działalności Spółki, a z drugiej opóźniając osiąganie przychodów w danych grupach produktowych lub znacznie je ograniczając.

Ryzyko związane z polityką podatkową

Polski system podatkowy charakteryzuje się częstymi zmianami składających się na jego kształt przepisów, które nie zostały sformułowane w sposób dostatecznie precyzyjny i brak jest ich jednoznacznej wykładni. W szczególności, przyjęcie przez organy podatkowe interpretacji przepisów podatkowych odmiennej od będącej podstawą wyliczenia zobowiązania podatkowego przez Spółkę, może mieć istotny negatywny wpływ na jej działalność, sytuację finansową, wyniki oraz perspektywy rozwoju.

Jednocześnie, interpretacje przepisów podatkowych ulegają częstym zmianom, a zarówno praktyka organów skarbowych, jak i orzecznictwo sądowe w sferze opodatkowania, nie są jednolite. Powoduje to, że w przypadku polskiej spółki zachodzi większe ryzyko prowadzenia działalności niż w przypadku spółki działającej w bardziej stabilnych systemach podatkowych.

Na działalność Spółki negatywny wpływ może mieć również wysoki stopień sformalizowania regulacji podatkowych w zakresie przedmiotu działalności Spółki oraz rygorystyczne i często niejasne przepisy, które wprowadzają niepewność w zakresie efektów podatkowych podejmowanych decyzji gospodarczych i obniżają sprawność działania, co może prowadzić do utraty konkurencyjności.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza ryzyko niedopełnienia przez kontrahenta zobowiązań wobec Spółki, co może narazić Spółkę na straty finansowe. W celu zabezpieczenia się przed tym ryzykiem Spółka ubezpiecza swoje wierzytelności. Ubezpieczeniu podlega prawie cała wartość udzielonego kredytu kupieckiego, z wyjątkiem sytuacji gdy na pokrycie wierzytelności Spółka posiada zabezpieczenia majątkowe. W przypadku, gdy ubezpieczyciel odmówi ubezpieczenia wierzytelności od określonego kontrahenta, wówczas Spółka wymaga dokonania przedpłaty. Wysokość należności jest na bieżąco monitorowana, a realizacja zamówień do klienta odbywa się tylko w ramach przyznaných limitów kredytowych oraz pod warunkiem braku należności przeterminowanych. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych następuje, zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi procedurami, wstrzymanie sprzedaży i uruchamiana jest windykacja należności. Proces windykacji należności jest wspomagany przez wyspecjalizowane w tym zakresie instytucje.

W ocenie zarządu w Spółce nie występuje istotne ryzyko kredytowe

Wartości bilansowe aktywów finansowych netto reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową, która na dzień bilansowy wyniosła:

	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy	51 575	22 037
Instrumenty pochodne wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń	-	42
Środki pieniężne	117 144	161 370
Pożyczki i należności	153 847	102 326
	322 566	285 775

Znaczną część kontraktów, stanowiących instrumenty pochodne, Spółka zawiera z podmiotami z Grupy Bunge, w związku z czym ryzyko kredytowe związane z tymi aktywami finansowymi Spółka ocenia jako bardzo niskie.

Stopień koncentracji ryzyka kredytowego z tytułu 5 największych należności od klientów przedstawia się następująco:

	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Należności z tytułu dostaw i usług	94 543	96 207
Należności od 5 największych klientów	34 381	34 613
Stopień koncentracji ryzyka kredytowego	36%	36%

W ocenie zarządu w Spółce nie występuje istotny stopień koncentracji a ryzyka kredytowego.

Ryzyko kredytowe – analiza wiekowania.

Klasyfikacja należności handlowych według długości przeterminowania przedstawia się następująco:

	Wartość brutto		Utrata wartości	
	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Bez przeterminowania	59 825	73 400	-	-
Przeterminowane 1-30 dni	32 876	21 007	4	6
Przeterminowane 31-120 dni	1 764	4 762	78	3 209
Przeterminowane 120-360 dni	95	349	38	107
Przeterminowane powyżej roku	3 742	325	3 639	314
	98 302	99 843	3 759	3 636

Ryzyko utraty płynności

Ostrożne zarządzanie ryzykiem utraty płynności zakłada utrzymywanie odpowiedniego poziomu środków pieniężnych, dostępność finansowania dzięki wystarczającej kwocie pozyskanych instrumentów kredytowych oraz zdolność do zamykania pozycji rynkowych. Spółka uważa, że obecny stan środków pieniężnych, dostępność finansowania oraz środki wygenerowane z działalności operacyjnej powinny być wystarczające na sfinansowanie bieżących potrzeb Spółki. Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka dysponowała środkami pieniężnymi w wysokości 117.144 tys. PLN.

Spółka nie ma problemów z dostępnością finansowania bieżącej działalności dzięki odnawialnej pożyczce krótkoterminowej z Koninklijke Bunge B.V. (podmiot powiązany w ramach grupy BUNGE) o wartości do 350 mln USD. Szczegółowy opis zawartej umowy pożyczki krótkoterminowej zawarty został w nocie nr 27 "Kredyty i pożyczki".

Umowne terminy wymagalności dla zobowiązań finansowych wg stanu na 31 grudnia 2017 roku

Zobowiązania finansowe	umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego					Wartość bilansowa
	do 3 m-cy	3-12 m-cy	1-3 lat	3-5 lat	powyżej 5 lat	
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	215 914	-	-	-	-	215 914
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	-	-	-	-	-	-
Pochodne instrumenty walutowe	24 004	13 342	139	-	-	37 485
Pochodne instrumenty towarowe	13 260	21 840	-	-	-	35 100
Pozostałe zobowiązania finansowe	6 296	-	-	-	-	6 296
	259 474	35 182	139	-	-	294 795

Umowne terminy wymagalności dla zobowiązań finansowych wg stanu na 31 grudnia 2016 roku

Zobowiązania finansowe	umowne terminy wymagalności do końca okresu sprawozdawczego					Wartość bilansowa
	do 3 m-cy	3-12 m-cy	1-3 lat	3-5 lat	powyżej 5 lat	
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	279 166	-	-	-	-	279 166
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	8 022	-	-	-	-	8 022
Pochodne instrumenty walutowe	5 784	3 699	1	-	-	9 484
Pochodne instrumenty towarowe	703	18 989	-	-	-	19 691
Pozostałe zobowiązania finansowe	4 361	-	-	-	-	4 361
	290 014	30 709	1	-	-	320 724

Ryzyko utraty płynności – analiza wiekowania.

Klasyfikacja zobowiązań handlowych według długości przeterminowania przedstawia się następująco:

	Wartość brutto	
	Koniec okresu 31/12/2017	Koniec okresu 31/12/2016
	PLN'000	PLN'000
Bez przeterminowania	200 984	194 118
Przeterminowane 1-30 dni	14 487	84 454
Przeterminowane 31-120 dni	194	406
Przeterminowane 120-360 dni	26	-
Przeterminowane powyżej roku	223	188
	215 914	279 166

Ryzyko walutowe

Spółka istotną część obrotów realizuje z podmiotami zagranicznymi lub w ramach kontraktów opartych na kursach surowców notowanych na giełdach zagranicznych. Obroty te są głównym czynnikiem powodującym narażenie na ryzyko kursowe. Spółka na bieżąco analizuje ryzyko kursowe poprzez identyfikację wszystkich pozycji w aktywach i pasywach, oraz pozycji pozabłansowych, denominowanych w walutach obcych. W celu zminimalizowania ryzyka kursowego Spółka korzysta z transakcji na rynku walutowym (kontrakty typu FORWARD). Zgodnie z przyjętą polityką wewnętrzną Spółka nie powinna mieć niezabezpieczonej pozycji walutowej powyżej uprzednio przyjętego progno istotności.

Zarówno należności jak i zobowiązania z tytułu dostaw wyrażone są w walutach obcych, tj. w euro i w dolarach USA, w funtach brytyjskich i koronach czeskich.

Struktura walutowa należności i zobowiązań z tytułu dostaw na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawia się następująco:

	PLN (PLN'000)	EUR (EUR'000)	USD (USD'000)	GBP (GBP'000)	CZ (PLN'000)	Razem (PLN'000)
Należności z tytułu dostaw	62 712	28 839	2 992	-	-	94 543
Zobowiązania z tytułu dostaw	200 787	12 640	2 487	-	-	215 914

Struktura walutowa należności i zobowiązań z tytułu dostaw na dzień 31 grudnia 2016 roku

	PLN (PLN'000)	EUR (EUR'000)	USD (USD'000)	GBP (GBP'000)	CZ (PLN'000)	Razem (PLN'000)
Należności z tytułu dostaw	61 610	31 071	3 526	-	-	96 207
Zobowiązania z tytułu dostaw	214 257	62 170	2 718	13	8	279 166

Spółka przeprowadziła analizę wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w walutach obcych w celu zbadania jaki miałyby wpływ na sprawozdanie finansowe Spółki zmiany kursów walut obcych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku zysk netto Spółki byłby niższy/wyższy o 42.641 tys. PLN, gdyby waluta funkcjonalna jaką jest dla Spółki PLN osłabiła/wzmocniła się o 10% w stosunku do walut obcych (USD, EUR,), przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie.

Szczegółowe dane liczbowe z przeprowadzonej analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki na zmienność kursów walut obcych przedstawia poniższa tabela pt. „Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki”.

Ryzyko stóp procentowych

Specyfiką działalności Spółki jest potrzeba finansowania skupu nasion rzepaku w oparciu o zewnętrzne źródła finansowania. Oznacza to konieczność zaciągnięcia znacznych kwot kredytów/pożyczek w okresie kampanii skupowej.

Oprocentowanie kredytów/pożyczek jest oparte o bieżące stopy rynkowe (m.in. WIBOR). Ewentualny wzrost stóp procentowych spowoduje wyższe koszty finansowe, co może wpłynąć w sposób negatywny na osiągnięte przez Spółkę wyniki finansowe.

Z przeprowadzonej analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki narażonych na ryzyko stóp procentowych wynika, iż na dzień 31 grudnia 2017 roku zysk netto Spółki byłby niższy/wyższy o 91 tys. PLN, gdyby rynkowe stopy procentowe w PLN były o 25 punktów bazowych wyższe/niższe, a rynkowe stopy procentowe w USD i EUR były o 60 punktów bazowych wyższe/niższe, przy wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie. Byłoby to głównie rezultatem wyższych/niższych kosztów z tytułu odsetek od kredytów wyrażonych w PLN o zmiennym oprocentowaniu.

Poniższa tabela przedstawia wyniki analizy wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki istniejących w bilansie na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki na dzień 31.12.2017 roku (PLN'000).

	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko walutowe		Ryzyko cenowe		
	Wpływ na zysk Zmiany w kapitale +25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD, EUR i GBP PLN'000	Zmiany w kapitale Wpływ na zysk -25 pb SP w PLN 60 pb SP w USD, EUR i GBP PLN'000	Wpływ na zysk Zmiany w kapitale +10% PLN'000	Zmiany w kapitale Wpływ na zysk -10% PLN'000	Wpływ na zysk Zmiany w zapasach +10% PLN'000	Zmiany w zapasach Wpływ na zysk -10% PLN'000	Wartość bilansowa
Aktywa finansowe							
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w PLN	295	(295)	71	(71)	-	-	117 144
Należności handlowe w PLN	348	(348)	3 183	(3 183)	-	-	94 634
Udzielone pożyczki w PLN	0	(0)	-	-	-	-	7
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem	643	(643)	3 254	(3 254)	-	-	
Podatek 19%	122	(122)	(618)	618	-	-	
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu	521	(521)	2 636	(2 636)	-	-	
Zobowiązania finansowe							
Kredyty i pożyczki w PLN	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania handlowe w PLN	(756)	756	(6 165)	6 165	-	-	(215 914)
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem	(756)	756	(6 165)	6 165	-	-	
Podatek 19%	144	(144)	1 171	(1 171)	-	-	
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu	(612)	612	(4 993)	4 993	-	-	

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki na dzień 31.12.2017 roku (PLN'000) - cd.

	Ryzyko stóp procentowych			Ryzyko walutowe			Ryzyko cenowe			
	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk	Zmiany w zapasach	Wpływ na zysk	Zmiany w zapasach
	+25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD i EUR i GBP		-25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD i EUR i GBP		+10%	-10%	+10%	-10%		
Instrumenty pochodne		Wartość nominalna								
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń (kontrakty walutowe) w PLN	-	555 532	-	55 553	-	(55 553)	-	-	62 010	(62 010)
Instrumenty pochodne ujęte w rachunkowości zabezpieczeń (kontrakty walutowe) w PLN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej odniesione na wynik finansowy (kontrakty towarowe) w PLN	-	624 387	-	-	-	-	-	-	-	-
Zmiana wartości zapasów * (kontrakty towarowe) w PLN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wpływ na instrumenty pochodne przed opodatkowaniem	-	-	-	55 553	-	(55 553)	-	-	62 010	(62 010)
Podatek 19%	-	-	-	(10 555)	-	10 555	-	(11 782)	11 782	-
Wpływ na instrumenty pochodne po opodatkowaniu	-	-	-	44 998	-	(44 998)	-	50 228	(50 228)	-
Razem zwiększenia/zmniejszenia	(91)	-	91	42 641	-	(42 641)	-	50 228	(50 228)	-

* zmiana wartości pozycji zabezpieczanej na dzień wyznaczenia powiązania zabezpieczającego

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki na dzień 31.12.2016 roku (PLN'000).

	Wartość bilansowa	Ryzyko stóp procentowych			Ryzyko walutowe			Ryzyko cenowe		
		Wpływ na zysk +25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD, EUR i GBP	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk -25 pb SP w PLN 60 pb SP w USD, EUR i GBP	Wpływ na zysk +10%	Zmiany w kapitale	Wpływ na zysk -10%	Wpływ na zysk +10%	Zmiany w zapasach	Wpływ na zysk -10%
	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000	PLN'000
Aktywa finansowe										
Srodki pieniężne i ich ekwiwalenty	161 370	481	-	(481)	-	2 202	(2 202)	-	-	-
Należności handlowe	96 207	362	-	(362)	-	3 460	(3 460)	-	-	-
Udzielone pożyczki	17	0	-	(0)	-	-	-	-	-	-
Wpływ na aktywa finansowe przed opodatkowaniem		842	-	(842)	-	5 662	(5 662)	-	-	-
Podatek 19%		160	-	(160)	-	(1 076)	1 076	-	-	-
Wpływ na aktywa finansowe po opodatkowaniu		682	-	(682)	-	4 586	(4 586)	-	-	-
Zobowiązania finansowe										
Kredyty i pożyczki	(8 022)	(20)	-	20	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania handlowe	(279 166)	(952)	-	952	-	(7 261)	7 261	-	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe przed opodatkowaniem		(972)	-	972	-	(7 261)	7 261	-	-	-
Podatek 19%		185	-	(185)	-	1 380	(1 380)	-	-	-
Wpływ na zobowiązania finansowe po opodatkowaniu		(787)	-	787	-	(5 881)	5 881	-	-	-

Analiza wrażliwości aktywów i zobowiązań finansowych Spółki na dzień 31 grudnia 2016 roku (PLN'000) - cd.

	Ryzyko stóp procentowych		Ryzyko walutowe		Ryzyko cenowe	
	Wpływ na zysk +25 pb SP w PLN +60 pb SP w USD i EUR i GBP	Wpływ na zysk -25 pb SP w PLN -60 pb SP w USD i EUR i GBP	Wpływ na zysk na zysk +10%	Zmiany w kapitale -10%	Wpływ na zysk na zysk +10%	Zmiany w zapasach -10%
Instrumenty pochodne	Wartość nominalna					
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń (kontrakty walutowe) w PLN	(16 423)	-	(1 642)	1 642		
Instrumenty pochodne ujęte w rachunkowość zabezpieczeń (kontrakty walutowe) w PLN	(1 501)	-	-	(150)	150	
Instrumenty pochodne wyceniane według wartości godziwej odniesione na wynik finansowy (kontrakty towarowe) w PLN	(16 622)	-	(1 662)	1 662	(2 694)	2 694
Zmiana wartości zapasów* (kontrakty towarowe) w PLN	20 560	-	2 056	(2 056)	2 056	(2 056) 2 056
Wpływ na instrumenty pochodne przed opodatkowaniem		-	(3 305)	150	(638)	638
Podatek 19%		-	628	(29)	121	(121) (391)
Wpływ na instrumenty pochodne po opodatkowaniu		-	(2 677)	122	(517)	517 1 665
Razem zwiększenia/zmniejszenia		(105)	(3 972)	122	(517)	517 1 665

* zmiana wartości pozycji zabezpieczanej na dzień wyznaczenia powiązania zabezpieczającego

38. ZMIANA ZOBOWIĄZAŃ WARUNKOWYCH LUB AKTYWÓW WARUNKOWYCH

Na dzień 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku Spółka wykazała następujące zobowiązania warunkowe:

Weksel dla Pekao FAKTORING Sp. z o.o.

W dniu 14 grudnia 2011 roku Spółka zawarła umowę faktoringową z Pekao FAKTORING Sp. z o.o., z siedzibą w Lublinie, ul. Lubartowska 74 A (dalej, odpowiednio: „Umowa” i „Faktor”).

Umowa została zawarta na okres 12 miesięcy, z opcją przedłużenia o kolejnych 12 miesięcy. Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku i 31 grudnia 2016 roku Spółka była stroną w/w umowy.

Jako zabezpieczenie wykonania postanowień Umowy, Spółka zobowiązała się do wystawienia weksła in blanco wraz z deklaracją wekslową oraz do dokonania cesji praw z polisy ubezpieczeniowej zawartej z Coface Austria Kreditversicherung AG Oddział w Polsce Faktorowi przysługuje wynagrodzenie nie odbiegające od wysokości wynagrodzeń występujących na rynku usług faktoringowych, obejmujących prowizje operacyjne i koszt finansowania oparty o rynkowe stopy procentowe plus uzgodniona marża.

Na podstawie aneksu nr 13 z dnia 23 listopada 2017 roku, maksymalny limit zaangażowania Faktora w finansowanie Spółki został zwiększony do kwoty 195.000.000 PLN w okresie do 31 stycznia 2018 roku.

Poręczenie dla ZTK Property Management sp. z o.o.

W dniu 17 listopada 2016 roku Spółka udzieliła poręczenia za potencjalne zobowiązania repywatyzacyjne spółki ZTK Property Management sp. z o.o. (podmiot zależny Spółki), wynikające z umów sprzedaży nieruchomości, położonych w Warszawie, przy ul. Radzymińskiej, do łącznej maksymalnej wartości 5,5 mln PLN. Poręczenie zostało udzielone do dnia 31 grudnia 2022 roku.

W dniu 11 sierpnia 2017 roku Spółka udzieliła poręczenia spółce zależnej ZTK Property Management sp. z o.o. do kwoty 600 tys. PLN, za wywiązanie się spółki zależnej ze zobowiązań wynikających z Umowy najmu pomieszczeń biurowych w Warszawie. Poręczenie jest skuteczne w okresie obowiązywania Umowy najmu, zawartej na czas określony do dnia 1 sierpnia 2021 roku lub do terminu jej rozwiązania.

Potencjalne zobowiązanie podatkowe wobec US

W 2016 roku zakończona została kontrola rozliczeń podatkowych Spółki z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2012, prowadzona przez Urząd Kontroli Skarbowej (UKS) w Bydgoszczy.

W wyniku przeprowadzonej kontroli, UKS wydał decyzję, że Spółka zaniżyła przychody (dochody) ze sprzedaży śrutu rzepakowej na rzecz podmiotów powiązanych o kwotę 5,3 mln PLN (potencjalna zaległość podatkowa w wysokości 1,0 mln PLN).

W opinii Spółki, ceny sprzedaży śrutu rzepakowej na rzecz podmiotów powiązanych stosowane w 2012 r. miały charakter rynkowy, a stanowisko przyjęte przez UKS jest nieuzasadnione, gdyż opiera się na analizie porównywalności cen, która została przeprowadzona wadliwie i w sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa. W związku z powyższym Spółka wniosła odwołanie od decyzji UKS.

39. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ

Zarząd

Wynagrodzenia wypłacone i należne członkom Zarządu Spółki za okres 12 miesięcy 2017 i 2016 roku

Nazwisko i imię	Funkcja	za okres 12 m-cy 2017r.	za okres 12 m-cy 2016r.
Jachimczyk Wojciech	Prezes Zarządu	1.073.820,05 PLN	1.205.647,83 PLN
Bauman Wojciech	Członek Zarządu	1.055.412,86 PLN	1.170.180,66 PLN
Brodowski Marcin	Członek Zarządu	445.600,00 PLN	486.935,00 PLN
Michalak Jacek	Członek Zarządu	821.689,73 PLN	837.356,81 PLN
Piotrowski Piotr	Członek Zarządu	403.916,39 PLN	454.203,49 PLN
Szymański Dariusz	Członek Zarządu	668.992,72 PLN	734.150,07 PLN
Wika Tomasz	Członek Zarządu	871.433,43 PLN	951.152,17 PLN

Rada Nadzorcza

Zwyczajne Walne Zgromadzenie ZT „Kruszwica” S.A. uchwałą numer 34/2013 z dnia 20 czerwca 2013 roku ustaliło wynagrodzenie dla Panów Jerzego Rajskego i Sławomira Ludwikowskiego w wysokości 3.940,00 EUR brutto za każdy kwartał pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej Spółki, dla każdej z osób. Ustalono, iż pozostali członkowie Rady Nadzorczej pełnią swoje obowiązki w Radzie Nadzorczej bez wynagrodzenia ze Spółki.

W 2017 roku, z tytułu pełnionej funkcji w Radzie Nadzorczej Spółki, Pan Jerzy Rajski otrzymał wynagrodzenie w kwocie 67.642,31 PLN i Pan Sławomir Ludwikowski w kwocie 67.642,31 PLN.

40. ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCE Z EMERYTUR I ŚWIADCZEŃ O PODOBNYM CHARAKTERZE.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 roku Spółka nie miała zobowiązań wynikających z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych osób zarządzających, nadzorujących albo byłych członków organów administrujących oraz zobowiązań zaciągniętych w związku z tymi emeryturami.

41. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU

W dniu 15 stycznia 2018 roku, Zarząd Morskiego Portu Gdańsk S.A. z siedzibą w Gdańsku skorzystał z ustawowego prawa pierwszeństwa nabycia od ZT „Kruszwica” S.A. prawa wieczystego użytkowania nieruchomości położonej w Gdańsku za cenę brutto 11.651 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku prawa wieczystego użytkowania nieruchomości w Gdańsku wraz z zabudowaniami, Spółka zaprezentowała w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki w pozycji „Rzeczowe aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży” w wartości netto 9.863 tys. PLN. Ponadto, w pozycji Rezerwy, Spółka wykazywała rezerwę w wysokości 600 tys. PLN na potencjalne koszty rekultywacji gruntów w zakładzie w Gdańsku.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone i zatwierdzone w dniu 16 marca 2018 roku.

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

Marcin Brodowski – Członek Zarządu

Jacek Michalak – Członek Zarządu

Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych:

Sławomir Werbiński – Główny Księgowy

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI

**Zakładów Tłuszczowych
„Kruszwica” Spółka Akcyjna**

za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku

ZAWARTOŚĆ:

1. PRODUKTY I TOWARY SPRZEDAWANE PRZEZ SPÓŁKĘ	3
2. INFORMACJE O RYNKACH ZBYTU I ŹRÓDŁACH ZAOPATRZENIA	7
3. WAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU	8
4. AKTUALNA I PRZEWIDYWANA SYTUACJA FINANSOWA SPÓŁKI	10
5. POWIĄZANIA ORGANIZACYJNE LUB KAPITAŁOWE SPÓŁKI	12
6. TRANSAKcje ZAWARTE PRZEZ SPÓŁKĘ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI, NA INNYCH WARUNKACH NIŻ RYNKOWE	13
7. ZNACZĄCE UMOWY DLA DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI	13
8. INFORMACJE O ZACIĄGNIĘTYCH I WYPOWIEDZIANYCH UMOWACH DOTYCZĄCYCH KREDYTÓW I POŻYCZEK	13
9. INFORMACJE O UDZIELONYCH POŻYCZKACH	14
10. INFORMACJE O UDZIELONYCH I OTRZYMANYCH PORĘCZENIACH I GWARANCJACH	14
11. WPŁYWY Z EMISJI	14
12. OBJAŚNIENIE RÓŻNIC POMIĘDZY WYNIKAMI FINANSOWYMI A WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI PROGNOZAMI WYNIKÓW NA DANY ROK	14
13. CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROŻENIA	14
14. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI, OKREŚLENIE EWENTUALNYCH ZAGROŻEŃ	15
15. OCENA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH, W TYM INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH	15
16. OCENA CZYNNIKÓW I NIETYPOWYCH ZDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI W 2017 ROKU Z OKREŚLENIEM STOPNIA WPŁYWU TYCH CZYNNIKÓW LUB NIETYPOWYCH ZDARZEŃ NA OSIĄGNIĘTY WYNIK	16
17. CHARAKTERYSTYKA CZYNNIKÓW ISTOTNYCH DLA ROZWOJU SPÓŁKI ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI	17
18. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM SPÓŁKI	17
19. UMOWY ZAWARTE MIĘDZY SPÓŁKĄ A OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI, PRZEWIDUJĄCE REKOMPENSATĘ W PRZYPADKU ICH REZYGNACJI LUB ZWOLNIENIA Z ZAJMOWANEGO STANOWISKA BEZ WAŻNEJ PRZYCZYNY LUB GDY ICH ODWOŁANIE LUB ZWOLNIENIE NASTĘPUJE Z POWODU POŁĄCZENIA SPÓŁKI PRZEZ PRZEJĘCIE	17
20. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ	17
21. INFORMACJE O ŁĄCZNEJ LICZBIE I WARTOŚCI NOMINALNEJ WSZYSTKICH AKCJI SPÓŁKI ORAZ AKCJI I UDZIAŁÓW W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH SPÓŁKI, BĘDĄCYCH W POSIADANIU OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH SPÓŁKI	18
22. INFORMACJE O ZNANYCH SPÓŁCE UMOWACH W WYNIKU KTÓRYCH MOGĄ W PRZYSZŁOŚCI NASTĄPIĆ ZMIANY W PROPORCJACH POSIADANYCH AKCJI PRZEZ DOTYCHCZASOWYCH AKCJONARIUSZY LUB OBLIGATORIUSZY	18
23. INFORMACJE O SYSTEMIE KONTROLI PROGRAMÓW AKCJI PRACOWNICZYCH	18
24. WSKAZANIE POSTĘPOWAŃ TOCZĄCYCH SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	18
25. NABYCIE AKCJI WŁASNYCH	18
26. INFORMACJE O POSIADANYCH PRZEZ SPÓŁKĘ ZAKŁADACH	18
27. INFORMACJE O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH W ZAKRESIE RYZYKA ORAZ PRZYJĘTYCH PRZEZ SPÓŁKĘ CELACH I METODACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM	19
28. INFORMACJE O UMOWACH ZAWARTYCH PRZEZ SPÓŁKĘ Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	19

1 PRODUKTY I TOWARY SPRZEDAWANE PRZEZ SPÓŁKĘ

(określenie wartościowe i ilościowe oraz udział poszczególnych produktów, towarów i usług (jeżeli są istotne) albo ich grup w sprzedaży Spółki ogółem, a także zmiany w tym zakresie)

Informacje o produktach, towarach i usługach Spółki.

Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” S.A. (zwane dalej Spółką lub ZT „Kruszwica” S.A.) są zintegrowanym pionowo producentem wyrobów na bazie tłuszczów roślinnych. Działalność podstawowa Spółki obejmuje: ekstrakcję oleju z nasion rzepaku, rafinację (oczyszczanie) olejów roślinnych pochodzących z produkcji własnej oraz z zakupu, przetwórstwo olejów i tłuszczów roślinnych w celu zmiany ich właściwości fizyko-chemicznych (utwardzanie, estryfikacja) oraz produkcję margaryn, tłuszczów i olejów roślinnych. Spółka sprzedaje wyroby pochodzące z każdego etapu ich przetworzenia oraz prowadzi sprzedaż powstających w procesie przerobu produktów ubocznych i towarów zakupionych u innych wytwórców.

Opis podstawowych produktów wytwarzanych przez Spółkę:

<u>Oleje konfekcjonowane</u>	butelkowane oleje roślinne sprzedawane w opakowaniach jednostkowych o pojemności nie przekraczającej 10 l., przeznaczone dla odbiorców indywidualnych (konsumentów).
<u>Margaryny konsumenckie</u>	jadalne emulsje tłuszczowo-wodne o zawartości tłuszczu 20-82%, przeznaczone do użycia w gospodarstwach domowych, opakowane w folię lub w plastikowe kubki, o wadze do 1 kg.
<u>Margaryny profesjonalne</u>	emulsje tłuszczowe o zawartości tłuszczu 60-83%, przeznaczone do dalszego przetwarzania w przemyśle cukierniczym i piekarskim, konfekcjonowane w płyty lub bloki o wadze 10-20 kg.
<u>Tłuszcze profesjonalne</u>	tłuszcze 100%-owe (rafinowane, frakcjonowane, przeestryfikowane, uwodornione i ich mieszaniny) o zróżnicowanych cechach i aplikacjach, dedykowane głównie do przemysłu: spożywczego, cukierniczego i mleczarskiego, dostarczane luzem w cysternach lub blokach o masie 10-20 kg.
<u>Oleje surowe i rafinowane</u>	oleje roślinne (głównie olej rzepakowy), różniące się stopniem oczyszczenia, sprzedawane luzem dla producentów bio-komponentów oraz przemysłu spożywczego.
<u>Śruta rzepakowa</u>	produkt uboczny powstający w procesie przerobu nasion roślin oleistych, stanowiący komponent do produkcji pasz. Odbiorcami śruty rzepakowej na rynku krajowym są głównie producenci pasz oraz gospodarstwa hodowlane, a na rynkach zagranicznych głównie firmy handlowe.

Analiza wyników sprzedaży w 2017 roku

	2017			Zmiana w stosunku do roku poprzedniego	
	tys. PLN	tys. ton	Udział w wolumenie	tys. PLN	tys. ton
Oleje surowe i rafinowane	872 042	248	24%	56 920	2
Śruta rzepakowa	404 940	491	48%	11 488	32
Nasiona rzepaku	769	0	0%	-902	-1
Oleje konfekcjonowane	550 386	110	11%	41 802	4
Margaryny konsumenckie	379 193	72	7%	-5 454	-7
Margaryny profesjonalne	108 881	28	3%	3 468	0
Tłuszcze profesjonalne	210 957	47	5%	48 030	9
Pozostałe	20 336	24	2%	5 641	8
Razem Sprzedaż	2 547 504	1 021	100%	160 995	47
<i>W tym sprzedaż krajowa produktów</i>					
Oleje surowe i rafinowane	740 077	211	21%	16 924	-8
Śruta rzepakowa	330 839	403	39%	2 932	16
Oleje konfekcjonowane	473 095	94	9%	40 687	3
Margaryny konsumenckie	271 514	56	5%	-5 952	-5
Margaryny profesjonalne	92 772	23	2%	1 987	0
Tłuszcze profesjonalne	179 086	41	4%	41 193	8
Pozostałe	12 613	23	2%	2 495	8
Razem Sprzedaż Krajowa	2 099 995	850	83%	100 267	22
<i>W tym eksport produktów</i>					
Oleje surowe i rafinowane	45 065	13	1%	11 665	3
Śruta rzepakowa	73 628	88	9%	9 332	16
Oleje konfekcjonowane	48 003	9	1%	-6 017	-1
Margaryny konsumenckie	28 364	8	1%	-4 398	-1
Margaryny profesjonalne	16 109	4	0%	1 481	0
Tłuszcze profesjonalne	31 871	7	1%	6 837	1
Pozostałe	1 778	0	0%	28	0
Razem Sprzedaż eksportowa	244 819	130	13%	18 928	18
<i>W tym sprzedaż towarów</i>					
Oleje surowe i rafinowane	86 900	25	2%	28 331	6
Śruta rzepakowa	473	1	0%	-776	-1
Nasiona rzepaku	769	0	0%	-902	-1
Oleje konfekcjonowane	29 288	7	1%	7 132	2
Margaryny konsumenckie	79 315	8	1%	4 896	0
Pozostałe	5 945	1	0%	3 118	0
Razem Sprzedaż towarów	202 690	41	4%	41 799	6

Oleje konfekcjonowane

W 2017 roku Spółka sprzedała łącznie 110 tys. ton olejów konfekcjonowanych, około 3% więcej niż w roku ubiegłym. Wartość sprzedaży olejów konfekcjonowanych w 2017 wzrosła o 8%. Powodem wzrostu był większy wolumen oraz wzrost średnich cen sprzedaży, głównie w pierwszej połowie 2017 roku, spowodowany sytuacją surowcową na rynkach zarówno polskim jak i europejskim, gdzie z powodu zmniejszonej podaży, ceny oleju rzepakowego wzrosły.

Udział ilościowy Spółki w rynku olejów konfekcjonowanych w 2017 roku wyniósł 34,3%, w porównaniu z 33,4% w 2016 roku (wzrost o 0,9 p.p.).

W kategorii olejów konfekcjonowanych Spółka kontynuowała działania wzmocniające pozycję rynkową dwóch marek:

a) Kujawski - wzmocnienie wartości marki poprzez:

- nową kampanię reklamową w TV,
- rozwój sprzedaży oferty premium marki Kujawski – oleje z ziołami, oleje tłoczone na zimno – poprzez rozwój dystrybucji, działania w punktach detalicznych, kampanie on-line,
- kontynuację kampanii społecznościjowej (CSR) - Z Kujawskim Pomagamy Pszczołom, której celem była edukacja konsumentów na temat sposobu ochrony pszczół,
- wzmocnienie obecności marki w internecie, w szczególności:
 - rozwój i promocję aplikacji FOODER, (strona www.fooder.pl oraz aplikacja mobilna), umożliwiającej stworzenie indywidualnej książki kucharskiej, poprzez dodawanie przepisów kulinarnych z różnych źródeł,
 - rozwój portalu kulinarnego marki **Kujawski**.

Marka Kujawski jest najsilniejszą marką w kategorii olejowej (wg IPSOS; listopad 2017).

b) Oliwier – budowa pozycji rynkowej marki poprzez:

- budowanie świadomości konsumenckiej i kontekstu kulinarnego poprzez obecność w programach TV i sponsoring,
- działania skierowane na klientów handlowych w celu zwiększenia dostępności oleju Oliwier na półkach sklepowych.

W 2017 roku Spółka rozszerzała sprzedaż produktów opracowanych na rynek polski, na inne rynki europejskie oraz azjatyckie.

Spółka kontynuowała uczestnictwo w programie „Pokochaj Olej rzepakowy”, prowadzonym przez Polskie Stowarzyszenie Producentów Olejów, w którym Spółka ma status członka wspierającego. Druga edycja programu ruszyła w połowie 2015 roku. Program trwa 3 lata i jest prowadzony na rynkach polskim i słowackim. Celem programu jest budowanie świadomości konsumenckiej na temat właściwości żywieniowych i zdrowotnych oleju rzepakowego.

Powołując się na dane instytutu badawczego ACNielsen (ACN), w okresie od listopada 2016 roku do listopada 2017 roku, rynek olejów konfekcjonowanych (wraz z oliwami) w Polsce nie uległ istotnej zmianie pod względem ilościowym, zwiększył się natomiast o ok. 7% pod względem wartościowym, w odniesieniu do porównywalnego poprzedniego okresu. Wzrost wartości rynku był związany ze wzrostem cen detalicznych, wywołanym wzrostem cen surowca na świecie. Udział Spółki w krajowym rynku olejów konfekcjonowanych w 2017 roku kształtował się na poziomie 34% (dane za ACN, ilościowo) i wzrósł o 1 punkt procentowy w porównaniu do roku 2016.

Margaryny konsumenckie

W 2017 roku Spółka sprzedała łącznie 72 tys. ton margaryn konsumenckich, 7 tys. ton mniej niż w roku ubiegłym. Około 87% całkowitej sprzedaży produktów i towarów w tym segmencie trafiło na rynek krajowy. Eksport produktów wyniósł 8,4 tys. ton. Głównymi rynkami zbytu dla sprzedaży eksportowej były: Gruzja, Węgry, Słowacja, Macedonia i kraje bałtyckie.

Portfolio margaryn konsumenckich Spółki, oprócz marek własnych oraz tzw. Privet Label (marki kluczowych sieci handlowych), obejmuje również marki należące do siostrzanej spółki Bunge Polska sp. z o. o. („Bunge Polska”), na mocy zawartej w 2010 roku umowy o współpracy, w ramach której nastąpiła integracja działalności handlowej, dystrybucyjnej i marketingowej obydwu spółek w zakresie sprzedaży produktów Bunge Polska. Głównymi markami Bunge Polska dystrybuowanymi przez Spółkę są **Optima**, **Masmix**, **Pyszny Duet** oraz **Finuu**.

Udział ilościowy Spółki w rynku margaryn konsumenckich w 2017 roku wyniósł 27,1%, w porównaniu z 26,3% w 2016 roku (wzrost o 0,8 p.p.).

Główną przyczyną spadku sprzedaży margaryn konsumenckich było znaczne zmniejszenie się rynku margaryn i miksów roślinnych oraz istotny spadek znaczenia marek prywatnych.

Strategia Spółki w segmencie margaryn konsumenckich opierała się w głównej mierze na kontynuacji rozwoju dwóch marek margarynowych z segmentu mainstream: **Smakowita** i **Słynne MR** oraz dwóch marek z segmentu premium: **Optima** i **Finuu**.

W efekcie kontynuacji budowania wartości tych produktów, Spółka zrewitalizowała całe portfolio marki **Smakowita**: ulepszyła receptury, wskazując na korzystne atrybuty produktowe (kwasy tłuszczowe Omega 3, brak konserwantów, witaminy) oraz znacząco zmieniła projekty opakowań.

Marka **Słynne MR** jest najbardziej dynamicznie rosnącą marką na rynku. W 2017 roku obchodziła 45 urodziny. Była to okazja do wzmocnienia komunikacji z konsumentem – zmianie uległa szata graficzna opakowania. Przeprowadziliśmy kilka konkursów, promocji konsumenckich dedykowanych do klientów sieci handlowych.

W 2017 roku kontynuowaliśmy rozwój segmentu margaryn prozdrowotnych. Wzrasta sprzedaż margaryny **Optima Cardio Potas +**, która była wspierana kampanią telewizyjną. Pod koniec 2017 wprowadziliśmy na rynek margarynę **Optima D i K**.

Spółka koncentrowała się również na rozwoju marki **Finuu**, która jest odpowiedzią na rosnące potrzeby konsumentów związane z zakupem żywności naturalnej, jak najmniej przetworzonej.

W roku 2017 Spółka sprzedawała także produkty typu marki własne dla kluczowych sieci handlowych w Polsce i za granicą.

Na krajowym rynku margaryn i miksów roślinnych można wyodrębnić trzy segmenty, dla których kluczowym kryterium podziału jest cena:

a) segment Premium, do którego należą marki: **Optima**, **Finuu**

Optima – margaryny funkcjonalne (prozdrowotne, obniżające poziom cholesterolu, utrzymujące prawidłowe ciśnienie krwi), takie jak **Optima Cardio** i **Optima Cardio Potas+** oraz produkty profilaktyczne **Optima Omega 3**, **Optima DHA**, **Optima D i K**. Marce **Optima** towarzyszyła nowa odsłona kampanii marketingowej realizowana w telewizji, internecie i materiałach POS, aktywnie wspierana przez akcje trade-marketingowe.

Finuu – to pierwszy w portfelu margaryn miks masła i naturalnych olejów: rzepakowego i cameliny, dzięki czemu łączy w sobie jakość masła i bogactwo kwasów tłuszczowych Omega3. W roku 2017 marka **Finuu** była silnie reklamowana w internecie i na materiałach POS oraz obecna była w licznych promocjach handlowych.

b) segment Mainstream, w którym Spółka oferuje konsumentowi m.in. takie marki jak: **Smakowita**, **Słynne MR**, **Pyszny Duet** oraz margaryny kostkowe „Z Kruszwicy”. Działania marketingowe w tym segmencie koncentrowały się głównie na rozwoju marki **Smakowita**, która jest wiodącą marką w portfelu produktowym Spółki. W 2017 r. kontynuowana była kampania reklamowa promująca atrybuty produktowe (Omega3, witaminy, brak konserwantów). Całość tych działań została wzmocniona w punktach sprzedaży licznymi promocjami handlowymi. Dynamicznie rośnie marka **Słynne MR** – nie tylko zyskując dystrybucję w kanale dyskontowym, ale również rozwija się w hiper i supermarketach.

c) segment Economy, oferujący produkty, dla których kluczowym kryterium wyboru jest cena. W segmencie tym Spółka dostarczała na rynek m.in. takie margaryny jak **Ola**, **Ewa**, **Marcysia**.

Z perspektywy zastosowania margaryn konsumenckich, krajowy rynek margaryn i miksów dzieli się na dwie kategorie:

a) produkty do smarowania pieczywa (w kubkach), w ramach którego Spółka oferowała m.in. takie marki jak: **Smakowita**, **Optima**, **Masmix**, **Słynne MR**, **Pyszny Duet**, **Finuu**, **Naturima**, **Ekstra Pomorski**, **Ola**, **Marcysia**, **Ewa**;

b) margaryny do celów kulinarnych (w kostkach), przeznaczone głównie do wypieku ciast, smażenia i gotowania. Spółka oferowała konsumentom m.in. takie marki jak **Palma z Kruszwicy**, **Mleczna z Kruszwicy** oraz **Zwykła z Kruszwicy**.

W opinii instytutu badawczego ACN, w skumulowanym okresie od października 2016 roku do listopada 2017 roku, rynek margaryn i miksów konsumenckich w Polsce zmalał o około 2% pod względem ilościowym i wzrósł o 5% pod względem wartościowym, w stosunku do porównywalnego okresu poprzedniego. Łączny udział marek ZT „Kruszwica” S.A. i Bunge Polska sp. z o. o. (ZT „Kruszwica” jest wyłącznym dystrybutorem produktów tej spółki) w rynku margaryn i miksów, w okresie październik 2016 – listopad 2017, wyniósł około 27,2% (ACN, dane w ujęciu wolumenowym). Nasza pozycja rynkowa uległa poprawie o 0,7 pp w porównaniu z analogicznym okresem w roku ubiegłym.

Margaryny i Tłuszcze Profesjonalne

W roku 2017 Spółka dostarczyła na rynek krajowy 75 tys. ton margaryn i tłuszczów dla profesjonalnych odbiorców i był to wynik o ponad 13% wyższy w porównaniu z rokiem ubiegłym. Sprzedaż eksportowa wyniosła prawie 11 tys. ton (+22%)

Wynik ten jest efektem dużej aktywności marketingowej i handlowej, utrzymania wysokiej jakości produktów i rozwoju nowych receptur, zgodnie z globalnymi trendami żywieniowymi i oczekiwaniem odbiorców.

Spółka kontynuuje proces umacniania pozycji lidera na rynku margaryn profesjonalnych w sektorze rzemiosła cukierniczego, rozwijając program dedykowany środowisku cukierniczo-piekarskiemu – Akademia Mistrza. Spółka aktywnie buduje pozycje i rozwija sprzedaż w kanale HoReCa (hotele, restauracje, catering), uzupełniając w roku 2017 ofertę specjalistyczną tłuszczów do smażenia o 2 nowe pozycje dla restauratorów.

Oleje surowe i rafinowane

W roku 2017 Spółka sprzedała łącznie 248,1 tys. ton olejów surowych i rafinowanych, tj. 2 tys. ton więcej niż w roku 2016, z czego sprzedaż eksportowa wzrosła o 3 tys. ton, a krajowa spadła o 1 tys. ton. Wzrost sprzedaży był głównie wynikiem wyższego przerobu nasion w roku 2017, z czego tylko niewielka część oleju trafiła na rynek w postaci surowej lub rafinowanej luzem. Znaczna część oleju została natomiast sprzedana w postaci produktów konsumenckich. W dalszym ciągu zdecydowana większość olejów surowych i rafinowanych kierowana jest do odbiorców na rynku krajowym.

Krajowy popyt na oleje rafinowane oraz surowe pozostawał w roku 2017 na niezmiennym poziomie.

Śruta Rzepakowa

Wartość sprzedaży śruty rzepakowej w 2017 roku wyniosła 491,04 tys. ton i była wyższa o 32 tys. ton w stosunku do wartości sprzedaży w roku 2016. Wzrost wartości sprzedaży śruty rzepakowej spowodowany był przede wszystkim znacznie wyższym przerobem nasion rzepaku w 2017 roku.

2. INFORMACJE O RYNKACH ZBYTU I ŹRÓDŁACH ZAOPATRZENIA

Rynki zbytu

(podział na rynki krajowe i zagraniczne, określenie uzależnienia od jednego lub więcej odbiorców, nazwy (firmy), udział w sprzedaży, formalne powiązania ze Spółką odbiorców, których indywidualny udział osłaga co najmniej 10 % przychodów ze sprzedaży ogółem)

Produkty Konsumenckie

W 2017 roku Spółka realizowała sprzedaż olejów i margaryn konsumenckich na rynku krajowym poprzez wszystkie istotne kanały dystrybucji, zarówno pośrednie (dystrybutorzy) jak i bezpośrednie (sieci handlowe).

Sprzedaż olejów konfekcjonowanych (wraz z markami własnymi dostarczonymi do sieci handlowych) prowadzona była w większości w kanale nowoczesnym. Oleje Spółki w 2017 były dostępne w ponad 95% sklepów w Polsce. Wg AC Nielsen, najbardziej dostępną marką był Olej Kujawski.

Spółka prowadziła również sprzedaż olejów konfekcjonowanych na rynkach Łotwy, Litwy i Estonii oraz Izraela, oferując produkty pod markami własnymi i markami innych firm grupy Bunge w Europie.

Produkty Profesjonalne

Sprzedaż margaryn i tłuszczów profesjonalnych na terenie Polski prowadzona była poprzez sieć około 65 wyspecjalizowanych dystrybutorów, dostarczających produkty do zakładów cukierniczych i piekarni, oraz małych i średnich zakładów przetwórstwa spożywczego (38 dystrybutorów). Sprzedaż na rynek HoReCa odbywa się za pośrednictwem 25 dystrybutorów.

Sprzedaż produktów profesjonalnych dla dużych odbiorców branży spożywczej realizowana była bezpośrednio ze Spółki.

Eksport margaryn i pozostałych tłuszczów profesjonalnych realizowany był wspólnym kanałem dystrybucji, z dostawą do około 40 klientów na terenie Europy. W roku 2017 Spółka zintensyfikowała działania na rynkach: Czech, Słowacji, Węgier, Bułgarii, Rumunii i Krajów Nadbałtyckich.

ZT Kruszwica przejęła kontrolę nad sprzedażą produktów profesjonalnych (B2B) w regionie Europa Centralna i Wschodnia.

Oleje surowe i rafinowane rzepakowe

W 2017 roku oleje surowe były dostarczane przede wszystkim do krajowych producentów biokomponentów. Niewielka ilość oleju surowego została sprzedana do Niemiec.

W 2017 roku Spółka utrzymała wiodącą pozycję dostawcy oleju dla rodzimego przemysłu biopaliw.

Zdecydowana większość olejów rafinowanych luzem trafiła na rynek polski, na którym głównymi odbiorcami były duże zakłady przemysłu spożywczego. W niewielkich ilościach oleje rafinowane eksportowane były na Litwę oraz Łotwę.

Śruta Rzepakowa

Pomimo stabilnego krajowego popytu na śrutę rzepakową, Spółka zdołała uzyskać wzrost wartości sprzedaży na tym rynku. W roku 2017 Spółka w dalszym ciągu zwiększała dywersyfikację kierunków sprzedaży poprzez sprzedaż na rynek czeski oraz włoski. Głównymi kierunkami eksportu pozostały rynki Niemiec, Danii oraz Szwecji.

Głównym krajowym odbiorcą śruty rzepakowej w 2017 roku był przemysł paszowy.

Źródła zaopatrzenia

(informacje o źródłach zaopatrzenia w materiały do produkcji, w towary i usługi z określeniem uzależnienia od jednego lub więcej dostawców, nazwy (firmy), udział w zaopatrzeniu, formalne powiązania ze Spółką dostawców, których indywidualny udział osiąga co najmniej 10 % przychodów ze sprzedaży ogółem)

Rzepak

Podstawowym surowcem w procesie produkcji olejów, margaryn i tłuszczów roślinnych są nasiona rzepaku, które Spółka nabywała na podstawie umów sprzedaży zawieranych z producentami rzepaku, grupami producenckimi oraz firmami handlowymi. W 2017 roku nasiona skupowane były na terenie całej Polski. W uzupełnieniu krajowego skupu w 2017 roku Spółka kupowała również nasiona z Austrii, Czech, Litwy, Rumunii, Węgier i Słowacji.

Inne Oleje roślinne

Oleje roślinne pochodzenia tropikalnego są podstawowym surowcem przy produkcji margaryn i tłuszczów oferowanych przez Spółkę.

W 2017 roku Spółka zaopatrywała się głównie w oleje rafinowane pochodzenia tropikalnego, takie jak olej palmowy rafinowany, stearyna i oleina palmowa, olej kokosowy oraz olej z ziaren palmy, które nabywano w europejskich rafineriach na terenie Holandii i Niemiec. ZT „Kruszwica” S.A. importowała również olej słonecznikowy, głównie z Ukrainy, Węgier i Austrii.

3. WAŻNIEJSZE OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU

Podobnie jak w latach poprzednich, w roku 2017, w ramach prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej, Spółka korzystała z doświadczeń Centrum Badań i Rozwoju Grupy Bunge w Budapeszcie. Prace projektowe dotyczyły szeroko rozumianego rozwoju produktów konsumenckich i profesjonalnych. Realizację prac w każdym ze wspomnianych obszarów nadzorowały poniższe struktury organizacyjne w Spółce:

Dział R&D, B2C oraz Dział Aplikacji i Wsparcia Technicznego B2B prowadził projekty badawczo-rozwojowe obejmujące m.in. nowe produkty, modyfikacje istniejących produktów, usługi, serwis oraz wsparcie techniczno-technologiczne zarówno na rzecz Spółki jak i innych podmiotów w Grupie Bunge.

Prowadzone działania badawczo – rozwojowe dotyczyły:

- a) Projektów zarówno NPD (New Product Development) jak i RENO (modyfikacja/ ulepszenie bieżących produktów w celu dodania nowej wartości do produktu lub/i redukcji kosztów). Zespoły projektowe są interdyscyplinarne, złożone z lokalnych lub/ i europejskich zasobów ludzkich.

Portfel projektów 2017:

- portfel projektów segmentu margarynowego (B2C): 15 projektów,
 - portfel projektów kategorii olejowej (B2C): 16 projektów,
 - portfel projektów kategorii B2B: 8 projektów.
- b) Współpracy z firmą Bunge Polska sp. z o. o. w zakresie szeroko rozumianych zagadnień inżynierijno – procesowych, w tym:
 - modyfikacji receptur do przyjętych rozwiązań technicznych,
 - weryfikacji rozwiązań techniczno – technologicznych, procesu produkcyjnego (głównie optymalizacja procesu tłoczenia olejów na zimno (olej lniany, olej słonecznikowy),
 - specyfikacja lecytyny,
 - monitorowania produkcji.
 - c) Harmonizacji produkcji produktów konsumenckich, modyfikacji i optymalizacji receptur oraz opakowań w celu poprawy efektu ekonomicznego w obszarze grupy.
 - d) Współpracy z sieciami dyskontowymi w obszarze istniejących i nowych produktów oraz opakowań.

- e) Współpracy w badaniach panelu ekspertów sensorycznych dla nowych projektów (badania przechwalnicze, profilowanie smakowości, różnicowanie sensoryczne produktów, identyfikacja kluczowych atrybutów sensorycznych w produktach i wiele innych).

Ponadto, wzorem lat ubiegłych, w roku 2017 w ramach bieżącej działalności Spółka współpracowała z uznanymi zewnętrznymi jednostkami oraz ośrodkami badawczymi, m.in. z: Instytutem Biotechnologii Przemysłu Rolno-Spożywczego Oddział Przetwórstwa Tłuszczów Warszawa, Politechniką Gdańską, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu, Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Poznaniu, Instytutem Rozrodu Zwierząt i Badań PAN w Olsztynie, Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu, Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego. Dodatkowo w roku 2017 zostały zidentyfikowane i porównane jednostki naukowe (Uniwersytety, Politechniki, jednostki badawcze) pod względem zasobów ludzkich, infrastruktury badawczej oraz innowacyjnych badań, w celu poszukiwania nowych inspiracji i szukaniu nowych partnerów naukowych do współpracy z biznesem.

Spółka w 2017 roku kontynuowała projekty B2B w zakresie tworzenia optymalnych receptur, ukierunkowanych na produkty niskotransowe, nieuwodornione, niepalmowe oraz tzw. "Clean label", jak również wprowadzenia nowych produktów i opakowań, a także wsparcia technicznego i technologicznego dla wybranych kluczowych klientów Spółki. W 2017 roku Spółka również intensyfikowała prace związane z rozwojem rynku eksportowego.

Projekty B2B 2017 roku obejmowały:

- a) wdrożenie produktów opartych na certyfikowanych surowcach,
- b) rozwój grupy margaryn przemysłowych dedykowanych dla dużych klientów krajowych,
- c) przygotowanie produktów przeznaczonych na eksport,
- d) oleje tłoczone na zimno.

4. AKTUALNA I PRZEWDYWANA SYTUACJA FINANSOWA SPÓŁKI

Podstawowe wielkości ekonomiczne				
	2017	2016	Zmiana PLN'000	%
Sprzedaż wolumen (tys. Ton)	1 021	975	46	5%
Przychody ze sprzedaży produktów i towarów	2 547 505	2 386 509	160 996	7%
Koszty wytworzenia produktów i koszty sprzed. towarów	2 315 003	2 120 925	194 078	9%
Koszty sprzedaży	146 686	143 196	3 490	2%
Koszty ogólnego zarządu	33 272	39 659	-6 387	-16%
(Zyski)/straty z tytułu instrum. pochodnych i różnic kursowych	449	4 069	-3 620	-89%
Zysk brutto ze sprzedaży	232 502	265 584	-33 082	-12%
<i>Marża brutto na sprzedaży</i>	<i>9,1%</i>	<i>11,1%</i>	<i>-2,0%</i>	
Zysk z kontynuowanej działalności operacyjnej	52 148	81 252	-29 104	-36%
<i>% sprzedaży</i>	<i>2,0%</i>	<i>3,4%</i>	<i>-1,4%</i>	
EBITDA ⁽¹⁾	79 973	110 291	-30 318	-27%
<i>% sprzedaży</i>	<i>3,1%</i>	<i>4,6%</i>	<i>-1,5%</i>	
Zysk przed opodatkowaniem	50 556	82 400	-31 844	-39%
<i>Rentowność brutto sprzedaży</i>	<i>2,0%</i>	<i>3,5%</i>	<i>-1,5%</i>	
Zysk netto	40 669	65 336	-24 667	-38%
<i>Rentowność netto sprzedaży</i>	<i>1,6%</i>	<i>2,7%</i>	<i>-1,1%</i>	
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	39 748	179 194	-139 446	-78%
Aktywa trwale na koniec okresu	344 831	344 424	407	0%
Aktywa obrotowe na koniec okresu	612 518	653 342	-40 824	-6%
Kapitały własne na koniec okresu	639 295	653 000	-13 705	-2%
Średni kapitał pracujący ⁽²⁾	310 210	469 107	-158 897	-34%
<i>dni sprzedaży ⁽³⁾</i>	<i>44</i>	<i>72</i>	<i>-27</i>	<i>-38%</i>
Kredyty i pożyczki na koniec okresu ⁽⁴⁾	0	8 022	-8 022	100%
ROA ⁽⁵⁾	4,2%	6,7%	-2,5%	-37%
ROE ⁽⁶⁾	6,3%	9,0%	-2,7%	-30%

Legenda:

- (1) Zysk z kontynuowanej działalności operacyjnej + Amortyzacja
- (2) Średni stan na podstawie danych kwartalnych Aktywów obrotowych–Zobowiązania krótkoterminowe + Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek
- (3) Średni kapitał pracujący / przychody ze sprzedaży produktów i towarów *365 dni
- (4) Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek + Długoterminowe kredyty i pożyczki
- (5) Zysk netto/ średni stan aktywów (bilans otwarcia, bilans zamknięcia)
- (6) Zysk netto /średni stan kapitałów własnych (bilans otwarcia, bilans zamknięcia)

Wartość przychodów ze sprzedaży produktów i towarów w 2017 roku, w porównaniu do roku ubiegłego, wzrosła o 161,0 mln PLN (+7%). Powodem tej zmiany był głównie wzrost cen sprzedaży olejów surowych i rafinowanych, olejów konfekcjonowanych oraz tłuszczów profesjonalnych, który łącznie spowodował wzrost wartości sprzedaży o 150,2 mln PLN.

Spadek wartości sprzedaży zanotowały natomiast margaryny konsumenckie (-1%). W całym 2017 roku Spółka zdołała sprzedać 1.021 tys. ton swoich produktów, czyli o 5% więcej niż w roku ubiegłym.

Wraz ze wzrostem wartości sprzedaży wzrosła łączna wartość kosztu wytworzenia sprzedanych produktów i kosztu sprzedanych towarów (+9%), co w rezultacie pozwoliło Spółce osiągnąć zysk brutto ze sprzedaży na poziomie 232,5 mln PLN, a marżę brutto na poziomie 9,1% (rok 2016 odpowiednio: 265,6 mln PLN i 11,1%). Nieproporcjonalny wzrost kosztów wytworzenia produktów oraz kosztów sprzedanych towarów w stosunku do wzrostu przychodów ze sprzedaży wynika z faktu, że wzrost cen surowców (głównie nasion rzepaku) nie został skompensowany wyższymi cenami produktów.,.

Koszty sprzedaży w 2017 roku wyniosły 146,7 mln PLN i były na zbliżonym poziomie w stosunku do kosztów sprzedaży z roku 2016 (wzrost o 2%). Nieznaczny spadek zanotowały koszty ogólnego zarządu, z kwoty 39,7 mln PLN do 33,3 mln PLN.

W okresie sprawozdawczym 2017 roku Spółka wykazała stratę na niezrealizowanych walutowych i towarowych instrumentach pochodnych oraz niezrealizowanych różnicach kursowych w wysokości 0,4 mln PLN (w 2016 roku 4,1 mln PLN straty). Wynik ten obejmuje 4,4 mln PLN zysku na niezrealizowanych różnicach kursowych (w 2016 roku zysk 3,3 mln PLN), 9,6 mln PLN zysku na towarowych instrumentach zabezpieczających i pozycji zabezpieczanej (w 2016 roku strata 11,7 mln PLN) oraz 14,4 mln PLN straty na walutowych instrumentach zabezpieczających (w 2016 roku zysk 4,3 mln PLN).

Opis celów stosowania instrumentów zabezpieczających oraz sposób ich ewidencji zaprezentowano w Notach Nr 34 i 35 Sprawozdania Finansowego.

Zysk z działalności operacyjnej w 2017 roku ukształtował się na poziomie 52,1 mln PLN i był o 29,1 mln PLN niższy (-36%) w stosunku do zysku z działalności operacyjnej za 2016 rok. Analogicznie, obniżeniu uległ wskaźnik EBITDA z poziomu 110,3 mln PLN do 80,0 mln PLN. Tym samym obniżeniu uległa relacja tego wskaźnika do przychodów ze sprzedaży o 1,5 punktu procentowego (z 4,6% w 2016 roku do 3,1% w 2017 roku).

Istotny wpływ na wynik finansowy roku 2017 miała wycena instrumentów zabezpieczających ryzyko towarowe. Na koniec roku 2017, z tego tytułu zostały ujęte w wyniku finansowym straty w wysokości 30,2 mln PLN.

Straty te będą skompensowane w roku następnym, w momencie realizacji zabezpieczonych ww. instrumentami kontraktów rzeczywistych (firm commitments) na olej i śrutę, które to kontrakty, zgodnie z MSR, nie podlegają wycenie do wartości godziwej na koniec 2017 roku.

Średnie zadłużenie w roku 2017 i 2016 wyniosło odpowiednio 14,8 mln PLN i 8,0 mln PLN. Zmiana ta jest wynikiem zarówno zmian w strukturze kapitału pracującego tj. spadek wartości wolnych środków pieniężnych, jak również spadku poziomu średniego kapitału pracującego (-34%).

Na wynik finansowy roku 2016 wpływ miały następujące jednorazowe zdarzenia::

- a) sprzedaż białych certyfikatów – zysk w wysokości 5,5 mln PLN;
- b) zwrot podatku od nieruchomości – zysk w wysokości 1,5 mln PLN;
- c) zwrot składki na ubezpieczenie wypadkowe – zysk w wysokości 0,5 mln PLN;
- d) odpis na aktywa dostępne do sprzedaży – strata w wysokości 4,5 mln PLN.

W 2017 roku Spółka dokonała częściowej restrukturyzacji stanowisk w obszarze przemysłowym i sprzedażowym. Liczba pracowników objętych restrukturyzacją w 2017 roku wyniosła 10 osób. Łączne koszty restrukturyzacji w 2017 roku wyniosły 638 tys. PLN.

Przepływy pieniężne w działalności operacyjnej w 2017 roku wykazują dodatnią wartość 39,7 mln PLN. (2016: 179,2 mln PLN).

Wartość przepływów pieniężnych w działalności operacyjnej w okresie sprawozdawczym 2017 roku kształtowana była głównie przez następujące zdarzenia:

- a) spadek wartości zapasów o 78 mln PLN dotyczy głównie nasion rzepaku; spadek spowodowany niższą ceną rzepaku, w porównaniu do poprzedniego roku, co poskutkowało niższą podażą,
- b) spadek wartości zobowiązań krótkoterminowych (z wyjątkiem pożyczek i kredytów) o 60,0 mln PLN,
- c) wypracowanie zysku netto w wysokości 40,7 mln PLN,
- d) wzrost wartości należności o 52,2 mln PLN.

W ramach pozostałych działalności, inwestycyjnej i finansowej, Spółka wykazała ujemne przepływy środków pieniężnych w wysokości odpowiednio 17,6 mln PLN i 66,4 mln PLN. Przepływy te są wynikiem głównie, odpowiednio, zakupów inwestycyjnych (19,5 mln PLN) oraz wypłaty dywidendy (54,7 mln PLN).

Dodatni strumień pieniężny z działalności operacyjnej nie zdołał pokryć ujemnych sald pozostałych działalności, w rezultacie czego na dzień bilansowy Spółka wykazała ujemne przepływy pieniężne netto w wysokości 44,2 mln PLN, tj. o 50,2 mln PLN wyższe niż na koniec 2016 roku.

Wartość majątku trwałego Spółki na koniec 2017 roku była na zbliżonym poziomie co na koniec 2016 roku (wzrost o 400 tys. PLN).

Aktywa obrotowe Spółki na koniec roku 2017 osiągnęły wartość 612,5 mln PLN i były niższe, w relacji do końca roku 2016, o 40,8 mln PLN. Główne zmiany wartościowe w strukturze aktywów obrotowych dotyczą zapasów (spadek o 78 mln PLN) oraz środków pieniężnych (spadek o 44,2 mln PLN).

Wskaźnik rentowności aktywów Spółki w 2017 roku, w relacji do roku ubiegłego, obniżył się o 2,5 punktu procentowego, do poziomu 4,2%, natomiast wskaźnik rentowności kapitału zanotował spadek o 2,7 punktu procentowego, do poziomu 6,3%.

W sprawozdaniu finansowym Spółki za 2017 roku nie nastąpiły istotne zmiany w poszczególnych kategoriach wartości aktywów i pasywów, które wynikałyby ze zdarzeń innych jak opisane powyżej.

W najbliższym okresie Spółka nie przewiduje istotnych zmian w aktywach i pasywach, innych niż te, które wynikają z bieżącej działalności.

W 2017 roku Spółka terminowo regulowała własne zobowiązania i realizowała zamierzone przedsięwzięcia.

5. POWIĄZANIA ORGANIZACYJNE LUB KAPITAŁOWE SPÓŁKI

(Informacje o powiązaniach organizacyjnych lub kapitałowych Spółki z innymi podmiotami oraz określenie głównych inwestycji krajowych i zagranicznych (papiery wartościowe, instrumenty finansowe, wartości niematerialne i prawne oraz nieruchomości), w tym inwestycji kapitałowych dokonanych poza grupą kapitałową oraz opis metod ich finansowania)

Na dzień 31 grudnia 2017 roku głównym akcjonariuszem Spółki pozostawał podmiot prawa holenderskiego - Koninklijke Bunge Besloten Vennootschap (dalej „KBBV”) z siedzibą w Rotterdamie, w Holandii. KBBV posiada bezpośrednio 14.763.313 akcji Spółki, co stanowi 64,22% jej kapitału zakładowego. Akcje te dają prawo do wykonywania 64,22% głosów na walnym zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki. Podmiotem dominującym w stosunku do KBBV, posiadającym 100% akcji i głosów na walnym zgromadzeniu KBBV, jest firma Bunge Europe S.A. z siedzibą w Luksemburgu. Podmiotem dominującym wobec Bunge Europe S.A. jest firma Bunge Limited z siedzibą w Stanach Zjednoczonych (White Plains, w stanie Nowy Jork). Od 2001 roku akcje Bunge Limited są notowane na Gieldzie Papierów Wartościowych w Nowym Jorku.

Grupa Bunge prowadzi działalność w ponad 40 krajach świata, zatrudniając ponad 33 tysiące pracowników. Zakres biznesu Grupy obejmuje m.in.

- a) zakup nasion oleistych i zbóż;
- b) przetwórstwo nasion oleistych w celu pozyskania oleju dla branży spożywczej i biopaliwowej oraz śruty dla branży paszowej;
- c) produkcję olejów konfekcjonowanych, majonezu, margaryn oraz innych produktów konsumenckich;
- d) produkcję pasz dla zwierząt;
- e) handel zbożem i nasionami oleistymi;
- f) przetwórstwo nasion pszenicy oraz kukurydzy dla przemysłu spożywczego i browarniczego;
- g) przetwórstwo trzciny cukrowej i biomasy na cele energetyczne; oraz
- h) sprzedaż nawozów dla producentów rolnych.

Szczegółowe informacje na temat transakcji Spółki z podmiotami powiązanymi zostały szczegółowo opisane w Nocie Nr 33 w Sprawozdaniu Finansowym ZT „Kruszwica” S.A. za rok 2017.

6. TRANSAKcje ZAWARTE PRZEZ SPÓŁKĘ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI, NA INNYCH WARUNKACH NIŻ RYNKOWE

(Informacje o istotnych transakcjach zawartych przez Spółkę z podmiotami powiązаныmi na innych warunkach niż rynkowe, wraz z ich kwotami oraz informacjami określającymi charakter tych transakcji)

W 2017 roku Spółka nie zawierała transakcji z podmiotami powiązаныmi na warunkach, które odbiegałyby od rynkowych.

7. ZNACZĄCE UMOWY DLA DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI

(Informacje o umowach znaczących dla działalności Spółki, w tym znanych Spółce umowach zawartych pomiędzy akcjonariuszami (wspólnikami) oraz umowach ubezpieczenia, współpracy lub kooperacji)

Na potrzeby niniejszej sekcji, jako kryterium uznania umowy za znaczącą przyjęto:

- wartość powyżej 10% przychodów netto ze sprzedaży produktów i towarów w roku obrotowym 2017, tj. 254,8 mln PLN – dla umów handlowych (zakupu surowców, materiałów oraz sprzedaży produktów i towarów) zawieranych w ramach regularnej działalności Spółki;
- wartość powyżej 10% kapitałów własnych, wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 - dla pozostałych typów umów. Kapitał własny Spółki na koniec grudnia 2017 roku wynosił 639,3 mln PLN.

Wg powyższych kryteriów Spółka nie zawarła znaczących umów w 2017 roku.

8. INFORMACJE O ZACIĄGNIĘTYCH I WYPOWIEDZIANYCH UMOWACH DOTYCZĄCYCH KREDYTÓW I POŻYCZEK

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie miała zadłużenia z tytułu kredytów.

Umowa z Koninklijke Bunge B.V.

W dniu 7 lipca 2014 roku zawarta została Umowa pożyczki krótkoterminowej („Revolving credit facility agreement”) pomiędzy Spółką (pożyczkobiorca) i Bunge Finance B.V., z siedzibą w Rotterdamie, Holandia (pożyczkodawca).

Umowa przewiduje maksymalny poziom zadłużenia o równowartości 350 mln USD, przy czym pożyczka może być udzielana w walutach: PLN, USD i EUR. Pożyczka jest oprocentowana na poziomie właściwej międzybankowej stopy procentowej, powiększonej o marżę. Termin umowy pożyczki uzgodniony został na okres do końca 2014 roku, przy czym Umowa będzie automatycznie przedłużona na okres trzech miesięcy, o ile strony umowy pisemnie nie wypowiedzą warunków umowy w terminie 30 dni przed upływem terminu ważności umowy. Spółka korzysta z klauzuli automatycznego przedłużenia umowy.

Zaciągnięcie pożyczki ma na celu sfinansowanie bieżącej działalności operacyjnej Spółki, głównie skupu nasion rzepaku, podstawowego surowca do produkcji olejów jadalnych.

W 2017 roku oprocentowanie pożyczki oparte było głównie w oparciu o stawkę WIBOR powiększoną o marżę. Średnie efektywne oprocentowanie pożyczki wyniosło około 3,7% rocznie.

Wszelkie rozliczenia w ramach umowy pożyczki dokonywane są z częstotliwością dzienną. Salda zamknięcia głównych rachunków bankowych Spółki podlegają automatycznemu procesowi transferu na rachunek bankowy Bunge Finance B.V. celem redukcji zadłużenia na koniec tego samego dnia. Służy to zmniejszeniu kosztów finansowych i pozwala w sposób bardziej efektywny korzystać z posiadanych zasobów pieniężnych. W przypadku nadwyżki wypłat nad wpływami debetowe saldo rachunków głównych Spółki staje się automatycznie kwotą ciągnięcia zwiększającego zaangażowanie Spółki z tytułu pożyczki.

W związku z przejęciem spółki Bunge Finance B.V. przez spółkę Koninklijke Bunge B.V., mającym miejsce w dniu 01.01.2016 roku stroną w/w umowy pożyczki jest spółka Koninklijke Bunge B.V., z siedzibą w Rotterdamie, Holandia.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie miała zadłużenia z tytułu pożyczki z Koninklijke Bunge B.V.

Umowa z ZTK Property Management sp. z o. o.

W dniu 29 marca 2016 rok została zawarta umowa pożyczki krótkoterminowej pomiędzy Spółką (pożyczkobiorca) i ZTK Property Management sp. z o. o., podmiot zależny od Spółki (pożyczkodawca) na kwotę 8 mln PLN.

Pożyczka jest oprocentowana na poziomie zmiennej stopy WIBOR dla depozytów trzymiesięcznych, powiększonej o marżę. Średnie oprocentowanie pożyczki wyniosło 3,22% rocznie.

Pożyczka została spłacona 31 marca 2017 roku.

Zobowiązania z tytułu pożyczek.

Pożyczkodawca	Siedziba	Kwota pożyczki wg umowy			Zadłużenie na 31.12.2017
		dane w tys.	waluta	termin spłaty	tys. PLN
Koninklijke Bunge B.V.	Rotterdam, Holandia	350 000	USD lub ekwiwalent	01.03.2018	0
ZTK Property Management sp. z o. o.	Warszawa	8 000	PLN	31.03.2017	0

9. INFORMACJE O UDZIELONYCH POŻYCZKACH

(Informacje o udzielonych pożyczkach, ze szczególnym uwzględnieniem pożyczek udzielonych jednostkom powiązanym Spółki, z podaniem co najmniej ich kwoty, rodzaju i wysokości stopy procentowej, waluty i terminu wymagalności)

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie miała należności z tytułu udzielonych pożyczek.

10. INFORMACJE O UDZIELONYCH I OTRZYMANÝCH PORĘCZENIACH I GWARANCJACH

W 2017 roku na zlecenie Spółki banki współpracujące wystawiły następujące gwarancje bankowe:

Nazwa banku	Siedziba	Numer gwarancji	Kwota udzielonej gwarancji		Termin ważności
			Kwota	Waluta	
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	GK15-1050009	782.250,00	PLN	20.05.2018
Bank Handlowy w Warszawie S.A.	Warszawa	GK15-1820020	264 207,00	PLN	20.05.2018

Gwarancja GK15-1050009 i GK15-1820020 wystawiona została na rzecz Agencji Rezerw Materialowych.

W dniu 17 listopada 2016 roku Spółka udzieliła poręczenia za potencjalne zobowiązania reprivatyzacyjne spółki ZTK Property Management sp. z o.o. (podmiot zależny Spółki), wynikające z umowy sprzedaży nieruchomości, położonych w Warszawie, przy ul. Radzymińskiej, do łącznej maksymalnej wartości 5,5 mln PLN, zawartej przez spółkę ZTK Property Management. Poręczenie zostało udzielone do dnia 31 grudnia 2022 roku.

W dniu 11 sierpnia 2017 roku Spółka udzieliła poręczenia spółce zależnej ZTK Property Management sp. z o.o. do kwoty 600 tys. PLN, za wywiązanie się spółki zależnej ze zobowiązań wynikających z Umowy najmu pomieszczeń biurowych w Warszawie. Poręczenie jest skuteczne w okresie obowiązywania Umowy najmu, zawartej na czas określony do dnia 1 sierpnia 2021 roku lub do terminu jej rozwiązania.

11. WPŁYWY Z EMISJI

(Opis wykorzystania przez Spółkę wpływów z emisji do chwili sporządzenia sprawozdania z działalności)

W 2017 roku nie miała miejsca emisja akcji ZT „Kruszwica” S.A.

12. OBJAŚNIENIE RÓŻNIC POMIĘDZY WYNIKAMI FINANSOWYMI A WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI PROGNOZAMI WYNIKÓW NA DANY ROK

W 2017 roku Spółka nie publikowała prognoz finansowych.

13. CZYNNIKI RYZYKA I ZAGROŻENIA

Czynniki ryzyka oraz zagrożenia zostały opisane w Sprawozdaniu Finansowym Spółki za rok 2017 w Nocie Nr 36.

14. OCENA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI, OKREŚLENIE EWENTUALNYCH ZAGROŻEŃ

(Ocena dotycząca zarządzania zasobami finansowymi, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności wywiązywania się z zaciągniętych zobowiązań, oraz określenie ewentualnych zagrożeń i działań, jakie Spółka podjęta lub zamierza podjąć w celu przeciwdziałania tym zagrożeniom)

Źródła finansowania działalności Spółki

Źródło	2017-12-31		2016-12-31		Zmiana	
	tys. PLN	%	tys. PLN	%	tys. PLN	p.p.
Kapitały własne	639 295	66,78%	653 000	65,45%	-13 705	1,33
Zobowiązania długoterminowe	5 858	0,61%	6 933	0,69%	-1 075	-0,08
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	0	0,00%	8022	0,80%	-8 022	-0,8
Zobowiązania krótkoterminowe	312 196	32,61%	329 811	33,05%	-17 615	-0,44
R a z e m	957 349	100%	997 766	100%	-40 417	

W strukturze źródeł finansowania działalności Spółki w 2017 roku, w porównaniu do roku ubiegłego, kapitały własne w 67% stanowiły źródło finansowania działalności Spółki (2016 rok: 65%). Zobowiązania długoterminowe nie wykazały istotnych zmian w tym zakresie. W 2016 roku Spółka wykazywała zobowiązanie długoterminowe z tyt. pożyczki od ZTK Property Management sp. z o. o. (podmiot zależny) w wysokości 8 mln PLN, które zostało spłacone w 2017 roku. Zobowiązania krótkoterminowe w 33% stanowiły źródło finansowania działalności Spółki (zbliżony poziom w porównaniu do 2016 roku). W 2017 roku struktura źródeł finansowania Spółki nie zmieniła się istotnie w porównaniu z 2016 rokiem.

Spółka w 2017 roku finansowała swój kapitał pracujący własnymi środkami pieniężnymi i zobowiązaniami.

Podobnie jak w latach ubiegłych, prezentowane w bilansie należności z tytułu dostaw nie obejmują wierzycieli objętych faktoringiem pełnym (bez regresu ryzyka do zbywcy). Wartość tych wierzycieli na koniec 2017 roku wyniosła 163 mln PLN i była wyższa, w stosunku do końca roku 2016, o 4 mln PLN. Dzięki faktoringowi, jako źródłu finansowania działalności, Spółka poprawia swoją płynność finansową oraz redukuje ryzyko kupieckie.

Spółka posiada pełną zdolność do wywiązywania się ze swoich zobowiązań. Wszelkie zobowiązania, zarówno w stosunku do dostawców, podmiotów powiązanych, banków jak i zobowiązania publiczno-prawne Spółka regulowała terminowo. Brak jest przesłanek, które mogłyby wskazywać na istnienie zagrożeń w tym zakresie.

15. OCENA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH, W TYM INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH

(Ocena możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych, w tym inwestycji kapitałowych, w porównaniu do wielkości posiadanych środków, z uwzględnieniem możliwych zmian w strukturze finansowania tej działalności)

Kluczowym elementem strategii inwestycyjnej Spółki w roku 2017 była optymalizacja infrastruktury produkcyjnej w segmencie wyrobów konsumenckich oraz przerobu nasion. Realizowane projekty inwestycyjne były ukierunkowane głównie na utrzymanie i poprawę niezawodności technicznej oraz redukcję kosztów wytwarzania. Nieodłącznym celem inwestycji było też spełnienie nowych wymogów legislacyjnych oraz poprawa stanu bezpieczeństwa pracy i ochrony środowiska. W 2017 roku nakłady inwestycyjne w majątek trwały, z wyłączeniem inwestycji kapitałowych w Spółce, zamknęły się wartością 22,12 mln PLN.

Przedmiotem realizowanych inwestycji były m.in.:

- a) w Zakładzie w Brzegu:
 - modernizacja układu tłoczenia poprzez wymianę pras ślimakowych oraz demontaż prażni pionowych i montaż nowych w układzie poziomym z wymaganą infrastrukturą,
 - montaż nowej linii nalewu oleju kokosowego,
 - wymiana wagi kolejowej,
 - wprowadzenie nowego systemu łączności radiowej poprzez zastosowanie przenośnych radiotelefonów,
- b) w Zakładzie w Kobylnikach:
 - montaż nowej sprężarki powietrza firmy AERZEN,

- wykonanie, dostawa i montaż elementów automatyki, elektryki i mechaniki w celu realizacji projektu oszczędności energii w kotłowni gazowej,
- rozbudowa systemu sterowania procesem Delta w Rafinerii,
- modernizacja linii neutralizacji oleju w celu zredukowania zużycia kwasu fosforowego i tłu oraz zmniejszenia strat olejowych i poprawy jakości oleju,
- optymalizacja wykorzystania energii w systemach technicznych budynków poprzez modernizację i wymianę urządzeń na bardziej wydajne i energooszczędne,
- modernizacja instalacji estryfikacji pod kątem redukcji szkodliwych substancji dla poprawy jakości oleju.

W kolejnych latach Spółka planuje przede wszystkim inwestycje modernizacyjne i odtworzeniowe w ramach posiadanego rzeczowego majątku trwałego, bez udziału istotnych bezpośrednich inwestycji kapitałowych w innych podmiotach.

Plany inwestycyjne finansowane będą w pierwszej kolejności środkami własnymi (z zysków lat ubiegłych) oraz z dokonywanych odpisów umorzeniowych. Niezależnie od środków własnych, Spółka dysponuje możliwością pozyskiwania dodatkowych funduszy ze źródeł zewnętrznych w ramach niewykorzystanych limitów umów pożyczkowo-kredytowych. Jednakże, źródła te mogą stanowić wyłącznie doraźny sposób pokrywania wydatków inwestycyjnych. Strategią Spółki jest bowiem równoważenie bilansu poprzez pokrywanie długoterminowych aktywów adekwatną wielkością kapitałów własnych i/lub długoterminowych zobowiązań. Na chwilę obecną równowaga ta jest zachowana i brak jest przesłanek wskazujących na ryzyko jej istotnego naruszenia.

16. OCENA CZYNNIKÓW I NIETYPOWYCH ZDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI W 2017 ROKU Z OKREŚLENIEM STOPNIA WPŁYWU TYCH CZYNNIKÓW LUB NIETYPOWYCH ZDARZEŃ NA OSIĄGNIĘTY WYNIK

W strukturze przychodów ze sprzedaży produktów i towarów Spółki w 2017 roku nie odnotowano istotnych zmian w stosunku do roku ubiegłego, za wyjątkiem wzrostu wolumenów margaryn i tłuszczów profesjonalnych, o ponad 13%. Spadek wolumenów sprzedaży olejów surowych i rafinowanych został zniwelowany wzrostem cen sprzedaży tych wyrobów. W rezultacie, wartość sprzedaży produktów i towarów była o 161 mln PLN wyższa niż w roku poprzednim.

Czynnikiem istotnie wpływającym na wynik z działalności operacyjnej Spółki są zbiory nasion rzepaku w Polsce oraz krajach ościennych. Ilość zebranych plonów determinuje cenę zakupu surowca a tym samym ma znaczący wpływ na kształtowanie się poziomu realizowanej marży na sprzedaży, przede wszystkim wyrobów konsumenckich.

Wynik finansowy pierwszej połowy roku 2017 był odzwierciedleniem niskiej produkcji rzepaku z 2016 roku (ok. 2,2 mln ton). W wyniku deficytu nasion na polskim rynku, Spółka dominująca wdrożyła program importu nasion z innych krajów Unii Europejskiej. Dodatkowy koszt związany z logistyką nasion, nie pozostał bez wpływu na wygenerowane przez Grupę marże w pierwszej połowie 2017 roku.

W drugiej połowie roku 2017, zbiory nasion rzepaku (2,7 mln ton), wskutek niekorzystnych warunków pogodowych podczas i tuż po żniwach, były niższe niż oczekiwano. Wpłynęło to na decyzje sprzedażowe producentów, którzy oczekując wyższych cen wstrzymywali się ze sprzedażą tego surowca do pierwszej połowy roku 2018. Tym samym, niska podaż nasion rzepaku spowodowała, że Grupa nie zrealizowała swoich zamierzeń zakupowych.

Spółka nadal wykonuje postanowienia umów zawartych we wrześniu 2010 roku z Bunge Polska sp. z o. o. (producent margaryn konsumenckich), na mocy których nastąpiła integracja działalności handlowej, dystrybucyjnej i marketingowej (umowy konsolidacji sprzedaży). W 2012 roku Spółka przejęła wszystkie umowy sprzedaży produktów Bunge Polska, stając się tym samym jedynym dystrybutorem produktów tej spółki.

W prowadzonej działalności Spółka wykorzystuje instrumenty pochodne, których celem jest zabezpieczenie dwóch kluczowych, z perspektywy biznesu, rodzajów ryzyka: kursu wymiany walut oraz wahań cen surowców na rynkach międzynarodowych. Dla zabezpieczenia przed ryzykiem kursowym przyszłych przepływów pieniężnych związanych z zakupami i sprzedażą, wyrażonych lub denominowanych w walutach obcych, jak również sald należności i zobowiązań, stosowane są walutowe kontrakty terminowe typu Forward. Dla ograniczenia ryzyka zmiany cen surowców, tym samym zapewnienia realizacji planowanych marż, Spółka zawiera terminowe kontrakty towarowe zabezpieczające ww. ekspozycje.

W 2017 roku Spółka zawierała umowy z dostawcami nasion rzepaku, które miały charakter towarowych instrumentów pochodnych, gdzie instrumentem bazowym były ceny giełdowe notowań z rynku MATIF. Dostawcy, w ramach ustalonego w umowie okresu, mają prawo wyboru dnia notowań rynku MATIF, ustalając tym samym ostateczną cenę sprzedaży nasion.

Dzięki powyższym instrumentom Spółka niweluje wpływ wahań cen produktów i surowców oraz kursów walut. Spółka nie odnotowała innych czynników i nietypowych zdarzeń, które miałyby istotny wpływ na osiągnięte przez nią wyniki finansowe w okresie sprawozdawczym 2017.

17. CHARAKTERYSTYKA CZYNNIKÓW ISTOTNYCH DLA ROZWOJU SPÓŁKI ORAZ PERSPEKTYWY ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI

(Charakterystyka zewnętrznych i wewnętrznych czynników istotnych dla rozwoju oraz opis perspektyw rozwoju działalności Spółki co najmniej do końca roku obrotowego następującego po roku obrotowym, za który sporządzono sprawozdanie finansowe, z uwzględnieniem elementów strategii rynkowej)

Najbardziej istotne czynniki determinujące rozwój oraz wyniki finansowe Spółki to:

- a) koszt surowców – nasion rzepaku i olejów tropikalnych,
- b) dostępność nasion rzepaku,
- c) ceny sprzedaży oleju rzepakowego luzem,
- d) kompensacja wzrostu cen surowca wyższymi cenami produktów finalnych,
- e) ceny sprzedaży śruty rzepakowej,
- f) wolumen sprzedaży produkcji podstawowej,
- g) kursy walut.

Ceny zakupu głównych surowców wykorzystywanych przez Spółkę są cenami określanymi na światowych giełdach towarowych. W przypadku produktów masowych Spółki (oleje luzem i śruta rzepakowa) ich ceny sprzedaży są ściśle skorelowane z cenami surowców, co w efekcie pozwala w znacznym stopniu kompensować wzrosty cen tych surowców. W przypadku produktów konsumenckich i profesjonalnych wrażliwość ich cen sprzedaży na zmianę cen surowców na rynkach światowych jest zdecydowanie mniejsza. Skutkuje to opóźnieniem kompensaty wyższych kosztów surowca wyższymi cenami sprzedaży produktów finalnych. Spowodowane jest to ograniczoną zdolnością konsumentów dla akceptacji podwyżek cen detalicznych nabywanych przez nich produktów. W przypadku natomiast spadku cen surowca, Spółka ma możliwość zdyskontowania efektu mniejszej wrażliwości cen sprzedaży wyrobów na zmianę cen surowców. Przewiduje się, że głównymi czynnikami determinującymi wyniki finansowe Spółki w kolejnych latach będą: cena oraz dostępność nasion rzepaku z przyszłych zbiorów oraz zmiany cen olejów tropikalnych.

Istotnym czynnikiem mającym istotny wpływ na kształtowanie się przyszłych wyników Spółki są kursy walutowe. Umacnianie lub osłabianie się złotego adekwatnie poprawia lub pogarsza konkurencyjność produktów własnych Spółki na rynkach zagranicznych. Ponieważ ceny głównych surowców ustalane są na globalnych rynkach towarowych, efekt jakichkolwiek zmian w cenach potęgowany jest dodatkowymi możliwymi wahaniami kursów walut. Założywszy, że zmiany w cenach produktów konfekcjonowanych oferowanych przez Spółkę na rynku krajowym nie ulegają dynamicznym i znacznym zmianom, brak możliwie szybkiej reakcji na bieżące wahania kursów walut i związane z tym korekty cen produktów finalnych stanowią dla Spółki istotne ryzyko.

Ze względu na istotnie zmniejszające się w ostatnich latach zapotrzebowanie na zewnętrzne środki finansowe, coraz mniejsze znaczenie na wyniki finansowe Spółki mają elementy polityki monetarnej.

Spółka konsekwentnie dąży do minimalizacji własnego kapitału obrotowego, głównie w celu ograniczenia zapotrzebowania na zewnętrzne źródła finansowania, a tym samym do poprawy wskaźników efektywności oraz dochodowości, a także do zmniejszenia ekspozycji na wahania stóp procentowych na rynku międzybankowym.

18. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM SPÓŁKI

W 2017 roku nie wystąpiły zmiany

19. UMOWY ZAWARTE MIĘDZY SPÓŁKĄ A OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI, PRZEWIDUJĄCE REKOMPENSATĘ W PRZYPADKU ICH REZYGNACJI LUB ZWOLNIENIA Z ZAJMOWANEGO STANOWISKA BEZ WAŻNEJ PRZYCZYNY LUB GDY ICH ODWOŁANIE LUB ZWOLNIENIE NASTĘPUJE Z POWODU POŁĄCZENIA SPÓŁKI PRZEZ PRZEJĘCIE

Spółka nie zawarła z osobami zarządzającymi umów przewidujących rekompensatę w przypadku ich rezygnacji lub zwolnienia z zajmowanego stanowiska bez ważnej przyczyny lub gdy ich odwołanie lub zwolnienie następuje z powodu połączenia Spółki przez przejęcie.

20. WYNAGRODZENIA, NAGRODY I INNE KORZYŚCI OTRZYMANE PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE SPÓŁKĘ

(Wartość wynagrodzeń, nagród lub korzyści, w tym wynikających z programów motywacyjnych lub premiovych opartych na kapitale Spółki, w tym programów opartych na obligacjach z prawem pierwszeństwa, zamiennych, warrantach subskrypcyjnych (w pieniądzu, naturze lub jakiegokolwiek innej formie), wypłaconych, należnych lub potencjalnie należnych, odrębnie dla każdej z osób zarządzających i nadzorujących Spółkę w przedsiębiorstwie Spółki, bez względu na to, czy odpowiednio były one zaliczane w koszty, czy też wynikały z podziału zysku; w przypadku gdy Spółka jest jednostką dominującą lub znaczący inwestor - oddzielnie informacje o wartości wynagrodzeń i nagród otrzymanych z tytułu pełnienia funkcji we władzach

jednostek podporządkowanych; jeżeli odpowiednie informacje zostały przedstawione w sprawozdaniu finansowym - obowiązek uznaje się za spełniony poprzez wskazanie miejsca ich zamieszczenia w sprawozdaniu finansowym)

Wynagrodzenia, nagrody oraz inne korzyści otrzymane przez osoby zarządzające i nadzorujące Spółkę zostały zaprezentowane w Sprawozdaniu Finansowym ZT „Kruszwica” S.A. za 2017 rok w notce 38.

21. INFORMACJE O ŁĄCZNEJ LICZBIE I WARTOŚCI NOMINALNEJ WSZYSTKICH AKCJI SPÓŁKI ORAZ AKCJI I UDZIAŁÓW W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH SPÓŁKI, BĘDĄCYCH W POSIADANIU OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH SPÓŁKI

Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę, według stanu na dzień przekazania niniejszego sprawozdania do publicznej wiadomości, członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej Spółki nie posiadali akcji ZT „Kruszwica” S.A. oraz udziałów jednostce powiązanej ZTK Property Management Sp. z o. o.

22. INFORMACJE O ZNANYCH SPÓŁCE UMOWACH W WYNIKU KTÓRYCH MOGĄ W PRZYSZŁOŚCI NASTĄPIĆ ZMIANY W PROPORCJACH POSIADANYCH AKCJI PRZEZ DOTYCHCZASOWYCH AKCJONARIUSZY LUB OBLIGATORIUSZY

(Informacje o znanych Spółce umowach (w tym również zawartych po dniu bilansowym) w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy i obligatariuszy)

Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę, według stanu na dzień przekazania niniejszego sprawozdania, Spółce nie są znane umowy, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach posiadanych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy.

23. INFORMACJE O SYSTEMIE KONTROLI PROGRAMÓW AKCJI PRACOWNICZYCH

Spółka nie posiada programów akcji pracowniczych.

24. WSKAZANIE POSTĘPOWAŃ TOCZĄCYCH SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

(Z uwzględnieniem informacji w zakresie: (i) postępowań dotyczącego zobowiązań albo wierzytelności Spółki lub jednostki od niej zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Spółki, (ii) dwu lub więcej postępowań dotyczących zobowiązań oraz wierzytelności, których łączna wartość stanowi odpowiednio co najmniej 10% kapitałów własnych Spółki.)

W 2017 roku nie występowały tego typu postępowania.

25. NABYCIE AKCJI WŁASNYCH

(Informacje o nabyciu udziałów (akcji) własnych, a w szczególności celu ich nabycia, liczbie i wartości nominalnej, ze wskazaniem, jaką część kapitału zakładowego reprezentują, cenie nabycia oraz cenie sprzedaży tych udziałów (akcji) w przypadku ich zbycia)

W 2017 roku Spółka nie nabywała akcji własnych.

26. INFORMACJE O POSIADANYCH PRZEZ SPÓŁKĘ ZAKŁADACH

W 2017 roku Spółka prowadziła działalność produkcyjną w dwóch lokalizacjach na terenie kraju:

- a) w zakładzie produkcyjnym w Kobylnikach, k/Kruszwicy;
- b) w zakładzie produkcyjnym w Brzegu.

Zakład Produkcyjny w Kobylnikach prowadził działalności w zakresie: przetwórstwa nasion rzepaku, rafinacji i rozlewu olejów roślinnych, produkcji margaryn i tłuszczów profesjonalnych i komponentów margarynowych.

Zakład Produkcyjny w Brzegu prowadził działalności w zakresie: przetwórstwa nasion rzepaku, rafinacji i rozlewu olejów roślinnych.

27. INFORMACJE O INSTRUMENTACH FINANSOWYCH W ZAKRESIE RYZYKA ORAZ PRZYJĘTYCH PRZEZ SPÓŁKĘ CELACH I METODACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM

(Informacje o instrumentach finansowych w zakresie:

- a) ryzyka: zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej, na jakie narażona jest jednostka;
- b) przyjętych przez Spółkę celach i metodach zarządzania ryzykiem finansowym, łącznie z metodami zabezpieczenia istotnych rodzajów planowanych transakcji, dla których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń).

Informacje o instrumentach finansowych w zakresie ryzyka oraz przyjętych przez Spółkę celach i metodach zarządzania ryzykiem finansowym zostały opisane w Notach Nr 34 i 35 Sprawozdania Finansowego Spółki za rok 2017.

28. INFORMACJE O UMOWACH ZAWARTYCH PRZEZ SPÓŁKĘ Z PODMIOTEM UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

- a) *Data zawarcia przez Spółkę umowy, z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, o dokonanie badania lub przeglądu sprawozdania finansowego lub skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz okres, na jaki została zawarta ta umowa.*

Umowa o przegląd półrocznego skonsolidowanego i jednostkowego sprawozdania finansowego za okres 6 miesięcy, zakończony 30 czerwca 2017 roku, została zawarta z Deloitte Polska Sp. z o. o. Sp. k. z siedzibą w Warszawie, w dniu 19 maja 2017 roku. Zakres przeglądu obejmuje jednostkowe i skonsolidowane sprawozdanie sporządzone zgodnie z MSSF/MSR.

Umowa o badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy, zakończony 31 grudnia 2017 roku, została zawarta z Deloitte Polska Sp. z o. o. Sp. k. z siedzibą w Warszawie, w dniu 19 maja 2017 roku. Zakres badania obejmuje pełne sprawozdanie jednostkowe i skonsolidowane, sporządzone zgodnie z MSSF/MSR.

Umowa o badanie pakietu konsolidacyjnego, sporządzonego zgodnie ze standardami rachunkowości obowiązującymi w Stanach Zjednoczonych (US GAAP) oraz zasadami obowiązującymi w Grupie Bunge, za okres 12 miesięcy, zakończony 31 grudnia 2017 roku, została zawarta z Deloitte Polska Sp. z o. o. Sp. k. z siedzibą w Warszawie, w dniu 5 stycznia 2018 roku.

- b) *Łączna wysokość wynagrodzenia, wynikającego z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, należnego lub wypłaconego z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego oraz, jeżeli spółka sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe, z tytułu badania i przeglądu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, dotyczącego danego roku obrotowego.*

Łączne należne wynagrodzenie za przegląd skonsolidowanego i jednostkowego sprawozdania finansowego za pierwsze półrocze 2017 roku zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 20.000 EUR.

Łączne wynagrodzenie za badanie jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz pakietu konsolidacyjnego za rok 2017, zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 154.138 EUR.

Zgodnie z ww. umowami, Spółka zobowiązana jest ponadto do pokrycia wszelkich kosztów poniesionych przez Badającego w związku z realizacją umów, tj. podróże, noclegi, telefony, etc.

- c) *Pozostała łączna wysokość wynagrodzenia, wynikającego z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych, należnego lub wypłaconego z innych tytułów niż określone w lit. b, dotyczącego danego roku obrotowego.*

W 2017 roku nie wystąpiło wynagrodzenie należne z innych tytułów niż określone w literze b.

- d) *Informacje określone w lit. b i c dla poprzedniego roku obrotowego.*

Należne wynagrodzenie za przegląd jednostkowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego spółki dominującej za pierwsze półrocze 2016 roku zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 20.000 EUR.

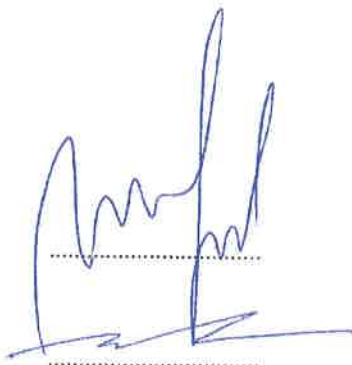
Łączne wynagrodzenie za badanie jednostkowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego spółki dominującej, sprawozdania jednostkowego spółki zależnej oraz pakietu konsolidacyjnego spółki dominującej za rok 2016, zostało ustalone w wysokości stanowiącej równowartość 165.000 EUR.

Zgodnie z zawartymi umowami, Spółka zobowiązana była ponadto do pokrycia wszelkich kosztów poniesionych przez Badającego w związku z realizacją umów, tj. podróże, noclegi, telefony, tłumaczenie sprawozdań finansowych na język angielski, etc. Łączne wynagrodzenie należne z innych tytułów niż określone w literze b, dotyczące 2016 roku, zostało ustalone w wysokości 7.000 PLN.

Sprawozdanie Zarządu zostało sporządzone w dniu 16 marca 2018 roku.

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

.....

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

.....

Marcin Brodowski – Członek Zarządu

Jacek Michalak – Członek Zarządu

Piotr Plotrowski – Członek Zarządu

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

.....

Oświadczenie dotyczące stosowania przez ZT „Kruszwica” S.A. zasad ładu korporacyjnego w 2017 roku

I. Wskazanie zasad ładu korporacyjnego, któremu podlega Emitent oraz miejsca, gdzie tekst zbioru zasad jest publicznie dostępny

Na podstawie § 29 ust. 2 Regulaminu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w brzmieniu przyjętym Uchwałą Nr 1/1110/2006 Rady Giełdy z dnia 4 stycznia 2006 r., ze zmianami, ZT „Kruszwica” S.A. w roku 2017 (dalej „Spółka”, „Emitent” lub „ZT Kruszwica”) powinna stosować zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie – „Dobre praktyki spółek notowanych na GPW 2016”, stanowiącym Załącznik do Uchwały Nr 26/1413/2015 Rady Giełdy z dnia 13 października 2015 r. (dalej „Dobre Praktyki”), dostępnym na stronie internetowej <http://www.corp-gov.gpw.pl>.

II. Wskazanie w jakim zakresie Emitent odstąpił od postanowień zasad ładu korporacyjnego, wraz ze wskazaniem tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia

W 2017 roku Spółka przestrzegała wszystkich rekomendacji i zasad Dobrych Praktyk z wyłączeniem:

- w zakresie zasad szczegółowych z Części I Dobrych Praktyk (Polityka informacyjna i komunikacja z inwestorami):

1. I.Z.1.3. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: schemat podziału zadań i odpowiedzialności pomiędzy członków zarządu, sporządzony zgodnie z zasadą II.Z.1”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę. W Spółce nie istnieje formalny schemat podziału zadań i odpowiedzialności pomiędzy członków Zarządu. Spółka zamieści taki schemat w przypadku jego przyjęcia.

2. I.Z.1.10. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: prognozy finansowe – jeżeli spółka podjęła decyzję o ich publikacji - opublikowane w okresie co najmniej ostatnich 5 lat, wraz z informacją o stopniu ich realizacji.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę. Spółka nie publikuje prognoz finansowych, w związku z powyższym nie będzie publikować ich na stronie internetowej.

3. I.Z.1.15. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: informację zawierającą opis stosowanej przez spółkę polityki różnorodności w odniesieniu do władz spółki oraz jej kluczowych menedżerów; opis powinien uwzględniać takie elementy polityki różnorodności, jak płeć, kierunek wykształcenia, wiek, doświadczenie zawodowe, a także wskazywać cele stosowanej polityki różnorodności i sposób jej realizacji w danym okresie sprawozdawczym; jeżeli spółka nie opracowała i nie realizuje polityki różnorodności, zamieszcza na swojej stronie internetowej wyjaśnienie takiej decyzji.”

Powyższa zasada nie jest stosowana przez ZT Kruszwica w rozumieniu ilościowym, wśród członków Zarządu i Rady Nadzorczej znajduje się jedna kobieta. Natomiast przy doborze osób piastujących funkcję członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółka niezmiennie kieruje się najwyższymi standardami i w tym zakresie nie dokonuje zróżnicowania kandydatów ze względu na ich płeć ani inne cechy pozamerytoryczne. Podstawowym kryterium wyłaniania władz w Spółce są wysokie kompetencje, umiejętności oraz profesjonalizm kandydatów.

4. I.Z.1.16. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: informację na temat planowanej transmisji obrad walnego zgromadzenia - nie później niż w terminie 7 dni przed datą walnego zgromadzenia.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę. Spółka nie prowadzi transmisji obrad Walnego Zgromadzenia (por. wyjaśnienie do zasady IV.Z.2), w związku z powyższym nie będzie publikować tej informacji na stronie internetowej.

5. I.Z.1.19. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: pytania akcjonariuszy skierowane do zarządu w trybie art. 428 § 1 lub § 6 Kodeksu spółek handlowych, wraz z odpowiedziami zarządu na zadane pytania, bądź też szczegółowe wskazanie przyczyn nieudzielenia odpowiedzi, zgodnie z zasadą IV.Z.13.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę. Spółka podtrzymuje wyrażane wcześniej stanowisko, zgodnie z którym przebieg Walnych Zgromadzeń dokumentowany jest wyłącznie w protokołach sporządzanych przez notariusza. O umieszczeniu poszczególnych elementów w protokole decyduje przewodniczący Walnego Zgromadzenia, kierując się treścią przepisów prawa oraz dokumentów korporacyjnych Spółki. Zgodnie z Regulaminem Walnego Zgromadzenia, akcjonariusze mają prawo składać oświadczenia na piśmie, które są dołączane do protokołu. Protokoły Walnych Zgromadzeń Spółki, zgodnie z przepisami KSH, są dostępne do wglądu dla akcjonariuszy w siedzibie Spółki.

6. I.Z.1.20. „Spółka prowadzi korporacyjną stronę internetową i zamieszcza na niej, w czytelnej formie i wyodrębnionym miejscu, oprócz informacji wymaganych przepisami prawa: zapis przebiegu obrad walnego zgromadzenia, w formie audio lub wideo.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę. Spółka nie dokonuje zapisu przebiegu obrad Walnych Zgromadzeń, w formie audio ani wideo i nie zamieszcza ich na swojej korporacyjnej stronie internetowej. Spółka podtrzymuje wyrażane wcześniej stanowisko, zgodnie z którym dotychczasowy przebieg Walnych Zgromadzeń ZT Kruszwica nie stwarza potrzeby rejestrowania przebiegu obrad Walnego Zgromadzenia i upubliczniania go na stronie internetowej. Walne Zgromadzenia odbywają się w Warszawie, w związku z czym udział w nich nie był w żaden sposób utrudniony dla Akcjonariuszy zainteresowanych ich przebiegiem. Ponadto, zgodnie z obowiązującymi przepisami, Spółka utrwała szczegółowy zapis przebiegu obrad w formie protokołu notarialnego. Dodatkowo, publikowanie wymaganych raportów bieżących oraz udostępnianie odpowiednich informacji na stronie internetowej Spółki, zapewnia Akcjonariuszom wgląd do wszystkich istotnych informacji dotyczących Walnych Zgromadzeń. Takie zasady gwarantują transparentność obrad Walnych Zgromadzeń, a jednocześnie chronią Spółkę przed ewentualnymi roszczeniami Akcjonariuszy, którzy nie chcieliby aby ich wizerunek lub wypowiedź zostały upublicznione przez Spółkę.

7. I.Z.2. „Spółka, której akcje zakwalifikowane są do indeksów giełdowych WIG20 lub mWIG40, zapewnia dostępność swojej strony internetowej również w języku angielskim, przynajmniej w zakresie wskazanym w zasadzie I.Z.1. Niniejszą zasadę powinny stosować również spółki spoza powyższych indeksów, jeżeli przemawia za tym struktura ich akcjonariatu lub charakter i zakres prowadzonej działalności.”

Spółka deklaruje częściowe przestrzeganie tej zasady. Akcje Spółki nie są zakwalifikowane do indeksów giełdowych WIG20 ani mWIG40, a struktura jej akcjonariatu ani charakter i zakres prowadzonej działalności nie przemawiają za stosowaniem tej zasady w pełnym zakresie. W związku z powyższym, Spółka zapewnia dostępność swojej strony internetowej również w języku angielskim w zakresie adekwatnym do potrzeb jej interesariuszy.

- w zakresie zasad szczegółowych z Części II Dobrych Praktyk (Zarząd i Rada Nadzorcza):

8. II.Z.1. „Wewnętrzny podział odpowiedzialności za poszczególne obszary działalności spółki pomiędzy członków zarządu powinien być sformułowany w sposób jednoznaczny i przejrzysty, a schemat podziału dostępny na stronie internetowej spółki.”

Zasada jest częściowo stosowana przez Spółkę. Pomimo, iż w Spółce nie istnieje formalny schemat podziału zadań i odpowiedzialności pomiędzy członków Zarządu, poszczególni członkowie Zarządu mają jednoznacznie i przejrzysto określone obszary kompetencji. W związku z powyższym brak formalnego

przyjęcia przez Spółkę schematu podziału nie wywiera negatywnego wpływu na zarządzanie Spółką. Spółka zamieści taki schemat w przypadku jego przyjęcia.

9. III.Z.2. „Zasiadanie członków zarządu spółki w zarządach lub radach nadzorczych spółek spoza grupy kapitałowej spółki wymaga zgody rady nadzorczej.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę. Dokumenty wewnętrzne Spółki nie nakładają obowiązku otrzymania takiej zgody od Rady Nadzorczej. Niezależnie od powyższego Spółka stosuje się do przepisu art. 380 Kodeksu spółek handlowych dotyczącego zasad działalności konkurencyjnej członka Zarządu.

- w zakresie rekomendacji i zasad szczegółowych z Części III Dobrych Praktyk (Systemy i funkcje wewnętrzne):

10. III.R.1. „Spółka wyodrębnia w swojej strukturze jednostki odpowiedzialne za realizację zadań w poszczególnych systemach lub funkcjach, chyba że wyodrębnienie jednostek organizacyjnych nie jest uzasadnione z uwagi na rozmiar lub rodzaj działalności prowadzonej przez spółkę.”

Spółka deklaruje częściowe przestrzeganie tej rekomendacji. Spółka wchodzi w skład Grupy Bunge, a jej podmiot dominujący ma swoją siedzibę w Stanach Zjednoczonych. Spółka zobowiązana jest do przestrzegania wewnętrznych przepisów określanych przez władze Grupy Bunge, a funkcje dotyczące audytu wewnętrznego realizowane są z poziomu Grupy Bunge.

11. III.Z.2. „Z zastrzeżeniem zasady III.Z.3, osoby odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem, audyt wewnętrzny i compliance podlegają bezpośrednio prezesowi lub innemu członkowi zarządu, a także mają zapewnioną możliwość raportowania bezpośrednio do rady nadzorczej lub komitetu audytu.”

Spółka deklaruje częściowe przestrzeganie tej zasady. Spółka wchodzi w skład Grupy Bunge, a jej podmiot dominujący ma swoją siedzibę w Stanach Zjednoczonych. Spółka zobowiązana jest do przestrzegania wewnętrznych przepisów określanych przez władze Grupy Bunge, a funkcje dotyczące audytu wewnętrznego realizowane są z poziomu Grupy Bunge.

- w zakresie rekomendacji i zasad szczegółowych z Części IV Dobrych Praktyk (Walne zgromadzenie i relacje z akcjonariuszami):

12. IV.R.2. „Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu lub zgłaszane spółce oczekiwania akcjonariuszy, o ile spółka jest w stanie zapewnić infrastrukturę techniczną niezbędną dla sprawnego przeprowadzenia walnego zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, powinna umożliwić akcjonariuszom udział w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu takich środków, w szczególności poprzez:

- 1) transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym,
- 2) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której akcjonariusze mogą wypowiadać się w toku obrad walnego zgromadzenia, przebywając w miejscu innym niż miejsce obrad walnego zgromadzenia,
- 3) wykonywanie, osobiście lub przez pełnomocnika, prawa głosu w toku walnego zgromadzenia.”

Rekomendacja nie jest stosowana przez Spółkę. W ocenie Zarządu, dotychczasowy przebieg Walnych Zgromadzeń nie stwarzał potrzeby wynikającej z rekomendacji. Walne Zgromadzenia odbywały się w Warszawie, w związku z czym udział w nich nie jest w żaden sposób utrudniony dla Akcjonariuszy zainteresowanych ich przebiegiem, wypowiedaniem się, czy też wykonywaniem prawa głosu (osobiście lub przez pełnomocnika). Spółka stoi ponadto na stanowisku, że pomimo zaawansowanej techniki istnieje zawsze ryzyko, że z różnych przyczyn, w tym niezależnych od Spółki, Akcjonariuszy, czy też osób trzecich, nie zostanie zagwarantowane bezpieczeństwo techniczne oraz prawne dwustronnej komunikacji w czasie rzeczywistym, czy też wykonywania prawa głosu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, a ewentualne szkody wynikłe z jakichkolwiek zakłóceń w tym zakresie mogłyby spowodować nieuzasadniony wzrost kosztów prowadzonej przez Spółkę działalności.

13. IV.R.3. „Spółka dąży do tego, aby w sytuacji gdy papiery wartościowe wyemitowane przez spółkę są przedmiotem obrotu w różnych krajach (lub na różnych rynkach) i w ramach różnych systemów prawnych, realizacja zdarzeń korporacyjnych związanych z nabyciem praw po stronie akcjonariusza następowała w tych samych terminach we wszystkich krajach, w których są one notowane.”

Rekomendacja nie jest stosowana przez Spółkę. *Papiery wartościowe Spółki nie są przedmiotem obrotu na innych rynkach.*

14. IV.Z.2. „Jeżeli jest to uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu spółki, spółka zapewnia powszechnie dostępną transmisję obrad walnego zgromadzenia w czasie rzeczywistym.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę. Spółka podtrzymuje wyrażane wcześniej stanowisko, zgodnie z którym dotychczasowy przebieg Walnych Zgromadzeń nie stwarzał potrzeby ich transmitowania. Nie jest to również uzasadnione z uwagi na strukturę akcjonariatu (na walnych zgromadzeniach reprezentowane jest zwykle powyżej 90% akcjonariatu).

- w zakresie zasad szczegółowych z Części V Dobrych Praktyk (Konflikt interesów i transakcje z podmiotami powiązanymi):

15. V.Z.5. „Przed zawarciem przez spółkę istotnej umowy z akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% ogólnej liczby głosów w spółce lub podmiotem powiązanym zarząd zwraca się do rady nadzorczej o wyrażenie zgody na taką transakcję. Rada nadzorcza przed wyrażeniem zgody dokonuje oceny wpływu takiej transakcji na interes spółki. Powyższemu obowiązkowi nie podlegają transakcje typowe i zawierane na warunkach rynkowych w ramach prowadzonej działalności operacyjnej przez spółkę z podmiotami wchodzącymi w skład grupy kapitałowej spółki.

W przypadku, gdy decyzję w sprawie zawarcia przez spółkę istotnej umowy z podmiotem powiązanym podejmuje walne zgromadzenie, przed podjęciem takiej decyzji spółka zapewnia wszystkim akcjonariuszom dostęp do informacji niezbędnych do dokonania oceny wpływu tej transakcji na interes spółki.”

Zasada ta jest stosowana przez Spółkę w ograniczonym zakresie. Zarząd zwraca się do Rady Nadzorczej o wyrażenie zgody na zawarcie określonych transakcji wskazanych w § 16 ust. 2 Statutu (5 kategorii umów) bez względu na to, czy drugą stroną transakcji jest akcjonariusz lub inny podmiot powiązany ze Spółką, zaś poza zakresem określonym w §16 ust. 2 Statutu, Zarząd Emitenta z reguły nie występuje o zgodę Rady Nadzorczej na zawarcie umowy. Ponadto, zgodnie z §10 Regulaminu Zarządu Spółki, wskazane w tym postanowieniu transakcje (9 kategorii umów) z podmiotami powiązanymi (akcjonariusz posiadający akcje stanowiące więcej niż 10% łącznej liczby akcji Spółki) są sprawami przekraczającymi zakres czynności Spółki i wymagają uchwały Zarządu.

16. V.Z.6. „Spółka określa w regulacjach wewnętrznych kryteria i okoliczności, w których może dojść w spółce do konfliktu interesów, a także zasady postępowania w obliczu konfliktu interesów lub możliwości jego zaistnienia. Regulacje wewnętrzne spółki uwzględniają między innymi sposoby zapobiegania, identyfikacji i rozwiązywania konfliktów interesów, a także zasady wyłączenia członka zarządu lub rady nadzorczej od udziału w rozpatrywaniu sprawy objętej lub zagrożonej konfliktem interesów.”

Spółka deklaruje częściowe przestrzeganie tej zasady. Spółka wchodzi w skład Grupy Bunge. W Grupie Bunge wszyscy pracownicy, w tym również członkowie organów Spółki zobowiązani są stosować się do Kodeksu Etyki („Code of Ethics”), który reguluje kwestie związane z konfliktem interesów. Dotychczasowa praktyka wskazuje, iż nie ma konieczności przyjmowania dodatkowych regulacji w tym zakresie.

- w zakresie rekomendacji i zasad szczegółowych z Części VI Dobrych Praktyk (Wynagrodzenia):

17. VI.R.1. „Wynagrodzenie członków organów spółki i kluczowych menedżerów powinno wynikać z przyjętej polityki wynagrodzeń.”

Rekomendacja nie jest stosowana przez Spółkę. Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej, zgodnie z § 17 ust. 2 Statutu, ustala Walne Zgromadzenie. Wynagrodzenie członków Zarządu, zgodnie z art. § 12 Statutu, ustala natomiast przedstawiciel Rady Nadzorczej delegowany przez jej członków lub pełnomocnik powołany przez Walne Zgromadzenie. Należy jednak mieć na względzie, iż Spółka wchodzi w skład Grupy Bunge, a jej podmiot dominujący ma swoją siedzibę w Stanach Zjednoczonych. Spółka zobowiązana jest do przestrzegania wewnętrznych wytycznych określanych przez władze Grupy Bunge, które w sposób bezpośredni nawiązują do dobrych praktyk przyjętych przez spółki amerykańskie. W związku z tym, Spółka w ograniczonym zakresie stosuje się do zaleceń Komisji Europejskiej dotyczących polityki prowadzonej wobec członków Zarządu Spółki, w kwestiach takich jak struktura wynagrodzenia, programy motywacyjne i nagrody roczne, Spółka jest w tym zakresie związana wewnętrznymi regulacjami

Grupy Bunge. Tym samym przestrzeganie przez nią w pełni tej rekomendacji jest ograniczone z powodu różnic pomiędzy systemami prawa, a także standardami obowiązującymi w Unii Europejskiej, a wewnętrznymi regulacjami przyjętymi przez Grupę Bunge.

18. VI.R.2. „*Polityka wynagrodzeń powinna być ściśle powiązana ze strategią spółki, jej celami krótko- i długoterminowymi, długoterminowymi interesami i wynikami, a także powinna uwzględniać rozwiązania służące unikaniu dyskryminacji z jakichkolwiek przyczyn.*”

Rekomendacja nie jest stosowana przez Spółkę, jako powiązana z VI.R.1.

19. VI.R.3. „*Jeżeli w radzie nadzorczej funkcjonuje komitet do spraw wynagrodzeń, w zakresie jego funkcjonowania ma zastosowanie zasada II.Z.7.*”

Rekomendacja nie jest stosowana przez Spółkę. W Radzie Nadzorczej nie funkcjonuje Komitet Wynagrodzeń.

20. VI.R.4. „*Poziom wynagrodzenia członków zarządu i rady nadzorczej oraz kluczowych menedżerów powinien być wystarczający dla pozyskania, utrzymania i motywacji osób o kompetencjach niezbędnych dla właściwego kierowania spółką i sprawowania nad nią nadzoru. Wynagrodzenie powinno być adekwatne do powierzonych poszczególnym osobom zakresu zadań i uwzględniać pełnienie dodatkowych funkcji, jak np. praca w komitetach rady nadzorczej.*”

Spółka deklaruje częściowe przestrzeganie tej rekomendacji - w odniesieniu do wynagrodzeń członków Zarządu. W obecnej kadencji, wynagrodzenie dla Rady Nadzorczej zostało – na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia nr 34/2013 z dnia 20 czerwca 2013 roku – przyznane jedynie niezależnym członkom Rady Nadzorczej. Pozostali członkowie Rady Nadzorczej pełnili i pełnią te funkcje bez wynagrodzenia.

21. VI.Z.1. „*Programy motywacyjne powinny być tak skonstruowane, by między innymi uzależniać poziom wynagrodzenia członków zarządu spółki i jej kluczowych menedżerów od rzeczywistej, długoterminowej sytuacji finansowej spółki oraz długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.*”

Zasada jest częściowo stosowana przez Spółkę. Spółka stosuje roczny system premii uzależniony w znacznym stopniu od wyniku finansowego Spółki.

22. VI.Z.2. „*Aby powiązać wynagrodzenie członków zarządu i kluczowych menedżerów z długookresowymi celami biznesowymi i finansowymi spółki, okres pomiędzy przyznaniem w ramach programu motywacyjnego opcji lub innych instrumentów powiązanych z akcjami spółki, a możliwością ich realizacji powinien wynosić minimum 2 lata.*”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę. Zasada nie dotyczy Spółki. W chwili obecnej w Spółce nie funkcjonują programy motywacyjne.

23. VI.Z.4. „*Spółka w sprawozdaniu z działalności przedstawia raport na temat polityki wynagrodzeń, zawierający co najmniej:*

- 1) ogólną informację na temat przyjętego w spółce systemu wynagrodzeń,
- 2) informacje na temat warunków i wysokości wynagrodzenia każdego z członków zarządu, w podziale na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia, ze wskazaniem kluczowych parametrów ustalania zmiennych składników wynagrodzenia i zasad wypłaty odpraw oraz innych płatności z tytułu rozwiązania stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze – oddzielnie dla spółki i każdej jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej,
- 3) informacje na temat przysługujących poszczególnym członkom zarządu i kluczowym menedżerom pozafinansowych składników wynagrodzenia,
- 4) wskazanie istotnych zmian, które w ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły w polityce wynagrodzeń, lub informację o ich braku,
- 5) ocenę funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.”

Zasada nie jest stosowana przez Spółkę. Szczegółowe wyjaśnienia znajdują się w punkcie VI.R.1.

III. Opis głównych cech stosowanych w spółce systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych

Zarząd Spółki jest odpowiedzialny za system kontroli wewnętrznej w Spółce i jego skuteczność w procesie sporządzania sprawozdań finansowych i raportów okresowych publikowanych zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim.

Za przygotowywanie sprawozdań finansowych i raportów okresowych Spółki odpowiedzialny jest pion finansowy kierowany przez Dyrektora ds. Finansowych - Członka Zarządu. Na dzień sporządzania niniejszego raportu funkcję tę pełni Pan Jacek Michałak.

Dane finansowe będące podstawą sprawozdań finansowych i raportów okresowych pochodzą ze stosowanej przez Spółkę miesięcznej sprawozdawczości finansowej i zarządczej. Proces sporządzania miesięcznych sprawozdań finansowych podlega wewnętrznym regulacjom mającym na celu zapewnienie poprawności oraz kompletności informacji. Zastosowany w Spółce model kontroli wewnętrznej obejmuje przeglądy:

- wyników działalności (monitoring) w odniesieniu do planów, budżetów lub informacji operacyjnych poszczególnych działów;
- sposobów przetwarzania informacji, a w szczególności zastosowanych kontroli aplikacyjnych gwarantujących dokładność, kompletność i ważność przetwarzanych danych transakcyjnych;
- w zakresie bezpieczeństwa fizycznego posiadanych przez Spółkę aktywów;
- podziału obowiązków celem ograniczenia potencjalnych błędów lub działań niepożądanych.

Wszystkie istotne dane cząstkowe mające wpływ na poszczególne części składowe sprawozdań finansowych podlegają kilkietapowej weryfikacji. Czynności weryfikacyjne wykonywane są każdorazowo przez osoby niezależne od osób przygotowujących określone dane lub części sprawozdań finansowych. Wykonanie i efektywność wewnętrznych kontroli weryfikowana jest przez wyznaczonych pracowników i konsultantów zewnętrznych na zlecenie Zarządu Spółki.

Przygotowane sprawozdania analizowane są przez kierownictwo średniego i wyższego szczebla działu finansowego pod przewodnictwem Dyrektora ds. Finansowych - Członka Zarządu, po zamknięciu księgowym każdego okresu sprawozdawczego (miesiąc kalendarzowy). Zidentyfikowane błędy korygowane są na bieżąco w księgach Spółki, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości.

Półroczne sprawozdania finansowe poddawane są przeglądowi przez audytora Spółki. Przeglądowi podlega w szczególności adekwatność danych finansowych oraz zakres koniecznych ujawnień. Wyniki przeglądu półrocznego oraz badania rocznego prezentowane są przez audytora kierownictwu działu finansowego Spółki na spotkaniach podsumowujących. Audytorzy przedkładają Zarządowi Spółki informacje o niedociągnięciach mechanizmów kontroli, stwierdzonych w trakcie badania sprawozdań finansowych. Wszelkie uzasadnione zalecenia wynikające z przeglądu procedur zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli wewnętrznej są stopniowo wdrażane.

Istnienie w ZT Kruszwica systemów kontroli wewnętrznej jest między innymi podyktowane faktem przynależności Spółki do Grupy Bunge, na czele której stoi spółka Bunge Ltd. notowana na giełdzie papierów wartościowych w Nowym Yorku. Podmioty publiczne notowane na rynku amerykańskim zobligowane są bowiem do stworzenia systemów kontroli wewnętrznej celem zapewnienia zgodności z wymaganiami Sarbanes-Oxley Act.

IV.

Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wraz ze wskazaniem liczby posiadanych przez te podmioty akcji, ich procentowego udziału w kapitale zakładowym, liczby głosów z nich wynikających i ich procentowego udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu

Na dzień 31 grudnia 2017 r. następujące podmioty posiadały co najmniej 5 % w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu ZT Kruszwica:

Nazwa podmiotu	Liczba posiadanych akcji	% w kapitale zakładowym Spółki	Liczba głosów na WZ	% głosów na WZ
Koninklijke Bunge B.V. z siedzibą w Rotterdamie (dalej „KBBV”)	14.763.313	64,23	14.763.313	64,22
Windstorm Trading & Investments Limited z siedzibą w Thasou	5.805.485	25,26	5.805.485	25,26
Altus TFI S.A.	1.170.714	5,09	1.170.714	5,09

Podmiotem dominującym w stosunku do KBBV, posiadającym 100 % akcji i głosów na jego walnym zgromadzeniu jest Bunge Europe S.A. z siedzibą w Luksemburgu. Podmiotem dominującym wobec Bunge Europe S.A., posiadającym bezpośrednio i pośrednio 100 % akcji i głosów na jego walnym zgromadzeniu jest Bunge Ltd., z siedzibą na Bermudach i głównym biurem w White Plains, w stanie Nowy Jork, w Stanach Zjednoczonych.

Powyższe opracowanie oparte jest na zawiadomieniach o stanie posiadania akcji Spółki oraz na informacjach pozyskanych z Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. w ramach procedury rejestracji akcjonariuszy przed Walnymi Zgromadzeniami.

V. **Wskazanie posiadaczy wszelkich papierów wartościowych, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, wraz z opisem tych uprawnień**

W Spółce nie występują papiery wartościowe, które dają specjalne uprawnienia kontrolne, w tym w szczególności akcje Spółki nie są uprzywilejowane, a jej Statut nie przyznaje akcjonariuszom żadnych uprawnień osobistych w rozumieniu art. 354 KSH. Statut przyznaje natomiast akcjonariuszom uprawnienia związane z posiadaniem przez nich określonego udziału w ogólnej liczbie głosów w Spółce. W szczególności, zgodnie z § 13 ust. 2 Statutu Spółki akcjonariuszom przysługuje prawo powołania członków Rady Nadzorczej na Walnym Zgromadzeniu, jak następuje:

- każdy akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu, któremu przysługuje nie mniej niż 60% ogółu głosów w Spółce, ma prawo powołania 8 członków Rady Nadzorczej;
- każdy akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu, któremu przysługuje nie mniej niż 17,5% ogółu głosów w Spółce, ma prawo powołania 2 członków Rady Nadzorczej;
- każdy akcjonariusz uczestniczący w Walnym Zgromadzeniu, któremu przysługuje nie mniej niż 10% ogółu głosów w Spółce, ma prawo powołania 1 członka Rady Nadzorczej;
- w przypadku, w którym nie ma akcjonariuszy uprawnionych do powołania członków Rady Nadzorczej zgodnie z postanowieniami § 13 ust. 2 lit. (a) – (c) Statutu lub z jakiegokolwiek innego powodu pełen skład Rady Nadzorczej, który powinien zostać wybrany przez Walne Zgromadzenie zgodnie z postanowieniami § 13 Statutu, nie został wybrany, to Walne Zgromadzenie powołuje odpowiednią liczbę członków Rady Nadzorczej na podstawie uchwały podjętej zwykłą większością głosów.

VI. **Wskazanie wszelkich ograniczeń odnośnie do wykonywania prawa głosu, takich jak ograniczenie wykonywania prawa głosu przez posiadaczy określonej części lub liczby głosów, ograniczenia czasowe dotyczące wykonywania prawa głosu lub zapisy, zgodnie z którymi, przy współpracy Spółki, prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych**

Statut Spółki nie przewiduje tego typu ograniczeń. Zakaz wykonywania prawa głosu przez akcjonariusza może natomiast wynikać z art. 89 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (dalej „Ustawa o Ofercie”), w razie gdy akcjonariusz ten naruszy określone przepisy zawarte w Rozdziale 4 Ustawy o Ofercie. Z kolei zgodnie z art. 6 § 1 KSH, jeżeli spółka dominująca nie zawiadomi

spółki kapitałowej zależnej o powstaniu stosunku dominacji w terminie dwóch tygodni od dnia powstania tego stosunku, następuje zawieszenie wykonywania prawa głosu z akcji spółki dominującej reprezentujących więcej niż 33% kapitału zakładowego spółki zależnej.

VII. Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych Emitenta

Statut Spółki nie przewiduje tego typu ograniczeń. Wynikają one natomiast z przepisów prawa, w tym z przywołanego powyżej Rozdziału 4 Ustawy o Ofercie, art. 11 i 19 oraz Działu VI ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów oraz Rozporządzenia Rady (WE) Nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw.

VIII. Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 Statutu Spółki, Zarząd składa się z 4 do 9 osób powoływanych przez Radę Nadzorczą na wspólną kadencję trwającą dwa lata. Liczbę osób ustala Rada Nadzorcza. Stosownie do postanowień § 9 ust. 3 Statutu, członków Zarządu lub cały Zarząd powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza z własnej inicjatywy bądź na wniosek Walnego Zgromadzenia, z zastrzeżeniem, że: (i) przynajmniej 1 członek Zarządu, w przypadku Zarządu składającego się z nie więcej niż 4 osób lub (ii) przynajmniej 2 członków Zarządu, w przypadku Zarządu składającego się z więcej niż 4 osób, powinno zostać powołanych spośród kandydatów zaproponowanych przez członków Rady Nadzorczej, którzy zostali powołani przez akcjonariuszy zgodnie z § 13 ust. 2 lit. (b) Statutu (o ile doszło do powołania członków Rady Nadzorczej na podstawie § 13 ust. 2 Statutu).

Do zakresu działania Zarządu należą wszelkie sprawy niezastrzeżone do kompetencji Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej, Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje ją. Każdy członek Zarządu ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw Spółki i może bez uprzedniej uchwały Zarządu prowadzić sprawy nieprzekraczające zakresu zwykłych czynności Spółki przy zachowaniu postanowień przepisów prawa, Statutu Spółki, uchwał i regulaminów organów Spółki oraz zasad ładu korporacyjnego, których Spółka zadeklarowała się przestrzegać. W przypadku sprawy przekraczającej zakres zwykłych czynności Spółki konieczna jest uchwała Zarządu (porównaj opis w sekcji XI. A poniżej). Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów oddanych przez członków Zarządu obecnych na posiedzeniu. Każdy członek Zarządu może żądać rozstrzygnięcia w drodze uchwały jakiegokolwiek sprawy dotyczącej Spółki, choćby sprawa ta nie przekraczała zakresu zwykłych czynności. Zarząd może uchwalić regulamin organizacyjny Spółki określający szczegółową strukturę organizacyjną Spółki oraz inne sprawy organizacyjne Spółki. Członkowie Zarządu mogą pełnić funkcje dyrektorów pionów organizacyjnych, komórek funkcyjnych lub zajmować inne stanowiska w Spółce, na podstawie uchwał Zarządu. Prawo do podjęcia decyzji o umorzeniu akcji oraz podwyższeniu kapitału zakładowego wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej większością 83% oddanych głosów.

IX. Opis zasad zmiany Statutu Spółki

Zmiana następujących postanowień Statutu: § 9 ust. 3, § 13 oraz § 23 ust. 1 pkt 5, § 23 ust. 1 pkt 7 do pkt 10 (włącznie) wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej większością 83% oddanych głosów. Zmiana wszelkich postanowień Statutu Spółki (w tym wskazanych w zdaniu poprzedzającym) wymaga podjęcia przez Walne Zgromadzenie uchwały w obecności co najmniej połowy kapitału zakładowego Spółki

X. Opis sposobu działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadniczych uprawnień oraz praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania

A. Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia

Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia wynikają wprost z przepisów prawa, które zostały częściowo inkorporowane do Statutu Spółki. Dokument ten jest dostępny na stronie internetowej Spółki (www.ztkruszwica.pl) w zakładce „Relacje inwestorskie”.

W Walnym Zgromadzeniu mają prawo uczestniczyć członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej, biegły rewident, jeżeli przedmiotem obrad mają być sprawy finansowe Spółki, eksperci zaproszeni przez organ zwołujący Walne Zgromadzenie, notariusz sporządzający protokół Walnego Zgromadzenia,

przedstawiciele mediów oraz inne osoby, za zgodą osoby otwierającej Walne Zgromadzenie lub przewodniczącego Walnego Zgromadzenia.

Zgodnie ze Statutem Spółki, uchwały Walnego Zgromadzenia wymagają w szczególności :

- a) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu Spółki, sprawozdania finansowego Spółki oraz sprawozdania Rady Nadzorczej z działalności za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków;
- b) podział zysków lub pokrycie strat;
- c) zmiana przedmiotu działalności Spółki;
- d) zmiana Statutu Spółki;
- e) podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego, z wyłączeniem sytuacji, o której mowa w art. 455 § 3 KSH;
- f) użycie kapitału zapasowego i rezerwowego;
- g) umorzenie akcji;
- h) połączenie Spółki (z wyłączeniem sytuacji, o której mowa w art. 516 KSH), podział i przekształcenie Spółki;
- i) rozwiązanie i likwidacja Spółki;
- j) emisja obligacji zamiennych na akcje i obligacji z prawem pierwszeństwa;
- k) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego;
- l) wszelkie postanowienia, dotyczące roszczeń o naprawienie szkody, wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu lub nadzoru.

Walne Zgromadzenie może podejmować uchwały w obecności co najmniej połowy kapitału zakładowego Spółki. Walne Zgromadzenie podejmuje uchwały zwykłą większością głosów, chyba że postanowienia Statutu lub przepisy prawa wymagają kwalifikowanej większości głosów. Zmiana następujących postanowień Statutu ZT Kruszwica: § 9 ust. 3, § 13 oraz § 23 ust. 1 pkt 5, § 23 ust. 1 pkt 7 do pkt 10 (łącznie) wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia podjętej większością 83% oddanych głosów.

B. Prawa akcjonariuszy i sposób ich wykonywania

Prawa akcjonariuszy i sposób ich wykonywania zasadniczo wynikają wprost z przepisów prawa, które zostały częściowo inkorporowane do Statutu Spółki. Należy zwrócić uwagę na uregulowane w § 13 ust. 2 Statutu uprawnienia do powoływania Członków Rady Nadzorczej przez akcjonariuszy posiadających określony udział w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu (por. sekcja V powyżej).

Zgodnie z § 18 ust. 3 i 4 Statutu, akcjonariuszom reprezentującym co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce przysługuje prawo do zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej 1/20 kapitału zakładowego mogą żądać zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i umieszczenia określonych spraw w porządku obrad tego Zgromadzenia w drodze żądania, które powinno być zgłoszone Zarządowi, na piśmie lub w formie elektronicznej na adres poczty elektronicznej beu.sekretariatztk.kru@bunge.com, wraz z uzasadnieniem.

Stosownie do postanowień § 19 ust. 3 Statutu Spółki, akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej 1/20 kapitału zakładowego mogą:

- a) żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia w drodze żądania, które powinno być zgłoszone Zarządowi, na piśmie lub w formie elektronicznej na adres poczty elektronicznej beu.sekretariatztk.kru@bunge.com, nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia i zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego porządku obrad;
- b) przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Spółce na piśmie lub w formie elektronicznej na adres poczty elektronicznej beu.sekretariatztk.kru@bunge.com, projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad.

XI. Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego, oraz opis działań organów zarządzających i nadzorujących oraz ich komitetów

A. Zarząd

Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje ją. Do składania oświadczeń woli i podpisywania w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem. Pracami Zarządu kieruje prezes Zarządu w porozumieniu z wiceprezesem Zarządu, w szczególności opracowując projekt zadań planu pracy Zarządu oraz zwołując i przewodnicząc posiedzeniom Zarządu.

Tryb działania Zarządu określa Regulamin Zarządu uchwalany przez Zarząd i zatwierdzany przez Radę Nadzorczą. Treść aktualnego Regulaminu Zarządu dostępna jest na stronie www.ztkruszwica.pl w zakładce „Relacje inwestorskie”.

Uchwały Zarządu wymagają sprawy przekraczające zwykły zarząd. Zgodnie z § 10 Regulaminu Zarządu, sprawami przekraczającymi zakres zwykłych czynności są w szczególności:

- a) przyjęcie wieloletniego planu działalności Spółki
- b) przyjęcie rocznego sprawozdania finansowego i sprawozdania Zarządu z działalności Spółki za ubiegły rok obrotowy;
- c) przyjmowanie rocznego budżetu Spółki;
- d) reorganizacja wewnętrznej struktury przedsiębiorstwa Spółki;
- e) tworzenie lub przystępowanie przez Spółkę do spółki lub konsorcjum;
- f) wyrażenie zgody na nabycie lub zbycie przez Spółkę akcji lub udziałów w spółkach albo na nabycie oddziałów spółek;
- g) ustanawianie prokurentów i pełnomocników Spółki; za wyjątkiem udzielania pełnomocnictw:
 - (i) do występowania przed sądami powszechnymi, Sądem Najwyższym oraz sądami administracyjnymi;
 - (ii) do występowania w innych sprawach określonych w uchwale Zarządu, zgodnie z którą Zarząd upoważnił 2 (dwóch) wskazanych członków Zarządu do udzielenia pełnomocnictw bez uzyskiwania dodatkowej, odrębnej uchwały Zarządu;
- h) zawieranie umów pożyczki i kredytowych jako pożyczkodawca/kredytodawca lub pożyczkobiorca/kredytobiorca (włączając zmiany do takich umów) oraz decyzje dotyczące rezygnacji z udzielonej pożyczki lub kredytu, przyspieszenia jej wymagalności lub spłaty;
- i) zgoda na nabycie lub zbycie nieruchomości bądź prawa wieczystego użytkowania nieruchomości bądź udziału w nieruchomości bądź udziału w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości;
- j) czynności związane z zakończeniem działalności oddziałów lub całej działalności Spółki,
- k) w uzgodnieniu z zakładowymi organizacjami związkowymi, przyjęcie układu zbiorowego pracy, regulaminu pracy i regulaminu wynagradzania;
- l) wyrażenie zgody na zawieranie przez Spółkę spółek patentowych i umów licencyjnych, bądź długoterminowych umów kooperacyjnych, o wartości przekraczającej równowartość w polskich złotych 1.000.000 (jeden milion) Euro;
- m) zbycie lub nabycie majątku trwałego o wartości przekraczającej równowartość w złotych 100.000 (sto tysięcy) Euro;
- n) obciążanie majątku Spółki o wartości przekraczającej równowartość w polskich złotych 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) Euro lub udzielanie gwarancji na kwotę przewyższającą powyższą wartość, trwającą dłużej niż 12 (dwanaście) kolejnych miesięcy;
- o) pozostałe transakcje lub zawieranie pozostałych umów z podmiotami niepowiązanymi o wartości w okresie 1 (jednego) roku od daty podpisania umowy przekraczającej równowartość 1.000.000 (jeden milion) Euro;
- p) realizacja przez Spółkę następujących transakcji lub zawarcie następujących umów, gdy drugą stroną transakcji jest akcjonariusz Spółki, podmioty należące do tej samej grupy kapitałowej (w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości) co akcjonariusz lub podmioty powiązane z akcjonariuszem (dalej „**Podmioty Powiązane**”):
 - (i) umów świadczenia usług;
 - (ii) transakcji mających za przedmiot nieruchomości;

- (iii) umów sprzedaży i licencji znaku towarowego;
 - (iv) umów ramowych dostawy towarów i usług, które nie wskazują ceny;
 - (v) umów ramowych o łącznej rocznej wartości przekraczającej 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro lub z ponad 6-miesięcznym okresem obowiązywania;
 - (vi) transakcji dotyczących zbywania i nabywania majątku trwałego o wartości przekraczającej równowartość w złotych 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) Euro, a w przypadku gdy łączna wartość transakcji dotyczących aktywów trwałych z podmiotami z grupy jednego akcjonariusza przekroczy w danym roku kalendarzowym równowartość 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro – każdej transakcji z podmiotami z Grupy tego akcjonariusza dotyczącej aktywów trwałych, bez względu na jej wartość;
 - (vii) umów dotyczących produkcji o łącznej wartości produktów gotowych przekraczającej 1.500.000 (jeden milion pięćset tysięcy) Euro lub z ponad 6-miesięcznym okresem obowiązywania;
 - (viii) umów sprzedaży i licencji dotyczących know-how, technologii i innych praw własności intelektualnej (poza znakami towarowymi) o wartości przekraczającej równowartość w złotych 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) Euro w odniesieniu do umowy, a w przypadku gdy łączna wartość takich umów przekroczy 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro w danym roku kalendarzowym – każdej takiej umowie, bez względu na jej wartość;
 - (ix) umów dotyczących zbywania i nabywania usług, które nie były planowane i na których zapotrzebowanie pojawi się w trakcie roku finansowego, jeżeli łączna wartość takich usług w roku kalendarzowym przekroczy ekwiwalent 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) Euro lub z ponad 6-miesięcznym okresem obowiązywania
- q) sprawy będące przedmiotem wniosku Zarządu do Walnego Zgromadzenia.

Do ważności uchwał Zarządu wymagane jest prawidłowe zawiadomienie o posiedzeniu wszystkich członków Zarządu oraz obecność na posiedzeniu co najmniej 2/3 jego członków. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów oddanych przez członków Zarządu obecnych na posiedzeniu i są protokołowane. W przypadku równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu, a w razie jego nieobecności wiceprezesa Zarządu.

W sprawach niecierpiących zwłoki Zarząd może podejmować uchwały drogą korespondencyjną bez odbycia posiedzenia, o ile wszyscy członkowie Zarządu zostali prawidłowo zawiadomieni o podejmowaniu i treści uchwały. Uchwały podejmowane w tym trybie są ważne, o ile w głosowaniu weźmie udział 2/3 członków Zarządu. Uchwały zapadają wówczas bezwzględną większością głosów oddanych.

Od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2017 r. w skład Zarządu wchodziły następujące osoby: pp. Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu, Marcin Brodowski, Piotr Piotrowski, Tomasz Wika, Wojciech Bauman, Dariusz Szymański, Jacek Michałak – Członkowie Zarządu.

B. Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza składa się z 9 do 11 członków. Członków Rady Nadzorczej powołuje Walne Zgromadzenie na wspólną kadencję trwającą pięć lat, zgodnie z postanowieniami § 13 ust. 2–4 Statutu Spółki. Liczbę członków Rady Nadzorczej określa uchwałą Walne Zgromadzenie w sposób zapewniający akcjonariuszom możliwość korzystania z praw przyznanych na mocy § 13 ust. 2–4 Statutu Spółki. Sposób wyboru członków Rady Nadzorczej, wskazany jest w § 13 ust. 2 Statutu Spółki, znajduje się w sekcji V powyżej

W myśl § 14 ust. 1 i 3 Statutu Spółki, Rada wybiera spośród swoich członków przewodniczącego Rady oraz jego zastępcę. Rada Nadzorcza może również odwołać z pełnionej funkcji przewodniczącego Rady i jego zastępcę.

Rada Nadzorcza wykonuje stały nadzór nad działalnością Spółki. Zgodnie z § 16 ust. 2 Statutu ZT Kruszwica, do kompetencji Rady Nadzorczej należą w szczególności:

- a) ocena sprawozdania finansowego Spółki;
- b) ocena sprawozdania Zarządu oraz wniosków Zarządu co do podziału czystego zysku i pokrycia strat;

- c) składanie Walnemu Zgromadzeniu pisemnego sprawozdania z wyników oceny sprawozdania finansowego Spółki i sprawozdania Zarządu oraz wniosków Zarządu co do podziału czystego zysku i pokrycia strat;
- d) zatwierdzanie rocznego budżetu przygotowanego przez Zarząd;
- e) wyrażenie zgody na utworzenie lub przystąpienie do spółki lub konsorcjum;
- f) wyrażenie zgody na nabycie lub zbycie przez Spółkę akcji lub udziałów w spółkach albo na nabycie oddziałów spółek;
- g) wyrażanie zgody na nabycie lub zbycie nieruchomości bądź prawa wieczystego użytkowania nieruchomości bądź udziału w nieruchomości bądź udziału w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości (w związku z czym w sprawach tych nie jest wymagana uchwała Walnego Zgromadzenia);
- h) wyrażenie zgody na zawieranie przez Spółkę spółek patentowych i umów licencyjnych, bądź długoterminowych umów kooperacyjnych, których wartość przenosi równowartość w złotych kwoty 1.000.000 EUR;
- i) wyrażenie zgody na obciążanie majątku Spółki o wartości przenoszącej równowartość w złotych kwotę 50.000 EUR lub na udzielanie gwarancji na kwotę przenoszącą powyższą wartość, trwającą dłużej niż dwanaście kolejnych miesięcy;
- j) ustalanie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej delegowanych do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu;
- k) zawieszanie w wykonywaniu czynności poszczególnych członków Zarządu lub całego Zarządu w przypadku zaistnienia ważnych przyczyn;
- l) delegowanie członka lub członków Rady Nadzorczej do tymczasowego pełnienia obowiązków członka Zarządu w przypadku, gdy poszczególny członek Zarządu lub cały Zarząd został zawieszony w pełnieniu czynności lub w przypadku zaistnienia innych przyczyn uniemożliwiających Zarządowi wykonywanie czynności;
- m) zatwierdzanie Regulaminu Zarządu;
- n) wybór biegłego rewidenta przeprowadzającego badanie sprawozdania finansowego Spółki.

Uchwały Rady Nadzorczej podejmowane są bezwzględną większością głosów członków obecnych. Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje obowiązki osobiście, mogą jednak brać udział w podejmowaniu uchwał Rady Nadzorczej oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka Rady Nadzorczej. W razie równej liczby głosów oddanych „za” i „przeciw” uchwale rozstrzyga głos przewodniczącego Rady Nadzorczej, a pod jego nieobecność głos zastępcy przewodniczącego Rady Nadzorczej.

Rada Nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Uchwała jest ważna, jeżeli wszyscy członkowie zostali powiadomieni o treści projektu uchwały, a za uchwałą opowiedziała się bezwzględna większość członków Rady.

Szczegółowy tryb działania Rady Nadzorczej określa Regulamin Rady Nadzorczej. Treść obowiązującego Regulaminu Rady Nadzorczej dostępna jest na stronie www.ztkruszwica.pl w zakładce „Relacje Inwestorskie”.

Od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2017 r. w skład Rady Nadzorczej wchodził: pp. Tommy Jensen – Przewodniczący Rady Nadzorczej, Vesselina Shaleva – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, George Allard, William Dujardin, Roman Górny, Sławomir Ludwikowski, Jerzy Rajski, Andrzej Różycki, Markus Sieger i Mariusz Szeliga – Członkowie Rady Nadzorczej.

Pan Sławomir Ludwikowski i prof. Jerzy Rajski spełniają kryteria niezależności przewidziane w Dobrych Praktykach.

C. Komitet Audytu

W 2017 r. w związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym („Ustawa”) Spółka dokonała zmian regulacji wewnętrznych oraz dostosowała skład Komitetu Audytu do nowych wymogów wynikających z przepisów art. 128 i nast. Ustawy. W dniu 3 października 2017 r. rezygnację z funkcji członka Komitetu Audytu złożył Pan Roman Górny, natomiast w dniu 9 października 2017 r. Rada Nadzorcza uchwałą Nr 14/2017 powołała w skład Komitetu Audytu Pana Jerzego Rajskiego, który jest jednym z dwóch członków Rady

Nadzorczej spełniających kryteria niezależności. Od dnia 9 października 2017 r. w skład Komitetu Audytu wchodzi pp. Sławomir Ludwikowski, George Allard i Jerzy Rajski. Tym samym Komitet Audytu spełnia wymogi dotyczące niezależności większości jego członków. W dniu 22 listopada 2017 r. Rada Nadzorcza uchwałą Nr 18/2017 zmieniła Regulamin Rady Nadzorczej nadając nowe brzmienie § 14, który dotyczy Komitetu Audytu, dostosowując jego postanowienia do wymogów Ustawy. Ponadto, w dniu 3 października Komitet Audytu przyjął uchwałę Nr 5/2017, na podstawie której w Spółce przyjęty został „Regulamin wyboru firmy audytorskiej oraz świadczenia dozwolonych usług przez firmę audytorską” i tym samym Spółka wypełniła wymogi wynikające z art. 130 Ustawy.

Zgodnie z § 14 ust. 2 Regulaminu Rady Nadzorczej, funkcjonujący w Spółce od 5 grudnia 2009 roku Komitet Audytu składa się z 3 (trzech) członków, powoływanych i odwoływanych uchwałą Rady Nadzorczej spośród jej członków. Rada Nadzorcza w drodze uchwały wybiera przewodniczącego Komitetu Audytu.

W myśl § 14 ust. 3 Regulaminu Rady Nadzorczej, przynajmniej jeden członek Komitetu Audytu posiada wiedzę i umiejętności w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych oraz przynajmniej jeden członek Komitetu Audytu posiada wiedzę i umiejętności z zakresu branży, w której działa Spółka lub poszczególni członkowie w określonych zakresach posiadają wiedzę i umiejętności z zakresu branży, w której działa Spółka.

Zgodnie z § 14 ust. 5 Regulaminu Rady Nadzorczej, do zadań Komitetu Audytu należy:

- (i) monitorowanie:
 - a. procesu sprawozdawczości finansowej;
 - b. skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego w Spółce, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej; i
 - c. wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń Komisji Nadzoru Audytowego wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej;
- (ii) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Spółki świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie;
- (iii) informowanie Rady Nadzorczej o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Spółce, a także jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania;
- (iv) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem;
- (v) opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania;
- (vi) opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem;
- (vii) określanie procedury wyboru firmy audytorskiej;
- (viii) przedkładanie Radzie Nadzorczej rekomendacji Komitetu Audytu w sprawie powołania firmy audytorskiej, zgodnie z politykami wymienionymi w pkt (v) i (vi) powyżej; oraz
- (ix) przedkładanie właściwym organom lub komórkom organizacyjnym Spółki (w tym w szczególności Zarządowi) zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej.

Od dnia 1 stycznia do dnia 3 października 2017 r. w skład Komitetu Audytu wchodził: pp. Sławomir Ludwikowski - Przewodniczący Komitetu Audytu oraz George Allard i Roman Górny – Członkowie Komitetu Audytu. Od 9 października 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. w skład Komitetu Audytu wchodził: pp. Sławomir Ludwikowski - Przewodniczący Komitetu Audytu oraz George Allard i Jerzy Rajski – Członkowie Komitetu Audytu.

XII. Opis polityki różnorodności stosowanej do organów administrujących, zarządzających i nadzorujących emitenta w odniesieniu do aspektów takich jak na przykład wiek, płeć lub wykształcenie i doświadczenie zawodowe, celów tej polityki różnorodności, sposobu jej realizacji oraz skutków w danym okresie sprawozdawczym; jeżeli emitent nie stosuje takiej polityki, zawiera w oświadczeniu wyjaśnienie takiej decyzji

Emitent nie przyjął polityki różnorodności. Niezależnie jednak od tego, przy doborze osób piastujących funkcję członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółka niezmiennie kieruje się najwyższymi standardami i w tym zakresie nie dokonuje różnicowania kandydatów ze względu na ich płeć ani inne cechy pozamerytoryczne. Podstawowym kryterium wyłaniania władz w Spółce są wysokie kompetencje, umiejętności oraz profesjonalizm kandydatów.

Kruszwica, dnia 16 marca 2018 roku

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

Marcin Brodowski – Członek Zarządu

Jacek Michałak – Członek Zarządu

Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

.....

.....

.....

.....

.....

OŚWIADCZENIE NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH

**Zakładów Tłuszczowych
„Kruszwica” Spółka Akcyjna
za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku**

Kruszwica, 16 marca 2018 roku

Działalność Spółki

Zakłady Tłuszczowe „Kruszwica” Spółka Akcyjna (dalej zwane ZT „Kruszwica” S.A. lub Spółka) to największy w Polsce i jeden z największych w Europie Środkowej przetwórców nasion oleistych i producent tłuszczów roślinnych. Większościowym udziałowcem Spółki jest Bunge – globalny koncern rolnospożywczy.

ZT „Kruszwica” S.A. specjalizuje się w produkcji olejów butelkowanych, margaryn, tłuszczów dla branży piekarniczo-cukierniczej oraz produktów dla sektora biopaliw i przemysłu paszowego.

Działalność produkcyjna Spółki, prowadzona w dwóch zakładach: Kobylnikach k. Kruszwicy oraz Brzegu, oparta jest na w pełni zintegrowanym modelu operacyjnym, który obejmuje wszystkie ogniwa procesu przetwórstwa roślin oleistych – od pozyskania surowca, przez jego przetworzenie, aż po konfekcjonowanie i dystrybucję wyrobów do odbiorcy finalnego. Model ten pozwala utrzymać pełną kontrolę nad wysoką jakością surowców wykorzystywanych do produkcji oraz produktu końcowego.

Swoją pozycję lidera rynku ZT „Kruszwica” S.A. buduje w oparciu o wykorzystanie naturalnych surowców roślinnych, niezawodność i bezpieczeństwo procesów produkcji oraz dostarczanie produktów najwyższej jakości. Spółka stale podejmuje działania, które unowocześniają proces produkcji, inwestując w rozwój technologii i możliwości swoich zakładów. Spółka jest także innowatorem w rozwoju oferty produktowej, dzięki czemu klienci mogą wybierać ze stale poszerzającej się palety produktów znajdujących się w jej ofercie.

Filozofia działania ZT „Kruszwica” S.A. oparta jest na założeniach odpowiedzialnego i zrównoważonego rozwoju. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w relacjach z pracownikami i dostawcami, zaangażowaniu społecznym, uczciwych praktykach rynkowych, trosce o kwestie konsumenckie oraz dbałości o środowisko naturalne.

Pozyskiwanie surowców do produkcji

ZT „Kruszwica” S.A. swoją produkcję opiera na wykorzystaniu naturalnych surowców roślinnych.

W trosce o dostarczanie klientom produktów najwyższej jakości, Spółka stawia wysoki standard skupowanych i przetwarzanych nasion rzepaku na pierwszym miejscu, oczekując od swoich dostawców tego surowca stosowania najlepszych praktyk dot. nawożenia i stosowania środków ochrony roślin w uprawie.

ZT „Kruszwica” S.A. na potrzeby swojej działalności w większości przerabia nasiona rzepaku pochodzące z polskich upraw, pozyskiwane głównie z terenów województw: kujawsko-pomorskiego i wielkopolskiego. Wyłącznie w przypadku pojawienia się niedoboru krajowego surowca na rynku Spółka wspiera się zakupem nasion rzepaku w krajach Unii Europejskiej. W każdym przypadku wymogiem jest dostarczenie surowca najwyższej jakości. Na potrzeby produkcji Spółka importuje również olej słonecznikowy, głównie z Ukrainy, Węgier i Austrii.

Istotnym surowcem wykorzystywanym przez ZT „Kruszwica” S.A. w produkcji margaryn i tłuszczów są oleje roślinne pochodzenia tropikalnego, takie jak olej palmowy rafinowany, stearyna i oleina palmowa, olej kokosowy oraz olej z ziaren palmy. Surowce te Spółka pozyskuje z europejskich rafinerii zlokalizowanych w Holandii i Niemczech. Przy realizacji zakupu oleju palmowego Spółka wymaga potwierdzenia zrównoważonego źródła pochodzenia w formie certyfikacji RSPO.

ZT „Kruszwica” S.A. stosuje politykę dostarczania konsumentom produktów wolnych od GMO, dlatego Spółka wyklucza zakup i przetwarzanie surowców tego typu.

Produkcja

Działalność produkcyjna ZT „Kruszwica” S.A. prowadzona jest w zakładach: Kobylniki k. Kruszwicy oraz Brzegu. Koncentracja zdolności produkcyjnych w dwóch lokalizacjach daje Spółce możliwość efektywnej specjalizacji produkcji, a także wymiernego kontrolowania jakości i kosztów linii produktów. Pozwala to również lepiej wypełniać obowiązki społeczne oraz dbać o ochronę środowiska.

Oferta ZT „Kruszwica” S.A. obejmuje: oleje konfekcjonowane – butelkowane, oleje roślinne luzem przeznaczone dla klientów indywidualnych, margaryny konsumenckie i profesjonalne, tłuszcze profesjonalne, oleje surowe i rafinowane, a także produkty paszowe.

W portfolio ZT „Kruszwica” S.A. znajdują się marki o najwyższej popularności wśród konsumentów w Polsce. Potwierdzają to niezależne wyniki badań, a także zdobywane nagrody w prestiżowych konkursach i zestawieniach. Produkowany przez Spółkę Olej Kujawski zdobył 1 miejsce wśród najcenniejszych polskich marek spożywczych w rankingu organizowanym przez dziennik Rzeczpospolita (2016 r.). Konsumentów doceniają również takie marki jak np. Oliwier, Smakowita czy Optima.

Dystrybucja

Produkty oferowane przez ZT „Kruszwica” S.A. sprzedawane są na rynku krajowym, jak i za granicą. Wartość sprzedaży na rynek krajowy wyniosła 90% sprzedaży produkcji ogółem. Spółka dystrybuje swoje produkty m.in. do kluczowych sieci handlowych, w tym takich, jak Biedronka, Lidl, Tesco, utrzymując na rynku konsumenckich tłuszczów roślinnych pozycję wiodącą. Odbiorcami produktów ZT „Kruszwica” S.A. są również zakłady cukiernicze i piekarnie oraz zakłady przetwórstwa spożywczego. Spółka utrzymuje także kluczową pozycję dostawcy dla krajowego przemysłu biopaliw oraz przemysłu paszowego.

Prace badawcze i rozwój produktów

ZT „Kruszwica” S.A. wzmacnia swoją pozycję rynkową stale podejmując działania, które unowocześniają proces produkcji i poszerzają zakres oferty produktowej. Nad jakością produktów, stałym doskonaleniem receptur oraz tworzeniem nowych innowacyjnych produktów, w Spółce pracuje zespół specjalistów.

Pracownicy

ZT „Kruszwica” S.A. postrzega swoich pracowników jako największą wartość. Z tego względu, potrzeby zatrudnionych Spółka stawia zawsze na pierwszym miejscu, rozumiejąc, że sukces biznesowy zależy w dużym stopniu od ich zadowolenia z miejsca pracy oraz wykazywanego zaangażowania. W odniesieniu do potrzeb pracowniczych ZT „Kruszwica” S.A. stawia przede wszystkim na stworzenie jak najlepszych warunków pracy dla obecnych pracowników. Natomiast dla osób potencjalnie zainteresowanych dołączeniem do zespołu Spółka przygotowuje atrakcyjne oferty zatrudnienia.

ZT „Kruszwica” S.A. zachęca swoich pracowników do udziału w projektach dotyczących wzmacniania potencjału zawodowego. Głównym celem Spółki jest stworzenie takich warunków pracy, w których pracownicy czują się szanowani i mogą w pełni rozwinąć swój potencjał, niezależnie od płci, wieku, (nie)pełnosprawności, rasy i pochodzenia etnicznego i innych aspektów różnorodności. W tym obszarze ZT „Kruszwica” S.A. działa w oparciu o *Kodeks Postępowania Etycznego* swojego większościowego udziałowca - Bunge.

- Wszystkie polityki i procedury obowiązujące w ZT „Kruszwica” S.A. są zgodne z Kodeksem Postępowania Etycznego Grupy BUNGE i Kodeksem Pracy;
- Kandydaci mają równe szanse podczas rekrutacji;
- Pracownicy mają równe szanse przy awansach i nominacjach;
- Spółka bierze pod uwagę opinie pracowników, wyrażone np. w Ankiecie Pracowniczej i ankietach tematycznych (badanie opinii pracowniczej).

Warunki pracy

ZT „Kruszwica” S.A. dba o swoich pracowników w sposób kompleksowy. Każdy pracownik ma gwarantowaną opiekę medyczną w zakładowym Ambulatorium (lekarz medycyny pracy, lekarz internista, lekarze specjaliści, lekarz stomatolog) oraz całkowity, lub częściowy zwrot kosztów leczenia (po przedstawieniu odpowiednich dokumentów lub po pozytywnej opinii lekarza medycyny pracy, np. rezonans magnetyczny, tomograf komputerowy) z utworzonego w Spółce w tym celu funduszu opieki medycznej.

Swoim pracownikom Spółka oferuje również pakiet ubezpieczeniowy, sponsorowany i opłacany przez Pracodawcę oraz atrakcyjną ofertę finansowaną z Funduszu Socjalnego. [G4-LA2].

BHP – działania „Stand for Safety”

ZT „Kruszwica” S.A. dokłada wszelkich starań aby otoczenie, w którym pracują zatrudnieni, było jak najbardziej bezpieczne. Celem Spółki jest dążenie do bezwypadkowej kultury pracy, w której pracownicy wykonują codzienne obowiązki bez obaw o swoje bezpieczeństwo. Pomoc w realizacji tego celu stanowi prowadzona w zakładach ZT „Kruszwica” S.A. akcja „Stand for Safety”. Jest to ogólnoświatowa kampania informacyjna Bunge, której zadaniem jest podnoszenie świadomości w obszarze bezpieczeństwa w miejscu pracy. Dzięki tej kampanii każdy pracownik Bunge na świecie potrafi lepiej rozpoznać i kontrolować, a nawet eliminować sytuacje o dużym potencjale zagrożenia (HPE), dzięki czemu jest bezpieczniejszy w swoim miejscu pracy. W związku z tym:

- Każdy kierownik zakładu jest zobowiązany do przeprowadzania regularnych szkoleń stanowiskowych dla pracowników i stałych podwykonawców;

- Wszyscy dyrektorzy, menedżerowie i kierownicy działów przemysłowych są zobowiązani do odbycia i zaliczenia szkoleń z zakresu bezpieczeństwa, przeprowadzanych w modułach tematycznych: „Szkolenia stanowiskowe”, „Przywództwo w dziedzinie bezpieczeństwa” oraz „Coaching na rzecz bezpieczeństwa”. Dyrektorzy i menedżerowie działów nieprzemysłowych muszą odbyć i zaliczyć moduły: „Przywództwo w dziedzinie bezpieczeństwa” oraz „Coaching na rzecz bezpieczeństwa”;
- Każdy nowy pracownik i stały podwykonawca pracujący na terenie zakładu w Bunge — zarówno z działów przemysłowych jak i nieprzemysłowych — jest zobowiązany do zapoznania się z modułem „Bezpieczeństwo w Bunge” w ramach standardowego przygotowania do rozpoczęcia pracy w Spółce.

W latach 2016-2017 nie odnotowano w zakładach ZT „Kruszwica” S.A. wypadków śmiertelnych. W roku 2017 nie odnotowano również przypadku choroby zawodowej. Dla porównania, w roku 2016 odnotowano 1 przypadek choroby zawodowej. Informacje na temat ilości wypadków oraz dni utraconych dla roku 2017 i 2016 przedstawiono w tabeli poniżej.

Wypadki i dni utracone	Zakład w Kobylnikach k. Kruszwicy		Zakład w Brzegu		Sprzedaż i Administracja	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
ROK 2017						
Ilość wypadków		2			1	3
Wskaźnik dni utraconych*		47			29	80
ROK 2016						
Ilość wypadków	1	2		3	1	3
Wskaźnik dni utraconych*		26			18	96

(*) wskaźnik dni utraconych liczony jako ilość dni kalendarzowych wynikających ze zwolnienia lekarskiego

Ponadto, w roku 2017 odnotowano w zakładzie produkcyjnym w Kobylnikach k. Kruszwicy 2 wypadki niezależnych wykonawców (kobieta i mężczyzna). Wskaźnik dni utraconych dla niezależnych wykonawców w roku 2017 wyniósł 180 dla kobiet i 38 dla mężczyzn. [G4-LA6].

Działające w ZT „Kruszwica” S.A. Komisje ds. BHP, ze wspólną reprezentacją pracowników i kadry zarządzającej, ułatwiają organizację korzystnego środowiska pracy pod względem BHP. Działania takich komisji jest jednym ze sposobów zaangażowania pracowników w poprawę bezpieczeństwa i higieny w ich miejscu pracy. Poniżej przedstawiono informacje dotyczące aktywnego udziału pracowników w zapewnieniu bezpieczeństwa i higieny w miejscu pracy. [G4-LA5]

Udział w komisjach ds. BHP	Zakład w Kobylnikach k. Kruszwicy		Zakład w Brzegu	
	Pracownicy	Managerowie	Pracownicy	Managerowie
ROK 2017				
Ilość osób	9	9	19	13
% w ogólnej liczbie załogi	4,80	1,80	8,11	5,55
ROK 2016				
Ilość osób	9	9	19	13
% w ogólnej liczbie załogi	4,50	1,80	7,36	5,03

ZT „Kruszwica” S.A. posiada certyfikat przyznany przez firmę Bureau Veritas, oficjalnie potwierdzający wdrożenie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy (ang. Health & Safety Management System) według normy OHSAS 18001:2007. Polityka BHP zawiera zobowiązanie organizacji do zapobiegania wypadkom przy pracy i chorobom zawodowym, dążenie do stałej poprawy stanu BHP, spełniania wymagań przepisów prawnych, ciągłego doskonalenia działań w zakresie BHP, zapewnienia odpowiednich środków dla wdrażania tej polityki oraz podnoszenia kwalifikacji pracowników.

„Włącz się i działaj”

Funkcjonujący w ZT „Kruszwica” S.A. program „Włącz się i działaj” zachęca pracowników do kreatywności w podejmowaniu działań wewnątrz organizacji. Inspiruje ich do spojrzenia na biznes z innej perspektywy, zbierania pomysłów i dzielenia się nimi z kierownictwem Spółki. Każdy pracownik ma prawo poszukiwać nowych metod dla lepszego prowadzenia aktywności w swoim obszarze.

Program „Włącz się i działaj” zachęca do podejmowania inicjatyw skierowanych na:

- Eliminację przeszkód - identyfikując czynniki, które przeszkadzają w byciu efektywnym;
- Wykorzystywanie nowych możliwości - stale poszukując nowych, lepszych i efektywniejszych sposobów wykonywania zadań oraz rozwijając istniejące produkty i tworząc nowe;
- Pracowanie jako jeden zespół - wyciąganie ręki do współpracowników, dzielenie się pomysłami, stawianie sobie nawzajem wyzwań i wspólne szukanie nowych rozwiązań (ponad podziałami wynikającymi z przynależności organizacyjnej czy miejsca w hierarchii stanowiskowej);
- Wzmacnianie poczucia pilności spraw - aby zawsze zmierzać do szybkiego podejmowania działań i decyzji, co ma szansę dać Spółce konkurencyjną przewagę.

W ramach programu „Włącz się i działaj” w 2017 r. w Spółce zgłoszonych zostało ponad 40 inicjatyw pracowniczych, z czego 90% zostało wdrożonych (m.in. zmiana na inteligentne krany bezdotykowe w każdej łazience, poprawa bezpieczeństwa pracy z substancjami niebezpiecznymi, czy usprawnienie działania wentylacji).

Rozwój osobisty pracowników

ZT „Kruszwica” S.A. dba o to, aby każdy pracownik Spółki miał możliwości rozwoju zawodowego, w tym miał zapewniony dostęp do odpowiednich szkoleń.

Corocznie w Spółce realizowany jest proces oceny okresowej (opisany w postaci procedury), w czasie którego kluczowym punktem jest uzyskanie informacji zwrotnej oraz rozmowa rozwojowa pracownika i przełożonego. Oceną okresową objęci są wszyscy pracownicy pracujący w ZT „Kruszwica” S.A. [G4-LA11].

Proces oceny jest wspomagany dedykowaną globalną aplikacją Bunge - „People & Bunge” lub zestandaryzowanym Formularzem Oceny. W pierwszym etapie procesu pracownicy Spółki dokonują samooceny, w tym określają status realizacji postawionych im celów. Samooceny są następnie analizowane przez przełożonych pracowników, po czym następuje rozmowa przełożonego z pracownikiem, podczas której ustalana jest ostateczna roczna ocena pracownika.

ZT „Kruszwica” S.A. stawia na rozwój swoich pracowników oraz ich osobiste zaangażowanie wsparte przez przełożonego. Z tego powodu rozwój zatrudnionych przebiega w ramach partnerstwa pomiędzy pracownikiem, przełożonym i Spółką. Jednym z elementów procesu ocen pracowniczych jest rekomendacja dotycząca planu rozwoju pracownika (zazwyczaj ze wskazaniem odbycia określonego typu szkoleń). Proces oceny może więc być dokonany poprzez ocenę osiągniętych celów za miniony rok i postawienie nowych celów na kolejny rok, bądź z uwzględnieniem planu rozwoju pracownika wraz ze wskazaniem odbycia określonego zakresu szkoleń.

W ramach oferty szkoleń pracownicy Spółki mają dostęp do szkoleń wewnętrznych, zewnętrznych oraz szerokiej gamy e-szkoleń.

Szkolenia zewnętrzne

ZT „Kruszwica” S.A. prowadzi trzy programy szkoleń dla trzech różnych grup swoich pracowników:

- „Dojrzałe Przywództwo” – program rozwoju kompetencji dla doświadczonych menedżerów średniego i wyższego szczebla, chcących doskonalić nowy, inspirujący styl przywódczy. Celem tego programu jest dostarczenie uczestnikom możliwości refleksji oraz budowanie samoświadomości w obszarze własnego stylu budowania relacji (tzw. pozycje życiowe), zarządzania własną energią życiową, uważności, intuicji lidera. Ponadto program ten doskonali umiejętności coachingowego stylu zarządzania, prowadzenia dojrzałych rozmów, udzielania rozwojowej informacji zwrotnej, słuchania na wyższych poziomach oraz doceniania.

„Skuteczny Menedżer” - program rozwoju kompetencji dla: kierowników pierwszy raz obejmujący zespół podwładnych, specjalistów mający objąć stanowisko menedżerskie w najbliższej przyszłości oraz menedżerów chcących doskonalić swoją wiedzę i umiejętności dotyczące kierowania zespołem. Program obejmuje dostarczenie wiedzy i doskonalenie umiejętności związanych z zarządzaniem zespołem: rozumienie roli menedżera, budowanie autorytetu, planowanie i organizowanie pracy zespołu, efektywną komunikację i informację zwrotną (w tym prowadzenie rozmowy oceniającej), style kierowania, delegowanie i egzekwowanie, motywowanie oraz efektywność osobista menedżera.

- „Na drodze do wpływu”- program rozwoju kompetencji dedykowany specjalistom z różnych obszarów Spółki, których rola wymaga intensywnej współpracy z klientami wewnętrznymi i zewnętrznymi, koordynowania projektów i zadań. Program dostarcza uczestnikom możliwość refleksji oraz budowanie samoświadomości w obszarze własnego stylu budowania relacji, komunikacji, współpracy oraz doskonalenie umiejętności rozwiązywania konfliktów i nieporozumień, delegowania, egzekwowania, zarządzania czasem swoim i klientów (zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych), a także moderowania spotkań / dyskusji o charakterze informacyjnym czy problemowym.

Oprócz wyżej wymienionych programów w 2016 roku w ZT „Kruszwica” S.A. przeprowadzone zostały m.in. szkolenia: „Sztuka prezentacji”, „Telefoniczna obsługa klienta”, „Negocjacje dla zaawansowanych”, „Rozmowy roczne”, MS Excel na różnych poziomach zaawansowania, „Negocjacje w sprzedaży”, „Joint Business Planning”, „Optymalny proces negocjacyjny”, „Controlling Finansowy”, „Category Management”. Natomiast w 2017 roku w Spółce odbyły się m.in. takie szkolenia jak: „Rozmowy rozwojowe”, „Negocjacje”, „Autoprezentacja”, „Angażujący Lider” oraz „Efektywne Spotkania Biznesowe”.

Szkolenia wewnętrzne

Spośród szkoleń dla pracowników Spółki, w zakresie niezbędnym do świadczenia pracy na zajmowanym stanowisku, prowadzone są następujące szkolenia wewnętrzne:

- szkolenie energetyczne, Dozór i Obsługa;
- szkolenie dozоровe z zasad bezpiecznego rozładunku substancji niebezpiecznych;
- szkolenie dla kierowców wózków widłowych i wysokiego składowania;
- szkolenie z obsługi wind towarowo-osobowych i urządzeń transportu bliskiego;
- szkolenie dozоровe i obsługa instalacji i urządzeń grzewczych;
- szkolenie z zakresu bezpiecznej wymiany butli gazowych;
- szkolenie z zakresu bezpiecznej pracy na podestach ruchomych;
- szkolenia dla strażaków – ratowników,
- szkolenie z zasad udzielania pierwszej pomocy;

Proces podnoszenia kwalifikacji pracowników został określony w *Zakładowym Układzie Zbiorowym Pracy*. [G4-LA10]

Zatrudnienie w ZT „Kruszwica” S.A.

W Spółce funkcjonują trzy związki zawodowe. Są to:

- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”,
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Zakładów Tłuszczowych „Kruszwica”,
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Alternatywa.

Udział procentowy pracowników będących członkami związków zawodowych do ilości pracowników zatrudnionych ogółem w 2017 roku wynosił 23,72%, a w roku 2016 - 23,93%.

ZT „Kruszwica” S.A. dba o młodych rodziców wśród swoich pracowników. Korzystanie z urlopu macierzyńskiego nie ma wpływu na ich bezpieczeństwo zatrudnienia, wynagrodzenie i możliwości rozwoju kariery zawodowej. W roku 2017 z urlopu macierzyńskiego skorzystały 24 mamy – pracownice Spółki, czyli 100% uprawnionych. W 2016 roku było to 20 kobiet. W okresie objętym raportowaniem 14 mam wróciło z urlopu macierzyńskiego i wszystkie pozostały zatrudnione przez okres ponad 12 miesięcy. Dla porównania, w roku 2016 z urlopu macierzyńskiego wróciło 7 kobiet, z czego 71% pozostało zatrudnionych przez okres dłuższy niż 1 rok. Zarówno w roku 2017 jak i 2016 żaden mężczyzna pracujący w Spółce nie zdecydował się skorzystać z urlopu macierzyńskiego. [G4-LA3]

Zatrudnienie w ZT „Kruszwica” S.A. na koniec roku 2017 wynosiło 839 osób. Dla porównania, w roku 2016 były to 894 osoby. Szczegółowe dane dotyczące zatrudnienia, w tym liczbę zatrudnienia nowych pracowników oraz wskaźnik rotacji pracowników, zawierają poniższe tabele [G4-LA1]:

Zakład w Kobylnikach k.Kruszwicy	2017			2016		
	Ilość osób zatrudnionych	Ilość nowo zatrudnionych pracowników	Wskaźnik rotacji pracowników	Ilość osób zatrudnionych	Ilość nowo zatrudnionych pracowników	Wskaźnik rotacji pracowników
kobiety do lat 30	40	5	0,12%	38	17	0,22%
kobiety w wieku 30 - 50 lat	110	3	0,83%	114	11	1,34%
kobiety powyżej 50 lat	56		1,07%	65	1	0,45%
mężczyźni do lat 30	29	3	0,60%	31	12	0,56%
mężczyźni w wieku 30 - 50 lat	194	4	1,07%	198	15	1,57%
mężczyźni powyżej 50 lat	134		1,43%	147	1	1,12%

Zakład w Brzegu	2017			2016		
	Ilość osób zatrudnionych	Ilość nowo zatrudnionych pracowników	Wskaźnik rotacji pracowników	Ilość osób zatrudnionych	Ilość nowo zatrudnionych pracowników	Wskaźnik rotacji pracowników w
kobiety do lat 30	3		0,12%	4	1	0,11%
kobiety w wieku 30 - 50 lat	30		0,12%	31	2	0,11%
kobiety powyżej 50 lat	26	1	0,60%	30	2	0,22%
mężczyźni do lat 30	13	3	0,24%	11	3	0,22%
mężczyźni w wieku 30 - 50 lat	65	3	1,07%	71	2	0,45%
mężczyźni powyżej 50 lat	97		1,43%	109		0,67%

Sprzedaż i Administracja	2017			2016		
	Ilość osób zatrudnionych	Ilość nowo zatrudnionych pracowników	Wskaźnik rotacji pracowników	Ilość osób zatrudnionych	Ilość nowo zatrudnionych pracowników	Wskaźnik rotacji pracowników
kobiety do lat 30	1	1	0,24%	1		0,00%
kobiety w wieku 30 - 50 lat	19		0,36%	23		0,00%
kobiety powyżej 50 lat	1		0,12%	2		0,00%
mężczyźni do lat 30	0		0,00%	0		0,00%
mężczyźni w wieku 30 - 50 lat	13	1	0,00%	12		0,00%
mężczyźni powyżej 50 lat	8		0,00%	7		0,00%

Produkty

Cały proces wytwarzania w ZT „Kruszwica” S.A. - od pozyskania nasion aż po efekt finalny w postaci gotowego produktu, jest tak prowadzony, aby spełniać bardzo rygorystyczne wymagania jakościowe i bezpieczeństwa.

Dbamy o najwyższą jakość naszych produktów. Zidentyfikowaliśmy problemy dotyczące bezpieczeństwa żywności jako główne źródło ryzyka utraty reputacji dla naszej działalności. Problemy jakościowe mogą potencjalnie prowadzić do wycofywania produktów z rynku i nałożenia kar, które mogą mieć istotny wpływ na naszą działalność. Wdrożyliśmy rygorystyczny kodeks kontroli jakości w celu ograniczenia ryzyk związanych z bezpieczeństwem żywności. Mamy też program szkoleń i audytów w zakresie higieny żywności, który ma zapewnić przestrzeganie naszych wysokich standardów jakości.

Działania w zakresie bezpieczeństwa i jakości produktów prowadzone są w Spółce w sposób systemowy, czego efektem są przyznawane certyfikaty. Na obszar zapewnienia jakości składają się m.in.: starannie wypracowane technologie produktowe, odpowiedni dobór dostawców i podwykonawców, ścisły nadzór procesu produkcji i dystrybucji. Wdrożone i certyfikowane przez ZT „Kruszwica” S.A. systemy zarządzania jakością umożliwiają realizację reguły bezpiecznej i stabilnej jakościowo produkcji, prowadzonej od pozyskania surowca, przez jego przetworzenie, aż po produkcję popularnych marek produktowych. W Spółce realizowany jest program szkoleń i audytów w zakresie higieny żywności, który ma zapewnić przestrzeganie najwyższych standardów jakości.

Zakłady produkcyjne ZT „Kruszwica” S.A. posiadają certyfikaty przyznane przez Bureau Veritas i SGS oficjalnie potwierdzające wdrożenie:

- Systemu Zarządzania Środowiskiem EMS (ang. Environmental Management System) według normy ISO 14001:2004;
- Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności FSMS (ang. Food Safety Management System) uwzględniającego ISO 22000:2005, ISO/TS 22002-1:2009 oraz dodatkowe wymagania FSSC 22000;
- Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy (ang. Health & Safety Management System) według normy OHSAS 18001:2007;

- Europejskiego Programu Certyfikacji Materiałów Paszowych (ang. European Feeds Ingredients Safety Certification);
- Standardów wymaganych przez sieci handlowe (ang. International Food Standard) według standardu IFS v.6 April 2014;

Flagowy produkt Spółki - Olej Kujawski z pierwszego tłoczenia, otrzymał znak jakości „Q” potwierdzony certyfikatem przyznany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji („PCBC”). Znak jakości „Q” jest przyznawany krajowym i zagranicznym wyrobom, utrzymującym niezmiennie parametry jakościowe. Produkty oznaczone tym znakiem wyróżniają się najwyższą klasą i gwarantują bezpieczeństwo. Certyfikacja i nadzór są przeprowadzane według określonych procedur oraz zgodnie z „Programem certyfikacji wyrobów spożywczych”, opracowanych przez PCBC.

Olej palmowy

Olej palmowy jest powszechnie stosowany w przemyśle spożywczym. ZT „Kruszwica” S.A. wykorzystuje go w produkcji części oferowanych przez siebie produktów. Przy realizacji zakupu tego surowca Spółka wymaga potwierdzenia zrównoważonego źródła pochodzenia w formie certyfikacji RSPO. Certyfikat RSPO (ang. The Roundtable on Sustainable Palm Oil) zapewnia, że wykorzystany do produkcji olej palmowy pochodzi z upraw nieprzyczyniających się do zubożenia wartości przyrodniczych oraz potwierdza poszanowanie prawa ludzi zamieszkujących tereny upraw palm olejowych.

ZT „Kruszwica” S.A. w 2013 roku przeszła pozytywnie proces certyfikacji RSPO SCCS, przeprowadzony przez Control Union Certifications, Certyfikat RSPO wydawany jest na 5 lat, po których może być odnawiany. Co roku odbywa się audyt sprawdzający, czy Spółka funkcjonuje zgodnie z wymogami, które wdrożyła na początku procesu.

Grupa Bunge, do której należy ZT „Kruszwica” S.A., jedna z największych Grup kapitałowych w branży rolno-spożywczej na świecie, wierzy, że zrównoważony olej palmowy powinien być produkowany w sposób, który wyklucza przekształcanie obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej i ekologicznej, minimalizuje emisję gazów cieplarnianych, wykorzystuje odpowiedzialne praktyki rolne, chroni prawa pracowników oraz społeczności lokalnych.

Tłuszcze trans

Tłuszcze trans występują naturalnie w produktach mleczarskich, mięsie pochodzącym od przeżuwaczy (np. krów i owiec) lub pochodzą z częściowo utwardzonych/uwodornionych olejów roślinnych. Zastosowanie olejów roślinnych i innowacyjnych technologii pozbawionych częściowo utwardzonych tłuszczów sprawia, że margaryny konsumenckie oferowane przez ZT „Kruszwica” S.A. praktycznie nie zawierają izomerów trans (zawartość poniżej 1%) i są bogate w jedno- i wielonienasycone kwasy tłuszczowe.

Kampania „Poznaj się na tłuszczach”

ZT „Kruszwica” S.A. podnosi wiedzę Polaków w zakresie zdrowego odżywiania się, z naciskiem na przemyślny wybór produktów zawierających korzystne dla zdrowia kwasy tłuszczowe. Od 2015 roku Spółka prowadzi kampanię „Poznaj się na tłuszczach”. Jej celem jest edukacja na temat tego czym są tłuszcze, czym różnią się poszczególne kwasy tłuszczowe oraz jakie znaczenie wykazują dla zdrowia człowieka. Kampania jest realizowana poprzez:

- Stronę internetową kampanii: www.poznajsienatluszczach.pl;
- Fanpage kampanii w social media (Facebook – obecnie 14 tysięcy fanów);
- Promocję blindtest, przekonując, że nie tylko smak, ale przede wszystkim walory zdrowotne powinny odgrywać główną rolę w wyborze produktów do smarowania pieczywa;
- Współpracę z blogosferą;
- Promocję wyników badań dot. tłuszczów trans i istotnych wniosków na temat margaryny.

W ramach kampanii osiągnięte zostały następujące wyniki:

- Posty na FB widziało 4,8 mln kobiet
- Ukazało się 101 artykułów na stronie kampanii
- 500 tys. osób było zaangażowanych w dyskusję pod wpisami na profilu kampanii na FB
- 725 tys. osób przeczytało artykuły na stronie kampanii

Od początku kampanii, o ponad 13% wzrosła liczba osób, które wiedzą, że głównym składnikiem margaryn są oleje roślinne. O 6% wzrosła liczba osób, które zgadzają się ze stwierdzeniem, że ze względu na roślinne pochodzenie wysokiej jakości, margaryna jest korzystniejsza dla zdrowia niż masło.

Kampania „Pokochaj olej rzepakowy”

ZT „Kruszwica” S.A. w ramach swojego członkostwa w Polskim Stowarzyszeniu Producentów Oleju angażuje się w prowadzenie wieloletniej akcji edukacyjnej „Pokochaj olej rzepakowy”. Celem kampanii jest podniesienie świadomości konsumentów na temat właściwości odżywczych i zdrowotnych oleju rzepakowego oraz jego znaczenia w codziennej diecie i profilaktyce zdrowotnej.

W ramach akcji „Pokochaj olej rzepakowy” realizowane były działania zarówno w mediach, jak i w punktach sprzedaży, między innymi: kampania advertorialowa w prasie kobiecej, promocja w Internecie, warsztaty i briefingi dla mediów, działania w mediach społecznościowych oraz degustacje w sieciach handlowych. Ponadto prowadzone są aktywności skierowane do środowisk opiniotwórczych, w tym udział w kongresach naukowych oraz kampania w prasie specjalistycznej.

Zdrowie i bezpieczeństwo konsumentów

Najważniejszym celem dla ZT „Kruszwica” S.A. jest dostarczanie odpowiednich, bezpiecznych wyrobów, które spełniają oczekiwania klientów.

Dla realizacji tego celu w Spółce wdrożony został *Zakładowy Kodeks Dobrej Praktyki Produkcyjnej i Higienicznej*, którego przestrzeganie gwarantuje produkcję żywności bezpiecznej dla konsumenta. Od wielu lat w organizacji funkcjonuje wdrożony i certyfikowany System Jakości zapewniający stabilną jakość i bezpieczeństwo produkowanych wyrobów.

ZT „Kruszwica” S.A. dokłada wszelkich starań aby w całym cyklu życia produktu zachować najwyższe standardy bezpieczeństwa i jakości oferowanych produktów oraz ich opakowań. Każdy wdrożony i wytwarzany przez Spółkę produkt musi spełniać wymagania prawne w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego/paszowego [G4-PR1]. Fundamentem systemu jakości jest przestrzeganie wymogów polskiego i unijnego prawa oraz Normy Systemu bezpieczeństwa Żywności ISO 22000:2005 (System Zarządzania Bezpieczeństwem Żywności). Zarówno w 2016 r. jak i 2017 r. Spółka nie odnotowała żadnych niezgodności z regulacjami i dobrowolnie stosowanymi kodeksami dotyczącymi wpływu produktów i usług na zdrowie i bezpieczeństwo [G4-PR2]. W związku z tym, nie odnotowano kar finansowych ani sankcji pozafinansowych z tytułu niezgodności z prawem i regulacjami [G4-SO8].

Wdrożony przez ZT „Kruszwica” S.A. system jakości obejmuje wszystkie rodzaje aktywności Spółki i wszystkie etapy cyklu życia produktu. Zaczynając od badań oczekiwań konsumentów, poprzez rozwój produktów, pozyskiwanie surowców i opakowań, produkcję i dystrybucję naszych wyrobów, aż po ocenę satysfakcji nabywców. Na wszystkich opakowaniach jednostkowych produktów Spółki, zgodnie z przepisami dotyczącymi znakowania żywności, umieszczone są poniższe informacje:

- nazwa żywności,
- wykaz składników,
- ilość netto,
- termin przydatności do spożycia,
- warunki przechowywania,
- nazwa i adres producenta,
- informacja o wartości odżywczej.

W przypadku wielu produktów, na opakowaniu znajduje się również informacja o zastosowaniu produktu. [G4-PR3]

ZT „Kruszwica” S.A. przywiązuje ogromną wagę do kontroli standardów surowca wykorzystywanego w procesie produkcji. W oparciu o obowiązujące przepisy prawa, w umowach handlowych zawieranych z naszymi dostawcami zostały określone konkretne wymogi dot. cech skupowanych nasion rzepaku. Spółka stosuje ponadto wewnętrzny system, w ramach którego stale weryfikowany jest skład dostarczanego surowca m.in. pod kątem ewentualnej obecności pozostałości pestycydów. Pozwala to już na wczesnym etapie zidentyfikować i zablokować dostawy nasion, które nie spełniają wymaganych standardów jakościowych.

ZT „Kruszwica” S.A. wśród swoich partnerów biznesowych przeprowadza corocznie proces badania satysfakcji klienta. Ostatnie takie badanie zostało przeprowadzone w styczniu 2017 roku i dotyczyło roku 2016. Badanie to było przeprowadzane metodą wskaźnika promotorów netto (NPS – Net Promoter Score). Według badań Reichhelda, przeciętna wartość NPS dla ZT „Kruszwica” S.A. mieści się w przedziale 10-15 [G4-PR5].

Badanie zostało przeprowadzone w następujących obszarach: oleje i margaryny konsumenckie, margaryny profesjonalne, oleje luzem.

W zakresie obsługi klientów produktów konsumenckich, Spółka podjęła działania w 2017 roku, ukierunkowane na zwiększenie efektywności procesu obsługi klienta, w tym:

- Prace nad zwiększeniem ilości dostaw do klientów w wymaganym dniu i czasie (On Time In Full-OTIF)asie;
- Aktywną współpracę działów wewnętrznych (Dział Planowania i Dział Obsługi Klienta) z klientami kluczowymi, w celu prognozowania wolumenu promocyjnego z odpowiednim wyprzedzeniem, zapewniające 100 % realizacji promocji;
- Wizyty u kluczowych klientów lub rozmowy telefoniczne, raz na kwartał, w celu rozwiązania bieżących problemów i identyfikacji ich oczekiwań;
- Minimalizacja kosztów utylizacji – współpraca Działu Obsługi klienta z Działem Planowania celem redukcji ilości produktów powyżej upływu terminu przydatności akceptowanej przez Klienta.

Spoleczności lokalne

ZT „Kruszwica” S.A., jako wiodący podmiot rynkowy dokłada starań, aby wносить wkład i wspierać rozwój społeczności w której funkcjonuje. Spółka współpracuje z lokalnymi organizacjami samorządowymi wspierając rozwój utalentowanej młodzieży i promując zdrowy tryb życia poprzez popularyzację sportu.

W ostatnich latach środki z budżetu ZT „Kruszwica” S.A. kierowane były na różnorodne projekty dobroczynne lub bezpośrednio wsparcie finansowe dla lokalnych klubów i stowarzyszeń działających w obrębie lokalizacji zakładów produkcyjnych Spółki. Wśród tego typu aktywności można wymienić: wsparcie Klubu Wioślarskiego KW „Gopło” w Kruszwicy czy pomoc finansową dla lokalnego klubu piłkarskiego KP „Gopło”. W obydwu przypadkach środki przeznaczone były na sekcje młodzieżowe.

ZT „Kruszwica” S.A. będąc częścią społeczności lokalnych, w których prowadzi działalność, dąży do tego, by podnosić jakość życia ich mieszkańców. W ramach tych działań Spółka sponsorowała wydarzenia promujące aktywność fizyczną, organizowane przez władze samorządowe dla lokalnych mieszkańców, jak np. organizację pierwszego Aquathlonu w Kruszwicy w 2017 r.

Kwota przekazana w okresie objętym raportowaniem, w obu lokalizacjach Spółki tj. Kruszwicy oraz Brzegu, wyniosła około 100.000 PLN [G4-SO1].

Jako wiodący producent żywności, który w odpowiedzialny sposób chce podchodzić do cyklu przydatności do spożycia swoich produktów, Spółka przekazuje również w sposób regularny część swoich jakościowych produktów do Banków Żywności.

„Akademia Mistrza”

ZT „Kruszwica” S.A. od 2008 roku prowadzi program „Akademia Mistrza”, jako odpowiedź na potrzeby dotyczące podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz biznesowych wśród cukierników i piekarzy.

Główną misją „Akademii Mistrza” jest wsparcie rozwoju przemysłu cukierniczo-piekarskiego w Polsce. Swoją misję Akademia realizuje poprzez:

- Działalność edukacyjną;
- Promowanie jakości;
- Prezentowanie światowych trendów i inspiracji;
- Pielęgnowanie polskich tradycji cukierniczych;
- Wsparcie w prowadzeniu biznesu
- Budowanie prestiżu zawodu cukiernika
- Współpracę ze szkołami oraz wsparcie uzdolnionej młodzieży
- Tworzenie miejsc wymiany doświadczeń i inspiracji

W ramach Akademii Mistrza, cukiernicy i piekarze mogą korzystać z licznych szkoleń tematycznych, zarówno stacjonarnych jak i online, oraz uczestniczyć w inspirujących pokazach cukierniczego kunsztu. Są to m.in.:

- Seminaria biznesowe – konsultacje z ekspertami w swobodnej, kreatywnej atmosferze;
- Warsztaty cukiernicze o zróżnicowanym stopniu zaawansowania;
- Akademia Mistrza dla Szkół – program promujący zawód cukiernika oraz rozwój praktycznych umiejętności młodych adeptów cukiernictwa;
- Spotkania ze światowej sławy Mistrzami cukiernictwa;

- Akademia Mistrza Biznesu – certyfikowany kurs online z obszarów zarządzania biznesem cukierniczym i piekarniczym.

Dostawcy

Działania związane z wyborem dostawców są w ZT „Kruszwica” S.A. regulowane *Procedurą Zakupów Dóbr i Usług Grupy Bunge w Polsce*, która zakłada szeroki przegląd rynku oraz uczciwą konkurencję między oferentami. Gospodarzem procesów zakupowych w Spółce jest powstały w 2013 roku Dział Zakupów, w którym duży nacisk kładzie się na rozwój kompetencji i profesjonalizację zespołu, kierującego się przede wszystkim przejrzystością w codziennej współpracy, uczciwością i rzetelnością w procesie przetargowym.

Postępowania zakupowe Spółka prowadzi wykorzystując nowoczesne narzędzia on-line w postaci platformy zakupowej, zapewniającej transparentność procesu, jasne kryteria doboru dostawców oraz szeroką bazę potencjalnych kontrahentów. Obok podstawowych czynników komercyjnych wysoko cenione są szeroko rozumiane kryteria jakościowe, bezpieczeństwo pracowników Spółki oraz pracowników jej partnerów, a także dbałość o środowisko. Przy wyborze dostawców ZT „Kruszwica” S.A. chętnie wspiera lokalne społeczności w miejscach, gdzie ma swoje zakłady. W roku 2017, 20% zakupów (z wyłączeniem zakupów towarów masowych) dokonano u dostawców lokalnych [G4-EC9]. Jako lokalnych przyjęto dostawców z powiatów inowrocławskiego i brzeskiego. Deklaracja przeciwdziałania korupcji zamieszczona jest w Ogólnych Warunkach Współpracy z Dostawcami („OWD”) Spółki. W 2017 roku 38% istotnych dostawców podpisało OWD (za istotnych dostawców przyjęto tych dostawców, z którymi roczny obrót wyniósł ponad 50 tys. PLN).

ZT „Kruszwica” S.A. to wiarygodny partner handlowy, który oferuje swoim dostawcom atrakcyjne warunki współpracy w zamian za dostawę surowca najwyższej jakości.

Spółka przywiązuje ogromną wagę do kontroli jakości surowca wykorzystywanego w procesie produkcji. W oparciu o obowiązujące przepisy prawa, w umowach handlowych zawieranych z dostawcami ZT „Kruszwica” S.A. zostały określone konkretne wymogi dot. cech skupowanych nasion rzepaku.

ZT „Kruszwica” SA, jako członek Polskiego Stowarzyszenia Producentów Oleju, angażuje się w inicjatywy edukacyjne skierowane do producentów rzepaku, których celem jest dostarczenie im wiedzy i narzędzi zapewniających produkcję rzepaku zgodną z zasadami ochrony środowiska. Spółka brała udział m.in. w opracowaniu broszury edukacyjnej „Stosowanie środków ochrony upraw rzepaku z uwzględnieniem troski o pszczoły miodne i inne owady zapylające”, oraz innych opracowań, jak np. „Kodeks Dobrej Praktyki Producentów Rzepaku” wskazujących, jak stosować środki ochrony roślin, by zapewnić rentowność upraw, a jednocześnie nie szkodzić pszczołom. Materiały powstały we współpracy z ekspertami wiodącymi uczelniami i instytutami badawczymi w Polsce: Instytutu Ochrony Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu, Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach – Zakładu Pszczelnictwa w Puławach. Materiały te są regularnie dystrybuowane podczas rolniczych spotkań branżowych oraz konferencji tematycznych, w tym organizowanych przez Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych

W okresie objętym raportowaniem Spółka zakupiła 854.193 tony nasion rzepaku (w roku 2016: 806.810 ton) oraz 41.633 tony rafinowanego oleju palmowego (w roku 2016: 41.375 tony) [G4-EN1].

Środowisko naturalne

ZT „Kruszwica” S.A. prowadzi rozległą działalność produkcyjną, stąd w istotny sposób oddziałuje także na środowisko. Spółka stale podejmuje działania ograniczające ten wpływ, koncentrując się na modyfikowaniu i doskonaleniu procesów produkcyjnych celem obniżania zużycia energii i innych mediów. W konsekwencji prowadzi to m.in. do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza i wód, zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów przy jednoczesnym zwiększaniu poziomu recyklingu. Jest to szczególnie ważne w czasie, gdy zmiany klimatyczne mają coraz większy wpływ na stan środowiska naturalnego oddziałując na warunki realizacji działań środowiskowych partnerów biznesowych Spółki, a szczególnie rolników.

Polityki środowiskowe

ZT „Kruszwica” SA kieruje się poczuciem odpowiedzialności za środowisko. W swoich politykach i programach Spółka konsekwentnie deklaruje i realizuje działania zmierzające do zmniejszenia oddziaływań środowiskowych wynikających z prowadzonej działalności. W ramach systemu ISO 14001 (zwłaszcza wymagań wersji 2015) oraz zgodnie z zaleceniami Grupy Bunge, zakłady w Kobylnikach k. Kruszwicy i Brzegu mają ustanowione *Polityki środowiskowe*, w których akcenty zostały postawione na:

- Postępowanie zgodnie z obowiązującymi wymaganiami prawnymi w zakresie prowadzonych procesów, produktów, usług i projektów;

- Stałe doskonalenie działalności w zakresie ochrony środowiska poprzez zastosowanie zasad zarządzania środowiskowego, oceny ryzyka środowiskowego i monitorowania efektów oddziaływania na środowisko w odniesieniu do zakładów, procesów, produktów, usług i projektów;
- Dążenie do zrównoważonego rozwoju pod względem środowiskowym poprzez zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska, minimalizację ilości odpadów, poszukiwanie możliwości ich ponownego wykorzystania i recyklingu w ramach procesów, produktów, usług i projektów;
- Wykazanie odpowiedzialności społecznej poprzez dążenie do zaspokojenia potrzeb środowiskowych w społecznościach wśród których prowadzi działalność oraz promocję gospodarki surowcami naturalnymi;
- Zaangażowanie pracowników w działania proekologiczne i organizację szkoleń pracowniczych wspierających praktyki zarządzania środowiskowego.

Energia

W zakładach ZT „Kruszwica” S.A. w Brzegu i Kobylnikach k. Kruszwicy zużywane są: energia elektryczna oraz gaz, węgiel (tylko Brzeg) i olej. Zużycie energii pochodzącej z powyższych źródeł dla okresu objętego raportowaniem oraz roku 2016 przedstawiono w tabeli poniżej [G4-EN3].

Zużycie energii Zakład w Brzegu	J.M.	ROK	
		2017	2016
Węgiel	T	27 368	26 604
Olej	T	498	546
Gaz	Nm3	1 602 475	48 161
Energia elektryczna*	MWh	25 286	27 052

* zakup + produkcja własna

Zużycie energii Zakład w Kobylnikach k.Kruszwicy	J.M.	ROK	
		2017	2016
Węgiel	T	0	0
Olej	T	6	0
Gaz	Nm3	10 707 213	10 576 906
Energia elektryczna	MWh	32 058 400	31 375 110

Intensywność zużycia energii mierzona w odniesieniu do wielkości produkcji, w okresie objętym raportowaniem dla Zakładu w Brzegu wyniosła 1,2 GJ/T, a dla Zakładu w Kobylnikach k. Kruszwicy - 0,72 GJ/T. Dla porównania, w roku 2016 współczynnik ten wyniósł odpowiednio 1,24 GJ/T oraz 0,75 GJ/T. Obniżania zużycia energii na wyprodukowanie tony produktu jest ważnym celem długookresowym Spółki.

W wyniku szeregu działań związanych z programami ochrony środowiska i wydajności energetycznej, ZT „Kruszwica” S.A. zmniejszyła zużycie energii elektrycznej i pary wodnej. W Zakładzie w Brzegu, w wyniku modernizacji instalacji parowej i armatury, izolacji cieplnej oraz optymalizacji czasu pracy odbiorników energii, zmniejszono zużycie o 15.036 GJ w porównaniu z 2016 rokiem. Z kolei w Zakładzie w Kobylnikach k. Kruszwicy, redukcja energii w porównaniu do roku 2016 wyniosła 2.501 GJ. Było to możliwe wskutek zmian procesowych w zakresie energii elektrycznej - wymiana oświetlenia na terenie zakładu na LED (oszczędności 694.583 kWh/rok). Na dziale rafinerii dokonano wymiany urządzeń chłodniczych, co spowodowało obniżenie konsumpcji energii elektrycznej z 63,13kWh/t za rok 2016 do 44,9kWh/t za rok 2017. Wprowadzone zmiany w dziale rafinerii pozwoliły na obniżenie konsumpcji pary z 157Mcal/t za 2016 rok do 141Mcal/t w 2017 roku, a zmiany w dziale olejarni pozwoliły na redukcję zużycia pary z 164,5Mcal/t w 2016 do 152,6Mcal/t w 2017 roku.

Zgodnie z polityką środowiskową Spółki, w zakładach propagowane są zasady oszczędzania energii, co niewątpliwie również wpłynęło na zmniejszenie zużycia w roku objętym raportowaniem [G4-EN6].

Woda

Woda jest niezwykle cenna dla środowiska, tym bardziej że jej niedobory mogą prowadzić do problemów społecznych, środowiskowych i biznesowych. Dlatego oszczędność i racjonalne gospodarowanie wodą leżą w interesie wszystkich podmiotów. Do Zakładów ZT „Kruszwica” S.A. w Brzegu i Kobylnikach k. Kruszwicy woda trafia z miejskich sieci wodociągowych. Dodatkowo, w zakładzie w Brzegu wykorzystywane są wody powierzchniowe, a w zakładzie w Kobylnikach k. Kruszwicy - z własnych ujęć. Ilość wykorzystanej wody

określana jest na podstawie przepływomierzy znajdujących się w każdym zakładzie. Wypracowane zdolności i możliwości do mierzenia zużycia wody pozwalają Spółce mieć ciągłą kontrolę i szybko reagować w przypadku pojawienia się nadmiernych wartości. Zużycie wody w okresie w roku 2017 i 2016 zawarto w poniższej tabeli [G4-EN8]:

Źródło wody	J.M.	Zakład w Brzegu		Zakład w Kobylnikach k.Kruszwicy	
		2017	2016	2017	2016
wody powierzchniowe, w tym wody z terenów podmokłych, rzek, jezior i oceanów;	M ³	155 738	182 786		
wody gruntowe	M ³			287 820	296 584
dostawy wody miejskiej i dostawy z innych przedsiębiorstw wodnych	M ³	226 028	246 865	3 173	10 843

Ścieki

Ilość i jakość wytwarzanych ścieków jest przez zakłady produkcyjne ZT „Kruszwica” S.A. w pełni monitorowana, ponieważ ewentualne skutki związane z niekontrolowanym zanieczyszczeniem wody mogą być bardzo niebezpieczne dla środowiska, a efekty takiego zdarzenia nieodwracalne. Złotą zasadą obowiązującą w każdym z zakładów Spółki jest oczyszczanie ścieków produkcyjnych przed ich wprowadzeniem do środowiska.

Poniżej przedstawione zostały wskaźniki dotyczące objętości ścieków i docelowego miejsca przeznaczenia [G4-EN22]:

Zakład	Miejsce przeznaczenia ścieków	ROK 2017				ROK 2016			
		Ilość (m ³)	Parametry (mg/dm ³)			Ilość (m ³)	Parametry (mg/dm ³)		
			ChZT*	ekstrakt	zawiesina		ChZT	ekstrakt	zawiesina
Brzeg	Wody powierz. Odra	188 804	9,74	2,85	2,44	195 994	10,98	2,95	2,77
	Kanalizacja miejska	119 088	127,81	3,71	2,78	134 724	138	4,34	3,06

Zakład	Miejsce przeznaczenia ścieków	ROK 2017				ROK 2016			
		Ilość (m ³)	Parametry (mg/dm ³)			Ilość (m ³)	Parametry (mg/dm ³)		
			BZT ₅ **	ChZT*	zawiesina		BZT ₅ **	ChZT	zawiesina
Kobylnikach k.Kruszwicy	SWŚ Kruszwica (oczyszczalnia)	157 628	745	1206	59	159 619	670	1141	73
	RL 4 - J. Gopło	37 415		15,05	4	25 022		15,58	4,67

(*) ChZT, czyli chemiczne zapotrzebowanie na tlen. Jest to parametr używany do oceny stanu wody lub ścieków, oznaczający ilość tlenu potrzebnego do utlenienia zawartych w wodzie lub w ściekach związków organicznych i nieorganicznych. Im mniejsza wartość tego wskaźnika, tym woda jest lepiej oczyszczona.

(**) BZT₅, czyli biochemiczne zapotrzebowanie na tlen. Parametr ten służy do określenia oceny stanu wody lub ścieków, oznaczający ilość tlenu potrzebnego do utlenienia zawartych w wodzie lub w ściekach związków organicznych przez mikroorganizmy (bakterie aerobowe). Im wyższa wartość BZT₅ tym większe zanieczyszczenie (ilość związków organicznych).

Emisja zanieczyszczeń do atmosfery

Wykorzystywana energia jest źródłem emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Przy ograniczaniu emisji bezpośredniej i monitorowaniu zużycia energii elektrycznej we wszystkich zakładach, dla Spółki ważny jest wskaźnik emisji dwutlenku węgla, który jest przedmiotem systematycznych analiz.

W ZT „Kruszwica” S.A. stale monitorowana jest wielkość emisji pośrednia i bezpośrednia dwutlenku węgla. Emisje bezpośrednie są generowane przez oba zakłady w wyniku zużycia surowców energetycznych i wyliczane na podstawie ilości zużytego paliwa i wskaźników emisyjnych. Emisje pośrednie, dotyczące zużycia energii elektrycznej, wyliczane są także na podstawie zużytej energii elektrycznej i przyjętych dla Polski wskaźników.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące emisji dwutlenku węgla przez zakłady w Brzegu i Kobylnikach k. Kruszwicy, w okresie objętym raportowaniem oraz w roku 2016 [G4-EN15, G4-EN16, G4-EN18]:

Gazy cieplarniane		J.M.	Zakład w Brzegu		Zakład w Kobylnikach k.Kruszwicy	
			2017	2016	2017	2016
Emisja	bezpośrednia	T	61 830	60 037	21 804	21 317
	pośrednia	T	16 424	18 556	25 583	25 477
Wielkość produkcji		T	586 594	579 353	699 942	658 305
Współczynnik intensywności	dla emisji bezpośredniej	kg/T	105,40	103,63	31,15	32,38
	dla emisji pośredniej	kg/T	28,00	32,03	36,55	38,70

Spółka stale podejmuje działania zmierzające do redukcji emisji dwutlenku węgla. W zakładzie w Brzegu dokonano modernizacji kotłowni węglowej. Inne działania w tym zakresie to wymiana izolacji na rurociągach, czy szkolenia pracowników w zakresie oszczędzania mediów. W roku 2017 w Zakładzie w Brzegu zmniejszono bezpośrednią emisję gazów cieplarnianych o 3.532 tony, a emisję pośrednią o 2.132 tony, w porównaniu do roku 2016. [G4-EN18].

Opakowania i gospodarka odpadami

Dostarczanie konsumentom najwyższej jakości produktów uzależnione jest nie tylko od surowców zastosowanych do ich produkcji, ale także od zastosowanych opakowań. Sposób ich zaprojektowania ma wpływ na zabezpieczenie żywności znajdującej się w środku przed otwarciem oraz jej przechowywanie i niemarnowanie w trakcie użytkowania. Liczba i rodzaj opakowań, które trafiają w obieg po spożyciu produktów przez konsumentów, determinuje możliwości ich odzyskania z rynku i recyklingu, co ma istotne znaczenie dla ochrony środowiska naturalnego. Wolumen opakowań wprowadzonych na rynek przedstawiony został w tabeli poniżej [G4-EN1]:

Opakowania wprowadzone na rynek (kg)	2017	2016	Zmiana %
Opakowania z tworzyw sztucznych	4 652 198,34	4 248 630,77	9%
Opakowania z papieru i tektury	5 031 085,71	4 904 590,56	3%
Opakowania z aluminium	86 752,51	78 291,25	11%
Szkło	1 292 061,85	965 319,70	34%
Metale	18 028,57	816,01	2109%
Opakowania wielomateriałowe	189 928,26	214 111,15	-11%
Drewno	35 160,00	26 140,00	35%

Produkty poboczne powstające w trakcie produkcji prowadzonej przez Spółkę to:

- śruta rzepakowa, czyli resztki ziarna pozostające po wyłoczeniu oleju z nasion rzepaku, zawiera 2-4% tłuszczu, o dużej zawartości białka.
- makuch rzepakowy, to materiał paszowy pozostający po głębokim wyłoczeniu oleju z nasion rzepaku, zawiera 9-18% tłuszczu.

Z 1 tysiąca ton nasion rzepaku, po wyłoczeniu oleju, uzyskuje się około 580-620 ton śruty poekstrakcyjnej lub 630-700 ton makuchu rzepakowego. Produkty te są w blisko 100% ponownie wykorzystywane w rolnictwie do

bezpośredniego karmienia zwierząt hodowlanych lub przygotowania mieszanek paszowych. Produkt ten jest stosowany głównie w żywieniu przeżuwaczy, trzody chlewnej oraz drobiu.

Ważnym elementem działań prowadzonych przez ZT „Kruszwica” S.A. jest strategia Zero Waste, czyli zapobieganie przekazywaniu odpadów na składowiska. Prowadzona jest segregacja odpadów na różne kategorie, co umożliwia firmom odpadowym prawidłowe ich zagospodarowanie. Uwaga skierowana jest na prawidłowość sortowania, jednorodność zebranego odpadu i staranny dobór uprawnionych firm odpadowych, aby mogły one w całości wykorzystać przekazane odpady.

W Spółce podejmowane są m.in. działania mające na celu zmniejszenie masy wytwarzanych osadów ściekowych oraz ich zagospodarowanie. Poszukiwane są również nowe zastosowania dla powstałych w zakładach odpadów. Przykładem mogą być osady ściekowe, które wykorzystywane są w rolnictwie do poprawienia i wzbogacenia struktury i składu gleby.

W zakładzie w Brzegu w 2017 roku poddano recyklingowi 6,63 ton odpadów niebezpiecznych, a w zakładzie w Kobylnikach k. Kruszwicy 2,47 ton. Dla porównania, w roku 2016 było to odpowiednio 3,29 ton oraz 10,21 ton. Wolumen odpadów bezpiecznych, w podziale na metody postępowania z nimi, przedstawia poniższa tabela [G4-EN23]:

Waga odpadów bezpiecznych (T)	Zakład w Brzegu		Zakład w Kobylnikach k.Kruszwicy	
	2017	2016	2017	2016
recycling	8 616	6 888	241	266
kompostowanie; biogazy; polepszacz gleby	1 227	1 288	160,98	525,76
odzysk, w tym odzysk energii;	60,49	0	1 701	1 847
spalanie (spalanie masy);	0	2,53	1,07	10,21
składowanie na składowiskach odpadów;	28,12	62,98	8,841	12,35

Powstałe odpady są przekazywane przede wszystkim do recyklingu lub odzysku. Ponadto osoby zatrudnione w zakładach produkcyjnych przechodzą obowiązkowe szkolenia z zakresu ochrony środowiska, by poznać zasady gospodarowania odpadami, w tym ich selekcji u źródła, czyli już w miejscu wykonywania przez nich pracy. Spółka prowadzi również działalność edukacyjną swoich pracowników (pikniki środowiskowe, imprezy miejskie), zachęcając do segregacji odpadów w ramach prywatnych gospodarstw domowych.

Poniżej przedstawiono zestawienie dotyczące wydatków jakie ZT „Kruszwica” S.A. poniosła w związku z ochroną środowiska i działalnością edukacyjną w tym obszarze [G4-EN23]:

Koszty utylizacji odpadów, oczyszczania środowiska i działań naprawczych (PLN)	Zakład w Brzegu		Zakład w Kobylnikach k.Kruszwicy	
	2017	2016	2017	2016
oczyszczanie i utylizację odpadów;	1 978 059	1 973 113	1 936 935	2 289 709
oczyszczanie emisji (np. wydatki na filtry, czynniki);		107 120	0	0
wydatki na zakup i używanie certyfikatów emisji;	640 600	792 382	38 083	22 323
wydatki na zakup sprzętu, konserwację, materiały i usługi oraz powiązane koszty kadrowe;	614 553	1 005 070	430 895	470 458
ubezpieczenie od odpowiedzialności w razie szkód w środowisku;	7 309	-	7 309	0
koszty oczyszczania, łącznie z kosztami rekultywacji w związku z wyciekami	717 598	664 636	735 526	759 491

Koszty zapobiegania szkodom i zarządzania ochroną środowiska (PLN)	Zakład w Brzegu		Zakład w Kobylnikach k.Kruszwicy	
	2017	2016	2017	2016
szkolenia i kursy w zakresie ochrony środowiska;	-	15 985	8 200	6 780
zewnętrzne usługi związane z zarządzaniem ochroną środowiska;	62 889	56 876	12 123	13 085
zewnętrzne certyfikaty systemów zarządzania;	17 459	7 711	18 982	12 513
dotatkowe wydatki na zakupy związane z ochroną środowiska;	344 698	6 743 106	158 698	558 774

Zarówno w roku 2017 jak i w 2016 nie odnotowano żadnych skarg dotyczących wpływu na środowisko, złożonych w ramach formalnych mechanizmów skargowych [G4-EN34], co potwierdza efektywne zaangażowanie Spółki w działalność na rzecz ochrony środowiska naturalnego

Program „Z Kujawskim pomagamy pszczołom”

ZT „Kruszwica” S.A. w swoich aktywnościach korzysta z dóbr natury i ma świadomość jak istotna jest kwestia poszanowania bioróżnorodności. W tym obszarze od 2011 roku Spółka prowadzi program „Z Kujawskim pomagamy pszczołom”.

Początkowo w ramach programu prowadzone były działania uświadamiające i edukacyjne, m.in. uruchomiono program dla dzieci i młodzieży - Akademię Przyjaciół Pszczół oraz zainicjowano stworzenie nowego, ogólnopolskiego święta Wielkiego Dnia Pszczół, który obchodzony jest co roku 8 sierpnia. W sumie brało w nim już udział ponad 48 tys. osób.

Od 2016 roku głównym celem prowadzonych działań jest tworzenie Miejsc Przyjaznych Pszczołom (MPP), czyli zachęcanie społeczeństwa do sadzenia roślin nektaro- i pyłkodajnych. W ramach programu upowszechniana jest też wiedza o tym, co zawdzięczamy pszczołom oraz jak ważną rolę odgrywają w zachowaniu różnorodności biologicznej.

Działania w ramach programu realizowane są przy współpracy szerokiego grona osób i organizacji, którym los zapylaczy nie jest obojętny: samorządów, szkół, ogrodów botanicznych, parków narodowych i krajobrazowych, sklepów ogrodniczych, środowisk akademickich, organizacji pozarządowych i mediów.

Tylko w ciągu ostatnich dwóch lat w ramach programu powstało 20 tys. MPP, a zainicjowaną w 2017 roku akcją podpisywania się pod Manifestem Gmin Przyjaznych Pszczołom poparło 80 samorządów. W obchody Wielkiego Dnia Pszczół regularnie włącza się blisko 50 placówek partnerskich: ogrodów botanicznych, instytucji przyrodniczych i oświatowych w całej Polsce. W święcie uczestniczyło dotąd już 62 tys. osób. Do Akademii Przyjaciół Pszczół przystąpiło 2.600 placówek edukacyjnych, a w zajęciach APP wzięło udział 176 tys. dzieci i młodzieży. W grywalizacji uczestniczyło 3850 uczniów, którzy na platformie grywalizacyjnej rozwiązali ok. 12 tys. zadań. Działania grantowe objęły około 120 tys. osób. Ponad 40 tys. osób poparło Zasady Przyjaciół Pszczół. Wpisy związane z programem na Facebooku śledziło (dane na styczeń 2018) blisko 52 tys. osób.

Prawa człowieka

ZT „Kruszwica” S.A. prowadzi swoją działalność z pełnym poszanowaniem praw człowieka, zobowiązując się do przestrzegania międzynarodowych standardów zawartych w Wytycznych ONZ ds. Biznesu i Praw Człowieka oraz w Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej Podstawowych Zasad i Praw w Pracy. Spółka stawia sobie za cel, żeby poszanowanie praw człowieka było widoczne we wszystkich obszarach jej działalności, traktując te prawa jako fundament relacji społecznych.

Z kolei nieprzestrzeganie praw człowieka może negatywnie wpłynąć na wizerunek Spółki, powodując konieczność podjęcia środków zaradczych lub naprawczych.

Przestrzeganie praw człowieka nie powinno być tylko postrzegane w kategoriach wykorzystywania pracy dzieci, czy prześladowań obrońców praw człowieka. Prawa człowieka odnoszą się również do codziennej działalności operacyjnej Spółki. Bezpieczeństwo i higiena pracy pracowników w miejscu zatrudnienia, zapewnianie co najmniej wymogów prawnych związanych z miejscem pracy i odzieżą ochronną, przejrzyste zasady naliczania i wypłacania wynagrodzenia, prawo do wypoczynku, czy zabezpieczenia społecznego, to tylko niektóre aspekty związane z poszanowaniem praw człowieka, które wypełnia Spółka.

ZT „Kruszwica” S.A. nie opracowała osobnej polityki dotyczącej poszanowania praw człowieka. Część z tych zagadnień jest uregulowana w wewnętrznym *Kodeksie Etycznego Postępowania* obowiązującym w Spółce. W części dotyczącej Szacunku w Miejscu Pracy poruszane są tam takie kwestie jak:

- Różnorodność w biznesie - odwołanie do stworzenia atmosfery otwartości, zaufania i integracji poprzez poszanowanie różnorodności talentów, zdolności i umiejętności, pochodzenia i doświadczeń każdej osoby;
- Sprzeciw wobec dyskryminacji - decyzje związane z zatrudnieniem, awansem i odszkodowaniem, muszą być podejmowane bez względu na jakiegokolwiek cechy prawnie chronione,
- Sprzeciw wobec prześladowania w miejscu pracy - zachowanie związane z prawnie chronionymi cechami osoby, które stwarza wrogie lub obraźliwe środowisko pracy.

W 2017 roku ZT „Kruszwica” S.A. zakończyła pozytywnie audyt SMETA (ang. Sedex Members Ethical Trade Audit). Procedura SMETA bazuje na ETI Base Code (kodeks postępowania etycznego stowarzyszenia Ethical Trading Initiative). SMETA dotyka 4 obszarów: warunków zatrudnienia pracowników, bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony środowiska i odpowiedzialnych sposobów prowadzenia działalności. Poprzedni audyt SMETA

odbył się w 2013 roku. W wyniku procedury SMETA Spółka otrzymuje certyfikat odpowiedzialności społecznej, a wyniki jej audytu trafiają do bazy Sedex. Otrzymanie certyfikatu jest potwierdzeniem, że ZT „Kruszwica” S.A. działa zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w obszarach warunków zatrudnienia pracowników i bezpieczeństwa i higieny pracy.

Przeciwdziałanie korupcji i łapownictwu

Postępowanie w sposób uczciwy, otwarty i etyczny jest podstawowym warunkiem skutecznej działalności rynkowej. ZT „Kruszwica” S.A. chce prowadzić i prowadzi swoją działalność zgodnie z najwyższymi standardami etyki. Z tego względu Spółka wdrożyła wewnętrznie *Kodeks Etycznego Postępowania* (ang. Code of Conduct) obowiązujący globalnie w Bunge. Kodeks ten służy jako przewodnik postępowania w sposób etyczny i zgodny z prawem, podczas wykonywania codziennych czynności zawodowych. Zawiera system wartości, którymi pracownicy powinni kierować się przy podjęciu każdej decyzji – od zgodności z przepisami i etyką biznesową, przez relacje w miejscu pracy, aż do współpracy z partnerami biznesowymi, konsumentami i lokalnymi społecznościami. Kodeks ten promuje standardy, które powinny być powszechnie przestrzegane, jak również konkretne ustawy, przepisy oraz polityki, które mają zastosowanie w przypadku funkcjonowania Spółki.

W Kodeksie Etycznego Postępowania poruszane są takie zagadnienia jak:

- ochrona majątku spółki;
- odmowa przyjęcia łapówki i korupcji;
- szacunek w miejscu pracy;
- konflikty interesów.

Każdy pracownik ZT „Kruszwica” S.A. ma możliwość zgłaszania swoich podejrzeń o praktykach niezgodnych z etyką zawodową poprzez następujące kanały:

- u swojego menedżera lub innego menedżera, któremu pracownik ufa;
- w Dziale Spraw Osobowych;
- w Dziale Obsługi Prawnej;
- na portalu Global Ethics and Compliance ("GEC");
- na Infolinii Bunge.

Co istotne, stosowana w Spółce polityka braku odwetu, chroni każdego, kto składa zawiadomienie w dobrej wierze, nawet jeśli w późniejszym terminie okaże się, że się mylił.

Problemy związane z korupcją i łapownictwem zostały zidentyfikowane jako ważne źródło ryzyka utraty reputacji dla ZT Kruszwica S.A. Istnieje ryzyko, że w przypadku naruszenia naszej polityki antykorupcyjnej, może to negatywnie wpłynąć na prowadzoną przez nas działalność.

W 2017 r. jak i w 2016 r. wszyscy pracownicy ZT „Kruszwica” S.A. zostali przeszkoleni z Kodeksu Etycznego Postępowania. Część pracowników, która posiada konta e-mail akceptowała zasady zawarte w Kodeksie Etycznego Postępowania w formie elektronicznej (w tym wykonali załączone ćwiczenia dotyczące rozpoznawania przyjmowania łapówki oraz korupcji), natomiast pracownicy nie posiadający konta pocztowego odbyli standardowe szkolenia w tym zakresie. [G4-SO4].

Problemy związane z korupcją i łapownictwem zostały zidentyfikowane jako ważne źródło ryzyka utraty reputacji dla ZT „Kruszwica” S.A. Z tego względu, poza Kodeksem Etycznego Postępowania, w ZT „Kruszwica” S.A. funkcjonuje także *Antykorupcyjna Polityka Zgodności* oraz *Podręcznik procedur dotyczących zapobiegania korupcji*. Podręcznik zawiera zasady postępowania i praktyczne porady dotyczące:

- upominków, rozrywk i innych wyrazy uprzejmości biznesowej;
- podróży zagranicznych urzędników;
- darowizn na cele polityczne, charytatywne oraz sponsoring;
- wyboru i zatrudniania przedstawicieli;
- kwestii związanych z fuzjami i przejęciami.

Wytyczne dotyczące zapobiegania korupcji obowiązują wszystkich pracowników Spółki, w tym osoby zatrudnione na czas określony i pracowników kontraktowych. W latach 2016 i 2017, w ramach przestrzegania standardów w tym obszarze, przeprowadzona została Ankieta - Fraud and Compliance Risk Assessment. Jest ona przeprowadzana co roku, z losowo wybranymi pracownikami (ok. 80 osób w skali Spółek należących do grupy Bunge w Polsce). Na podstawie wyników tej ankiety, corocznie dokonywana jest analiza ryzyka defraudacji w różnych obszarach istotnych dla całej Spółki (niezależnie od lokalizacji).

W raportowanym okresie nie odnotowano potwierdzonych przypadków działań korupcyjnych [G4-SO5].

Informacje podsumowujące

Oświadczenie o informacjach niefinansowych jest pierwszym tego typu raportem ZT „Kruszwica” S.A. Przygotowane zostało w oparciu o wewnętrzny model raportowania. Do określenia kluczowych wskaźników niefinansowych wzięliśmy się wytycznymi Global Reporting Initiative G4. Wskaźniki te zostały wyróżnione poprzez dodanie kwadratowego nawiasu zawierającego określenie wskaźnika zgodnie z tym standardem. Oświadczenie to nie spełnia jednak wszystkich wymaganych aspektów raportowania wg standardu GRI-G4, w związku z czym nie można go traktować jako raport zrównoważonego rozwoju na poziomie Core.

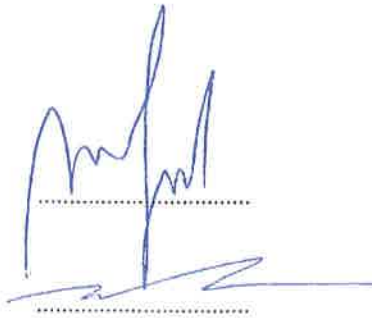
Oświadczenie zostało przygotowane za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 roku. Zawiera również informacje porównawcze dla roku 2016.

Dane liczbowe i jakościowe prezentowane w tym Oświadczeniu pochodzą z wewnętrznych systemów ZT „Kruszwica” S.A., które składają się na proces raportowania oraz walidacji danych z udziałem wewnętrznych ekspertów.

Oświadczenie na temat informacji niefinansowych zostało sporządzone w dniu 16 marca 2018 roku.

Podpisy wszystkich członków Zarządu:

Wojciech Jachimczyk – Prezes Zarządu

Handwritten signature of Wojciech Jachimczyk in blue ink, positioned above a horizontal dotted line.

Wojciech Bauman – Członek Zarządu

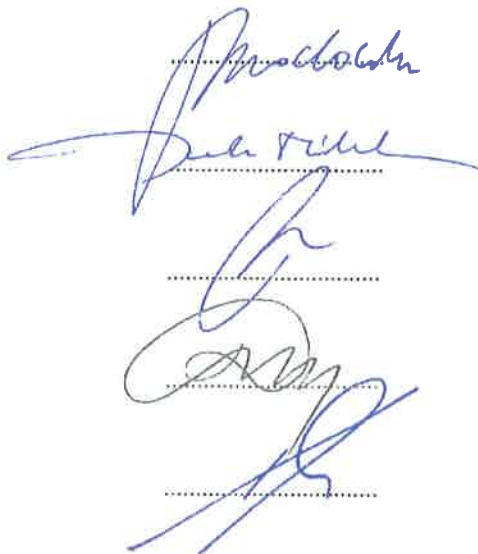
Marcin Brodowski – Członek Zarządu

Jacek Michałak – Członek Zarządu

Piotr Piotrowski – Członek Zarządu

Dariusz Szymański – Członek Zarządu

Tomasz Wika – Członek Zarządu

A vertical stack of six handwritten signatures in blue ink, each positioned above a horizontal dotted line. From top to bottom, they correspond to Wojciech Bauman, Marcin Brodowski, Jacek Michałak, Piotr Piotrowski, Dariusz Szymański, and Tomasz Wika.